RADU NOR

CAPITOLUL XXIII

RADU NOR

CAPITOLUL XXIII

Coperta: Dana Marinescu

EDITURA TINERETULUI
BUCUREŞTI, 1965

DE ACELAŞI AUTOR:

- ***Drum printre aştri*** (împreună cu I.M. Ştefan), roman, Editura Tineretului, 1954. Ediţia a II-a, Editura Tineretului, 1956. Ediţia a III-a, Editura Tineretului, 1959. Traducere în limba rusă, Editura Tineretului, 1957.
- ***Taina prinţului Semempsis*** (împreună cu I. M. Ştefan), colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”, 1957.
- ***Robinsoni pe planeta oceanelor*** (împreună cu I. M. Ştefan), roman, Editura Tineretului, 1958.
- ***Oceanul în flăcări*** (traducere în limba rusă), Iskateli-fantasticeskie prikliucenia, 1961.
- ***Trei din Sirius*** (traducere în limba rusă), Inostrannaia literatura, 1962.
- ***Lumina vie***, colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”, 1962, şi culegerea „*Întâlnirile viitorului*”, Editura Tineretului, 1963.
- ***Călătorie în cer***, Editura ştiinţifică, 1962.
- ***Cei trei din Altair***, roman, Editura Tineretului, 1963.
- ***Marele magnet***, Editura Ştiinţifică, 1963.
- ***Bobiţă şi avionul de hârtie***, Editura Tineretului, 1964.
- ***Dicţionar Meteorologic*** – român, rus, francez, englez, german, spaniol – (împreună cu D. Ţiştea şi D. Bacinschi), Editura Tehnică, 1965.

PREFAŢĂ LA CAPITOLUL XXIII

Este o cinste pentru mine să prezint cititorului Capitolul XXIII al „Antologiei marilor descoperiri”. Precum se ştie, această antologie apare în preajma împlinirii celui de al treilea mileniu al erei moderne, ca un omagiu adus de oamenii de ştiinţă de pe planeta Pământ predecesorilor lor. Ea îşi propune să prezinte momente de răscruce ale evoluţiei gândirii omeneşti, momente hotărâtoare ale luptei pentru cunoaşterea şi stăpânirea naturii.

Capitolul XXIII, scris de prietenul şi colaboratorul meu Sinac, cuprinde evenimente petrecute în anul 2001 şi în cei imediat următori, când biologii creau în laborator primele organisme pluricelulare, când geologii străpungeau, pe întreaga ei grosime, scoarţa terestră şi când cosmonauţii – cu prilejul unor expediţii dincolo de hotarele sistemului solar – descopereau planetele stelei Toliman.

Capitolul conţine numeroase documente originale, scrisori, radiograme, file de jurnal şi însemnări, care întregesc şirul întâmplărilor şi uşurează urmărirea lor. Am socotit de asemenea utilă publicarea fonogramelor discuţiilor purtate între mine şi Sinac, înaintea şi în timpul redactării materialului.

Meritul autorului este acela de a fi înţeles semnificaţiile mai adânci ale unei epoci atât de diferită de a noastră de a fi zugrăvit, cu multă veridicitate, oamenii ei. După trierea unui vast material documentar bibliografic şi a unor investigaţii migăloase, Sinac a redactat cu talent Capitolul său, izbutind să prezinte evenimente petrecute în urmă cu o mie de ani cu prospeţimea unui contemporan.

Nădăjduiesc că paginile care urmează vor înlesni cititorului celui de al patrulea mileniu o cunoaştere mai temeinică şi o apreciere obiectivă a unei zbuciumate epoci de pionierat.

octombrie 2999 PROFESOR ATOR

FONOGRAMĂ

— Intră, Sinac. Ia loc, te rog! Ei, cum stăm, prietene?

— Cred că... am terminat!

— Stai niţel. Cum vine asta „am terminat”? Abia săptămâna trecută...

— Am fost expeditiv, profesore Ator. Mi-am procurat cărţile şi am extras ceea ce mi s-a părut mai important.

— Şi, rezumând, ai întocmit capitolul tău...

— Da. Iată-l!

— ...trei... patru... cinci file dactilografiate? Mda... n-am să le citesc acuma. Povesteşte-mi, te rog, conţinutul.

— Întâmplările au avut loc în primii ani ai mileniului nostru. Biologul Mugur Vieru descoperă un procedeu pentru sinteza organismelor pluricelulare. În oraşul submarin Nautilia – de fapt o simplă staţie de foraj – Anda Vieru participă la marele proiect internaţional de străpungere a discontinuităţilor lui Mohorovičič şi Mintrop. Două din cele trei nave interplanetare, pornite în expediţie, ating planetele stelei Toliman A. Rezultatele explorării contribuie la elucidarea unor probleme de cosmogonie şi a altora, legate de evoluţia vieţuitoarelor, permiţând tragerea unor concluzii valabile şi pentru Pământ. Cam asta ar fi...

— Atâta tot?

— Bineînţeles foarte pe scurt. Notiţele mele mai conţin numeroase amănunte, pentru că din bibliografia pe care mi-aţi indicat-o a rezultat alta, de vreo zece ori mai amplă, cu referiri la articole din presă, la corespondenţă personală, la documente oficiale...

— Pe care însă n-ai avut vreme să le consulţi, nu-i aşa? Te-ai mulţumit cu ceea ce ai găsit în cele câteva monografii, cu câteva generalităţi, cu câteva cifre... Sinac, Sinac, tu n-ai înţeles ce ţi-am cerut. Nu asta îşi propune antologia noastră. Ea nu va fi nici tratat, nici lexicon, nici manual şcolar, ci o descriere vie, palpitantă a evenimentelor. Oamenii care au trăit aceste întâmplări nu

trebuie să rămână nişte simple nume.

Ai amintit adineauri de Mugur şi Anda Vieru. Cine au fost ei? Frate şi soră? Soţ şi soţie? Cum arătau aceşti oameni? Ce firi aveau? Ce gândeau, la ce visau? Apoi, care erau micile lor bucurii şi necazuri? Iată ce trebuie să afli, dragă Sinac, şi încă alte lucruri, ca să poţi redacta Capitolul tău.

— Bine, profesore, dar asta înseamnă să scrii un... roman!

— De ce nu? Un roman! Un roman de acţiune, trepidant, clocotitor, după terminarea căruia cititorul să exclame: ce oameni, ce fapte! Aşa trebuie să fie Capitolul tău. Cercetează arhivele, descoperă documente, articole din presa timpului, scrisori, însemnări, notiţe, încearcă să citeşti printre rânduri, să depeni firul întâmplărilor, să pătrunzi cauzele lor. Apoi, sintetizând, ţi se va dezvălui pe neaşteptate un întreg univers. E greu, Sinac, ştiu, dar, punând în joc pasiunea ta pentru ştiinţă, priceperea şi puterea ta de muncă, vei reuşi! Ce zici, patru luni îţi ajung?

— Patru luni? Să sperăm!

— Bine! Te voi ajuta. Vom discuta, ne vom sfătui ori de câte ori va fi nevoie. Îţi convine?

— Fireşte! Mă tem că o să vă plictisesc cam des.

— Nu-i nimic! Oricând, la orice oră, îţi stau la dispoziţie.

FIŞE DE PERSONAJE PENTRU CAPITOLUL XXIII

Mugur Vieru. Vârsta: treizeci şi cinci de ani. Statură potrivită, cu tendinţe spre îngrăşare. Început de chelie şi ochelari de miop. Fire retrasă, tăcută, cu predispoziţii spre sedentarism. I se atribuie o timiditate exagerată, ceea ce pare să nu corespundă întru totul realităţii. Studii strălucite de biologie şi medicină, lucrări interesante, realizate încă din universitate. Mai târziu, ca cercetător al Institutului de Biologie Experimentală, descoperiri de valoare recunoscută. Căsătorit de cinci ani cu Anda Vieru. Prieten din copilărie cu

pilotul cosmonaut Călin Dan.

Anda Vieru**.** Treizeci şi unu de ani. Mai înaltă decât soţul ei, cu trupul călit de viaţa în aer liber. Părul castaniu, scurt, nasul mare, buzele frumos arcuite, bărbia colţuroasă. O fire aparent rece, care-şi manifestă rareori sentimentele. Pe deasupra, de o ironie muşcătoare (spre disperarea nemărturisită a soţului ei). Geolog cu trup şi suflet, Anda Vieru îşi adoră profesiunea. A participat la expediţii prin cele mai greu accesibile regiuni ale globului şi a lucrat pe Lună. Îl iubeşte pe Mugur, dar se împacă greu cu viaţa pe care o duce acesta.

Mil Feraru**.** Mai tânăr decât Mugur Vieru. O coamă de culoarea spicului copt deasupra unei frunţi înalte, bombate, mâini mari şi late ca nişte lopeţi. Superficial, pripit şi mai ales răsfăţat de succese. Sculpturile sale sunt monumentale şi oamenii pe care-i făureşte din piatră îi seamănă. E veşnic nemulţumit şi pretinde că munca nu-i oferă satisfacţii. Pe Mugur, prezenţa sa îl plictiseşte, iar Anda îl tratează, cel puţin faţă de alţii, ca pe un copil.

Călin Dan**.** Cu patruzeci de ani împliniţi, e cel mai în vârstă din grup. Mărunt, negricios, cu faţa osoasă şi privirea pătrunzătoare. Mereu în mişcare, agitat, neliniştit, încăpăţânat, cu o tenacitate rară şi un curaj sfidător. Şi-a câştigat o binemeritată faimă ca pilot de nave cosmice. Asta constituie, pare-se, unica lui preocupare. Personaj ciudat, asupra căruia trebuiesc obţinute date suplimentare.

FONOGRAMĂ

— Ce părere aveţi, profesore?

— Mi-e greu să mă pronunţ. Dar aceste fişe reprezintă fără doar şi poate un punct de pornire. Personajele principale ne sunt acum, în linii mari, cunoscute. Cum ai reuşit să obţii informaţiile?

— Înfăţişarea a rezultat din fotografii şi din jurnalele cinematografice ale timpului. Câteva vagi trăsături de caracter le-am dedus dintr-o cercetare sumară a corespondenţei personale. Deocamdată atât.

— E totuşi un început promiţător. Te rog, Sinac, să nu uiţi că întâmplările au avut loc în urmă cu un mileniu. Vei întâlni, probabil, atitudini, expresii, chiar şi sentimente care ţi se vor părea de neînţeles. Acordă-le cea mai mare atenţie, cercetează-le cu migală şi nu te lăsa până nu le pătrunzi sensul. Altminteri, nu vei dobândi niciodată o imagine clară a epocii. Mă aprobi? Ei, şi acum, fiindcă veni vorba, să discutăm asupra celor notate de tine. Te referi, de pildă, la tendinţa spre îngrăşare, la chelia şi la miopia lui Mugur…

— Un examen, profesore?

— Numeşte-l cum vrei! Cunoşti sensul acestor termeni? Ei nu mai fac parte din vocabularul nostru curent.

— Am cercetat un tratat de istoria medicinei. Acum o mie de ani, din pricina alimentaţiei neraţionale sau a unui dezechilibru glandular, oamenii depăşeau uneori greutatea normală. În anul 2019, o dată cu apariţia glandonului, medicament care asigură echilibrul de ansamblu al funcţiunii glandelor cu secreţie internă, maladia a dispărut. Cincizeci de ani mai târziu noua metodă de mărire sau reducere a materiilor proteice, grăsimilor şi zaharurilor din compoziţia alimentelor a eliminat definitiv posibilitatea de creştere sau scădere anormală a greutăţii corporale.

— Bine! Dar miopia?

— O afecţiune a ochiului, manifestată printr-o vedere scurtă şi înceţoşată! Fusese corectată parţial şi rudimentar timp de câteva sute de ani cu ajutorul unor lentile de sticlă numite ochelari. În anul 2118, doctorul Stolpi construieşte un aparat care, prin iradieri gama atenuate, asociate cu masaje ultrasonice, elimină orice defect de vedere. În mai puţin de un secol, miopia şi presbitismul congenital au dispărut, iar defectele de vedere contractate la maturitate sunt evitate printr-o

strictă igienă a ochiului.

— Mda!... Şi... chelia?

— Nu e decât dispariţia treptată a podoabei capilare. O maladie cu totul nepericuloasă, dar, s-o recunoaştem, cam supărătoare. În pofida tuturor încercărilor, chelia a supravieţuit până în anul 2350, când s-a găsit o metodă eficace pentru înlăturarea ei. Imediat după naştere, când copiii sunt supuşi consultului medical general şi când se iau toate măsurile pentru preîntâmpinarea principalelor afecţiuni ce s-ar putea ivi în decursul vieţii, celor cu predispoziţii la chelie li se inoculează o substanţă, epilinul, care exclude căderea părului.

— Sunt mulţumit, Sinac! Ai lucrat cu multă seriozitate. Totuşi vreau să-ţi mai pun câteva întrebări.

— Vă rog!

— Spuneai despre Mil Feraru că munca nu-l satisface. Cum e cu putinţă?

— Nu sunt sigur; intuiesc însă că sculptorul suferea de un uşor dezechilibru mintal. Nu-i exclus ca şi educaţia, atât de puţin ştiinţifică în acele vremuri, să fi contribuit la starea lui.

— Se poate. Dar despre „curajul sfidător” al lui Călin Dan ce părere ai?

— Această trăsătură de caracter se întâlneşte şi în zilele noastre, ce-i drept, mai mult la tineri până la 50 de ani.

— Bine, dar Călin avea 40!

— Acum uitaţi dumneavoastră că la începutul secolului 21, patruzeci de ani însemna maturitatea, căci vârsta mijlocie nu depăşea nouăzeci. Astăzi, când atingem în medie o sută zece, o sută douăzeci de ani, tinereţea e şi ea mai lungă! Călin Dan nu e, după mine, un caz patologic. Chestiune de temperament! Aş avea însă şi eu o întrebare, profesore.

— Anume?

— Am întâlnit, de câteva ori, în textele cercetate, cuvântul „gelozie”. Ce înseamnă gelozie?

— Hm... cam greu de explicat! Luând ca pretext

dragostea, oamenii din vremea aceea se socoteau îndreptăţiţi să pună, într-un anumit fel, stăpânire pe alţi oameni de sex opus, limitându-le libertatea de acţiune. Un bărbat gelos, de pildă, îşi supunea soţia unor interogatorii, îi interzicea să iasă singură, o…

— Păi… asta aduce a sclavie! Pe câte-mi amintesc, în secolul 20 sclavia fusese de mult abrogată.

— Nu despre asta e vorba, Sinac, ci de dragoste… degenerată, manifestată printr-o nervozitate excesivă, prin accese de furie şi, câteodată, printr-o dispariţie totală a autocontrolului.

— Nişte oameni să-şi piardă din dragoste controlul? Aşa ceva se întâmpla des pe vremea aceea? Vă mărturisesc, profesore Ator, îmi închipuiam că această „gelozie”, cum o numiţi, nu a existat decât în cărţi. Ca în opera aceea din dramaturgia clasică engleză a scriitorului Shakespeare… Othello, dacă nu mă înşel. Deci asta e gelozia? Dar care-s cauzele, profesore? Şi de ce nu cunoaştem astăzi asemenea stări?

— Ei, nu mai spune! Deci noi, oamenii anului 3000, nu suntem geloşi? Ascultă, tinere, sunt convins că nici ţie şi nici urmaşilor tăi, până la a şaptea spiţă, nu le va fi vreodată indiferent dacă fiinţa pe care o adoraţi încetează să vă iubească. Suferiţi şi vă perpeliţi pe jăratec la fel ca predecesorii voştri. Cu o singură deosebire: aveţi mai multă tărie. Căci în asemenea ocazii, noi am învăţat să ne stăpânim, să ne exprimăm deschis şi calm opiniile, să ne lămurim reciproc şi să tragem concluziile cuvenite.

— Ştiu toate acestea, profesore, dar niciodată nu m-am gândit că ar fi vorba de „gelozie”.

— Denumirea nu contează. Singura deosebire stă în faptul că în trecut asemenea simţăminte erau adesea asociate cu manifestări de violenţă, în timp ce astăzi acestea din urmă sunt excluse. Un efect al educaţiei… E limpede? Acum, dragul meu, să încheiem discuţia. Fiecare clipă e preţioasă. Continuă să te documentezi îndeosebi asupra relaţiilor dintre eroii tăi, asupra vieţii lor interioare. Faptele îţi sunt, cred, îndeajuns de bine cunoscute.

Curând va trebui să începi redactarea textului.

CAPITOLUL XXIII

I

Venise primăvara. Razele soarelui abia răsărit se strecurau prin spărturile norilor. În mica vilă de la marginea Bucureştiului ferestrele erau deschise larg. Câte o rafală de vânt pătrundea, umflând perdelele albe ca pe nişte pânze de corabie. Anda Vieru îşi terminase obişnuitele exerciţii de înviorare şi se apropia acum cu paşi supli de geam. Desfăcând braţele, sorbi lacomă aerul înţepător, cu iz de zăpadă, coborât de pe culmile munţilor.

De după colţul străzii venea zumzetul unui electromobil. Maşina înainta neobişnuit de încet, cu mai puţin de 80 de kilometri pe oră. În faţa casei se opri. Mugur, obosit, cu spatele încovoiat, coborî greoi şi se împiedică de bordură. În vestibul, îşi scoase cu mişcări lente paltonul îmblănit, căciula, şoşonii de pâslă. Anda stătea în uşă şi-l urmărea pe sub gene, cu priviri care nu prevesteau nimic bun.

Îi întinse fruntea şi el o sărută neîndemânatic, zgâriindu-i-o cu rama ochelarilor.

— Ce-i cu tine?

— Nimic, Anda! E atâta treabă la institut, încât nu mai ştiu unde mi-e capul.

— Se vede! Vrei să mănânci?

— Nu, mulţumesc. Mă duc să mă culc. Am lucrat toată noaptea.

— Aşteaptă niţel. Am să-ţi comunic ceva.

Mugur ridică din umeri şi se instală fără chef într-un fotoliu.

— Te ascult, Anda.

— Voi lipsi câteva luni. Am acceptat propunerea aceea pentru forajul submarin în Pacific!

Vieru îşi scoase ochelarii, despături batista şi începu să le lustruiască meticulos lentilele.

— Şi pe când plecarea?

— Chiar mâine în zori.

— Aşadar, o nouă despărţire! Suntem atât de rar împreună.

— Ai remarcat, într-adevăr? N-aş fi crezut. La urma urmei, nici când sunt acasă nu prea ne vedem.

— Nu fi răutăcioasă! Parcă n-ai cunoaşte situaţia de la laborator. Eşecuri peste eşecuri.

— Ştiu! Celulele tale refuză cu îndărătnicie să se lase dresate…

— Poţi să râzi cât pofteşti, dar celula vie creată de noi n-are niciun cusur! Citoplasma, nucleul, membrana nu se deosebesc de cele din natură şi reacţiile metabolice nu contenesc. Celula trăieşte! Totuşi, încercările de a o alătura altei celule, de a obţine cele mai simple organisme pluricelulare dau greş. Petescu e furios şi mă ameninţă cu întreruperea experienţelor. Biţă e mereu şi din principiu de altă părere, iar laboranta sparge cu o precizie matematică recipientele cu cele mai active culturi. Asta e…

Andei îi păru rău şi făcu eforturi să schimbe tonul.

— Înţeleg, ţi-e greu. Dar cine n-a trecut prin asemenea momente! Şi tu, şi eu, şi alţii… Crezi că mie mi-a fost uşor, acolo, în ţara lui Byrd? Şase luni am forat zi şi noapte, fără rezultat. Sven Coster a murit în braţele mele şi lui Warneman i-au amputat ambele picioare. Până la urmă însă, am biruit. Am dat de beriliu.

— E cu totul altceva! exclamă Vieru cu năduf. Voi, geologii, scormoniţi pământul. Şi, într-un loc sau altul, mai devreme sau mai târziu, găsiţi zăcăminte. E vorba doar de răbdare, de perseverenţă, poate de o tărie a nervilor. În biologia experimentală lucrurile stau cu totul altfel. Noi ne bizuim pe simple ipoteze. Materialul nostru sunt ecuaţii cu sute sau mii de necunoscute, înlănţuite, îmbinate între ele în cele mai neaşteptate chipuri, în care lipsa unui singur element face să se năruie întregul edificiu.

Anda îl cercetă curioasă şi deveni din nou înţepată.

— Iar noi ştim să i le smulgem, Mugure. Una câte una! Ce-i cu tine? Aşa nu te-am văzut niciodată.

— Sunt tare ostenit!

— Încearcă să-ţi revii! Fă un efort! Dar… poate că-ţi trebuie altceva… câteva zile de recreaţie. O scurtă vacanţă ar putea face minuni. Mugur, ce-ar fi să mă însoţeşti?

— Eu în Pacific? Ce să fac acolo? Să stau pe şezlong şi să mă uit la pescăruşi?

— Ideea nu-i rea! Totuşi, nu te pot condamna la inactivitate. La sud-vest de San Diego, lângă insula Clipperton, la Centrul Submarin de Foraje unde voi lucra, ai putea să faci şi tu cercetări. Să cauţi urme de viaţă la mari adâncimi! Ce zici? În loc să le studiezi „in vitro”[1]…

Vieru râse obosit.

— Organismele primare nu mai există în natură, cu excepţia bacteriilor închise în pungile de lichid din sare sau din alte minerale.

— De unde ştii? Fiindcă în altă parte încă n-au fost găsite? Nu uita că am pătruns de-abia la câţiva kilometri în scoarţa planetei noastre, o mică zgârietură, atâta tot, şi totuşi, ceea ce am descoperit întrece cele mai îndrăzneţe aşteptări. Dar dacă această adâncime va fi dublată şi triplată? Dacă vom ajunge să forăm la cincizeci, la o sută, la o mie de kilometri? Dacă, într-o zi, vom răzbi până în centrul Pământului? Cum poţi afirma, atunci, cu atâta siguranţă, că nu mai există viaţă primară nicăieri?

Pe Mugur, discuţia începu să-l enerveze.

— Viaţă în centrul Pământului? Anda, de ce nu încerci să scrii povestiri fantastice? Ei, dar să fim serioşi. Mi-ar face mare plăcere să viu cu tine, în Pacific, în Atlantic, oriunde… Dar înţelege-mă, nu pot. Ştii, ca şi mine, că n-am cum să părăsesc institutul. Trebuie să rămân, să încerc imposibilul…

— Dacă-i vorba de imposibil, încearcă-l pe fundul Pacificului! Se forează după o metodă nouă. Nu-i exclus să se depăşească adâncimea de treizeci de kilometri, să se străpungă discontinuitatea lui Mintrop. De ce n-ar exista în acea misterioasă lume a adâncurilor urme de viaţă primară?

---

[1] *In vitro* – în sticlă; expresie caracterizând toate reacţiile fiziologice care au loc în afara organismului în tuburi, eprubete etc.

Biologul o privi îngrijorat.
— Vorbeşti serios, Anda?
— Fireşte! Te îndoieşti?
— N-am chef de glumă, crede-mă.
Anda îşi strânse enervată buzele.
— Tu n-ai niciodată chef când e vorba să te mişti. Te temi de aer, de lumină, de oameni…
— Lumină în fundul Pământului? încercă Mugur să pareze.
Anda deveni patetică.
— Da! Lumină până în miezul planetei! Noi o aducem acolo, ca Prometeu! Ţie însă puţin îţi pasă. Mi-am imaginat că acesta-ţi va fi răspunsul. Nici n-am sperat că vei accepta, dar mi-am permis această mică experienţă… De fapt, ce m-aş fi făcut dacă consimţeai? Încurcă-lume cum eşti, aş fi trebuit să mă ţin tot timpul după tine, ca să te opresc să faci vreo boroboaţă. Nu, nu, ar fi fost prea incomod…
Mugur păli. Duse mâna la piept, ca pentru a potoli bătăile inimii. Tremura, când îi spuse, fără s-o privească:
— Asta… n-ar fi trebuit! La revedere. Îţi urez drum bun!

FONOGRAMĂ

— Ei bine, Sinac, îmi place.
— Ţin să fac o remarcă. S-ar putea ca cele descrise de mine să nu se fi întâmplat aidoma.
S-ar putea ca Vieru, venind acasă, să nu-şi fi găsit soţia făcând gimnastică, ci ascultând muzică sau citind. S-ar mai putea ca discuţia între Anda şi Mugur să fi evoluat altminteri. Dar, familiarizându-mă cu firile celor doi şi bizuindu-mă pe câteva date strict autentice, eu aşa mi-am imaginat-o.
— Foarte bine ai procedat. Nimeni nu pretinde o autenticitate strictă a fiecărui cuvânt. Au trecut doar o mie de ani! Chiar dacă treceau numai o sută sau zece, discuţiile nu pot fi reproduse, cel mult reconstituite.

Acum, spune-mi părerea ta despre comportarea Andei.

— Hm... ştiu eu? E destul de greu să faci aprecieri obiective. În parte o înţeleg şi mărturisesc că firea ei voluntară îmi place. Se întrezăresc la ea multe trăsături ale femeii din epoca noastră. Dar ironia asta răutăcioasă, jignitoare... Profesore, cum e cu putinţă ca oamenii să se jignească, mai cu seamă când se iubesc?

— De neînţeles, nu-i aşa? Dragul meu, după mine, această Anda e o femeie imposibilă. Comportarea ei se datoreşte, cred, educaţiei greşite. Ce-i drept, e drept, n-a fost decât un duel de cuvinte. Numai cu un secol înaintea epocii în care au trăit soţii Vieru se mai disputau dueluri adevărate, cu spada sau cu pistolul. E un progres, nu-i aşa?

— Bine, profesore, dar duelurile nu se purtau între soţi.

— Mda... deşi în cazul nostru nu m-ar fi mirat. În sfârşit... de Mugur Vieru ce crezi?

— Un savant, un om bun, dar, într-o anumită privinţă, Anda avea dreptate.

— Te pripeşti, Sinac! Pe vremea aceea era de-a dreptul absurd să susţii că în străfundurile globului terestru s-ar putea găsi urme de viaţă.

— Câte nu ni s-au părut, la vremea lor, imposibile! Dar asta nu înseamnă că abandonăm atât de uşor o idee. Oricare ar fi problema, noi o atacăm cu fermitate, chiar atunci când şansele par minime. Iar rezultatele...

— Desigur, noi suntem grozavi! Totuşi, trebuie să recunoşti că nu poţi întreprinde ceva împotriva oricărei raţiuni. Pentru Mugur, ideea Andei era ilogică, absurdă, ţinea de domeniul fanteziei. Aminteşte-ţi că în anul 2000 nu se cunoştea încă structura scoarţei Pământului. Se făceau doar presupuneri.

— Tocmai de aceea, profesore!

— Ei, acum chiar că mă superi, Sinac. Orice om de ştiinţă din secolul 21 ar fi reacţionat la fel ca Vieru. Cum era să se gândească cineva să caute viaţă în straturile de sub fundul oceanului? Cel mult, fosile ale vieţuitoarelor marine. La urma urmei, poate că Anda avusese cu totul

alte intenţii. Poate că propunerea ei a fost iniţial o încercare a dragostei, o tentativă de apropiere. Iar mai târziu, s-a ambiţionat... În sfârşit, vom vedea. Dar acum, e momentul să-i cunoaştem şi pe ceilalţi...

Afişul expoziţiei lui Mil Feraru atrăgea mulţi vizitatori. Adăpostite sub acoperişul-cupolă al uneia din cele mai înalte clădiri ale Bucureştiului, statuile sale fuseseră admirate încă din primele zile de mii de iubitori ai artei. Impresiona mai cu seamă un grup statuar intitulat „Cosmonauţii”. Fundalul, un basorelief dintr-o marmură ruginie, evoca un ţinut straniu, cu o vegetaţie luxuriantă. În faţa lui îşi croiau drum doi exploratori, un bărbat şi o femeie, osteniţi, storşi de vlagă şi totuşi vădit hotărâţi să-şi ducă la capăt misiunea. Bărbatul semăna izbitor cu sculptorul, iar în femeia care-l însoţea o puteai recunoaşte pe Anda Vieru.

Vizitatorii se opreau îndelung înaintea grupului şi îl contemplau în tăcere, copleşiţi de forţa pe care o respirau aceste chipuri dârze, plămădite din piatră.

Către amiază, lumea din săli se rărise. Mil stătea călare pe un scaun, cu bărbia sprijinită pe spetează. Urmărea zborul unui fluture şi se întreba prin ce minune răzbise până la înălţimea cupolei. Bătând vesel din aripi, fluturele hoinărea de la o statuie la alta, până ce, ostenit, poposi pe mâna întinsă a cosmonautului. În acea dimineaţă, Mil Feraru se sculase, fără vreun motiv, prost dispus. Dar jocul zglobiu al insectei îi readuse, nici el nu ştia de ce, buna dispoziţie.

Deodată se auzi strigat. Nemulţumit, ridică privirea şi îl recunoscu pe paleontologul Stancu, a cărui cunoştinţă o făcuse în urmă cu câteva luni în casa unor prieteni.

— A... tu eşti, Stancule? Nu te ştiam amator de plastică.

— Nici nu sunt. Am venit cu treburi. Zilele trecute m-am întors din Noua Zeelandă, unde am descoperit nişte fosile deosebit de interesante. Ele m-au făcut să mă gândesc la tine!

— Sunt măgulit! Te pomeneşti că ai dezgropat un mastodont?

— A, nu, un exemplar de *Ramphoryncus* minunat conservat.

— O reptilă zburătoare? Atunci te înţeleg şi mai puţin. Nu văd legătura…

Paleontologul îşi trase un scaun şi se aşeză.

— Spune-mi, Mil, îţi menţii părerile?

— Se poate? Eu nu mi le schimb cu una cu două. La ce te referi?

Stancu întoarse capul, pentru ca celălalt să nu-i observe zâmbetul.

— Ai vorbit, când ne-am cunoscut, despre activitatea ta. Povesteai, mi se pare, că nu-ţi dă satisfacţie, deoarece nu are nicio valoare practică.

Mil se lovi brusc peste genunchi.

— Eu am zis asta? Nu se poate! Arta îşi are menirea ei, să transmită idei, să trezească sentimente, să înnobileze, să procure satisfacţii estetice!… Dar foloase practice?…

— Tocmai asta susţineau toţi ceilalţi. În fine… Dacă aşa stau lucrurile, pot pleca…

Stancu se ridică şi se pregăti să părăsească sala de expoziţie, dar Mil îl reţinu.

— Stai! Acum spune pentru ce ai venit.

— Ca să-ţi propun… o nouă profesiune.

— Asta-i curată nebunie! Eu sunt sculptor, dragul meu, sculptor! Ce ai vrea să fac? Să construiesc rachete sau să scormonesc, ca tine, pământul, în căutare de fosile?

— De ce nu? Una se împacă foarte bine cu cealaltă.

— Se caută sculptori pentru navele cosmice?

— Deocamdată încă nu. În schimb, paleontologii au mare nevoie de ei. Noi, dragă Mil, extragem din pământ resturi de animale, uneori numai fragmente neînsemnate. Ne interesează însă conformaţia şi înfăţişarea exterioară a animalelor preistorice şi, de aceea, ne străduim să le reconstituim. Ne ajută în primul rând anatomistul şi, în al doilea, sculptorul.

Mil Feraru întrebă răstit:

— Nu cumva îţi imaginezi că eu aş putea sculpta dinosauri?

— Numai dacă doreşti ca lucrările tale să aibă… o valoare practică.

— Fugi de-aici, Stancule, glumeşti! O să râdă lumea de mine.

— N-o să râdă nimeni! E o muncă interesantă, plină de neprevăzut. Cu anatomia cum stai?

— Destul de bine! Mi-a plăcut şi am învăţat mai mult decât ni se cerea la institut.

— Excelent! După o perioadă de însuşire a tehnicii, ai putea lucra singur, fără anatomist. Imaginează-ţi, Mil, noi găsim undeva un maxilar şi câteva vertebre. O nimica toată. În mâinile tale, aceste rămăşiţe modeste se completează, prind formă şi vieţuitoarele reapar, după milioane şi milioane de ani, în înfăţişarea lor cea mai autentică. Iar oamenii pot vedea şi studia aceste animale, care au populat într-un trecut îndepărtat planeta lor.

Lui Feraru tot nu-i venea să creadă că i se făcea o propunere serioasă.

— Stancule, eşti pe cale să mă convingi! spuse el în glumă.

— Asta mă bucură. Când ai fi dispus să discutăm amănuntele?

Mil se înfurie.

— Crezi într-adevăr că aş putea accepta să sculptez fosile în loc de oameni? Doar nu mi-am ieşit din minţi…

— Nu pretinde nimeni să renunţi la arta ta. Ai putea s-o completezi, s-o îmbini cu munca ştiinţifică. N-ai să regreţi, Mil, te asigur. Mai gândeşte-te. Nu-ţi cer răspunsul pe loc. Dacă te hotărăşti, dă-mi de ştire.

Stancu plecase de mult. Dar Mil Feraru tot mai chicotea, închipuindu-şi o expoziţie de brontozauri şi stegozauri în cele mai autentice poziţii.

Cu toate că pe cer licăreau de mult stelele, Mugur nu se putea decide să părăsească laboratorul. Era abătut şi cuprins de acea oboseală care alungă somnul. Îi veneau

mereu în minte cuvintele Andei. Se simţea bine în laboratorul său, ascuns printre copacii bătrâni ai parcului, departe de freamătul străzii. Ocolea mulţimea zgomotoasă, agitaţia şi se ferea de aerul rece şi de arşiţă. Dar era ea îndreptăţită să facă asemenea aprecieri? Mai mult decât cuvintele, îl duruse tonul dispreţuitor cu care fuseseră rostite.

Poate că întreaga discuţie nu fusese decât un pretext ca să-l facă să înţeleagă că nu-l mai iubea. Se văzuseră atât de rar în ultima vreme: ea, mereu plecată în expediţii, el, petrecându-şi aproape tot timpul în laborator. Poate că asta îi înstrăinase. Sau… apăruse altcineva! Un alt bărbat!

De când Mil Feraru era un oaspete nelipsit al casei lor, Mugur observase o schimbare în atitudinea Andei. Mil era un bărbat frumos, fermecător, un artist, şi prezenţa lui exercita fără îndoială o atracţie puternică asupra femeilor. Când o rugase să-i fie model, ea acceptase fără să stea pe gânduri şi-şi petrecuse multe ore în atelierul lui.

Mugur n-ar fi recunoscut niciodată că e gelos. Îşi puse întrebarea cum ar reacţiona dacă Anda i-ar pretinde despărţirea; ajunse la concluzia că i-ar acorda-o fără nicio împotrivire, asigurând-o că nu înţelege să stea în calea fericirii ei.

Gândurile acestea nu-i dădeau pace. Ca să le izgonească, încercă să se concentreze asupra lucrului. Alese o lamelă şi o introduse în microscopul protonic. Pe ecran apăru imaginea de zeci de mii de ori mărită a unei celule; se puteau urmări procesele din citoplasmă şi din nucleu, fermenţii, pigmenţii, diferitele incluzii, care toate, prin mişcările şi transformările lor, întreţin viaţa. „Să fie oare anumiţi fermenţi răspunzători de nereuşita combinării a două celule?” se întrebă Vieru. Ca să capete un răspuns, ar fi fost necesară o nouă serie de experienţe, o analiză minuţioasă a acestor substanţe.

Absorbit de preocupările lui, se trezi faţă în faţă cu directorul institutului, profesorul Petescu. Acesta intrase, se apropiase pe nesimţite şi-l urmărea încruntat.

Petescu era un munte de om, cu obrajii rumeni şi cu păr

argintiu. Când privirile lor se întâlniră, Vieru ştiu că va urma o discuţie neplăcută. Petescu scoase din buzunarul halatului o coală de hârtie şi i-o întinse cu două degete.

— Poftim, citiţi, tovarăşe Vieru. Cei de la Oslo au renunţat. Au sistat experienţele acestea lipsite de sens şi s-au apucat de treburi serioase. Numai dumneavoastră vă încăpăţânaţi.

— Eu, eh, eu… bâigui Mugur.

— Dumneavoastră nu vreţi să înţelegeţi că deocamdată, cu mijloacele de care dispunem, organismul pluricelular nu poate fi creat? Nu suntem nici fachiri, nici prestidigitatori. Suntem oameni de ştiinţă! Chiar dacă avem idei extraordinare, depindem, la urma urmei, de mijloacele tehnice.

Vieru găsi în sfârşit o replică:

— Mijloacele tehnice! Mereu vorbiţi de ele, tovarăşe director. Eu însă vă întreb: ce fel de mijloace tehnice? Dacă ne adresăm inginerilor, trebuie să le spunem limpede: construiţi-ne un aparat capabil să realizeze cutare sau cutare operaţie. Deocamdată, noi nu ştim ce să cerem inginerilor! Iată de ce e necesar să cunoaştem mai întâi cauzele neasocierii monocelularelor şi pe urmă să vorbim despre aparate. În ceea ce mă priveşte, nu cred că va fi nevoie de vreun utilaj…

— Dar dacă nu e vorba de o asociere? Credeţi că ceea ce s-a petrecut acum două miliarde de ani trebuie să se asemene cu ce observăm astăzi la alga *Gonium Sociale*, la *Pandorina* sau la *Endorina?* Dar dacă pluricelularele s-au format prin celulizare, prin diviziune internă a monocelularelor şi nu prin asociere? Atunci, prea stimate colega, încercările dumneavoastră donquijoteşti de a crea pluricelulare primare cu două straturi invaginate sunt complet lipsite de perspectivă.

— Dar înţelegeţi-mă, tovarăşe director. Am dovezi că trecerea a avut loc prin asociere şi nu prin divizare.

— De când îmi vorbiţi de aceste dovezi! Dar de văzut n-am văzut încă nimic.

— O să vi le prezint. Fiţi fără grijă, o să vi le prezint foarte

curând.

— Adică peste un an sau peste zece!

Mugur se făcu galben ca ceara.

— Nu permit să-mi vorbiţi astfel! Vă declar că-mi voi continua lucrările, chiar dacă…

Directorul îşi pierdu stăpânirea de sine. Se înălţă, bombă maiestuos pieptul şi strigă cu o voce care făcu să zăngăne geamurile:

— Tovarăşe Vieru, vă interzic! Vă atrag atenţia, mai mult, vă somez să renunţaţi la aceste experienţe. Dumneavoastră sunteţi un lucrător al institutului ca oricare altul şi câtă vreme eu port răspunderea întregii activităţi, aveţi datoria să vă supuneţi hotărârilor mele. Vă acord un ultim termen de o lună. Dacă până atunci nu-mi prezentaţi un material care să motiveze continuarea cercetărilor dumneavoastră, veţi primi alte sarcini. Bună seara!

Petescu se îndreptă, călcând apăsat, spre uşă. Vieru rămase cu bărbia în piept, incapabil să-şi adune gândurile. Simţea că singurul lucru cuminte era să doarmă. N-avea obiceiul să ia somnifere, dar se hotărî să facă o excepţie. Deschise dulapul cu medicamente şi, absent, zăbovi în faţa lui. Auzi zgomotul uşii şi paşi uşori pe podeaua de plastic, dar nu-şi întoarse capul. Intrase laboranta, o fetişcană de douăzeci de ani, cu părul roşcat şi cu un năsuc obraznic.

Fata, văzându-l aşa, întors cu spatele, neclintit în faţa dulapului cu medicamente, se sperie. Dar Vieru se roti brusc pe călcâie şi făcu un pas în direcţia ei.

— Ce-i cu dumneata, Sanda? Ce pofteşti?

De emoţie, fata scăpă din mâini un vas de laborator care se făcu ţăndări. Cioburile săriră prin toate ungherele.

— Iarăşi? ţipă biologul. Abia ieri ai spart unul! Crezi că se poate lucra în asemenea condiţii? Ce era în vas?

— Preparatul R 714. Se prezenta atât de frumos… M-am gândit să vi-l arăt, ca să vă fac o bucurie.

— Într-adevăr, o mare bucurie. Preparatul cel mäi promiţător. Ei gata, n-ai să te apuci să plângi. Strânge cioburile şi lasă-mă singur.

Laboranta îngenunche, ca să adune resturile vasului.

După ce termină, îl urmări pe Vieru cu coada ochiului, ca şi când ar fi avut să-i spună ceva.

— Ce mai pofteşti? o întrebă acesta moale.

— Eu… A telefonat prietenul dumneavoastră, sculptorul. V-a rugat să-l aşteptaţi. Vine numaidecât!

Mugur tăcea şi fata crezu că n-o auzise.

— Vine prietenul dumneavoastră, Mil Feraru, repetă ea. Numele îl rosti cu un ton de adâncă admiraţie.

Sanda îl cunoscuse pe sculptor cu prilejul vizitelor acestuia la laborator. Se îndrăgostise de el nebuneşte, fusese de vreo zece ori la expoziţie şi aştepta cu inima cât o vrabie fiecare nouă întâlnire. Era convinsă că sentimentele ei sunt din acelea care servesc, de secole şi de milenii, drept sursă de inspiraţie poeţilor. Nenorocul era că omul adorat nu ştia nimic şi că n-o prea băga în seamă. De-abia când îl anunţă a treia oară de sosirea apropiată a lui Mil, Vieru spuse obosit:

— Mulţumesc, am auzit. Asta mai lipsea. Acum du-te, Sando!

Fata abia ieşise pe coridor, când zări silueta impozantă a sculptorului. Acesta venea repede şi o salută în treacăt, fără să-i observe surâsul încurcat şi ochii strălucind de admiraţie.

Intră ca o furtună în laborator.

— Bună, Mugure! Ce faci? Am o veste formidabilă şi vreau să-ţi cer un sfat.

— A, un sfat! Mie, Anda mi-ar răspunde că există o instituţie specializată, care acordă asistenţă în orice domeniu.

— Nu fi antipatic! Ascultă-mă: ce părere ai despre paleontologie?

Vieru făcu un gest de neputinţă.

— Iartă-mă, Mil, sunt tare obosit. Am necazurile mele. Ce răspuns să-ţi dau la o asemenea întrebare stupidă? Te pomeneşti că intenţionezi să devii paleontolog.

— Nu, nu chiar! Dar ţi-am mărturisit de atâtea ori că activitatea mea nu-mi oferă satisfacţie deplină, îmi lipseşte, cred, o muncă cu aplicaţii practice. Azi m-a vizitat un

cunoscut, un paleontolog, care mi-a propus să mă ocup de reconstituirea animalelor preistorice. Ce crezi?

— Foarte bine! Acceptă! Ce mai aştepţi?

— Stai niţel! Nu vreau şi nu pot renunţa la artă! După părerea ta, aş putea să le fac pe amândouă?

— Ştiu eu? Asta depinde numai şi numai de tine.

Mil Feraru făcu un gest teatral, de exasperare.

— Fireşte că de mine! Dar nu mă pot hotărî! Sunt un om lipsit de voinţă, un om dezechilibrat…

O clipă, Vieru crezu că e o aluzie. O privire scurtă îl convinse însă de sinceritatea sculptorului.

— Astea-s probleme? Dacă ai şti ce-i pe capul meu…

— Crede-mă că nu-i uşor să te decizi să modelezi brontozauri. Sunt un artist cunoscut, apreciat, printre fruntaşii generaţiei mele. Ce va spune publicul când va afla că Mil Feraru sculptează fosile?

— Nu ştiu ce va spune publicul şi nici nu mă interesează. Sunt frânt, Mil, şi mă pregăteam să plec acasă. Dacă vrei, însoţeşte-mă.

— Foarte bine! Am să mă sfătuiesc cu Anda. Cu tine îmi pierd vremea.

Vieru respiră adânc.

— Anda a plecat la staţia submarină de foraj în Pacific.

— Păcat! Atunci am s-o chem la televizofon sau am să mă reped până la ea.

Biologul îşi privi prietenul printre gene. Cu statura lui atletică, cu părul auriu, cârlionţat, cu profilul mândru, bărbătesc, era predestinat să cucerească inimile femeilor. Răspunse în doi peri:

— E o idee! Poate că Anda te va ajuta.

Îşi scoase halatul, pregătindu-se să plece. Până găsi haina şi paltonul, până-şi legă fularul şi-şi îndesă pe cap căciula, trecură câteva minute. În timpul acesta la institut sosi Călin Dan.

Se întâlniră în pragul uşii.

— Noroc! îmi pare bine că vă găsesc pe amândoi. Plec la Chimboto, la Centrul de Perfecţionare a Rachetelor. Am venit să-mi iau rămas bun.

— Unde vine Chimboto? întrebă Mugur.

— În Anzi.

— Ce ai să faci acolo? se interesă Feraru.

— Se pregăteşte o nouă expediţie, explică cosmonautul. Nave de ultimul tip, capabile de performanţe mari. Construcţia este avansată şi în curând începe montajul. Deocamdată am fost numit pilot de încercare. Dar ştiţi cum se întâmplă la noi: piloţilor de încercare li se încredinţează comanda navei.

— Te felicit, Călin. Îmi închipui că eşti mulţumit.

— Încă nu-mi vine să cred. E un sentiment curios ca, dintre atâţia pretendenţi, tocmai tu să fii ales să pleci spre un alt sistem planetar. A, nu v-am spus încă: va fi prima expediţie dincolo de hotarele sistemului nostru solar. O etapă foarte importantă, la fel ca aceea a primei debarcări pe Lună. Astea-s noutăţile mele. Voi cum o duceţi?

— Aşa şi aşa! făcu Mugur, luptându-se cu şoşonii.

— Mie îmi dă de furcă dezechilibrul meu, spuse Mil. Acum ar trebui să mă decid pentru o anumită treabă şi nu pot. Tu ce zici? Face să mă apuc de reconstituiri paleontologice?

— Fără îndoială, răspunse Călin pe negândite. Apoi, întorcându-se spre Vieru, întrebă de Anda.

— E plecată la staţia submarină de lângă insula Clipperton. Va lucra acolo!

— Aşa? Nu ştiam. Şi acuma ce aveţi de gând?

— Eu mă duc acasă!

— Ce să cauţi prin odăile pustii, Mugure? întrebă Mil. Haideţi mai bine la un restaurant. Să mâncăm şi să bem un pahar de vin. Mie mi-e foame…

Călin şi Mugur consimţiră. Când părăsiră încăperea, Sanda stătea în dreptul scării. Dar sculptorul n-o văzu nici de data asta.

FONOGRAMĂ

— Da, dragul meu Sinac, personajele au început să se contureze.

— Ce părere aveţi acum despre eroii mei, profesore?

— Despre Mugur Vieru aceeaşi ca la început. Un om valoros care, din pricina vieţii pe care o duce, suferă de complexe. Sau poate că tocmai din cauza complexelor trăieşte aşa. Mil e tânăr, atâta tot. Despre „dezechilibrul” său, nici nu merită să discutăm... În privinţa lui Călin, cam prea puţine elemente, deocamdată.

— N-am insistat asupra persoanei lui, căci intră în acţiune mult mai târziu, de-abia în partea a doua.

— Bine! Îţi construieşti Capitolul cum socoteşti că-i mai bine. Un singur lucru: tu, care eşti atât de perfect, trebuie să te străduieşti să înţelegi micile imperfecţiuni ale eroilor tăi. Te asigur că sunt nişte oameni de treabă. În anul 2 000, când au trăit ei, mediul social era mai apropiat, ca structură, de al nostru decât de cel din trecut. Ai să vezi cât de repede se vor schimba, cât de lesne se vor debarasa de defectele lor neînsemnate, pe care tu le socoţi nişte tare cumplite. Va trebui doar să găseşti situaţiile care să declanşeze aceste transformări.

— Să le găsesc, profesore? Mai degrabă să le aleg! Căci numărul e covârşitor. Materialul pe care l-am studiat e atât de bogat, încât marea dificultate o prezintă selecţionarea.

— Mda, eşti de compătimit. Dar poate că-ţi va fi mai uşor dacă-ţi reamintesc că ne interesează doar faptele cele mai semnificative! Până acum i-ai prezentat pe eroii întâmplărilor. Foarte bine! Acum însă să te văd. A sosit momentul intrării lor în acţiune.

Instalată în cabina rachetei-amfibii, Anda Vieru se străduia să surprindă ceva din peisajul terestru. Dar jos se îngrămădeau troienele norilor, învăluind planeta în puful lor gros şi doar prin rarele spărturi sclipeau, argintii, apele oceanului.

Părăsise Bucureştiul de câteva ceasuri şi ţinta era aproape. Pe nesimţite, nava îşi aplecă botul şi intră în picaj, apropiindu-se de oglinda apei cu un vuiet năprasnic. Pentru

călători, oceanul părea să urce spre cer, dar nu orizontal, cum îl văzuseră până atunci, ci într-o curioasă înclinare.

În cabină se aprinseră lămpile fluorescente. Cei care mai călătoriseră cu racheta-amfibie ştiau că în acest moment ea se transformă într-un submarin şi se pregăteşte să pătrundă din mediul aerian în cel acvatic.

Toţi îşi lipeau curioşi frunţile de geamurile de cuarţ. Erau peste o sută de persoane care se îndreptau, cu diferite treburi, spre oraşul submarin. Anda făcuse cunoştinţă cu un medic din Cuba, care se ocupa cu studiul influenţei presiunilor înalte asupra organismului, cu un chimist din Reykjavik, angajat la laboratorul centrului de foraj şi cu o tânără sondoare din Baku.

Nu vorbeau decât de giganticul proiect, la a cărui înfăptuire aveau să ia parte. Erau curioşi, nerăbdători şi emoţionaţi.

Anda Vieru încerca aceleaşi sentimente, deşi, în cariera ei de geolog, avusese prilejul să cutreiere cele mai sălbatice şi neumblate ţinuturi ale globului terestru şi să exploreze munţii de pe Lună.

Aici însă o aştepta cu totul altceva. Un proiect de o asemenea amploare încă nu fusese înfăptuit. Era prima încercare de a pătrunde în scoarţa Pământului, la o adâncime de două-trei ori mai mare decât cea atinsă până atunci.

Pregătirile duraseră mai bine de doi ani. În prima etapă, oceanul fusese explorat de batiscafuri anume construite, capabile să coboare mai jos de 11 000 de metri. Ele găsiseră locul cel mai potrivit şi trasaseră contururile viitorului oraş submarin. Apoi, nave de transport aduseseră materialele şi le cufundaseră în acel punct. În etapa următoare, combine subacvatice teledirijate executaseră montajul, iar în a patra, şi ultima, sosiseră specialişti din cele mai diferite ramuri, primii locuitori ai cetăţii de pe fundul mării, care primise numele de Nautilia.

Acum totul era gata până la ultimul şurub. Oraşul îşi trăia propria lui viaţă.

Întunecimea de afară dovedea că se găseau în ocean, la

mare adâncime. Reflectoarele despicau bezna doar pe câţiva metri, în ciuda puterii lor mari. Apa, de culoarea catranului, părea densă şi uleioasă şi rareori câte un peşte straniu, plat şi fosforescent cuteza să taie calea namilei de oţel. Călătoria era pe sfârşite. Mediul îşi modifica încetul cu încetul nuanţele, devenea mai deschis, mai străveziu. Se apropiau de Nautilia.

Oraşul sclipea ca o perlă la lumina sutelor de reflectoare care-l înconjurau. Avea forma unei sfere, ancorată solid pe fundul mării.

Racheta-amfibie străbătu ultimele sute de metri până la peretele exterior al grandioasei construcţii. O trapă lunecă în lături, lăsând-o să pătrundă într-un tunel întunecos, ecluza principală. Pompele puternice duduiră şi apa scăzu încetul cu încetul, până când o voce amabilă invită călătorii să coboare.

Uşa grea se deschise şi grupul păşi peste o punte metalică spre poarta interioară a oraşului.

Nautilia avea o suprafaţă de cinci kilometri pătraţi, socotind circumferinţa „ecuatorială” a sferei şi opt etaje, patru deasupra şi patru dedesubtul ecuatorului. În centru fusese amplasată coloana de foraj, care străbătea sfera, ca o axă, de la un pol la celălalt. Sursele energetice termonucleare erau adăpostite în calota inferioară, ocupând aproape în întregime etajele unu, doi şi trei. Etajul patru era rezervat celorlalte instalaţii ale oraşului. Aici se găseau uzina electrică, agregatele pentru desalinizarea apei de mare şi pentru prepararea oxigenului, complexele alimentare şi gospodăreşti şi altele.

Etajul cinci cuprindea sălile de lucru, laboratoarele, biblioteca şi alte încăperi destinate activităţii ştiinţifice. Ultimele trei etaje ale calotei superioare erau amenajate ca locuinţe pentru personalul Nautiliei.

Noii veniţi fură introduşi într-o sală spaţioasă, unde cineva rosti un scurt cuvânt de bun venit. Li se recomandară câteva ceasuri de odihnă, după care urmau să se prezinte în faţa Consiliului Ştiinţific, pentru a fi repartizaţi la diferitele sectoare de muncă.

Camera în care fu condusă îi plăcu Andei. Era micuţă, confortabilă, cu mobila într-o culoare veselă, zmeurie. Câteva butoane discrete serveau pentru reglarea microclimei şi a intensităţii luminii şi pentru comandarea mesei. Simţind că-i e foame, apăsă pe butonul însemnat cu o bonetă de bucătar. În perete se deschise o trapă şi o tavă cu câteva feluri aranjate cu gust apăru ca prin farmec. Anda mâncă cu poftă, bău un pahar cu suc de fructe şi se întinse pe pat. Dormi atât de adânc şi de bine, încât glasul crainicului, care o invită la Consiliu, abia putu s-o trezească.

Se îmbrăcă în grabă, îşi controlă ţinuta în oglindă şi coborî, puţin emoţionată, spre al cincilea etaj.

În sala Consiliului o întâmpinară trei persoane, aşezate în jurul unei mese rotunde: o femeie între două vârste, sobră dar prietenoasă, un bărbat înalt, foarte slab, cu o figură aspră, şi altul, de vreo 60 de ani, cărunt, miop şi foarte jovial.

— Dumneata eşti Anda Vieru? întrebă femeia, surâzând.

— Eu!

— Îmi pare bine că te cunosc. Am auzit multe lucruri frumoase despre dumneata. De altfel suntem colege de breaslă. Eu sunt Voronina…

— Ana Andreievna? făcu Anda surprinsă. În faţa ei stătea o savantă de prestigiu internaţional, autoarea unor lucrări clasice de geologie.

— De ce te miri? întrebă bărbatul cel slab. Se putea ca Ana Andreievna să lipsească când e vorba de scormonit pământul?

Râsul general avu darul să spargă gheaţa şi atmosfera deveni dintr-o dată neprotocolară.

Se prezentă cel care vorbise. Se numea Philippe Verdier şi era proiectantul principal al instalaţiei de foraj. Bătrânul, potrivindu-şi ochelarii, îşi spuse şi el numele. Era celebrul geofizician Robert G. Deans, autorul proiectului Nautiliei.

— Acum, ce facem cu dumneata? o întrebă el pe Anda cu prefăcută îngrijorare.

— Sper că nu mă veţi trimite la uzina termonucleară! Sunt geolog…

— Ştiu, ştiu! Doar că la noi, geologii fac o mulţime de treburi. Ce ai zice despre laboratorul de geomagnetism? Sau despre cel de stratigrafie?

— Mi-aş putea exprima o dorinţă?

— Desigur! Dar asta nu înseamnă că ţi-o voi satisface. Spune!

— Trimiteţi-mă la foraj. Repartizaţi-mă unei echipe de intervenţie sau grupei de şoc!

Deans îşi lungi gâtul şi se strâmbă, ca şi când ar fi muşcat dintr-un măr acru.

— Am auzit bine? La grupa de şoc? Dumneata vrei să pătrunzi prima în galerie? Asta ţi-ar place?

Cursese multă cerneală despre metoda cea nouă de foraj şi despre rolul grupei de şoc, astfel încât o cunoştea, în mare, orice cititor de ziare. Pe măsura pătrunderii sapei termonucleare la un anumit nivel, a întăririi şi răcirii puţului, câte un component al acestei grupe cobora, având misiunea să verifice rezistenţa pereţilor şi să efectueze prospecţiuni geologice.

— Da, asta aş dori! răspunse Anda cu fermitate.

Robert G. Deans îi consultă din priviri pe ceilalţi membri ai Consiliului.

Verdier tuşi încurcat:

— E o treabă grea…

— Şi periculoasă! completă Deans, examinând-o peste marginea ochelarilor. Îmi îngădui să-ţi atrag atenţia asupra riscurilor la care se expun cei din grupa de şoc. Vor fi infiltrări de ape subterane, straturi în derivă, prăbuşiri. Vom da de nisipuri lunecătoare, de materie semilichidă, incandescentă, de gaze sub presiuni uriaşe. Duşmanul nostru cel mai înverşunat rămâne însă căldura. Deocamdată nici nu ştim până la ce adâncime vom putea rezista…

— Toate acestea îmi sunt cunoscute, profesore Deans, spuse Anda înţepată. Tocmai de aceea vă rog să uitaţi că sunt femeie şi să mă repartizaţi la grupa de şoc.

— Ce zici, Verdier, putem uita că e femeie? întrebă Deans, maliţios.

— Ştiu eu? Cam greu! Acesta e un compliment, Anda Vieru!

— Mulţumesc, dar mă lipsesc.

— Şi dumneata, Ana Andreievna, ce părere ai?

— Eu o susţin pe Anda Vieru! Mai mult, pretind de la dumneata, Deans, să-i dai această muncă. De altfel, e ruşinos că din echipa de şoc nu face parte nicio femeie. Din câte am auzit despre fata asta, te asigur că-şi va face datoria.

— Poftim! La începutul secolului 21 se pledează pentru egalitatea în drepturi a femeii! Cine ar fi crezut? Să ştii însă că nu-i necesar, dragă Ana Andreievna. Eu eram convins din primul moment că această persoană de sex feminin este foarte nimerită pentru grupa de şoc. Aşadar, Anda, te prezinţi mâine dimineaţă şefului dumitale, Giuseppe Floriano.

FONOGRAMĂ

— E dârză, eroina ta, nimic de zis, dar şi nesuferită. Spune-mi, Sinac, ce crezi că o făcea să-şi dorească o muncă atât de riscantă? Nu cumva era avidă de glorie? Nu cumva căuta să-şi creeze o popularitate ieftină, să devină „celebră”? Pe timpul ei, astfel de cazuri se mai întâlneau…

— Anda? Nu, profesore, în niciun caz. Vă spun eu, e un om formidabil. Numai caracterul ei întreprinzător a îndemnat-o să insiste să fie primită în rândurile grupei de şoc.

— Eu n-aş pune mâna în foc. Dar… prea o aperi pe această persoană. Te pomeneşti că-ţi place?

— Profesore Ator…

— În sfârşit, te priveşte. Acum altceva: sculptorul a vrut parcă să se sfătuiască cu ea. A făcut-o?

— Da! În seara aceleiaşi zile, la vreun ceas după ce Anda Vieru plecase din sala Consiliului, Mil Feraru o chemă la televizofon.

— Alo, Anda!

— Mil! Ce surpriză!

— Anda, am nevoie de tine. Te-am căutat şi la Bucureşti. Ascultă: mi s-a propus să mă ocup de reconstituiri paleontologice. Ce mă sfătuieşti?

— Pentru asta m-ai chemat? Mil, eşti incorijibil. Desigur că trebuie să accepţi!

— Ţi se pare atât de firesc? Doar nu-i o treabă de artist!

— Nu mai spune? Atunci ce e? Află, dragul meu, că este mult mai mult: îmbinarea muncii savantului cu cea a artistului! După mine, ar trebui să te întrebi mai întâi dacă te simţi în stare s-o îndeplineşti.

— Uite, asta nu mi-a trecut prin minte.

— Atunci gândeşte-te. Verifică-ţi cunoştinţele de anatomie şi de paleontologie şi vezi dacă ai suficientă răbdare pentru cercetare ştiinţifică. Asta-i lucrul cel mai important.

— Nici nu-ţi închipui, Anda, cum sunt eu când mă încăpăţânez. Aşadar, eşti de părere să primesc?

— Dacă socoteşti că vei face faţă cerinţelor şi că îndeplineşti condiţiile pe care ţi le-am amintit, nu sta pe gânduri. Ar însemna să pierzi un prilej unic.

— Bine, Anda! Pe tine te ascult. Mâine îl sun pe Stancu şi îi dau răspunsul. O să rămâie cu gura căscată! La revedere şi mulţumesc.

Giuseppe Floriano venea din însorita Sicilie. Sprinten, descurcăreţ şi bun de gură, umplea cu glasul său răsunător oraşul submarin. Toată lumea îl iubea pentru firea lui deschisă, prietenoasă şi-l admira, ştiindu-l curajos şi priceput. Cariera lui de geolog era impresionantă: prospecţiuni pe mai toate corpurile cereşti pe care, în decursul ultimelor două decenii, descinseseră Pământenii. Îi plăcea să-şi povestească peripeţiile care, puse cap la cap, ar fi constituit un roman de aventuri de proporţii nemaiîntâlnite.

Anda îl găsi la uzina termonucleară, împreună cu alţi trei membri ai grupei de şoc. Erau echipaţi pentru coborâre. Floriano o întâmpină întinzându-i ambele mâini. După ce i le scutură pe ale ei cu atâta putere încât o durură încheieturile, strigă cu glasul său de trâmbiţă:

— Anda Vieru, în numele „diavolilor” mei şi al meu personal, îţi urez un… „răcoros” bun venit! A, te aşteptai să fie „călduros”? N-ai ghicit! La noi, un salut venit din inimă nu poate fi decât rece! Cu căldura, îţi închipui, nu ne împăcăm prea bine şi sperăm să avem cât mai puţin de furcă cu ea. Şi acum, vino să-ţi arăt instalaţia…

Tot timpul cât se află în tovărăşia sicilianului, Anda nu fu în stare să scoată un cuvânt. El îi povestea, îi explica, o întreba şi tot el răspundea.

— Te interesează unde ne găsim acuma? Bine! Aceasta este uzina termonucleară. Ea produce, folosind deuteriu extras din apa oceanului, energie electrică, căldură şi frig. Energia este folosită pentru rotirea sapei, temperaturile înalte pentru topirea rocilor, iar frigul pentru întărirea pereţilor puţului. E clar, nu-i aşa? Şi acum, să întoarcem această manivelă. Vezi, uşa asta groasă din oţel se deschide foarte uşor, deşi cântăreşte peste o tonă. Ghici ce-i în spatele ei? Nu ştii? Să-ţi spun eu! Sapa! Iat-o! Acest cilindru, cu vârful ascuţit orientat în jos, e sapa noastră, acţionată termonuclear. Aliajul din care a fost turnată e o adevărată minune a tehnicii, căci suportă încălziri până la zece mii de grade şi răciri până aproape de zero absolut. Diametrul sapei fiind de doi metri şi jumătate, aceeaşi dimensiune o va avea şi puţul.

— Bine, bine, dar cum coborâţi? izbuti Anda să întrebe.

— Foarte simplu. S-a forat, să zicem, timp de o zi şi s-a ajuns la un anumit nivel. Sapa, pătrunzând în adâncime, a topit rocile, apoi le-a răcit, „betonând” astfel pereţii puţului. Dar temperatura este încă atât de ridicată, încât nici cele mai perfecţionate costume termostabile nu ne pot proteja. De aceea, inundăm puţul. Da, da, îl inundăm cu apa din ocean, de care, din fericire, nu ducem lipsă. Cum vedem că puţul s-a răcit îndeajuns, scoatem apa cu ajutorul

pompelor, iar aburul format îl captăm şi-l folosim la termoficarea staţiei. Acum a sosit în sfârşit momentul când grupa de şoc poate intra în acţiune. Ne îmbrăcăm costumele de scafandru subteran, ne instalăm în cabina din corpul sapei şi ascensorul improvizat ne duce până la nivelul forat. Coboară cu viteză extraordinară, fără să se rotească, astfel că în câteva clipe ajungem la destinaţie. Gata! Ieşim din cabină şi ne apucăm de treabă: controlăm tăria pereţilor, temperatura, presiunea, facem – dacă e cazul – prospecţiuni şi... cam asta e! Ţine minte că este interzis să se zăbovească jos mai mult de 15 minute. Altfel, iese tărăboi!... A... şi încă ceva: din doi în doi kilometri vor fi instalate staţii automate, pentru înregistrarea şi transmiterea variaţiilor bruşte de temperatură şi presiune şi a seismelor. Ele ne vor fi de mare ajutor, căci vor avertiza din timp asupra unor eventuale primejdii. Întreţinerea acestor staţii cade de asemenea în sarcina grupei de şoc. Acum, Anda, sunt curios să aflu părerea ta. Sau poate mai ai de pus vreo întrebare?

— Totul e minunat! Aş vrea să ştiu numai... când voi începe?

— Eşti nerăbdătoare? Te înţeleg! Nu vei avea mult de aşteptat. Mâine dimineaţă, la opt şi cincisprezece, îţi vine rândul. Până atunci eşti liberă. Ba nu! Ştii să dansezi? Sigur că ştii! Diavolii mei organizează o masă festivă, urmată de dans. Eşti invitata noastră de onoare! Prezenţa obligatorie, ţinută de seară, etcetera, etcetera... Fix la nouă, ne-am înţeles?

În ziua următoare, Anda Vieru făcu prima ei coborâre. Floriano o ajută să se echipeze, să-şi îmbrace costumul termostabil, îi înşurubă casca prevăzută cu vizor, ca acele ale scafandrilor de mare adâncime şi o copleşi cu nenumărate sfaturi.

Cabina din corpul sapei era foarte strâmtă. Anda se ghemui pe banchetă în faţa tabloului cu indicatoarele de adâncime, de temperatură şi presiune şi recapitulă în gând instrucţiunile. Totul era extrem de simplu şi totuşi simţea o

uşoară strângere de inimă. Un semnal luminos anunţă că momentul sosise.

Coborârea în mare viteză nu-i dădu nicio senzaţie neplăcută, datorită sistemului special de amortizare. Avea impresia că stă pe loc şi doar cifrele care se succedau rapid pe cadran arătau că se deplasează spre adâncuri. O uşoară smucitură şi sapa ajunse la capătul puţului forat în ajun. Anda deschise trapa din podea, coborî scăriţa spre vârful conului şi ieşi. Întunericul, după lumina puternică din cabină, era şi mai copleşitor. Aprinse lanterna. Pereţii puţului erau netezi, deosebit de rezistenţi şi semănau cu sticla.

Anda le încercă tăria, mai întâi cu ciocanul geologic, apoi cu mica foreză ultrasonică, dar nicio fărâmitură nu se desprinse.

Îngenunchind, cercetă fundul puţului, netopit de căldura sapei şi încă umed de la ultima răcire. Cum se aşteptase, roca era bazaltică! Se confirma astfel teoria potrivit căreia grosimea litosferei nu este egală pe tot cuprinsul globului pământesc. În timp ce pe continente ea depăşeşte adesea 40 de kilometri, pe fundul mărilor şi oceanelor se subţiază la numai 6–10 kilometri.

Sub stratele sedimentare ale litosferei se găsesc, în general, masele de granit. Aci, pe fundul Oceanului Pacific, roca granitică lipsea însă cu desăvârşire, apa acoperind direct învelişul de bazalt.

Anda luă câteva probe de rocă, se instală din nou în cabină şi se înapoie în oraşul submarin.

În apropierea localităţii Chimboto din Anzii Cordilieri, pe un platou stâncos, se înălţa Centrul Internaţional de Perfecţionarea Rachetelor. Laboratoarele, halele de încercări, atelierele şi locuinţele alcătuiau un mic orăşel, pe străzile căruia forfotea o mulţime pestriţă.

La marginea dinspre sud era cosmodromul, cu feluritele sale instalaţii şi cu rampele de lansare, înalte şi suple ca nişte turnuri de televiziune.

Veniseră aici oameni din toate colţurile lumii, constructori

de rachete, electronişti, fizicieni, chimişti, matematicieni, astronomi… Aproape că nu exista profesiune care să nu fie reprezentată.

Călin Dan fusese numit pilot de încercare, deoarece avea o bogată experienţă şi dovedise, în diferite împrejurări, calităţi excepţionale.

A fi pilot de încercare la Centrul de Perfecţionare nu însemna numai să experimentezi navele după terminarea construcţiei lor. Ei aveau obligaţia să verifice întreaga aparatură, piesă cu piesă, şurub cu şurub, chiar în timpul montării.

Acest lucru era cu atât mai util, cu cât piloţii de încercare erau, în majoritatea cazurilor, destinaţi să comande vehiculele cosmice în timpul expediţiilor.

Călin muncea mult. Urmărea, la bancul de probă, funcţionarea aparatelor, le desfăcea şi le monta la loc. Prin mâinile sale trecură astfel complicatul sistem de propulsie, instalaţia energetică, automatele de teleghidaj, aparatura de telecomunicaţie, generatorul de oxigen şi toate celelalte. Concepuse şi numeroase perfecţionări mult apreciate de conducerea centrului.

În aparenţă, această activitate îl absorbea şi nu-i permitea să se preocupe de altceva.

Lucrurile stăteau însă altfel. Călin Dan purta în suflet o taină, pe care nici lui însuşi nu îndrăznea să şi-o mărturisească. Ei i se datorau chinuitoarele sale frământări şi nopţile de nesomn.

Se împrietenise cu un bătrân peruvian, Juan Alvarez Ascaragua, unul dintre cei mai iscusiţi montori ai secţiei de asamblare. În serile senine, sub strălucirea feerică a stelelor, stăteau amândoi pe o bancă, ascultând vântul ce şuiera printre creste. Juan cânta, acompaniindu-se la ghitară, melodii vechi de o sfâşietoare tristeţe. Ele grăiau despre fala de altădată a incaşilor, despre luptele crâncene ale unor oameni mândri şi liberi împotriva cotropitorilor, despre suferinţe, lacrimi şi sânge. Uneori, cânta despre dragostea nefericită.

Atunci, Călin vedea suprapunându-se peste imaginile

evocate de cântec un chip de femeie… mereu acelaşi chip de femeie.

„Zboară, pasăre, zboară departe!
Aşa cânta Ihtanpetl.
Şi inima lui se ruga fierbinte
Ca pasărea să rămână pe creanga-nflorită.
Dar pasărea a plecat, departe, în zări
Şi o dată cu ea, inima lui Ihtanpetl.”

— Încetează, Juan!

— De ce? Ştiam că-ţi plac melodiile noastre. Chiar tu mă rugai…

— Nu aceasta! N-o pot suporta. Vreau altceva, ceva vesel. Cântecul broaştei ţestoase…

— Mm… da, ce să-i faci! N-am să-ţi mai cânt despre dragoste, spuse peruvianul cu subînţeles.

— Tu nu poţi pricepe, Juan. E ceva despre care nu vorbeşti şi la care nici nu ai dreptul să te gândeşti. Strămoşii tăi aveau „tabu”? La triburile africane existau pe vremuri obiecte sau rituri pe care niciun străin n-avea voie să le vadă. În mine există un tabu, Juan!

— Eu să nu te înţeleg, Călin? Suntem din ţinuturi diferite, facem parte din generaţii diferite, vorbim limbi diferite. Dar dragostea este peste tot aceeaşi. Dacă ai răbdare, îţi voi povesti o străveche legendă. Asculţi?

— Spune, Juan!

— A trăit odată, de mult, o fată frumoasă, cum nu era alta sub soare. Într-o bună zi ea s-a întâlnit cu un tânăr pescar, sărac lipit pământului, care o iubea din tot sufletul. Şi fata i-a devenit soţie.

Împăratul vulturilor, care aflase de fata cea frumoasă, căci faima ei se răspândise în cele patru vânturi, veni s-o vadă. Şi cum o văzu, inima i se aprinse de dragoste. Era puternic împăratul vulturilor, cu ciocul şi cu ghearele de fier; dacă ar fi vrut, ar fi putut s-o răpească. Dar avea un suflet nobil şi, cum i se spuse că fata e a altuia, îşi înecă dragostea în lacrimi.

Plecă departe, departe, cu gândul s-o uite pe fata cea frumoasă. Zbură peste mări şi ţări, colindă lumea toată, dar nu află uitare. Atunci reveni în împărăţia sa, o câmpie întinsă şi atât de netedă, încât puteai s-o cuprinzi cu privirea de la un capăt la celălalt.

Îndurerat, împăratul vulturilor se aşeză la marginea unui drum şi plânse. Trecu pe acolo o bătrânică, căreia îi povesti chinul şi amarul său şi îi ceru sfatul.

— Vulture, murmură bătrâna: dacă aci, în împărăţia ta, va răsări un munte atât de înalt, încât piscul său să străpungă cerul şi dacă tu vei sta pe acest pisc şi te vei uita spre cea mai îndepărtată stea, inima ta va înceta să sângereze.

Împăratul vulturilor porni să afle cum ar putea răsări un munte atât de înalt în inima câmpiei, dar nici cei mai înţelepţi dintre înţelepţi nu ştiau să i-o spună.

Atunci se hotărî să-l făurească el. Adună cu pliscul câte un fir de nisip, se înălţă la cer şi-l lăsă să cadă. De mii şi mii de ori coborî vulturul pe pământ şi de mii şi mii de ori se înălţă iar şi lăsă să cadă câte un fir de nisip… Trecură ani fără şir şi, încetul cu încetul, pe câmpia netedă ca palma crescu un munte semeţ, atât de semeţ încât nu-i zăreai vârful printre nori. Acest munte primi numele de Huascarán.

Împăratul vulturilor era acum bătrân şi ostenit. Cu ultimele sale puteri bătu din aripi şi zbură spre vârful muntelui său, de pe care se vedeau stelele mari şi strălucitoare. Căută steaua cea mai îndepărtată şi o găsi. Era atât de frumoasă încât, pentru o clipă, pentru o singură clipă, uită de dragostea ce o purta fetei. Apoi, culcându-şi capul pe umăr, vulturul muri.

Juan Alvarez Ascaragua tăcu şi-şi aprinse pipa.

Cosmonautul se ridică, trase adânc aerul în piept şi se opri în faţa peruvianului.

— Juan, asta-i curată vrăjitorie!

— Ce mai, sunt bătrân şi cunosc sufletele oamenilor.

Privirea tulburată a lui Călin se limpezi. Spuse, cu un zâmbet trist:

— Va trebui şi eu să clădesc un munte al cărui pisc să străpungă cerul!

FONOGRAMĂ

— Călin Dan îndrăgostit! La asta nu m-aş fi aşteptat.

— Totuşi e adevărat, profesore. Am dovezi incontestabile.

— Bănuiesc despre cine este vorba, şi de aceea sunt şi mai uluit. Mă tem că se vor ivi complicaţii.

— Nu cred! Întâmplarea de la Chimboto dovedeşte că Dan are suficientă forţă pentru a-şi stăvili sentimentele, dacă acestea nu sunt împărtăşite.

— Tu sari mereu de la o extremă la alta, Sinac. Ba le găseşti eroilor tăi cusururi peste cusururi, ba îi idealizezi. Ceea ce s-a petrecut la Chimboto dovedeşte doar intenţiile bune ale lui Călin. Dar de la intenţii şi până la fapte e cale lungă. Oamenii de-atunci nu seamănă toţi cu tine.

— De ce vorbiţi aşa? Am ajuns la concluzia că în privinţa dragostei nu s-a schimbat nimic. Sentimentele au rămas aceleaşi. Totul depinde de individ, şi sunt convins că Dan e un om tare. Şi în zilele noastre se ivesc asemenea complicaţii, pe care fiecare şi le rezolvă potrivit firii şi tăriei lui de caracter. Dacă aş fi eu în situaţia lui – nu neg că mi s-ar putea întâmpla – aş proceda aidoma. Ceea ce nu înseamnă că toată lumea ar face la fel.

— Ceea ce admir la tine, Sinac, e modestia. Deci, Dan ca tine şi tu ca Dan: doi oameni tari. Bine! Să admitem că pilotul Călin Dan din secolul 21 va şti să fie la fel de demn ca urmaşul său, cercetătorul Sinac din cel de al 30-lea.

De o lună şi mai bine, Anda Vieru lucra la Nautilia. În primele zile, forajul progresase mulţumitor, dar pe măsura creşterii adâncimii, ritmul încetini. Temperatura tot mai

ridicată necesita răciri repetate ale puţului, operaţie complicată şi de durată.

În pofida greutăţilor, fusese atins nivelul de 6 kilometri. Pe lângă importante determinări geologice, membrii grupului de şoc făcuseră descoperiri paleontologice importante. Ei găsiseră fosilele unor animale marine şi amfibii de o mare valoare ştiinţifică. Robert G. Deans ceru sprijinul specialiştilor şi, la sugestia Andei, fu invitat şi Mil Feraru.

Revederea cu sculptorul îi făcu Andei multă plăcere, mai cu seamă că ea fusese aceea care-l sfătuise să se dedice reconstituirilor paleontologice. Petrecură câteva ore agreabile, povestindu-şi unul celuilalt ce făcuseră în ultima vreme.

Deşi n-o mărturisea, Feraru regreta puţin hotărârea luată. Urmase la Bucureşti nişte cursuri care-l plictisiseră, îşi petrecuse nopţile învăţând şi acceptase să vină în oraşul submarin numai fiindcă îi era ruşine de Anda. Altfel ar fi renunţat la „cariera ştiinţifică”, cum o numea el în glumă, şi ar fi rămas acasă, în atelierul său însorit. Pe deasupra, Nautilia îi displăcuse încă de la sosire. Găsise atmosfera apăsătoare, lumina prea intensă, coloritul strident. Mai erau şi alte cusururi şi, de aceea, se mulţumea să tacă atunci când era vorba de viitoarea lui activitate.

Anda Vieru în schimb povesti entuziasmată despre munca ei, despre emoţiile pe care le încerca la fiecare coborâre şi despre descoperirile grupei de şoc. La urmă îi ceru lui Feraru veşti despre Mugur. Dar acesta ştia prea puţin; ocupat cu pregătirea, nu-l întâlnise decât o dată sau de două ori. Îşi amintea vag că Vieru vorbise despre o nouă pistă pe care o urmărea acum în cercetările sale şi despre experienţe care dăduseră rezultate promiţătoare. Mai mult, Anda nu reuşi să afle.

În luna aceasta, de când plecase de acasă, avusese timp să reflecteze la cele petrecute şi îi părea rău că se purtase aşa cu Mugur. Totul fusese o copilărie. Câteva cuvinte necugetate, rostite cu năduf. Intenţionase fireşte să-l ajute, să-l scoată din sedentarismul lui exagerat, dar nu făcuse

decât să-l rănească. Cu gândul la împăcare, fusese gata să-l cheme la televizofon, dar renunţase din ceea ce numea ea „demnitate”. Gândul îi zbura mereu spre Mugur. Se întreba dacă e sănătos, dacă nu-şi neglijează somnul şi mesele, dacă nu se extenuează, muncind peste măsură.

Mil se pregăti să plece. Era aşteptat la Consiliu pentru o primă discuţie asupra activităţii sale. Îşi strânseră mâinile şi se despărţiră.

Anda se uită la ceas. Mai avea o jumătate de oră, timp suficient pentru echipare şi pentru drumul spre puţ.

Coborârea până la nivelul de 6 kilometri dura aproximativ zece minute. Jos, pe Anda o întâmpină aceeaşi linişte şi beznă, ca şi în alte dăţi. Totul părea neschimbat, doar că aici puţul fusese lărgit, pentru a adăposti o staţie automată. Controlul pereţilor nu aduse nimic nou: soliditatea lor era excelentă, mai bună încă decât în straturile superioare. La lumina lanternei, Anda Vieru desprinse de pe fund o fărâmă de mineral şi o privi cu luare-aminte. Era acelaşi bazalt, cu un conţinut bogat în magneziu, pe care-l găsea de vreo săptămână la fiecare coborâre.

Mai măsură presiunea şi temperatura, pentru a compara datele cu cele ale instrumentelor din cabină şi se pregăti de întoarcere. Ceva neobişnuit o făcu să zăbovească. O şuviţă subţire de abur răzbătea de jos, prin stratul de rocă umedă, sfărâmată, care acoperea baza puţului.

Presimţind o descoperire importantă, Anda îngenunche şi se apucă, înfrigurată, să dea la o parte, bucăţile de bazalt. Se ivi o crăpătură lată de un deget, din care ţâşni cu putere aburul. Cu ciocanul geologic încercă s-o mărească, dar piatra rezista, încăpăţânându-se, decise să folosească foreza ultra-sonică. O apăsare pe trăgaci, un nor de pulbere fină şi deschizătura se lărgi. Curând puţul se umplu de o ceaţă albicioasă. Acum era cert că dedesubt se afla apă la o temperatură ridicată.

Soneria o avertiză că cele 15 minute rezervate şederii în subteran se scurseseră. Se sculă, strânse instrumentele şi se apropie de scăriţă. În momentul acela avu o stranie senzaţie de instabilitate. Prin cască răzbătu un zgomot surd

şi solul cedă. Nici n-avu timp să schiţeze un gest, să facă o mişcare pentru a-şi menţine echilibrul. Ecoul unei bubuituri puternice se ridică din străfunduri şi Anda Vieru simţi că se prăbuşeşte în gol.

Cu ochii roşii şi bărbia ţepoasă, Mugur Vieru mai stătea în faţa microscopului protonic, deşi oboseala îi îngreuna mâinile şi îi înceţoşa vederea.

De când lipsea Anda, nu părăsea decât rareori laboratorul. Aici îşi lua mesele frugale şi tot aici dormea, când îl dobora somnul.

Nereuşita experienţelor nu-l descurajase. Dimpotrivă, îl îndârjise, îi înzecise puterea de muncă.

Până atunci, ţinta lui fusese să descopere cauzele neasocierii celulelor create în laborator. Această cale se dovedise eronată. Altceva trebuia făcut. Să se reconstituie condiţiile în care avusese loc asocierea în natură, în apele oceanului primar. Din păcate, acesta era unul din cele mai nebuloase capitole ale istoriei apariţiei vieţii pe Pământ.

Primele urme de viaţă se iviseră în era precambriană, acum mai bine de două miliarde de ani. Soluţiile albuminoide din apele oceanului primar se transformaseră în acele corpuri gelatinoase, semi-lichide, numite coacervate, iar acestea, evoluând, dobândiseră capacitatea de a absorbi din mediul înconjurător numai substanţele care le erau folositoare. Reţinând aceste substanţe, coacervatele creşteau, îşi schimbau calităţile, îşi îmbunătăţeau organizarea şi deveneau tot mai sensibile faţă de mediul exterior.

Totuşi, ele nu erau încă materie vie. De abia când apăru însuşirea de autoreînnoire prin metabolism, când cu timpul se formară coacervate complexe şi sisteme de coacervate, ale căror reacţii izolate se organizaseră într-un anumit mod, se orânduiseră în cicluri şi se coordonaseră astfel într-un sistem organic, armonios, existenţa vieţii pe Pământ devenise un fapt.

Organismele din acele vremuri îndepărtate erau nespus de simple: nişte mici bulgăraşe de albumină vie. După

milioane de ani, ele căpătară o structură şi se organizară în celule cu o construcţie destul de complicată. Drumul de la bulgăraşul de albumină la celulă fusese lung şi anevoios, dar tot atât de mult durase evoluţia celulelor până la organismele multicelulare.

„De ce s-au asociat celulele vii?”

Aceasta era întrebarea care-l obseda pe Mugur Vieru. Aşa cum se întâmplă deseori, găsi răspunsul în mod spontan, atunci când se aşteptase mai puţin. Era un răspuns simplu şi atât de firesc, încât la început refuză să creadă că deţine cheia întregii probleme.

De bună seamă, după milioane şi milioane de ani, apele oceanului primar deveniseră tot mai sărace în substanţe nutritive. Viaţa monocelularelor era din ce în ce mai grea şi, pentru a supravieţui, ele se asociaseră în formaţiuni superioare, alcătuite din patru, opt, şaisprezece, treizeci şi două sau mai multe celule. Astfel s-a atins treptat stadiul unor colonii ca cele ale algei Volvox, care mai există şi astăzi.

Această descoperire îl făcu pe Vieru să-şi redobândească încrederea în forţele sale. Convins că nu va da greş, se aruncă în luptă cu sete şi, măturând din cale orice opoziţie, pregăti minuţios noua serie de experienţe.

Bazinele, numite de colaboratorii săi în glumă „băltoace primare”, fuseseră umplute cu soluţii mult mai diluate decât cele în care apăruseră şi se dezvoltaseră monocelularele. Cu totul, Mugur preparase 250 de soluţii de concentraţii diferite, în care introdusese cele mai bine dotate celule. Perioada de aşteptare, următoare acestei prime faze, fusese greu de suportat, căci de întâmplat nu se întâmpla nimic. Celulele continuau să trăiască în noul lor mediu, unele dezvoltându-se, altele dând semne de oboseală.

Într-o dimineaţă, laboranta îi aduse, ca de obicei, probele de apă şi Mugur şi le orândui meticulos – după numărul de ordine al bazinelor – lângă microscopul protonic. Le introduse pe rând în aparat, dar nu remarcă nimic interesant. Când ajunse la cea de a douăzeci şi noua probă,

ceva îl făcu să zăbovească. Un ghemuleţ mai mare decât celelalte, alburiu şi gelatinos, se mişca vioi pe suprafaţa lucie a lamelei de sticlă.

Învârti înfrigurat butoanele ca să mărească imaginea şi bulgăraşul apăru în toate detaliile lui. Avea în faţă patru celule împreunate, alcătuind un singur organism.

Descoperirea îl năuci. Smulse preparatul din microscop şi alergă cu el spre fereastră, ca şi când acolo ar fi putut vedea mai bine. Pe urmă, redobândindu-şi calmul, se grăbi să-i anunţe pe colaboratorii săi.

Pluricelularele se mai găsiră în treizeci şi cinci de bazine, începând cu numărul 29 şi până la 63, dovadă că soluţiile de aici favorizau procesul de împreunare al celulelor.

După ce verifică fiecare preparat, Mugur Vieru se duse să-i vorbească directorului.

Anda îşi reveni după câteva clipe. În jurul ei fierbea parcă apa într-un cazan. Bulboane se umflau şi se spărgeau şuierând. Pata de lumină a lanternei se îneca în bezna pe care valurile de ceaţă o făceau şi mai de nepătruns.

Pipăindu-şi trupul, constată că era nevătămată şi că nici costumul termostabil nu avusese de suferit.

Făcu, instinctiv, mişcări de înot spre un mal nevăzut, apoi încercă să atingă fundul apei cu vârful picioarelor, dar fără rezultat.

Culcându-se pe spate, se lăsă dusă de curent. Se scurseră câteva minute, timp în care ajunse într-un loc mai puţin adânc, unde apa îi ajungea până la piept. Putu, în sfârşit, să ridice lanterna deasupra capului. Ceea ce văzu o înfioră. Se găsea într-o peşteră spaţioasă, cu pereţii cenuşii-roşcaţi, pe fundul căreia se rostogoleau apele fierbinţi ale unui râu subteran. Albia se îngusta şi râul devenea tot mai iute şi mai vijelios. Anda se căznea să-şi menţină echilibrul, dar curentul o răsturnă. Înota cu o singură mână, ţinând lampa deasupra valurilor. Căuta să-şi economisească forţele şi, totodată, să se orienteze. Râul, închis în gâtlejul de piatră, semăna aici cu un năvalnic torent de munte, care o ducea spre necunoscut.

Deodată zări prin ceaţă un perete aşezat de-a curmezişul albiei. Apele se opinteau înspumate, rămânând parcă suspendate, ca apoi să năvălească printr-o boltă cu marginile rotunjite.

Dându-şi seama de primejdie, Anda se căzni să se lase la fund. În fiece clipă putea să se izbească de stâncă sau să-şi sfâşie costumul. Tunetul o asurzea. Spuma, bulboanele şi aburul, în învălmăşeala lor, o ameţeau. Încetă să se gândească şi închise ochii.

Când îşi veni în fire, i se păru că visează. Râul curgea domol într-un pat larg, cu maluri albe, nisipoase. De ambele părţi stăteau înfipte cristale sclipitoare, înalte de aproape doi metri, de o construcţie geometrică desăvârşită. Tavanul peşterii, pierdut în întuneric, emana din loc în loc o lumină albastră- verzuie. Andei nu-i venea să-şi creadă ochilor. Se prăbuşise de la o înălţime ameţitoare într-un cazan cu apă clocotită, fusese târâtă de curent printre stânci ascuţite şi nimerise în acest palat de o frumuseţe aproape ireală, care-i amintea de basmele copilăriei.

Curiozitatea omului de ştiinţă o îndemnă să se smulgă din admiraţie şi să-şi îndrepte atenţia asupra părţilor componente ale acestui peisaj neobişnuit. Bolta conţinea fără îndoială substanţe fluorescente, iar nisipul de pe mal era din cuarţ pur, de o neasemuită fineţe.

Pereţii laterali, alcătuiţi în întregime din cleştar de cele mai neaşteptate forme şi culori, se înălţau aproape verticali, ca nişte ziduri de cetate. Unele cristale aveau limpezimea apei de izvor, altele mai mici erau fumurii, galbene ca lămâia sau trandafirii. Cuburile, piramidele şi octaedrele risipite prin nisip erau bucăţi desprinse din aceste măreţe ziduri.

Cu câteva mişcări energice ale braţelor, Anda Vieru putu să părăsească albia. Se apropie emoţionată de uriaşele giuvaeruri şi le admiră forma perfectă şi strălucirea. În apropierea unuia, în nisipul fin, sclipeau mici bucăţele de cleştar, aidoma unor perle. Se aplecă, ridică una şi o privi la lumina lămpii electrice. Avea forma unui trilobit. Mai găsi alte animale ale silurului, colonii de graptoliţi, brahiopozi şi

raci, toate din cristal.
Anda înţelese ce se întâmplase aci. Cristalele de cuarţ se formează de obicei la temperaturi foarte înalte. Cuarţul topit distrusese materia organică şi umpluse locul ocupat de ea, dând naştere unor copii fidele din mii de cristale minuscule.
Făcuse o descoperire de o importanţă excepţională.
Nicăieri pe Pământ nu se păstrează vieţuitoare de acum 500 de milioane de ani, ci doar tiparele lor în mâl pietrificat sau cochiliile pietrificate, dând o imagine mai mult sau mai puţin edificatoare asupra animalului viu. Aceste modele de cristal arătau însă trupul întreg, cu toate detaliile vieţuitoarelor ce păreau cufundate în somn.
Fascinată, Anda Vieru uită prin ce emoţii trecuse, uită că dispariţia ei avea să provoace îngrijorare şi că rezerva de oxigen era pe terminate. Cuprinsă de febra cercetării, plecă în explorare. Peretele peşterii şi plaja coteau, după vreo sută de metri, spre dreapta. Albia râului se îngusta şi aburul, din ce în ce mai gros în acest spaţiu restrâns, căpătase culoarea şi consistenţa laptelui.
Anda mergea încet, pipăind solul cu vârful piciorului, căznindu-se să se orienteze prin ceaţă. Drumul se strâmta mereu. Între peretele peşterii şi albie şerpuia o cărare din nisip uscat şi fărâmicios, lată de câteva palme. Anda ar fi trebuit să se oprească. A te aventura mai departe însemna să acţionezi împotriva oricărei raţiuni, să îngreunezi sarcina salvatorilor. Firesc ar fi fost să se înapoieze în grota cristalelor şi să aştepte acolo sosirea tovarăşilor din echipa de intervenţie. Totuşi luă o altă hotărâre.
Mai departe! Mereu mai departe, de-a lungul drumului întortocheat al apei! Ce era la capătul ei? Unde ducea? Unde se vărsa?
Poteca dispăru. Rămase doar peretele şi râul! Un zid vertical din cuarţit, galben-cenuşiu, scăldat de lichidul clocotitor.
Descumpănită, Anda se opri. Oboseala o făcu să se rezeme cu spatele de zid. Simţi că acesta nu opune rezistenţă, că e moale ca o pernă de puf, că cedează.

Undeva, în mintea ei, se declanşă un semnal de alarmă, dar era prea târziu. O porţiune a peretelui se nărui. Bucata compactă de rocă, muiată de apă, se desprinse şi se rostogoli spre adâncuri, o dată cu trupul Andei.

●

— Să vezi cum s-a întâmplat, Sando. Intru şi îl salut: „Bună dimineaţa, tovarăşe director!” Nu-mi răspunde.

Mugur Vieru era atât de mulţumit de succes, încât relata tuturor, cu lux de amănunte, întrevederea cu Petescu. Acum îi venise rândul laborantei:

— Îl mai salut o dată şi, din nou, tăcere. Mai mult, se preface că nu mă vede. Îi spun: „Tovarăşe director, îmi îngădui să vă prezint dovada formării pluricelularelor! Iat-o!” Şi îi întind eprubeta.

Să-i fi văzut mutra! Parcă i-aş fi prezentat un mastodont în carne şi oase. Făcea nişte ochi, Sando, cât farfuriile. Mi-a luat eprubeta din mână şi a fugit cu ea la microscop.

Eu m-am aşezat într-un fotoliu şi, găsind în buzunarul halatului o bomboană rătăcită, am început s-o ronţăi.

A revenit după câteva minute, roşu şi transpirat. M-a luat în braţe, şi mi-a spus: „Vierule, te rog să mă ierţi şi să uiţi tot ce a fost! Dă-mi voie să-ţi strâng mâna. Te felicit din toată inima pentru acest succes”. Şi mi-a strâns-o cu atâta putere, încât mă mai doare şi acum. E totuşi un băiat cumsecade, Petescu.

— Acum ce aveţi de gând? întrebă Sanda. Să vă odihniţi câteva zile? Poate plecaţi s-o vedeţi pe soţia dumneavoastră?

Mugur se fâstâci.

— Nu ştiu… încă nu m-am hotărât! Am atâta treabă…

Ideea Sandei îi surâse însă. Ţinea mult ca Anda să afle cât mai curând de reuşita experienţelor sale. Era sigur că o va interesa. Dar asta ar fi însemnat să facă el primul pas, fără să ştie dacă şi ea doreşte împăcarea. Problema era prea complicată. Laboranta tot mai aştepta răspunsul. Vieru spuse, mai mult ca să scape de ea:

— Mâine, Sanda, mâine. Dacă nu plec, o voi chema la televizofon.

Sanda se mai foi câtva timp în jurul lui, apoi, luându-şi inima în dinţi, îl rugă:

— Dacă plecaţi la Nautilia, îmi faceţi şi mie un serviciu?

— Cu plăcere! Ce anume?

— Să-i predaţi o scrisoare prietenului dumneavoastră.

— Prietenului meu? Cărui prieten?

— Lui Mi… tovarăşului Feraru.

Mugur tresări. Îşi simţi inima strânsă ea într-un cleşte. Întrebă repede:

— Feraru e la Nautilia?

— Desigur! Nu ştiaţi? Toată lumea vorbeşte despre asta. A fost chemat să lucreze în oraşul submarin. Se spune că ar fi renunţat la sculptură.

— Daaa? făcu Mugur, mai mult ca să câştige timp.

— E ceva cu totul neobişnuit, nu-i aşa? Mil e un bărbat atât de interesant şi faptul că a înţeles să jertfească arta pe altarul ştiinţei e de-a dreptul pasionant. Ca în romane, nu? Când l-am văzut pentru prima oară, aici în laborator, am simţit că nu-i un om obişnuit. Are în el ceva… romantic!

Îşi încheie fraza cu un suspin şi rămase cu ochii pe jumătate închişi, cu un surâs visător pe buze.

Pe Vieru vorbăria laborantei îl scotea din sărite. Dar altceva îl rodea. Mil plecase la Anda! Erau amândoi acolo, în oraşul de pe fundul oceanului. O asemenea situaţie era fără îndoială inadmisibilă. Trebuia să plece şi să lămurească lucrurile.

Se îndreptă din spate, înălţă bărbia şi sticlele ochelarilor sclipiră ameninţător.

— Sando! Urgent un loc în prima rachetă-amfibie spre Nautilia. Ai înţeles?

— Să… să văd. Nu ştiu când pleacă…

Fugi să consulte orarul, afişat în hol. Când reveni, spuse ca şi când şi-ar fi cerut iertare:

— Următoarea decolează peste patruzeci de minute. Cred că nu veţi reuşi…

— O ajung! Unde mi-e pardesiul? Mulţumesc. Plec direct la rachetodrom.

— Dar bagajele, o valiză? îndrăzni Sanda.

— N-am nevoie de nimic.

— Tovarăşe Vieru, scrisoarea pentru Mil! V-o aduc acum. E gata…

N-o auzi. Coborâse de-acum scările, sărise în electromobil şi pornise pe străzile aglomerate ale oraşului, cu 160 de kilometri pe oră…

FONOGRAMĂ

— Aţi văzut, profesore Ator, un exemplu clasic de gelozie. Fără îndoială că ea l-a îndemnat pe Vieru să plece.

— Esenţialul e că Mugur o iubea. Să te văd pe tine, ştiindu-ţi soţia în împrejurări asemănătoare. Nu te-ai fi repezit şi tu să clarifici situaţia? Care bărbat din al treilea mileniu ar fi reacţionat altfel?

— Nu cred! Unui contemporan de-al nostru, prezenţa lui Feraru în oraşul submarin nu i-ar fi trezit nicio bănuială. Dragostea înseamnă încredere. Iar lipsa de încredere este o jignire.

— Teoretic ai, ca întotdeauna, dreptate. Practic însă…

— Nu, profesore. O femeie ca Anda Vieru nu poate fi bănuită de o faptă urâtă. Ea nu este capabilă de infidelitate. Mugur Vieru e un gelos, un Othello…

— Nu mai spune! Un Othello! Acum sunt convins că această Anda îţi place mai mult decât e admis să-i placă autorului unul din personajele sale. Dar vom vedea ce se va întâmpla când se vor întâlni cei doi soţi.

— Ce se va întâmpla? Ce credeţi, profesore?

— Fii pe pace! Vieru nu va face uz nici de otravă, nici de pumnal, ca eroii marelui Will.

La Nautilia, toată lumea o cunoştea pe Anda. De aceea Mugur Vieru fu primit cu multă simpatie şi Philippe Verdier îl conduse personal până la instalaţia de foraj. Aici îl găsiră pe Floriano, la fel de vesel şi de vorbăreţ ca de obicei.

— Sunt bucuros să-l cunosc pe soţul Andei. Noi o iubim foarte mult şi ne mândrim cu ea. Ah, să vă povestesc ceva… Într-o zi…

— Voi avea mult de aşteptat? îl întrerupse Mugur nepoliticos.

— Vreo zece minute! De obicei, termină mult mai repede decât îi îngăduie programul. Ştiţi, noi lucrăm în subteran cel mult 15 minute. Această limită nu poate fi depăşită nici cu o fracţiune de secundă. Staţi jos, vă rog. Nu prea e comod la noi, dar nici neplăcut. Pot să vă ofer ceva răcoritor? Un suc de ananas, sau, dacă preferaţi, un vermut…

Mugur murmură ceva nedesluşit şi sicilianul îi aduse un pahar de vermut.

— E excelent, vă asigur! Mă pricep la asta. Încă cinci minute şi vă veţi vedea soţia. Sunteţi, dacă nu greşesc, biolog. E o profesiune agreabilă, nu-i aşa? Eu, când eram copil…

Trecură cele cinci minute şi încă trei. Mugur asculta încordat. Din adâncul puţului nu venea niciun zgomot. Începu să-şi şteargă nervos ochelarii.

— Îndată, îndată va fi aici! se căznea Floriano să-l liniştească, fără să-şi poată ascunde propria lui îngrijorare. La depăşirea timpului de şedere în puţ se declanşează automat instalaţia de alarmă. Dar fiţi pe pace. Practic, nu se poate întâmpla nimic. Cel mult o defecţiune, care…

Tăcu brusc.

O sonerie zbâmâi strident, apoi răsună mugetul unei sirene.

Oraşul submarin încremeni.

Din zeci de difuzoare răsună un apel:

„Atenţiune! Grupa de şoc şi echipa de intervenţie spre intrarea puţului. Membrii Consiliului ştiinţific la preşedinte. Întrerupeţi orice activitate. Fiţi pregătiţi!”

Mugur Vieru sări în picioare. Paharul de vermut se răsturnă şi se sparse.

— Ce s-a întâmplat? Un accident?

— Nu ştiu! Mă iertaţi, trebuie să plec…

— Luaţi-mă şi pe mine.

— Cu neputinţă.

— E vorba de soţia mea! Vă rog…

— Lăsaţi-mă! Nu mă reţineţi. Aşteptaţi aici. O să vă dau de ştire.

Împingându-l la o parte, sicilianul fugi să-şi întâlnească tovarăşii.

Sosiră şi medicii. Ascensorul de rezervă din interiorul coloanei de foraj nu putea duce decât o singură persoană. Coborâră pe rând patru membri ai grupei de şoc, doi medici şi Giuseppe Floriano.

Mugur îi urmărea revoltat. Anda se află în primejdie, şi pe el, soţul ei, nu-l lăsau să-i vină în ajutor. Din întâmplare, privirea îi căzu asupra costumelor termostabile care atârnau, gata pregătite, prin apropiere. Atunci luă o hotărâre care era în totală contradicţie cu firea şi cu principiile lui. Smulse un costum din cârlig, îl îmbrăcă şi se repezi la ascensorul care tocmai revenea de jos. Cineva încercă să-l reţină, dar îl îmbrânci şi reuşi să pătrundă în cabină.

În dimineaţa aceleiaşi zile, Mil Feraru reconstituia un *Coccosteus*, peşte ce trăise în devonianul mijlociu, acum 400 milioane de ani. Construise scheletul şi acum, căscând plictisit, aplica pe el bucăţi dintr-un material spongios. Avea în faţă schiţele pe care le executase după nişte calcule anoste.

Cineva intră în cameră şi sculptorul se bucură că va avea prilejul să schimbe câteva vorbe.

Vizitatorul era şeful echipei de paleontologi ai Nautiliei, profesorul Brancovici. După ce îl urmări pe Mil câtva timp în tăcere, observă:

— Îmi place cum lucrezi! Dumneata ai mâini de aur!

— Ţi-o fi plăcând dumitale! Dar eu nu-s de loc încântat.

— De ce, Feraru?

— Mă plictiseşte! Treaba asta nu-i de mine. Şi mai e ceva: de unde să ştiu că jivinele pe care le modelez, au arătat într-adevăr aşa? Te pomeneşti că acest *Coccosteus* avea botul ascuţit şi nu retezat cum l-am văzut eu. Sau

coada! Cea pe care am modelat-o seamănă cu o coadă de crocodil. Poate că în realitate era mai scurtă şi mai groasă. Toate astea mă nemulţumesc.

— Ce-s vorbele astea? Dragă Feraru, metoda noastră de reconstituire e folosită cu succes de peste şase decenii. Desigur, pot surveni mici nepotriviri, deosebiri neesenţiale între felul cum reprezentăm noi un animal şi cum a arătat el în realitate. În linii mari însă, să ştii că nu greşim.

— Să presupunem că-i aşa… Totuşi munca asta nu-mi place. Voi termina ce mai am de făcut şi mă voi întoarce acasă.

— Eu nu te pot reţine, spuse Brancovici cu răceală. Noi toţi suntem aici fiindcă am dorit-o. Nimeni n-a fost silit. Dimpotrivă, sute de oameni au fost refuzaţi, aşa că nu vom duce lipsă de înlocuitori. Ceea ce facem aici e pionierat. Nu trece o zi fără să descoperim elemente care să răstoarne sau să confirme presupuneri, să clarifice probleme ştiinţifice esenţiale. Nu m-ar mira să găsim în straturile de la mare adâncime fosile necunoscute, martori ai unor ere geologice îndepărtate, verigi de legătură ale procesului evolutiv al vieţii pe Pământ, pe care savanţii le căutau până acum zadarnic. Dacă toate acestea îţi sunt indiferente…

Mil asculta amuzat pledoaria profesorului şi-l aprobă, dând ironic din cap:

— Desigur, aveţi perfectă dreptate. Tot ce povestiţi e nemaipomenit de interesant şi de pasionant… Dar realitatea? Seamănă ea oare cu ceea ce-mi spuneţi? În ce mă priveşte, eu nu fac decât o muncă searbădă şi migăloasă de meşteşugar, care n-are nici în clin, nici în mânecă cu arta sau cu ştiinţa. Apoi, ce lucruri extraordinare s-au petrecut la Nautilia de când am sosit eu? Se forează, se forează şi iar se forează. Se stabileşte că la cutare sau cutare adâncime există siliciu şi nu magneziu. Totul e planificat, programat, calculat, verificat. Neprevăzutul este socotit inamicul public numărul unu! Nu, eu cu o asemenea viaţă nu mă împac!

Brancovici îşi muşcă de ciudă buzele şi se pregăti să dea un răspuns tăios. Tocmai atunci, sirenele prinseră să urle.

Avură amândoi aceeaşi tresărire, aceeaşi privire îngrijorată. Şi amândoi alergară fără ezitare în ajutorul celui aflat în primejdie.

În spărtura de pe fundul puţului fusese introdusă o scară pliantă şi, unul câte unul, coborâră membrii grupei de şoc şi medicii. Duceau unelte, lăzi cu alimente, bidoane cu apă şi bărci pneumatice. Învălmăşeala şi întunericul făcură ca nimeni să nu-l observe pe Vieru, care se strecură în urma lor. Acesta de-abia făcu primii paşi pe scară, când îl învălui aburul. Deschise în mers rezervorul cu aer comprimat şi barca sa individuală, ataşată la costum, se umflă repede, luând forma unei tigăi cu marginile răsfrânte. Totul părea nespus de simplu. N-avea decât să se aşeze în barcă şi să lase restul pe seama curentului. La capătul scării apărură însă primele complicaţii. Era destul de anevoios să ţii barca pe loc, darmite să intri în ea. După câteva încercări, soldate cu tot atâtea eşecuri, Mugur reuşi să se instaleze fără s-o răstoarne. Acum se căznea, ţinând braţele întinse în lături, să menţină echilibrul şi să ocolească stâncile. În apropierea strâmtorii auzi glasurile celor din grupa de şoc. Ambarcaţiunea lor, cu mult mai mare, înfrunta anevoie furia apei, clătinându-se ameninţător.

Deşi nu-i venea nici lui să creadă, Mugur se descurca destul de bine. Lăsă în urmă defileul îngust şi se trezi la fel de impresionat ca şi Anda în fermecătorul peisaj al peşterii de cristal.

În apele acestea largi şi liniştite bărcuţa îşi recâştigă stabilitatea şi ajunse fără nicio greutate la mal. Dar Vieru nu văzu nimic. Nici uriaşele monocristale, nici tavanul cu lucirea sa misterioasă. Rotea lanterna în jurul capului şi striga din răsputeri numele Andei. Îl striga disperat, dar de răspuns îi răspundea doar mugetul îndepărtat al torentului. Întâmplător privirile îi căzură pe nisipul umed, care purta urme proaspete. Îşi iuţi pasul. Trecu de cotitură, urmând poteca descoperită de Anda, şi ajunse la spărtura din perete. Aceasta semăna cu o poartă monumentală şi numai firimiturile de piatră risipite aminteau de recenta prăbuşire.

Mugur îşi înfăşură coarda în jurul şoldurilor, legă neîndemânatic capătul de un colţ de stâncă şi, fără ezitare, îşi dădu drumul pe panta abruptă, presărată cu bolovani.

Jos, în imediata apropiere, era malul unui lac subteran, ale cărui dimensiuni păreau să întreacă mult pe cele obişnuite şi care, de bună seamă, era alimentat de râul de la nivelul superior. Apa, de fapt o soluţie minerală foarte acidă, nu fierbea, dar deasupra valurilor plutea un abur străveziu.

O plajă îngustă, acoperită cu nisip alb, de o neasemuită fineţe, ajungea pe-alocuri până la pereţii laterali ai peşterii. Aceştia, ca şi bolta, erau din cuarţit, rocă ce stătea mărturie vechimii acestor formaţiuni geologice.

Mugur, convins că Anda e pe aproape, o chemă, dar nu primi niciun răspuns. Zadarnic căuta urme de paşi sau vreun alt semn al trecerii ei. Aici, timpul părea să se fi oprit în loc: totul era neatins de mii şi milioane de ani, de când natura, ostenită de-atâta freamăt, făurise punga de piatră şi lacul.

Cu o nelinişte crescândă, Vieru cutreieră porţiunea de plajă în dreptul căreia avusese loc prăbuşirea. Conul de lumină al lanternei sale rătăcea dintr-un punct într-altul, dar nu găsi motiv să se oprească. Era inutil să mai zăbovească. Deschizătura din peretele nivelului superior se datora desigur unor fenomene seismice sau de eroziune. Când se pregăti să urce panta, i se păru că zăreşte ceva lipit de perete. Crezu mai întâi că vederea lui slabă îl înşală, dar se convinse de contrariul. Acolo sus atârna un trup. Luându-şi avânt, porni să se caţăre. Piatra se desprindea sub tălpile lui şi degetele găseau anevoie sprijin. Suia încet, cu preţul unei mari încordări.

Trupul Andei atârna deasupra prăpastiei, susţinut de curelele costumului termostabil. Paloarea chipului, ochii închişi, buzele fără sânge nu prevesteau nimic bun şi Mugur se temu că sosise prea târziu.

O desfăcu grabnic din strânsoare şi o coborî cu băgare de seamă spre marginea lacului. Aici o culcă pe nisip, aşteptând ca să-şi revină. Dar în loc să se înviorez, Anda

se învineţi.

Vieru înţelese că-i lipsea oxigenul, că se sufoca. Desprinse butelia de rezervă şi i-o montă la costum. În aceeaşi clipă, obrajii i se îmbujorară, buzele se închiseră şi pieptul se ridica şi cobora liniştit.

Se trezi şi văzu, ca printr-o ceaţă, un chip familiar, un început de chelie şi nişte ochelari cu sticle groase. Simţi o uşurare, o destindere căreia i se dărui cu totul. Se afla în siguranţă şi cel care o salvase era Mugur!

Echipa reuşise să răzbească prin tunel. Dar la trecerea peşterii cu cristale nu se apropiase de mal, ci urmase cursul apei. Astfel, urmele paşilor Andei şi peretele prăbuşit rămaseră nedescoperite. Râul avea o albie lungă şi întortocheată, presărată cu tot soiul de obstacole. Trebuiau ocolite stânci şi vârtejuri, lărgite strâmtorile prin care barca mare nu putea trece. Tot mai încet înaintau salvatorii, tot mai des puneau în funcţiune forezele ultrasonice. După vreun ceas, ajunseră într-un punct unde albia se bifurca. Echipa fu nevoită să se împartă, pentru a putea cerceta ambele braţe.

Din oră în oră, la Nautilia se transmiteau scurte comunicate. Socotind că un număr mai mare de salvatori ar spori şansele de a o regăsi pe Anda Vieru, Consiliul făcu apel la voluntari. Se prezentară vreo treizeci, dintre care fură aleşi zece. Printre aceştia se număra şi Mil Feraru. Aflând de dispariţia Andei, alergase la Consiliul Ştiinţific şi ceruse insistent să fie trimis în căutarea ei.

Se hotărâse ca voluntarii să plece câte unul, în bărci mici, cu care trecerea prin canioane era mai puţin anevoioasă.

Mil nu-şi pierdu timpul. Drumul până la peşteră îl parcurse uşor. Frumuseţea ei neobişnuită îl făcu să se îndrepte spre mal şi să contemple emoţionat uriaşele cuburi, tetraedre şi piramide ce scânteiau la lumina verzuie a bolţii. Descoperi şi el animalele de cristal. Ridică unul, apoi altul şi altul, neîndurându-se să zăbovească, dar nici să plece.

Deodată inima începu să-i bată mai tare. La piciorul unui

octaedru fumuriu, ale cărui dimensiuni întreceau pe cele ale tuturor formaţiunilor din jur, era... un *Coccosteus* din cleştar. Crezu că se înşală, că totul nu-i decât rodul închipuirii sale. Dar îngenunchind, observă capul mare, cu un bot aproape drept, trupul scurt şi îndesat şi coada subţire, lungă, ca de şopârlă. Orice eroare era exclusă: avea în faţă un exemplar splendid de *Coccosteus* şi... acesta semăna în cele mai mici amănunte cu cel pe care el îl reconstituise.

Mil chiui de bucurie. I-ar fi plăcut să poată lua peştele de cristal în cârcă şi să-l urce la suprafaţă. Dar acesta, prins solid în nisip, nu se clinti. Trebui deci să renunţe. Trecerea unei bărci pneumatice îi reaminti că venise pentru altceva. De ruşine, sângele i se urcă în obraji. Anda era în pericol şi el se entuziasma în faţa unui peşte-fosilă.

Din câţiva paşi ajunse la barcă, se sui şi dispăru printre perdelele de pâclă.

Una din ambarcaţiunile echipei de salvare, cea care o pornise pe braţul stâng, se văzu în imposibilitate de a-şi continua drumul. Încă de departe, la urechile oamenilor ajunse un vuiet, care, pe măsură ce se apropia, se transforma într-un tunet asurzitor. Viteza apei sporea cu fiecare metru şi doar cu mari eforturi mersul bărcii mai putea fi controlat. Spre norocul lor aprinseră la timp reflectorul cel mare, pentru a vedea o pâlnie enormă care absorbea apa râului. Putură să oprească, prinzându-se cu mâinile de zidul de piatră. Puseră în funcţiune motorul de rezervă şi făcură cale-ntoarsă.

Cealaltă barcă pluti mai bine de un ceas pe o apă liniştită, adâncă, ca într-o călătorie de agrement. Albia se lărgi treptat, până ce malurile dispărură. Râul se transformase într-un enorm lac subteran.

Pe lângă Mil Feraru trecură câteva bărci ale voluntarilor; îi întrebă, prin intermediul aparatului din cască:

— Aţi descoperit ceva?

— Nimic! Absolut nimic! Ne întoarcem!

„Dacă n-au găsit-o pe cursul principal, raţionă Mil, Anda a luat-o de bună seamă pe unul secundar. Prea departe n-a

putut să ajungă!” Şi luminându-şi drumul cu lanterna, porni în căutarea unei derivaţii a sistemului de ape subterane. Barca lui înainta repede printre pereţi înalţi şi abrupţi de cuarţ. După ce ocoli cu dibăcie stânci cu margini tăioase şi izbuti să iasă, cu destule eforturi, dintr-un vârtej, observă în stânga o despicătură strâmtă, triunghiulară. O parte a apei pătrundea spumegând şi se pierdea în întunecime. Era tocmai cum îşi închipuise. O firidă cu fundul puternic înclinat… Intră şi parcurse în linie dreaptă câteva sute de metri, după care tunelul deveni sinuos. Porţiuni mai largi alternau cu altele atât de înguste, încât barca atingea hârşâind pereţii. Temperatura ridicată se făcea simţită prin costumul termostabil. Într-un punct, lăţimea bărcii depăşea pe cea a spaţiului dintre stânci. Lui Mil nu-i rămase decât s-o dezumfle, să treacă înot prin strâmtoare şi, de partea cealaltă, s-o umfle la loc. Operaţia reuşi şi călătoria putu să continue.

Dificultăţile creşteau şi se iveau mereu alte piedici. Acum Mil era convins că Anda nu trecuse pe aici. Ar fi trebuit să se înapoieze, dar micul motoraş nu era capabil să se împotrivească forţei curentului. N-avea altceva de făcut decât să încerce să străbată tunelul până la capătul opus.

O altă porţiune îngustă, prin care nici înotând nu se putea strecura, îl sili însă să oprească. Scotoci prin barcă în căutarea forezei, dar nu dădu de ea. O uitase în graba plecării. În schimb, într-o despărţitură erau câteva cartuşe de explozibil.

Ideea să-şi croiască loc, să se răfuiască cu uriaşii de piatră care-i aţineau calea, îi surâse. Fără a cumpăni prea mult urmările, Feraru alese o adâncitură în stâncă şi introduse cartuşele. Apoi fixă declanşatorul ultrasonic şi se retrase cu barca cât putu de departe.

Se opri după un cot şi apropie de buze un mic fluier de metal. Niciun sunet nu se auzi. Dar în clipa următoare, o detunătură, amplificată de sute de ecouri, zgudui tunelul, îl făcu să vibreze, să se cutremure, să se clatine din temelii. Pereţii se năruiau, stârnind o grindină de bolovani. Nori de praf se înălţau în trombe, iar apa se rostogolea vijelioasă pe

noi făgaşe. Din străfunduri venea un muget ameninţător.

Suflul exploziei îl smulse din barcă. Ameţit, încercă să înoate, dar renunţă, lăsându-se în voia curentului.

Mugur aştepta ca Anda să-şi recapete puterile. Şedea lângă ea, pe nisipul alb şi o privea. Curând, lucrurile aveau să se limpezească. Era convins că după primele cuvinte se va dumiri asupra soartei căsniciei lor. Iluzii mari nu-şi făcea. Acolo unde există dispreţ, dragostea nu mai are ce căuta. Iar prezenţa lui Mil în oraşul submarin era edificatoare…

Ca să-şi scurteze timpul şi să-şi potolească emoţia, se ridică şi, luminându-şi drumul, se apropie de lac. Valurile mici, uniforme, se rostogoleau spre mal, făcând să se înalţe nouraşi de abur.

„Aşa trebuie să fi arătat oceanul primar”, îşi spuse Vieru şi, fără vreun scop, făcu câţiva paşi, intrând în apă până la brâu.

Cu mâinile scotea în neştire apa şi o lăsa să se scurgă printre degete. Deodată, lichidul din căuşul palmei i se păru tulbure. Îşi apropie ochii miopi şi descoperi, la lumina lămpii, lipită de mănuşă, o substanţă albicioasă, străvezie, de consistenţa gelatinei.

— Nu… nu se poate, murmură Vieru.

În alte împrejurări ar fi putut jura că aceste sfere, cu puncte de culoare mai închisă la mijloc, sunt organisme pluricelulare primare, aidoma celor obţinute în laborator. Dar aici, la mii de metri sub pământ? Totuşi, asemănarea era izbitoare. Acestea erau doar ceva mai mari, mai bine dezvoltate. Încolo… Totuşi, nu era cu putinţă.

Mai pescui de câteva ori materia vâscoasă şi o introduse binişor într-un tub. Simţind apoi nevoia stringentă să împărtăşească Andei formidabila lui descoperire, alergă la ea şi, zgâlţâind-o de braţ, strigă:

— Uite ce am aici! Organisme pluricelulare! Pe cuvântul meu, în acest lac trăiesc organisme pluricelulare.

Ea tresări speriată şi-şi scutură capul ca să se dezmeticească. Părea să nu înţeleagă. Abia când îi ţinu sub ochi eprubeta cu substanţa gelatinoasă pricepu. Un surâs îi

însenină chipul răvăşit de eforturile ultimelor ore, un surâs pe care Mugur îl primi cu recunoştinţă. Începu să-i vorbească precipitat, de parcă ei s-ar fi despărţit de numai câteva ceasuri.

— Viaţa trebuie căutată în natură, chiar acolo unde n-o bănuieşte nimeni. Parcă aşa spuneai, Anda? Ai avut dreptate. În pofida oricărei raţiuni, aci, la această adâncime enormă, sălăşluieşte viaţa în forma ei incipientă.

Înşiră în grabă tot felul de presupuneri cu privire la formarea acestei mări primare în miniatură, care căpătau sens şi logică pe măsură ce vorbea:

— Probabil datorită unor modificări tectonice de mare amploare, apa oceanului primar, în care apăruseră organisme pluricelulare, s-a scurs în adâncuri. Întâlnind aici nişte straturi dense şi impermeabile, s-a oprit. În acelaşi timp, s-a închis ermetic orice cale de acces dinspre suprafaţă şi părticica aceasta de ocean a rămas închisă ca într-o cutie de conserve. Aşa cred că s-a întâmplat. Se pune însă întrebarea cum de au putut supravieţui organismele! La suprafaţă, ele se hrăneau, îndeobşte, cu substanţe organice dizolvate în mediul lor acvatic. Aceste substanţe au fost devorate încetul cu încetul şi, ca să nu dispară, pluricelularele au fost obligate să-şi modifice propriile lor condiţii de existenţă şi să înveţe să se hrănească cu substanţe anorganice, dar care conţineau carbon. Aci, în lacul acesta, unde hrana organică s-a epuizat curând, organismele primare s-au adaptat mai repede unui metabolism bazat pe substanţe minerale. Şi deoarece nu s-a mai produs nicio schimbare în felul lor de viaţă, ele au rămas aşa ca acum un miliard de ani şi mai bine, poate cu singura deosebire că au mai crescut în volum şi greutate…

— Sunt tare bucuroasă, spuse Anda cu convingere. În primul rând pentru reuşita experienţelor tale, în al doilea pentru această descoperire şi în al treilea… pentru venirea ta aici.

Lui Mugur aceste cuvinte îi răsunară ca o muzică. O ajută să se ridice şi se pregăti să-i vorbească despre tot ce-l rodea, când Anda, apucindu-i braţul, îi făcu semn să

asculte. Un zgomot surd venea spre ei din largul apei şi solul prinse să se cutremure uşor. Apoi, se auzi un sfârâit ca atunci când picături de apă nimeresc pe metal încins. Răbufniră valuri de abur, care umplură dintr-o dată întregul spaţiu al peşterii. Lacul, până adineauri liniştit, prinse să bolborosească. Lumea adâncurilor, trezită parcă din somn, deveni ameninţătoare.

— Ce se întâmplă, Anda?

— Nu ştiu. Bănuiesc că s-a produs…

Mugur o întrerupse, arătându-i cu mâna întinsă un punct de pe plajă.

— Acolo! Vezi? Nisipul nu mai e alb…

O masă moale, galben-portocalie şi incandescentă, ce izvora din peretele peşterii, se scurgea molcom spre apa lacului şi, întâlnind-o, dădea naştere aburului gros şi fierbinte.

Anda văzu primejdia.

— Mugur, trebuie să fugim!

Urcară, atât de repede cât le permiteau forţele şi îndemânarea, spre spărtura din zid.

Sus, se opriră să-şi tragă sufletul. Banda de jăratec se lăţea mereu. O lumină înfricoşătoare, purpurie, făcea priveliştea să semene cu cea a craterului unui vulcan în plină erupţie.

Se grăbiră să ajungă la barca părăsită de Vieru. Înainte de a trece prin spărtură, Anda mai privi o dată înapoi:

— Stai, Mugur! Acolo în stânga mi se pare că pluteşte ceva.

Vieru duse mâna streaşină la ochi. Nu putea să distingă nimic prin ceaţa densă şi, pe deasupra, strălucirea magmei îl orbea.

— Parcă ar fi un om! Acolo… nu-l vezi?

Printre pleoapele strânse, el recunoscu în sfârşit, destul de neclar, un obiect ce apărea şi dispărea printre valurile încinse ale lacului. Dar nu-i venea să creadă că ar putea fi trupul unui om.

Masa incandescentă continua să înainteze pe o lărgime de câţiva metri, stingându-se şi întărindu-se în contact cu

apa, pentru ca alte şuvoaie de foc să vină s-o acopere. Lacul ceda în faţa impetuozităţii inamicului, se retrăgea, iar între trupul omului – acum şi Mugur se convinsese că Anda văzuse bine – şi torentul de magmă rămăseseră doar vreo cincizeci de metri.

Nu era timp de pierdut. Vieru îşi luă avânt şi ajunse – nici el nu ştia cum – în câteva secunde pe malul lacului. Doar vânătăile şi durerea ascuţită de la gleznă explicau această coborâre rapidă, care fusese mai mult o rostogolire. Avu totuşi putere să se arunce în apă şi să înoate spre trupul neînsufleţit, care plutea susţinut de costumul termostabil. Ca să-l aducă la mal, trebui să înfrunte valurile, aburul şi căldura excesivă, care pătrundea prin costum. Mult timp după aceea se întrebase nedumerit cum de găsise forţă să-l urce până sus. De la Anda află mai târziu că ultimele sale cuvinte, înainte de a cădea în nesimţire, fuseseră: „nici nu ştiam ce randament au muşchii mei; ar trebui calculat în kilogrammetri”.

Când îşi recăpătă cunoştinţa, prin globurile străvezii îl priveau două chipuri îngrijorate: al Andei şi al lui… Mil Feraru.

Prima întrebare pe care şi-o puse era: cine a salvat-o pe Anda, eu sau Mil? Amintindu-şi că el fusese acela, simţi o uşurare.

Sculptorul îi strânse îndelung mâna, îngânând cuvinte de mulţumire.

Sprijinindu-se de stâncă, Vieru izbuti să se ridice. Aşa cum stăteau Mil şi Anda, unul lângă altul, erau o pereche foarte potrivită. Gândurile, temerile, frământările lui din ultimele luni se redeşteptară. Simţea că sosise momentul să le pună capăt, să lămurească o dată pentru totdeauna lucrurile.

Cu un ton voit indiferent şi cu un calm prost jucat, începu:

— Toţi trei ne-am născut azi a doua oară. De aceea socot că e bine să ne spunem cinstit tot ce avem pe suflet. Uite, Anda, după cele petrecute la Bucureşti, am ajuns la concluzia că tu nu mai ţii la mine. Prezenţa lui Mil în oraşul

submarin, faptul că şi-a riscat viaţa ca să te salveze, m-au făcut să cred că pe voi vă leagă alte sentimente decât cele de prietenie. Doresc să ştiţi că nu voi sta niciodată în calea fericirii voastre.

După acest discurs „eroic”, Mugur răsuflă uşurat.

Feraru în schimb rămase cu gura căscată, cu privirea omului căruia i se arată o scamatorie formidabilă. Pe Anda o pufni râsul.

Când putu, în sfârşit, să se oprească, se duse drept la Mugur şi îl îmbrăţişă.

— Eşti un caraghios! Ştiu că pentru cele întâmplate la Bucureşti, trebuie să-ţi cer scuze. Iacă, o fac acuma şi dacă n-ar fi casca asta, aş fi în stare să te sărut. În ce-l priveşte pe Mil, eu l-am chemat aici. Când am aflat că i s-a propus să-şi folosească priceperea şi talentul în paleontologie, m-am gândit că nicăieri n-ar fi un loc mai potrivit decât la Nautilia. Ştiam că aici va putea desfăşura o activitate care să nu-i pară, după câtăva vreme, insuportabil de anostă.

— De unde ai mai scos-o şi pe asta? sări Feraru. Anostă, auzi? Dar e formidabil de interesantă. Să vă spun ceva: am descoperit adineaori un fel de tipare din cristal ale unor animele preistorice. Printre ele era şi un *Coccosteus* şi, imaginaţi-vă, nu se deosebeşte cu nimic de cel pe care l-am reconstituit eu. Grozav m-a bucurat. Nici cea mai elogioasă cronică nu mi-ar fi dat o asemenea satisfacţie.

— Vezi că nu te-am chemat în zadar? se mândri Anda. Mil, eşti pe cale să îndrăgeşti noua ta activitate. Iar în privinţa sentimentelor pentru acest june răsfăţat, te asigur, Mugure, că ele există. Îl iubesc pe Mil ca pe un frate, care, din când în când, mai are nevoie de câte un sfat.

Feraru o aprobă, dând vehement din cap.

— Şi eu ţin la Anda ca la o soră mai mare. Cum de ţi-a putut trece prin cap c-ar fi altceva? Înseamnă că nu te-ai gândit la prietenia noastră! Înseamnă că mă socoteşti un ticălos…

Vieru întoarse capul ruşinat.

În momentul acela sosiră patru bărci pneumatice, urmate de cea a grupei de şoc.

Prezenţa Andei, faptul că era nevătămată stârni un adevărat entuziasm. Mugur fu aclamat ca un erou şi zeci de mâini se întinseră ca să le strângă pe ale lui.

La înapoiere, găsiră Nautilia în sărbătoare.

Veselia se curmă însă brusc, când se află că a doua barcă a grupei de şoc lipsea. Cercetările dovediră că echipajul pierise în torentul de magmă care invadase lacul subteran.

FONOGRAMĂ

— Sinac, băiatule, până la urmă toate s-au lămurit. Dar, nu ştiu cum să-ţi spun… prea par potrivite. Accidentul Andei, plecarea lui Mil în căutarea ei şi, până la urmă, salvarea de către Mugur. Parcă ai adus-o anume din condei, ca să-i faci pe soţii Vieru să se împace.

— N-am potrivit-o eu, profesore, ci viaţa. Aşa s-au întâmplat lucrurile. Uneori evenimentele se desfăşoară mult mai simplu decât credem sau decât sunt redate în romane.

— În sfârşit, acum s-a limpezit şi faptul că Mugur o iubeşte pe Anda, că ea îi răspunde, în felul ei, la sentimente; s-au limpezit şi relaţiile ambilor soţi cu sculptorul. Cred că ai înregistrat cu satisfacţie comportarea lui Mugur, demnă de orice bărbat din anul 3000? Ceea ce m-a impresionat însă la eroii tăi sunt performanţele în munca de cercetare. Dacă ţii seama de mijloacele tehnice rudimentare de care dispuneau în secolul 21…

— Aveţi dreptate. Cine ar cuteza să pătrundă astăzi în adâncul Pământului cu un ascensor tip Nautilia sau purtând un costum care nu rezistă magmei? Personajele mele…

— Să ştii că oameni care-şi jertfesc viaţa pentru ştiinţă au fost şi vor fi întotdeauna.

— Totuşi, ei sunt nişte adevăraţi eroi. Şi Anda, şi Mugur şi chiar Mil Feraru.

— Eroi? Vezi-ţi de treabă, Sinac. Nişte oameni obişnuiţi

ai veacului lor, atâta tot. Ţi-am spus de la început să fii îngăduitor cu micile lor imperfecţiuni şi să nu tragi concluzii pripite. Uite că în faţa încercărilor, a primejdiei, adevărata lor fire a ieşit repede la iveală.

— Transformarea lui Mugur mai cu seamă a fost pentru mine o revelaţie. Ca de altfel, pentru dumneavoastră, cea a Andei.

— Poartă-te cuviincios, tinere, şi recunoaşte că eu am prevăzut şi rezolvarea „conflictului” sentimental. Dar dacă această femeie-gheţar nu-i pe placul meu, ce să fac? Iar în privinţa soţului ei, n-ai de ce să te miri. Nu fiecare dintre noi este, din naştere, un om de acţiune. Dar dacă împrejurările te obligă...

— Dar Mil? Şovăiala lui, pripeala, aş spune lipsa de seriozitate, cum le apreciaţi, profesore?

— Sunt convins că până la urmă îşi va găsi şi el rostul. Mai devreme sau mai târziu, şi-l va găsi.

— S-ar putea să aibă pe conştiinţă viaţa unor oameni!

— Eu m-aş feri să fac asemenea afirmaţii. Nu-i de loc sigur că explozia declanşată de el a provocat revărsarea magmei. Asemenea fenomene, cu izbucniri violente de materie incandescentă, se produc adesea fără nicio intervenţie exterioară.

— În orice caz, ar fi trebuit să fie mai prudent.

— Tu, în locul lui, ai fi fost, nu-i aşa? Dar Feraru n-avea altă soluţie pentru a ieşi din impas. Încearcă să găseşti material în privinţa asta şi te vei convinge cu câtă asprime îşi judeca el însuşi fapta şi ce efect a avut asupra lui această întâmplare.

De două zile, Mil nu-şi părăsea camera. Anda şi Mugur veniseră să-l vadă, dar îi rugase să-l lase singur.

Cuprins de o stare de deprimare, repeta tuturor că este ucigaşul a trei oameni şi că ar trebui trimis în faţa judecăţii.

Slăbise îngrijorător. Ochii încercănaţi priveau din fundul capului şi o moleşeală bolnăvicioasă, un fel de indiferenţă pusese stăpânire pe el.

Profesorul Brancovici ceru îngrijorat asistenţă medicală. Doctorul veni, îl consultă şi plecă, clătinând din cap. În cele din urmă, Brancovici se decise să intervină personal. Bătu la uşă şi, fără să aştepte răspuns, intră.

— Ce faci, Ferarule? Cum o mai duci?

Mil avea privirea aţintită în gol şi tăcea.

— Pe la atelier n-ai mai fost! Crezi probabil că treaba se face singură?

— Ce treabă? Cine mai are nevoie de mine?

— Auzi întrebare! Cine? Noi toţi, Nautilia, paleontologii… A, uitasem ultima noastră discuţie: munca asta îţi displace! Te plictiseşte! Ai vrea să isprăveşti cât mai repede şi să te întorci acasă. Aşa spuneai sau greşesc?

— Copilării! Munca de aici e minunată. De asta m-am convins când am găsit, acolo jos, exemplarul cristalizat al peştelui *Coccosteus*. Profesore Brancovici, când am văzut că reconstituirea mea e o copie fidelă a originalului, nici nu mi-a venit să cred. Mi-am zis: dacă tu, Mil Feraru, izbuteşti să înfăţişezi cu atâta exactitate vieţuitoare din trecutul îndepărtat, dacă poţi contribui la cunoaşterea de către oameni a istoriei planetei lor, nu ai dreptul să dai bir cu fugiţii.

Aş fi rămas aici şi aş fi continuat să muncesc cu toată dragostea. Dar acum s-a sfârşit. Aştept să fiu chemat ca să dau socoteală. Cred că în cel mai fericit caz voi fi alungat.

Brancovici ridică din umeri.

— Nimeni nu are de gând să te gonească, Mil. Dimpotrivă, te rugăm să rămâi şi să ne ajuţi.

— Nu… nu e cu putinţă!

— Te asigur! Consiliul a dezbătut cele petrecute în subteran şi a ajuns la concluzia că trimiterea în acţiunea de salvare a unor oameni nepregătiţi a fost o greşeală gravă. Apoi, s-a stabilit că dumneata n-aveai altă soluţie decât aceea de a provoca explozia.

În sfârşit, înregistrările seismografelor au arătat că nu această explozie a declanşat revărsarea magmei, ci nişte deplasări ale straturilor de la mari adâncimi. Aşadar, dumneata nu porţi nicio vină, absolut nicio vină. Şi acum,

linişteşte-te, te rog!

— E într-adevăr aşa cum spuneţi, profesore? Sau vreţi să-mi îndulciţi ultimele ore petrecute aici, la Nautilia?

— Nu obişnuiesc să mint! Gata, acum îmbracă-te şi vino la laborator. S-au adunat acolo o grămadă de fosile interesante. Printre ele se află câteva amfibii necunoscute, care trebuiesc reconstituite în cel mai scurt timp. A, da, era să uit. Ai primit o scrisoare…

— O scrisoare?

— Da, într-un plic roz, parfumat. Adresa e scrisă ca pe vremuri, cu cerneală. A sosit acum o jumătate de oră. Iat-o!

— Curios! Cine să-mi trimită mie scrisori? murmură Mil, desfăcând plicul.

Erau doar două rânduri, aşternute cu litere caligrafice.

Stimate tovarăşe Feraru,

Vă doresc din toată inima succes în noua dumneavoastră activitate.

Sanda Cornu

— Sanda… Sanda Cornu, repetă Mil. Nu ştiu… A, da, da, e laboranta lui Mugur. Fetişcana aceea roşcată cu ochii mari. De ce mi-o fi scriind? N-am vorbit niciodată cu ea.

Profesorul Brancovici ghici însă că rândurile „fetişcanei roşcate” îi făcuseră plăcere.

„Scrisoarea asta a sosit într-un moment cât se poate de potrivit!” gândi el şi, clipind şăgalnic, părăsi camera.

FILE DIN JURNALUL LUI ROBERT G. DEANS, PREŞEDINTELE CONSILIULUI ŞTIINŢIFIC AL NAUTILIEI

23 iulie. *Am atins în sfârşit adâncimea de 7 500 de metri, dar n-am întâlnit nicio suprafaţă de discontinuitate. Ne aflăm într-o zonă sima, cu roci bazaltice care cuprind din ce în ce mai numeroase focare de magmă. Echipa de şoc are mult de furcă. Răcirea puţului devine tot mai dificilă. Costumele termostabile sunt aproape inutilizabile. Se*

lucrează intens la perfecţionarea lor, la mărirea capacităţii de izolare. Sper că în curând problema va fi soluţionată. Altminteri vom fi obligaţi să întrerupem lucrările.

25 iulie. *În ultimele două zile am avansat doar cu 280 de metri. S-au înregistrat trei infiltrări de magmă şi una de apă. Din fericire nu au fost victime omeneşti.*

31 iulie. *Ne aflăm la o adâncime de 8 700 de metri. Am nimerit într-o imensă cavitate plină de gaze sub presiune. Sapa a fost împinsă în sus cu atâta putere, încât instalaţia s-a avariat. Nu putem continua lucrul. Trebuie să aşteptăm până ce, în urma degajării gazului prin gura puţului, presiunea va scădea. Nu ştiu cât va dura întreruperea. Câteva săptămâni sau, poate, câteva luni?...*

29 august. *De patru zile am reluat activitatea. Punga de gaz a fost străbătută şi sub ea am întâlnit din nou bazalt şi magmă. În urma perfecţionării sapei, viteza de foraj a sporit. Noile costume termostabile corespund nevoilor. Munca s-a normalizat. Forăm acum între o sută şi două sute de metri pe zi. Suntem la nivelul 9 300.*

4 septembrie. *Giuseppe Floriano nu mai este. Un accident stupid în interiorul puţului l-a smuls dintre noi. Sapa se înţepenise undeva la mijlocul drumului. Floriano a coborât cu ascensorul şi a ieşit prin trapa din vârf, ca să constate cauzele defecţiunii. Se legase cu o coardă şi atârna deasupra unei prăpăstii de aproape 4 kilometri adâncime.*

Din nefericire, coarda a atins una din marginile ascuţite ale sapei, s-a ros şi a cedat. Floriano a căzut. Accidentul ne-a zguduit pe toţi. Nautilia e în doliu. Mâine în zori plec în Sicilia să anunţ familia, soţia şi cei doi copii. Am încredinţat comanda grupei de şoc Andei Vieru.

15 septembrie. *Adâncimea puţului: 11500 metri. Suntem foarte aproape de discontinuitatea lui Mohorovicič. O dovedesc sondajele ultrasonore şi seismogramele. Compoziţia rocii a rămas neschimbată, dar cantitatea de magmă e în permanentă creştere. Asta nu îngreunează forajul, ci îl accelerează. În schimb, răcirea devine pe zi ce trece mai anevoioasă. Trebuie să inundăm puţul de*

repetate ori, ceea ce durează adesea 15–20 de ore. Oamenii sunt minunaţi! Greutăţile nu-i descurajează, ci dimpotrivă, îi îndârjesc! În programul iniţial al lucrărilor, ţelul nostru era să străbatem discontinuitatea lui Mohorovicič. Acum, Anda Vieru, bizuindu-se pe mijloacele tehnice perfecţionate de care dispunem, sugerează continuarea forajului până la atingerea discontinuităţii lui Mintrop, situată aici la o profunzime de aproximativ 30 de kilometri.

17 septembrie. *Discontinuitatea lui Mohorovicič a fost în sfârşit străpunsă! Mie, obişnuit cu formulările seci ale articolelor ştiinţifice, mi-e cu neputinţă să redau bucuria locuitorilor Nautiliei. Era, în orice caz, emoţionant până la lacrimi. Eroii zilei, se înţelege, au fost cei din grupa de şoc, vajnicii cercetaşi ai adâncurilor. Spuneau, în glumă, că le-a fost mai greu să reziste asaltului reporterilor, fotografilor şi operatorilor de film şi de televiziune, veniţi din toate colţurile lumii, decât condiţiilor de la adâncimea de 12 kilometri.*

Am propus o vacanţă de trei zile, pentru ca oamenii să se poată odihni şi reface. Au refuzat. Mâine forajul se reia.

9 octombrie. *Puţul are o adâncime de 14 220 de metri. Am dat pentru prima dată de peridotit, o rocă granuloasă cu nuanţe variind între verzui şi negru, compusă în cea mai mare parte din oliviu. Au fost găsite şi bogate zăcăminte de platină şi de kimberlit, conţinând diamante de o mărime considerabilă. Sub conducerea Andei Vieru, lucrările merg strună. Bărbaţii aspri şi căliţi o ascultă în orice împrejurare, recunoscându-i priceperea, competenţa spiritul de iniţiativă.*

Astăzi consiliul ştiinţific a hotărât ca dincolo de kilometrul 18, grupa să nu mai coboare în puţ. Acest lucru a devenit posibil datorită construirii, de către inginerul Parcevski, a unei ingenioase combine de explorare, capabilă să controleze calitatea pereţilor şi să culeagă probe de rocă. Suntem conştienţi că nici această maşină nu poate înlocui complet omul. Dar e preferabil să avem date şi informaţii mai puţin numeroase şi precise decât să expunem vieţi

omeneşti.

22 octombrie. *Ultima coborâre şi instalarea combinei în trapa de ieşire a sapei a fost încredinţată Andei Vieru. Ea şi-a îndeplinit misiunea.*

23 noiembrie. *A fost străbătută discontinuitatea lui Mintrop, la o adâncime de 33,4 kilometri. Probele de rocă culese de combină şi aduse la suprafaţă au arătat prezenţa gricvait-ului, compus din granat-diopsid-jadeit-aegirin.*

14 decembrie. *Adâncimea: 41 630 de metri. Olivin cristalizat, plutind în magmă incandescentă. Temperatura este atât de ridicată, încât nici combina de cercetare, nici sapa însăşi nu rezistă. Lucrările au fost sistate. O parte din personalul tehnico-ştiinţific al Nautiliei îşi continuă activitatea în vederea elaborării unor metode de foraj pentru adâncimi şi mai mari.*

Datorită muncii neobosite, a priceperii şi curajului oamenilor, experienţa Nautilia a dat rezultate satisfăcătoare. Cunoaştem astăzi, după sute şi mii de ani de ipoteze, structura reală a scoarţei planetei noastre.

FONOGRAMĂ

— Foarte bine, Sinac. Acest jurnal ţi-a permis să relatezi pe scurt cum a decurs şi s-a încheiat acţiunea de străpungere a scoarţei terestre. O lauzi, ca de obicei, pe Anda ta, dar de data asta, pe merit. Acum, ce va urma?

— L-am cam neglijat pe Călin Dan. El va fi, cum v-am spus, unul din principalii eroi ai părţii secunde a „romanului”.

— Atunci fă-ţi datoria! Închină-i lui fragmentul următor.

La Chimboto, montarea rachetelor se apropia de sfârşit. Pe schelele din exterior şi în cabine trebăluiau sute de mâini harnice. Ciocanele pneumatice duduiau şi aparatele de sudură stârneau jerbe de scântei.

Dan supraveghea lucrările de asamblare. Alerga neobosit

din camera motoarelor spre postul de comandă, de aici la boxa sistemului de teleghidaj şi la cea a aparaturii de emisie-recepţie. Nu-i scăpa niciun amănunt. Dădea indicaţii precise şi nu omitea să revină ca să verifice.

„Căprioara I”, cum fusese botezată noua navă cosmică, din pricina formei sale zvelte şi a vitezei mari, semăna cu un fus ascuţit, având în spate două stabilizatoare ca nişte aripioare de peşte. La capetele acestora erau montate duzele reactoarelor care asigurau zborul în atmosfera planetelor.

Extremitatea de jos a navei era prevăzută cu o oglindă emiţătoare de cuante electromagnetice, realizate prin transformarea nucleelor atomice în lumină. Această suprafaţă de radianţi forma un fel de duză electromagnetică de antrenare, care putea să asigure viteze apropiate de 300 000 de kilometri pe secundă.

Savanţii creaseră, pentru prima oară, un vehicul capabil să treacă dincolo de hotarele sistemului planetar al Soarelui şi să pornească în explorarea altor sisteme.

Călin Dan ardea de nerăbdare să se instaleze în faţa tabloului de comandă, care exercita asupra lui o atracţie aproape bolnăvicioasă. Ori de câte ori trecea lângă el, nu se putea abţine să atingă manşa cu un gest tandru, de îndrăgostit.

Odată îl surprinse bătrânul său prieten, Juan Alvarez Ascaragua, şi îi spuse surâzând:

— Mângâi frâul „Căprioarei”? Abia aştepţi să-ţi iei zborul?

— Da, Juan! Abia aştept! Simt cum mă furnică vârfurile degetelor când văd comenzile. Parcă aş fi înaintea primului meu zbor.

— Păi da! Călătoria asta va fi deosebită de toate celelalte. Cu un nou sistem de propulsie, spre o altă stea. Cine şi-ar fi închipuit? Acum zece ani se credea că explorarea tuturor planetelor Soarelui va mai dura un secol. Şi iată că azi îi cunoaştem pe giganţii Jupiter şi Saturn, pe Uranus, pe Neptun şi chiar pe îndepărtatul Pluton. Înaintăm cu paşi mari, prietene! Spune, Călin, încotro-ţi vei duce „Căprioara”?

— Nu ştiu încă! Au fost lansate staţii automate de explorare. Ele ne vor trimite veşti despre corpurile cereşti întâlnite în cale. Unde condiţiile vor fi cele mai favorabile, acolo vom porni. Altfel riscăm să nimerim în preajma unor corpuri cereşti primejdioase. Gândeşte-te, Juan, la una din miile de stele de pe boltă. În realitate, ea este un glob de foc, de câteva milioane de ori mai mare decât Pământul nostru. O gigantică învălmăşeală de gaze încinse, la temperaturi ce întrec de zeci de ori pe cea a fierului lichid din furnale. Astronautul, care, printr-o ghidare greşită, ar ajunge pe această stea, s-ar dezagrega într-o clipită, împreună cu racheta sa.

Sau stele întunecate… sori pe care nu-i vedem şi care nu mai luminează. Epuizându-şi combustibilul, stelele se sting, îşi micşorează volumul, iar densitatea creşte. Gazul degenerat din interiorul acestor stele e de sute de mii de ori mai greu decât fierul. Ca nişte păianjeni uriaşi şi invizibili, stelele moarte îşi întind tentaculele atracţiei departe în spaţiu. Vai de astronautul care nu observă la timp, din perturbarea zborului, că nava sa e atrasă de o asemenea stea. Îşi va cheltui combustibilul, încercând să iasă din încleştare şi nu e prea probabil că va izbuti…

— Îngrozitoare perspective, spuse Alvarez zâmbind. Dar… ce n-aş da să pot veni cu tine! Din nefericire, sunt bătrân şi mult prea… Pământean. Acolo sus e locul… vulturilor, adăugă el, punând accentul pe ultimul cuvânt.

— Mai sunt multe de făcut până la plecare, oftă Dan. În ce mă priveşte, am de trecut un examen greu…

— Zborul de încercare! Ştiu! Dar nu-ţi port de grijă. Te cunosc îndeajuns şi sunt convins că te vei descurca!

— Mă voi strădui, Juan!

— În ce constă examenul?

— Decolare, plasare pe orbita terestră, 300 de rotaţii în jurul Pământului în zece regimuri de viteză şi aterizare, toate fără vizibilitate.

— Greu! Dar ai să reuşeşti. Şi… pe când?

— Mâine în zori! Sper că vei fi şi tu de faţă.

A doua zi, deasupra rachetodromului, din norii de cositor

se cernea o ploaie subţire şi rece.

Pe platou erau oameni puţini. Se adunaseră membrii comisiei, câţiva savanţi care participaseră la proiectare şi un număr restrâns de muncitori.

Complet echipat, Călin Dan se pregăti să urce în cabină. Alături de el se aflau doi membri ai comisiei care aveau să urmărească respectarea condiţiilor.

Ei controlară ecranele opace care acopereau hublourile. Apoi verificară multiplele instalaţii şi aparatura de bord şi când se convinseră că totul funcţiona fără cusur, îi urară succes şi se retraseră.

Călin rămase singur. O privire pe cronometru îi arătă că până la ora stabilită pentru decolare mai erau patru minute şi treizeci de secunde. Se instală în scaunul cu speteaza mult aplecată înapoi şi-şi închise catarama cordonului de siguranţă. Mâna dreaptă căută manşa, o mângâie.

Timpul sosise. Călin se pregăti să apese pe butonul verde şi numără în gând, urmărind secundarul cronometrului: 15, 14, 13… 9, 8, 7… 3, 2, 1… Start!

Interiorul cabinei se umplu de vuietul motoarelor, în ciuda izolării fonice a pereţilor. Nava fremăta sub forţa încă stăpânită a sistemelor sale de propulsie.

Prin hublourile astupate nu pătrundea nici cea mai subţire rază de lumină şi pilotul se putea bizui doar pe indicatoarele aparatelor de bord.

Acum, după aprecierile lui, nava se desprinsese de pe rampa de lansare şi lua încet înălţime. Curând altimetrul arăta 10 kilometri. Apoi, cifrele începură să se succeadă cu repeziciune: 20… 50… 100! Peste câteva secunde se afla la înălţimea de 500 de kilometri, unde, potrivit programului, avea să se desfăşoare zborul orbital. Călin execută cu siguranţă manevrele. Primele treizeci de rotaţii la viteză minimă, următoarele treizeci cu a doua viteză şi aşa mai departe până la ultimele treizeci, care trebuiau parcurse cu 200 000 de kilometri pe secundă, adică în numai şase secunde.

După ce isprăvi, efectuă manevra de coborâre, reducând treptat viteza. Aparatele electronice calculară în câteva

fracţiuni de secundă poziţia navei. Călin corecta până ajunse deasupra Anzilor şi, în cele din urmă, deasupra cosmodromului.

Urmă frânarea, coborârea lentă, verticală şi aterizarea.

Ieşind din cabină, auzi ropote de aplauze.

Din grupul mic al privitorilor, însă, se făcu auzită vocea nedumerită a lui Juan Alvarez Ascaragua.

— Căline? Ce s-a întâmplat? S-a defectat ceva? De ce n-ai zburat?

Pilotul rămase pironit în uşa ascensorului.

— N-am zburat?! exclamă el uluit, întorcându-se spre membrii comisiei.

— Într-adevăr, nu aţi decolat, îi răspunse cineva zâmbind. Ne-am permis să desfacem în prealabil câteva contacte şi astfel, din cabină, aveaţi impresia că totul decurge ca în realitate. Dar nava nu s-a urnit din loc. Maşinile noastre electronice însă i-au înregistrat şi controlat comportarea şi toate reacţiile la manevrele dumneavoastră. Pe acestea, de altfel, le-am urmărit şi în faţa ecranelor de telecontrol.

Preşedintele comisiei îl invită să coboare şi când Dan ieşi, în sfârşit, din ascensor, îl întâmpină cu o caldă strângere de mână.

— Vă mulţumim şi vă rugăm să ne scuzaţi pentru acest mic… artificiu. El a fost necesar pentru ca la adevăratul zbor de încercare, cel care va urma acuma, să nu vă expuneţi nici unui risc. După ce mecanicul va restabili contactele şi va îndepărta ecranele de pe hublouri, vă rugăm să decolaţi. De data aceasta, vă asigur, veţi zbura.

FONOGRAMĂ

— Aşa a decurs deci, în primul an al celui de al treilea mileniu, un zbor de încercare. E cu atât mai interesant pentru mine, Sinac, cu cât nu citisem nicăieri despre asemenea probe. Cum te-ai documentat?

— Am reuşit să dau de registrul cu dările de seamă ale comisiei. Vă mărturisesc însă, profesore, că, relatând

faptele, am încercat un sentiment mai mult decât dezagreabil.

— Nu mai spune! Explică-te!

— După părerea mea, a supune pe cineva la o asemenea încercare e... nedemn. Cum adică, intenţionezi să încredinţezi unui om o navă cosmică şi începi prin a-l induce în eroare? Pui în scenă, fără ştirea lui, un simulacru de zbor? În locul lui Călin, aş fi comunicat acestei comisii că, în asemenea împrejurări, refuz să preiau comanda.

— Te-ai fi pripit, prietene Sinac. Obiectivul principal era acela de a verifica funcţionarea instalaţiilor…

— Şi calităţile pilotului!

— De acord. Dar nu poţi nega că emoţia e un factor care cântăreşte greu! Nu e mai prudent să ţii seama de el, să-l incluzi în calcul, încă înainte de efectuarea probei adevărate? „Înscenarea”, cum o numeşti, nu a avut alt scop decât asigurarea securităţii navei şi a conducătorului ei.

Dacă Dan ar fi ştiut adevărul, ar fi manevrat altfel racheta, mai degajat, poate chiar cu mai puţin simţ de răspundere, ca într-o joacă. Iar rezultatul zborului de încercare n-ar mai fi fost concludent. Spune-mi, Sinac, crezi că-i tot una să tragi cu arma radiantă într-o fiară adevărată, undeva prin junglele planetei Igo, sau să ţinteşti… reproducerea ei din plastic, într-un parc de distracţii?

— Mda… recunosc… Totuşi, rămâne un lucru discutabil. De ce nu se procedează şi astăzi la fel? Suntem noi mai puţin tributari emoţiei decât predecesorii noştri? Avem oare nervii mai tari?

— Şi una şi alta, Sinac. Totuşi, în anumite domenii, procedeul se mai foloseşte şi în zilele noastre. Cu singura deosebire că avem delicateţea să tratăm problema cu mai multă discreţie. Şi acum, să încheiem discuţia. E timpul să te duci acasă şi să începi să aşterni pe hârtie fragmentul următor.

Mi-ai spus, dacă nu mă înşel, că el se referă la

sărbătorirea Anului Nou?
— Da, profesore Ator, acţiunea se petrece în noaptea de 31 decembrie 2001.

Bucureştiul îmbrăcase haine de sărbătoare. Fulgii de zăpadă, spulberaţi de vânt, se fugăreau în jurul lămpilor multicolore, şi apoi se aşterneau pe acoperişuri într-un strat gros cu sclipiri de diamant. Străzile şi trotuarele, prevăzute cu sisteme speciale de încălzire, rămâneau uscate şi circulaţia continua nestingherită. Clădirile marilor magazine, ale teatrelor şi stereocinematografelor, palatele administrative şi complexele de locuit erau toate împodobite cu brad şi cu flori proaspete. Oamenii erau veseli şi nerăbdători.

Pretutindeni răsunau râsete, glume, cuvinte de duh. Necunoscuţi se salutau, îşi dădeau bineţe şi-şi urau fericire şi viaţă lungă.

Traficul aerian era deosebit de intens. Spre cele patru aeroporturi şi spre marele cosmodrom se îndreptau, într-un şuvoi neîntrerupt, elicoptere, avioane rapide, rachete intercontinentale de pasageri şi nave cosmice. Ele îi aduceau pe cei care străbătuseră ţinuturi îndepărtate sau pe cei care exploraseră corpuri cereşti.

Într-o navă de pasageri care venea din America de Sud călătorea Călin Dan. Cu o rachetă amfibie specială, venind dinspre insula Clipperton, soseau Anda, Mugur şi Mil Feraru.

Locuitorii Nautiliei luaseră vacanţă şi se întorceau la casele lor, iar la Chimboto, încheindu-se fazele pregătitoare ale expediţiei cosmice, întregul personal fusese învoit pentru o lună încheiată.

Aşa se făcu că pe la unsprezece, cei patru prieteni se regăsiră în casa soţilor Vieru, în jurul unei mese aranjată cu gust şi încărcată cu bunătăţi. În paharele înalte de cristal scânteia un Cotnar de culoarea aurului vechi, din recolta 1985.

Se strânseră în jurul acestei mese oameni care se cunoşteau bine, care erau prieteni. Dobândiseră cu toţii

succese, lăsaseră lumii dovezi trainice ale existenţei lor şi aveau toate motivele să petreacă o seară veselă.

Totuşi, stăteau cufundaţi în gânduri.

Cu toate eforturile gazdei, conversaţia se înfiripa anevoie.

Temându-se parcă să-şi impună subiectul preferat, se pierdeau în banalităţi. Dar nu erau ei în stare să suporte multă vreme o asemenea atmosferă. Mil Feraru sparse gheaţa.

— Aflaţi, dragii mei, că n-am de gând să renunţ la sculptură artistică, chiar dacă voi părăsi Bucureştiul. Pe şantierele paleontologice există nenumărate surse de inspiraţie. Mă refer, bineînţeles, la oameni…

Anda îi dădu dreptate.

— După mine, cea mai izbutită lucrare a ta e statuia lui Giuseppe Floriano. Şi nu uita că fiecare şantier îţi va oferi alte subiecte decât cel precedent. Ai lucrat în oraşul de pe fundul oceanului, mâine vei fi poate în Africa ecuatorială, în Antarctica sau pe o altă planetă. Peste tot vei întâlni chipuri care merită să fie dăltuite în marmură.

Mil se bucură, auzind-o pe Anda exprimând propriile sale gânduri.

— Dar tu ce planuri ai? o întrebă el.

— Să pun la punct ultimele detalii ale agregatului meu de foraj!

— Tot pentru Nautilia?

— Nu! De data aceasta este vorba de o sondă geologică, utilizabilă mai cu seamă în condiţii de uscat. Ea pătrunde în sol ca un proiectil. Galeria se năruie în urma ei, dar asta n-are importanţă.

— Cum n-are importanţă? se miră Feraru.

— Simplu! Sonda mea este independentă. Înzestrată cu organe sensibile, ea determină cele mai importante caracteristici ale rocii pe care o străbate: temperatura, presiunea, densitatea şi – în urma analizei efectuată de un minuscul laborator cibernetic – compoziţia. Precum vedeţi, aproape tot ce e în stare să facă omul, când explorează ţinuturile subpământene.

— Bine, dar cum ajung datele în posesia geologilor?

— Aparatul dispune de mijloace de transmisie electronice şi ultrasonice.

— Foarte ingenios! recunoscu Mil. Nu înţeleg însă cum se obţine energia necesară propulsiei?

— E singurul punct nerezolvat. Mă gândesc la teletransmisie de curent electric.

— Şi în acest caz, care ar fi raza de acţiune? se interesă Mugur.

— Practic nelimitată! Ar putea pătrunde până în centrul Pământului şi ieşi la antipod.

Călin, care o urmărise pe Anda cu un interes crescând, remarcă:

— O asemenea sondă ar trebui să existe pe toate cosmonavele. Ea ar înlesni o explorare rapidă a subsolului, atât pentru prospectarea bogăţiilor, cât şi în scopuri pur ştiinţifice.

Mugur Vieru îl aprobă.

— Într-adevăr, asta ar rezolva una din cele mai dificile sarcini ale astronauţilor.

— Mai e ceva, adăugă Anda. După ce vom determina structura Pământului, compararea acesteia cu cea a altor corpuri cereşti va pune capăt vechilor controverse privind formarea planetei noastre. Recunoaşteţi că perspectivele sunt atrăgătoare! Acum, cred că am vorbit îndeajuns despre proiectele mele. Destăinuiţi-le şi voi pe ale voastre.

Privirile se îndreptară spre Mugur.

Acesta îşi scoase ochelarii, îi puse la loc şi începu să se scotocească prin buzunare. Manevra de a câştiga timp nu-i reuşi, căci prietenii îl siliră cu blândeţe să vorbească.

— Şi eu mă pregătesc să fac o cotitură, începu el, trăgând adânc aerul în piept. Ani de-a rândul m-am străduit să reconstitui în laborator începuturile vieţii pe Pământ. Credeam, ca mulţi alţii, că natura nu ne poate oferi, în această privinţă, nimic nou, că milioanele de milenii au şters orice urmă de viaţă primară.

M-am convins că realitatea este alta. Dacă s-au păstrat vii organisme pluricelulare atât de plăpânde, este exclus să

nu existe pe undeva şi vieţuitoarele mai perfecţionate care le-au urmat. E drept, s-au descoperit o seamă de fosile, care oferă o imagine vagă a evoluţiei vieţii animale şi vegetale. S-au găsit şi tipuri de tranziţie, dar câte ne mai lipsesc? Pe undeva ele trebuie să se fi păstrat nu numai sub formă de schelete sau de tipare în mâl pietrificat, ci vii, într-o ambianţă naturală caracteristică.

Trebuie să căutăm cu răbdare, ani, decenii, secole, noi şi urmaşii noştri, căci e singurul mijloc de a reface, într-un mod riguros ştiinţific, lanţul evolutiv.

— Şi dacă Pământul nu ne va dezvălui toate aceste taine, o vor face, în locul lui, alte planete, completă Călin. Ştii, Mugur, după mine, în Univers trebuie să existe lumi pe care viaţa a străbătut acelaşi drum sau măcar unul asemănător.

— Fără îndoială. Iar dacă alte planete ne vor ajuta să rezolvăm problema formării Pământului, de ce n-ar face-o şi în cea a evoluţiei biosferei? Sună neobişnuit: să cauţi urme de viaţă în jurul unor stele îndepărtate! Fantastică ipoteză… nu?

— De fel! Mie mi se pare foarte firească.

Anda râse amuzată.

— După tine, Călin, locul meu şi al lui Mugur ar fi negreşit la bordul unei rachete interastrale?

— Este exact ceea ce cred! E un loc cel puţin la fel de potrivit ca pe fundul oceanului.

— Atunci, ia-ne cu tine.

Deşi Anda rostise aceste cuvinte în glumă, Călin avu o tresărire şi faţa sa osoasă se împurpură. Răspunse vizibil emoţionat:

— Îţi închipui că m-ar bucura să fim tovarăşi de drum, dar asta nu depinde de mine. Pot, cel mult, să fac propunerea. Dacă vreţi într-adevăr…

Mil Feraru izbucni într-un râs zgomotos.

— De sculptori n-aveţi nevoie? Dar… ia ascultaţi: asemenea probleme se rezolvă în noaptea de Anul nou, cu… cinci minute înainte de miezul nopţii?… Caraghioşilor! Haideţi să ne înveselim, să ciocnim paharele şi să osândim la cele mai grele cazne pe cei ce mai rostesc o singură dată

cuvântul geologie, biologie, cosmonautică sau… sculptură!

— Nu ne-am văzut de-atâta timp… încercă Dan să se scuze.

Anda deschise combina muzicală şi alcătui un program de melodii de dans. Curând, picioarele băteau sub masă ritmul.

— Mil are dreptate! strigă Anda. Discuţiile serioase se amână pentru la anul. Acum, să ridicăm paharele şi să bem pentru prietenia noastră.

— Şi pentru prietenii din depărtări! toastă Mugur.

— Pentru dragoste! râse Mil, făcându-i semne cu ochiul Andei şi lui Mugur.

— Ca să fim mereu împreună! încheie Călin grav.

Acompaniind clinchetul paharelor, de-afară, venind parcă din înaltul cerului, răsunară douăsprezece bătăi solemne. Anul vechi se retrăgea maiestuos în filele istoriei, iar cel nou, tânăr şi întreprinzător, abia aştepta să pornească la drum.

FONOGRAMĂ

— Neobişnuită atmosferă de sărbătoare! Nu credeţi, profesore Ator?

— De ce? Când munca oamenilor se confundă cu viaţa, ei vorbesc despre ea în orice împrejurare. Mai degrabă m-ar fi surprins o veselie exuberantă, cu caracterul unei evadări din lumea preocupărilor cotidiene. Asta m-ar fi intrigat! Spune, Sinac, dacă astă-seară ai participa la sărbătorirea unui prieten, cu masă festivă, toasturi şi dans, ai fi în stare să nu vorbeşti despre „romanul” tău?

— Hm… cred că n-aş putea!

— Vezi? Şi acum, să lămurim o altă problemă. Crezi într-adevăr că Anda şi Mugur ar fi dispuşi să plece într-o expediţie cosmică?

— Sunt convins, profesore. Mai mult, există dovezi. Din materialul care se referă la perioada imediat premergătoare decolării „Căprioarei”, face parte o

scrisoare a lui Călin către soţii Vieru. Din ea reiese că lucrurile nu s-au oprit la discuţia din noaptea Anului nou. Au mai avut loc şi alte convorbiri pe tema participării la zbor a lui Mugur şi a Andei. De altfel, intenţionez să includ această scrisoare în volum.

— Bine, bine, dar ce crezi că i-ar fi putut determina să accepte?

— Cunoscând-o pe Anda şi pasiunea ei pentru cercetări geologice, lucrul e explicabil. Iar Mugur, desigur, stimulat şi el de descoperirea din Nautilia, nu va pregeta să se alăture expediţiei. Şi mai e ceva: dorinţa de a fi împreună cu soţia sa!

— Poate că nu-ţi face plăcere, Sinac, dar sunt sigur că acelaşi argument e valabil şi pentru ea. Dar Călin Dan e oare sincer convins de utilitatea participării soţilor Vieru? Nu-i solicită doar din prietenie? Există poate geologi şi biologi mai potriviţi pentru o asemenea grea încercare.

— Permiteţi-mi, profesore Ator, să nu răspund acum la această întrebare. Aici există anumite… aspecte pe care nu le-am lămurit.

— Cum doreşti! Fragmentele următoare vor reda deci evenimentele din preajma plecării. Sub ce formă intenţionezi să le prezinţi?

— Dacă sunteţi de acord, voi publica documente ale Centrului Internaţional pentru Perfecţionarea Rachetelor. Le voi publica neschimbate, fără adăugiri, aşa cum le-am extras din arhivă.

LASEROGRAMA STAŢIEI DE URMĂRIRE 04-KIBO CĂTRE CENTRUL DE PERFECŢIONARE A RACHETELOR

8.04.2002 – H 21.16 – Nr. 367

C.I.P.R. – CHIMBOTO

Recepţionat azi 8.04.2002 ora 21.11 semnalele staţiei automate de cercetări RC6, din direcţia stelei Toliman A,

distanţă 4,3 ani-lumină.

Staţia comunică: 11 corpuri sferice fără lumină proprie, din care nouă de tip Pământ şi două planete gigant, cu densităţi de 0,5–1,8 g/cm^3. Atmosfera planetelor tip Pământ: azot, oxigen, bioxid de carbon, hidrogen, metan, amoniac, gaze rare în proporţii diferite. Se observă suprafeţe de apă şi vegetaţie.

Staţia de urmărire
04 Kibo – Tanganica

**INTERVIU CU PROFESORUL NOGATU,
REALIZAT DE UN REDACTOR AL
AGENŢIEI DE PRESĂ NOVOMOND**

Cititorii îşi amintesc desigur de importanta acţiune de cercetare iniţiată, în urmă cu 7 ani, de către Institutul Mondial de Cosmobiologie. Au fost lansate în spaţiu 15 staţii automate de cercetări de tipul „RC”, cu scopul de a explora sistemele solare cele mai apropiate de Pământ, Proxima Centauri, Toliman A şi Toliman B. Distanţa fiind de 4,3 ani-lumină, acestor nave cosmice teleghidate le-au trebuit aproape şapte ani ca să ajungă la destinaţie.

Nu toate cele 15 staţii şi-au atins însă ţinta. Patru din ele au dispărut în primii doi ani. La alte trei, s-a defectat sistemul de teletransmisie. Din cele opt staţii rămase în stare de funcţiune, patru s-au îndreptat spre Proxima, trei spre Toliman B şi una spre Toliman A.

În jurul Proximei Centauri n-au fost descoperite planete care să ofere condiţii de debarcare. În apropierea stelei Toliman B s-a determinat numai un nor dens de pulbere cosmică în rotire. Ieri, staţia de urmărire 04 de pe masivul Kilimandjaro a reuşit să recepţioneze semnalele staţiei RC6, care anunţă descoperirea a nouă planete cu condiţii biologice favorabile în sistemul stelei Toliman A. Este demn de menţionat că, pentru prima oară în istoria astronomiei, se dezvăluie existenţa vieţii pe planetele unui alt sistem planetar.

Ţinând seama de importanţa acestei descoperiri, am solicitat un interviu profesorului Nogatu, conducătorul staţiei 04-Kibo.

REDACTOR: *Profesore Nogatu, vă rugăm să împărtăşiţi cititorilor noştri în ce împrejurări au fost recepţionate semnalele.*

PROF. NOGATU: *Cu plăcere. În seara zilei de 8 aprilie mă aflam, ca de obicei, în încăperea amplasată sub antena radiotelescopului. Aici sunt instalate douăzeci şi cinci de aparate de recepţie automate, cu funcţionare permanentă. În afară de ele, mai avem oameni care ascultă la cască. Tocmai veniseră semnalele staţiilor RC9 şi 11 care se întorceau, după misiunea îndeplinită, pe Pământ. Mai înainte, recepţionasem şi staţiile 3, 8 şi 13. Doar RC6 nu dădea niciun semn de viaţă. Deodată, unul din operatori mă cheamă şi-mi întinde o a doua cască. Ascult semnalele îndepărtate şi-l recunosc, după ton, pe RC6. În acelaşi timp, patru din posturile noastre, reglate pe frecvenţa acestei staţii, au imprimat pe bandă textul mesajului, aşa cum îl cunoaşteţi din laserograma adresată centrului de perfecţionare.*

REDACTOR: *O altă întrebare. Ce importanţă atribuiţi acestui mesaj?*

PROF. NOGATU: *O importanţă excepţională. La Centrul de Perfecţionare a Rachetelor, navele stau gata de zbor de mai multe luni. Dar nu se putea pleca fără o destinaţie precisă. Acum ţinta există: steaua Toliman A! Spre ea vor porni în curând cele trei „Căprioare”.*

REDACTOR: *E foarte important ceea ce spuneţi. Aşadar, dacă nu se recepţionau semnalele, expediţia ar fi fost amânată* sine die?

PROF. NOGATU: Categoric! Pentru a realiza debarcări pe alte corpuri cereşti trebuie să avem siguranţa că ele oferă oamenilor condiţii minime de viaţă, măcar o scoarţă solidă şi temperaturi suportabile. Asemenea planete au fost găsite. E rândul astronauţilor să facă pasul următor.

SCRISOAREA LUI CĂLIN DAN CĂTRE SOŢII VIERU,

TRANSMISĂ PRIN TELEFOTO DE LA CHIMBOTO LA BUCUREŞTI

Dragii mei,

În sfârşit data a fost stabilită: plecăm la 5 mai. Ieri a avut loc şedinţa Consiliului de conducere al centrului, în care s-a luat această hotărâre. Celelalte două „Căprioare” vor porni la drum la 5 iunie, respectiv la 5 iulie. Direcţia în care vom zbura aţi aflat-o desigur din presă: spre planetele sistemului Toliman A.

Mie mi s-a încredinţat conducerea Căprioarei I, iar comanda celorlalte nave surori lui Sven Hansen şi lui Dimităr Kolarev.

Profesorul Korda, preşedintele Consiliului, a cerut comandanţilor de nave să facă propuneri pentru alcătuirea echipajelor lor. La bordul rachetei mele vor fi şase persoane: comandantul, pilotul secund care va îndeplini şi funcţia de mecanic, un inginer transmisionist, un astrofizician, un medic-biolog şi un geolog.

Alegerea, vă închipuiţi, n-a fost uşoară. Am căutat să-mi aduc aminte de oameni potriviţi, cu calităţi corespunzătoare: să-şi cunoască excelent meseria, să fie curajoşi şi întreprinzători şi să aibă un fizic robust. Mai important însă era să găsesc adevăraţi tovarăşi de drum, cu care să poţi convieţui timp îndelungat într-un spaţiu strâmt ca cel al navei şi pe care să te poţi bizui în orice împrejurare.

Pentru funcţia de secund m-am gândit la Jean Moreau, un foarte priceput mecanic, cu care am zburat spre Jupiter.

Ca inginer transmisionist îl voi propune pe Walter Steiner, un vienez de vreo 50 de ani, cu care am făcut cunoştinţă pe satelitul marţian Phobos. Mi-a lăsat o bună impresie.

Astrofizicieni cunosc vreo cinci, dar niciunul nu întruneşte toate condiţiile. În cele din urmă m-am oprit asupra lui Bill McKinley, un scoţian taciturn şi morocănos, dar foarte bine pregătit.

Acum au mai rămas neocupate locurile de biolog şi geolog. Din ultimele noastre discuţii a rezultat, pare-se, că

aţi fi în principial de acord. Dacă acceptaţi, vă voi propune! Vă mărturisesc că o fac cu toată dragostea şi cu convingerea că sunteţi oamenii potriviţi. Aş fi fericit să vă ştiu alături de mine în această călătorie.

Trebuie să vă decideţi repede. Mâine este ultimul termen pentru prezentarea listelor de propuneri.

Răspundeţi imediat, prin laserogramă.

Vă strâng mâinile şi sunt sigur că ne vom revedea curând pe cosmodromul de la Chimboto.

Călin

11 aprilie 2002

LASEROGRAMA SOŢILOR VIERU ADRESATĂ LUI CĂLIN DAN

12.04.2002 – H 6,15 Nr. 16423

CĂLIN DAN, C.I.P.R. – CHIMBOTO

De acord.

Anda şi Mugur

RELATĂRILE LUI JUAN ALVAREZ ASCARAGUA DESPRE LANSAREA CĂPRIOAREI I FĂCUTE UNUI REDACTOR AL AGENŢIEI DE PRESĂ NOVOMOND.[2]

A fost lume foarte puţină. Câţiva proiectanţi, câţiva constructori şi rudele cele mai apropiate. Eu am reuşit să asist numai după multă insistenţă. De, trebuia să-i strâng mâna lui Călin. Reprezentanţi ai presei şi televiziunii n-au fost admişi. În această privinţă, bătrânul... profesorul Korda, a fost categoric.

Când am intrat în incinta cosmodromului, mai rămăseseră 24 de minute până la start.

Cum arăta cosmodromul? Ca de obicei. Un platou vast, betonat, având la centru schelele de oţel ale celor trei

---

[2] După stenograma găsită în arhivele agenţiei, purtând menţiunea „nepublicabil”.

Căprioare. „Căprioara I” era cea din stânga.

Cred că vă interesează cine era de faţă. Bineînţeles, nu-i cunosc pe toţi, dar în afara profesorului Korda, preşedintele Centrului Internaţional de Perfecţionarea Rachetelor, l-am mai văzut pe Vladimir Kantorov, constructorul principal, pe astronomul Hasse Elstrom şi pe ciberneticianul Tim Conelly. A, da, erau şi profesorul Nogatu, şeful staţiei de urmărire 04 şi viitorii comandanţi ai celorlalte două Căprioare, Sven Hansen şi Dimităr Kolarev.

Apoi neamurile: mama lui Jean Moreau, trei surori ale lui Steiner, un unchi al Andei Vieru…

Atmosfera? Cea obişnuită din gări şi aeroporturi. Discursuri nu s-au ţinut. Am asistat la o discuţie între profesorul Korda şi Călin şi l-am auzit pe cel din urmă spunând:

„Să n-aveţi nicio grijă, profesore. Navele sunt bune şi echipajul de asemenea. Sigur, va fi o expediţie dificilă, mai dificilă decât toate celelalte de până acum. Dus-întors 14 ani… asta nu-i glumă. Dar o să reuşim! O să ajungem negreşit la sistemul Toliman şi-i vom cerceta planetele.

Nu, nu purtau uniforme. Îmbrăcăminte obişnuită de lucru, pantalon şi pulovere de lână. Desigur, şi Anda Vieru. Nu-mi amintesc culoarea, poate că era verde… sau albastru.

Sigur că erau emoţionaţi şi o mărturiseau tuturor. Toţi, în afara Andei. Ea susţinea că e doar… nerăbdătoare. Dar nu era adevărat.

Ei, pe urmă şi-au strâns mâinile, s-au îmbrăţişat şi echipajul a intrat în navă. Eu abia am reuşit să mă apropii de Călin Dan şi să-l sărut. N-au răsunat niciun fel de semnale şi nici muzica n-a cântat. Am citit şi eu prin cărţi că aşa s-ar întâmpla la lansarea unor nave cosmice. Dar nu-i adevărat. Toată lumea era preocupată de problemele tehnice ale decolării.

Fix la douăsprezece s-a auzit un tunet de s-a cutremurat văzduhul. Nava parcă a tresărit, din duze au izbucnit valuri de fum şi flăcări care i-au învăluit trupul. Căprioara s-a ridicat încet şi când a ajuns deasupra rampei, a început să-şi sporească viteza.

A dispărut repede, lăsând în urmă o dâră de fum cenuşiu.

Asta a fost totul. Dacă v-aţi aşteptat la ceva mai spectaculos, trebuie să vă dezamăgesc.

FONOGRAMĂ

— Aşadar, Sinac, asta a fost prima parte a capitolului tău. Eroii noştri au părăsit Pământul şi sunt în drum spre planetele stelei Toliman. Cum am prevăzut, neînţelegerile mărunte s-au spulberat şi... hm, armonia deplină domneşte în rândurile cosmonauţilor.

— Glumiţi sau vorbiţi serios, profesore?

— Ne-o va arăta viitorul, dragă Sinac. Aş vrea să mai lămurim motivele care l-au determinat pe Mugur Vieru să accepte propunerea lui Călin. Am impresia că nu le-ai argumentat suficient.

— Posibil! Acum câteva zile, am găsit un document interesant: o Scrisoare adresată directorului Institutului de Biologie Experimentală. Cu îngăduinţa dumneavoastră, o voi include în capitol.

SCRISOAREA LUI MUGUR VIERU CĂTRE DIRECTORUL INSTITUTULUI DE BIOLOGIE EXPERIMENTALĂ

Se aprobă
(ss) Prof. R. Petescu

Tovarăşe director,

Cu prilejul activităţii mele la Centrul Submarin de Foraj Nautilia am avut şansa să descopăr organisme pluricelulare într-un mediu natural. Atunci mi-a venit ideea reconstituirii lanţului evolutiv al vieţii terestre, pe baza unor fosile vii din diferite epoci caracteristice. Pe planeta noastră au fost găsite numai rămăşiţele unor forme de tranziţie, martore ale acestui proces. Depăşite în decursul evoluţiei de către

altele, aceste animale au reuşit să se adapteze foarte bine la mediul specific al vieţii lor şi au rămas mai departe apte pentru viaţă. Dacă n-ar fi fost aşa, Pământul ar fi rămas până la urmă populat numai de flori şi de oameni. Un cadru idilic, în care însă omenirea ar fi fost condamnată la pieirea prin foame. Dar iată că în decursul timpului s-au găsit, precum ştiţi, fosile vii ca Molusca Neopilina Galathea, *dispărută încă în devonian, xifosurii, care constituie forma de tranziţie între crustacee şi păianjeni, peşti dipnoi, care fac tranziţia între peşti şi amfibii şi încă multe altele.*

Cu toate acestea, e limpede că nenumărate forme de trecere s-au pierdut definitiv. Ar fi absurd să ne închipuim că am putea descoperi pe Pământ un Arheopterix viu. Nu acelaşi lucru e valabil pentru alte corpuri cereşti. Acolo, după părerea mea, s-ar putea vedea viaţa în plină desfăşurare şi în cele mai variate faze de evoluţie. Pe planete având condiţii asemănătoare cu cele de pe Pământ ar putea exista, dacă nu vieţuitoare identice, măcar unele foarte asemănătoare.

Iată de ce vreau să încerc reconstituirea procesului evolutiv al florei şi faunei terestre prin intermediul celei de pe alte corpuri cereşti.

Ivindu-se prilejul de a face parte din echipajul navei cosmice care, peste puţin timp, va porni spre planetele sistemului Toliman A şi având în vedere că durata expediţiei este prevăzută a fi de 14 ani, vă rog, tovarăşe director, a-mi aproba un concediu corespunzător.

Doresc acest lucru în interesul ştiinţei biologice, căreia îi voi sluji şi de-acum înainte cu credinţă.

Mugur Vieru

FONOGRAMĂ

— Acum totul e clar, profesore Ator?

— Da, dragul meu. Putem vorbi, în sfârşit, despre călătorie. Cât spuneai că a durat drumul până la stea?

— Cinci ani, deşi iniţial se prevăzuseră şapte... Tocmai

mă gândeam să vă cer un sfat cum să concentrez, într-un număr rezonabil de file de manuscris, întâmplările unei perioade atât de lungi?

— Foarte simplu, Sinac. Selecţionând evenimentele cele mai importante şi mai caracteristice ale fiecărui an şi înglobându-le în tot atâtea fragmente. Nu uita însă că vor intra în scenă personaje noi şi că raporturile dintre oamenii care-şi petrec câţiva ani de viaţă în spaţiul îngust al navei se deosebesc fundamental de cele care au existat între ei pe Pământ. Şi de încă un factor trebuie să ţii seama: de psihologia specifică astronautului, generată de monotonie, de numărul limitat al preocupărilor şi, în ultima instanţă, de prezenţa permanentă a aceloraşi figuri în jurul lui. Da, Sinac, să ţii seamă de starea psihică a eroilor tăi, căci ea va fi, fără îndoială, cauza multor conflicte.

— Ştiu, profesore! Pe vremuri, scriitorii îşi imaginau drumul printre aştri ca pe-o plimbare poetică, în care meteoriţii sau vreo defecţiune la motoare ar fi putut da de furcă echipajului. Din păcate, realitatea pe care trebuie s-o redau e mult mai complexă.

— Vei reuşi, sunt sigur! Cu un talent literar ca al tău…

— Profesore…

— Bine, bine. Atunci ne-am înţeles: cinci fragmente, câte unul pentru fiecare an de călătorie!

II

ANUL 2002/2003 (PRIMUL)

Viaţa celor şase oameni îşi găsi repede făgaşul. Dan era un comandant cu experienţă şi ştia ce să îngăduie şi ce să pretindă. Principalul era ca întregul echipaj să contribuie, într-un fel sau altul, la funcţionarea normală a imensei uzine zburătoare.

Comandantul, ajutat de Moreau, se îngrijea de pilotarea navei şi de supravegherea sistemului de propulsie. Bill McKinley era navigatorul, iar Steiner asigura legătura cu Pământul. Anda şi Mugur, care nu puteau participa la rezolvarea unor probleme tehnice legate de zbor, se ocupau cu citirea instrumentelor ştiinţifice, cu întreţinerea agregatelor de preparare a apei şi oxigenului, cu pregătirea meselor şi cu multe altele încă.

Nici nu putea fi altfel, căci în afara lor, toţi din navă erau nişte bătrâni „lupi de cosmos”.

Walter Steiner, decanul de vârstă al echipajului, un om cu faţa lată, surâzătoare, cu ochi rotunzi şi albaştri, deasupra cărora sprâncenele se arcuiau a mirare, îşi petrecuse aproape jumătate din viaţă în expediţii interplanetare.

Secundul nu împlinise încă treizeci de ani. Scurt şi îndesat, cu o perie neagră şi aspră deasupra frunţii, avea aerul unui om care ştie să facă haz de necaz. Participase, alături de Călin, la zborul spre Jupiter, după ce lucrase mai mult timp ca mecanic la staţia de cercetări de pe asteroidul Hermes.

Bill McKinley era scoţian, din Aberdeen. Avea un cap de formă bizară, prelung şi ascuţit. Şi bărbia, şi nasul, până şi urechile erau ascuţite, iar întreaga faţă părea un ansamblu de planuri verticale. Mustăcioara subţire, neagră şi perfect orizontală se străduia, fără succes, să restabilească echilibrul. Fusese şeful observatorului astronomic de pe un satelit artificial al Pământului şi navigator în prima călătorie

spre Uranus şi Pluton.

Trecuseră aproape două luni în care nu se înregistrase nimic deosebit. Oamenii lucrau, maşinile funcţionau normal şi totul era ca pe Pământ, când o uşoară gripă te obligă să stai în casă. Mesele le luau împreună în „camera de zi”, cum numiseră în glumă încăperea centrală a rachetei.

Într-una din zile, la cină, Anda pusese pe masă două sticle de vin.

O întrebară cu ce prilej.

— Ştie Mugur!

— Eu? A… e ziua nunţii noastre!

Se făcu mai roşu decât vinul din pahar şi-i ceru Andei scuze.

— Să nu-l ierţi, o întărită Jean. Nu merită o soţie ca tine. Ca pedeapsă, propun să-l aruncăm în valurile oceanului cosmic, pradă rechinilor. După aceea, te iau eu de nevastă!

Râseră cu toţii, şi Mugur. Doar comandantul părea nemulţumit.

— O glumă nesărată, mormăi el printre dinţi, ferindu-şi privirile.

Nimeni nu-i dădu atenţie.

Steiner se ridică şi ceru să fie lăsat să vorbească.

— La noi, la Grinzing, se spune că un pahar gol aduce nenoroc. Vă rog, copii, nu aduceţi ghinion pe nava noastră.

Anda umplu paharele şi câteva picături de culoarea sângelui stropiră faţa de masă.

— Ce risipă, bombăni McKinley. De mult ţineam să vă spun că aici alimentele sunt folosite nechibzuit. Nu ştii niciodată cât poate dura o asemenea expediţie.

— Scoţian, ce să-i faci! râse Moreau. Nu-l băgaţi în seamă. Să ciocnim paharele. În sănătatea însurăţeilor!

— Pentru muzică, pentru frumuseţe, pentru dragoste! exclamă vienezul, liric ca într-o operetă.

— Pentru reuşita expediţiei, toastă Călin. Şi pentru Anda… adăugă el încet.

Steiner luă ghitara şi cântă, cu vocea lui plăcută de bariton:

„Wien, Wien, nur du allein
Sollst stets die Stadt meiner Träume sein”[3] …

Rămaseră în jurul mesei până târziu.

Moreau meşterea ceva la un tub de sticlă, pe care-l gradase şi-l prevăzuse jos cu un fel de rezervor.

Dan, care-l chemase de câteva ori prin microfon, de la postul de comandă, veni să-l caute.

— Avem nevoie de tine, Jean. De ce nu vii?

— Nu vezi că am treabă?

— S-a întâmplat ceva cu bobinele S 9 şi S 11. Eu n-am putut părăsi comanda.

— Las’ că mă duc să văd.

— Acum e prea târziu. Fluxul de fotoni de la periferia oglinzii a scăzut în intensitate. Viteza navei s-a redus…

Speriat, Moreau se pregăti să se repeadă afară.

— Stai! Unde te duci?

— Să repar stricăciunea!

— Nu se poate, Jean! Motorul trebuie oprit. Bobinele sunt fierbinţi.

Moreau nu-l ascultă şi dădu buzna în camera motoarelor. Călin nu putea lipsi acum de la postul de comandă. Se înapoie şi opri motorul avariat. Se răspândi un miros de cauciuc ars.

După vreo jumătate de oră, pilotul-secund apăru în uşa cabinei de comandă.

— S-a făcut, Călin! Poţi să-i dai drumul.

Comandantul îl privi supărat, dar în acelaşi timp observă mănuşile de protecţie sfâşiate, palmele arse.

— Ce-ai păţit?

— Un fleac. Trece! Vina a fost a mea.

Avusese de gând să-l certe pentru neglijenţă, dar renunţă. Îl chemă pe Mugur şi-l rugă să-i dea îngrijiri. De-abia după câteva zile, Moreau fu din nou în stare să

---

[3] „Viena, Viena, doar tu
Să fii mereu oraşul visurilor mele”… – versuri dintr-un celebru cântec vienez.

lucreze.

Cam în aceeaşi perioadă avu loc o întâmplare care aruncă o lumină nouă asupra firii lui Bill McKinley. Echipajul dormea. Doar Jean stătea de veghe la postul de comandă.

Din difuzorul aparatului de radiorecepţie, reglat pe aşa-numita „frecvenţă cosmică”, folosită numai în caz de primejdie, răsunară semnale slabe. Îl chemă pe Steiner. Acesta îşi puse casca şi răsuci butoanele, încercând să amplifice.

— Dacă ăsta nu-i un S.O.S. Îţi dăruiesc ghitara mea! zise el, după câteva minute de ascultare încordată. Dar nu pot distinge coordonatele cosmice ale navei. Fie că are un post de emisie slab, fie că e foarte departe.

Moreau îi trezi pe ceilalţi.

Călin Dan, după ce se convinse că semnalele nu puteau fi descifrate, spuse:

— O navă în primejdie şi nu-i putem stabili poziţia. Ce-i de făcut, Walter?

Acesta desfăcu braţele în semn de neputinţă.

— Nimic!

— Ba eu cred că s-ar găsi o soluţie, interveni pe neaşteptate McKinley.

Toate privirile se îndreptară spre el.

— Îmi trebuie vreo 2–3 ore. Dacă până atunci emisia nu se întrerupe…

Se duse în cabina-atelier şi luă două balize spaţiale, nişte sfere de metal viu colorate, prevăzute cu un sistem de semnalizare optică. Pe aceste sfere montă câte o antenă, iar în interior instală un complicat dispozitiv electronic, pe care-l adusese cu el de pe Pământ. În mai puţin de două ore isprăvi. Îşi îmbrăcă scafandrul cosmic, ieşi şi, deplasându-se cu ajutorul unui cosmoscuter, amplasă cele două balize la o distanţă precisă una de cealaltă.

Revenind, îl rugă pe Steiner să-i cedeze locul şi se instală în faţa radioreceptoarelor.

Semnalele se auzeau ca şi până acum foarte, foarte slab.

Bill începu să aştearnă într-un carnet coloane de cifre. Consulta cronometrul, apoi asculta semnalele recepţionate

şi retransmise prin intermediul celor două balize şi-şi nota datele. După vreun ceas se ridică.

— Ajunge! Acum trebuie să calculez.

După ce lucră vreo jumătate de oră la maşina electronică, îi întinse lui Călin o coală de hârtie.

— Iată poziţia navei!

Racheta se afla la o distanţă prea mare, pentru ca să-i poată veni în ajutor. Transmiseră însă coordonatele, care fură recepţionate de o seamă de posturi.

După câteva zile aflară că nava – un cosmo-cargou ce alimenta staţiile de pe asteroizi – fusese salvată.

De atunci, echipajul „Căprioarei” începu să-l privească cu alţi ochi pe morocănosul Bill.

Anda şi Mugur erau singuri. Anda îl privea mirată şi se gândea cât de mult se schimbase, în aceste luni, soţul ei. Slăbise şi trăsăturile i se înăspriseră. Chipul său, odinioară blând şi timid, avea acum un aer viguros şi tenace. Toate acestea, deşi de neînţeles, o încântau. Aşa şi-l dorise!

— Anda!

— Ce-i, Mugur?

— Nimic! Reflectam la această expediţie, la noi doi. Aş vrea să rămânem întotdeauna aşa!

— Să ne petrecem restul zilelor în navă? glumi Anda. Cred că nu ţi-ar conveni.

— Cine ştie? Poate că strâmtoarea de-aici ne apropie.

— Jean o numeşte „temniţă”.

— Jean e plin de venin. Pentru mine, Anda, cabina asta e locul cel mai frumos din univers. Aici eşti tu!

În loc de răspuns, ea îi luă mâinile într-ale ei.

Intră pe neaşteptate Călin Dan. Gestul acesta de tandreţă îl făcu să simtă o împunsătură în inimă. Vru să spună ceva, dar se răzgândi. Părăsi încăperea în grabă, aproape fugind.

Într-o dimineaţă, Moreau apăru în „camera de zi” cu ciudatul instrument pe care şi-l construise. Arăta ca un termometru mare şi avea tubul umplut cu un lichid albastru. În fiecare zi, nivelul lichidului scădea cu o

gradaţie. Astfel, explică el, la capătul expediţiei, tubul avea să fie gol!

— Şi la ce foloseşte jucăria asta? întrebă Anda.

Moreau răspunse cu mândrie:

— Va fi calendarul nostru. Vom avea mereu în faţa ochilor drumul parcurs şi cel pe care-l mai avem de străbătut.

Faptul că-i îngăduise secundului să-şi instaleze „calendarul” fu o greşeală a lui Călin Dan.

ANUL 2003/2004 (AL DOILEA)

În primele zece luni ale celui de al doilea an de călătorie, evenimente mai deosebite nu s-au semnalat. La 15 noiembrie însă, ţârâi soneria de alarmă. Echipajul se strânse în camera de zi şi Călin îi întâmpină cu o expresie sumbră.

— Semnalul a fost declanşat automat, de contoare. Am pătruns într-o zonă cu radiaţie cosmică penetrantă, pe care ecranele protectoare nu le-au mai putut stăvili. În interiorul rachetei, radioactivitatea a depăşit limita admisibilă.

— Şi este în continuă creştere, adăugă Moreau.

Nimeni nu se alarmă. Rămaseră în aşteptare, privindu-l pe comandant.

— Şi care-i soluţia? întrebă Anda.

— Nu-i vorba de soluţie, ci de nişte măsuri. Pe de o parte, să încercăm să ieşim cât mai repede din această regiune, pe de alta, să aplicăm tratamentul antiradiant.

Îl aprobară în tăcere şi-şi văzură de treburile lor. Viteza navei fu mărită şi Vieru împărţi haine de protecţie, măşti cu oxigen şi pastilele „Antirad”.

În ciuda acestor măsuri, apărură primele simptome ale unei afecţiuni de radiaţie: oboseală fizică, dureri de cap, ameţeli… După o săptămână, Jean, McKinley, Mugur şi Steiner deveniseră incapabili să-şi execute sarcinile. Stăteau lungiţi în paturi, cufundaţi într-o totală apatie. Cel mai rău o ducea scoţianul. Refuza hrana şi zăcea cu ochii aţintiţi în tavan. În a unsprezecea zi, îi făcu semn lui Călin

să se apropie şi, cu un efort vizibil, îl întrebă în şoaptă:

— Cât mai rezistăm?

— Nu pot să-mi dau seama! Depinde de întinderea zonei de radiaţii.

— Dar tratamentul?

— Pe cât ştiu, medicamentele au efect numai atunci când organismul a încetat să fie expus radioactivităţii. În momentul de faţă, noi combatem boala, fără a fi lichidat cauzele care o declanşează. E ca şi când ne-am strădui să stingem un incendiu care continuă să fie alimentat cu combustibil.

— Înţeleg! M-am gândit, la un moment dat, la soluţia de a ne întoarce din drum. Dar cred că n-are rost!

— N-are, Bill! Singura noastră şansă e să ieşim cât mai repede din zonă.

Deşi sleiţi de puteri, Anda şi Călin nu încetau să-i îngrijească pe tovarăşii lor. Se târau de la unul la altul şi le împărţeau medicamente întăritoare.

După încă o săptămână, radiaţia penetrantă slăbi, până ce contoarele indicară dispariţia ei totală. „Căprioara” ieşise în sfârşit din regiunea primejdioasă.

Încetul cu încetul cosmonauţii se înzdrăveniră. Îşi reluară parţial activităţile, iar în luna decembrie, totul intrase aproape în normal.

Dar suferinţele fizice îndurate şi mai cu seamă inactivitatea deschiseră calea maladiei cosmice. Apărură primele simptome: irascibilitatea şi, ceea ce era mai grav, starea depresivă.

Oamenii munceau, îşi făceau datoria, dar lucrurile cele mai nevinovate îi scoteau din sărite, pe când cele importante îi lăsau nepăsători. La Mugur predomina apatia, secundul şi McKinley se ciondăneau, iar Walter făcea ba reflecţii melancolice, ba cânta sau râdea în hohote de propria sa anecdotă, povestită de zeci de ori.

Într-una din ultimele zile ale anului, radiolocatoarele semnalizară apropierea unei cosmonave. Curând, pe ecran apărură contururile ei. Venea din direcţia opusă şi se apropia vertiginos de „Căprioara”.

Steiner încercă să stabilească legătura prin radio, dar fără rezultat; şi semnalele optice rămaseră fără răspuns.

În cele din urmă, comandantul reduse viteza şi-l trimise pe Moreau în recunoaştere. Acesta se echipă, luă trusa cu unelte, alimente, apă şi medicamente şi porni la drum.

Ajunse repede la cealaltă navă. La lumina reflectorului citi numele: „Cometa”. Îşi aminti că această rachetă fusese lansată cu ani în urmă în direcţia aglomerării meteoritice transmarţiene şi că dispăruse fără urmă.

Declanşă dispozitivul electromagnetic de abordaj şi se lipi de trupul rachetei. Ascultă atent, câteva secunde, dar niciun zgomot nu venea din interior. Atunci începu să lovească cu o cheie grea în uşa metalică. Echipajul „Cometei” era cufundat într-un somn adânc, sau…

Uşa nu se deschidea de afară şi secundul fu nevoit să folosească perforatorul. Ultrasunetele izbiră plăcile groase de metal în dreptul mecanismului şi curând se ivi o gaură îndeajuns de mare pentru a putea strecura mâna. Restul era simplu.

În cabina de comandă toate erau la locul lor; doar indicatorul de combustibil arăta că acesta fusese consumat până la ultima picătură.

În încăperea centrală însă, secundului i se oferi o cu totul altă privelişte.

Cinci oameni zăceau ţepeni, în poziţii groteşti, pe podeaua cabinei. Feţele lor erau schimonosite. Aveau ochii lărgiţi, gura întredeschisă, prin care se străvedeau dinţii încleştaţi, degetele răsfirate sau strânse în pumni. Cadavrele, ca şi toate obiectele din cameră, purtau un înveliş subţire şi străveziu de gheaţă.

Moreau nu-şi putu explica cauza morţii echipajului, până nu descoperi hubloul spart. Cristalul gros de o palmă fusese făcut ţăndări cu o lovitură puternică. Plimbându-şi privirea peste trupurile neînsufleţite, văzu pe cel al unui individ ce părea să fi avut o forţă considerabilă şi care strângea în mână o bară de oţel.

Acum totul se lămurea. Nava, lipsită de combustibil, rătăcise multă vreme prin spaţiu. Echipajul ajunsese la

disperare, iar omul acesta, într-un moment de furie, spărsese hubloul neprotejat de ecran. Aerul scăpase şi în locul lui năvălise frigul spaţial. Muriseră fulgerător, iar racheta, un „olandez zburător” al celui de al treilea mileniu, continua să rătăcească prin infinit.

Secundul îşi anunţă, pe calea undelor, tovarăşii. Veniră, unul câte unul, să cinstească memoria victimelor.

Asta fusese a doua greşeală a lui Călin Dan. Mult timp după aceea îşi făcu reproşuri că îngăduise vizitarea navei.

După ce înştiinţară Pământul despre soarta „Cometei” şi acoperiră trupurile cu flori din sera lor, îşi continuară călătoria.

Veniră şi veşti bune. Steiner recepţionă un mesaj transmis de pe „Căprioara II”. Echipajul îşi exprima dorinţa de a se întâlni cât mai degrabă cu cel al navei-soră pe una din planetele sistemului Toliman. Sven Hansen îi comunică lui Dan date tehnice privind condiţiile zborului şi comportarea aparatelor şi comandantul „Căprioarei I” făcu acelaşi lucru. După acest schimb de radiograme, zilele treceau iar monotone, cenuşii…

ANUL 2004/2005 (AL TREILEA)

Al treilea an al expediţiei începu prost: se întrerupse legătura cu Pământul şi de la cele două nave-surori lipsea orice veste.

„Căprioara I” înainta neabătută spre steaua Toliman; instalaţiile suportau bine solicitările, oamenii însă mai puţin.

Walter Steiner, când nu se învăluia în tăcere, încerca să-şi plaseze anecdota şi cânta obsedantul său *„Wien, Wien, nur du allein…”*

Moreau şi McKinley nu-şi vorbeau nici când erau lucizi. Treceau unul pe lângă altul şi întorceau capul. La Mugur, maladia se manifesta, în timpul crizelor, printr-o totală lipsă de interes. Avea privirea pierdută în gol, nu răspundea la întrebări şi făcea tot ce i se spunea, dar cu mişcări mecanice, de robot.

Anda şi comandantul urmăreau îngrijoraţi cele ce se

petreceau în jurul lor. Încercau să-i îmbărbăteze, să le povestească sau să-i intereseze pentru ceva. Câteodată aveau succes, dar de cele mai multe ori strădaniile lor se dovediră inutile. Bolnavii păreau să nu-i audă sau nici nu le înregistrau prezenţa.

De atunci până la accidentul de la generatorul de oxigen nu se petrecu nimic demn de remarcat.

Radiolocatoarele semnalaseră apropierea unui roi de meteoriţi. Cosmonauţii luară toate măsurile de precauţie, protejând nava cu un câmp electromagnetic puternic, menit să atenueze forţa de pătrundere a proiectilelor.

Când începu bombardamentul, Călin nu era din cale-afară de îngrijorat. Ştia că se poate bizui pe nava lui, care mai înfruntase numeroase roiuri meteoritice. Când, după şase ore, „Căprioara” lăsase în urmă zona de meteoriţi, ieşi din navă şi controlă blindajul. În afara câtorva zgârieturi neînsemnate, acesta nu avusese de suferit. Doar în partea posterioară, în dreptul generatorului de oxigen, apăruseră câteva găuri de dimensiunea unei monede, pe care comandantul le astupă cu un aliaj de beriliu.

Curând după aceea, McKinley se plânse de dureri de cap şi Steiner acuză senzaţii de sufocare. Călin bănui prezenţa unei alte zone de radiaţii penetrante şi se duse să vadă contoarele.

Radioactivitatea din navă era mult sub limită, dar asta nu rezolva situaţia.

În cele din urmă, totul se limpezi. Indicatorul generatorului de oxigen arăta că aparatul nu furnizează nici jumătate din cantitatea necesară respiraţiei. Comandantul ordonă folosirea buteliilor de rezervă ale costumelor de astronaut şi-l trimise pe secund să verifice instalaţia. Moreau se duse mai întâi la depozit, ca să se convingă de starea chimicalelor din care se producea gazul.

Pe navă erau patru bunchere cu amestecul de substanţe producătoare de oxigen. Prin conducte, acestea se scurgeau în generator, iar pe măsura golirii unui buncher, se făcea automat legătura cu următorul.

Când desfăcu orificiul de control al primului, îl găsi gol. Al

doilea, cum era de aşteptat, mai avea o treime din substanţă, iar celelalte erau neatinse. Avaria era deci de altă natură. Câţiva micrometeoriţi străbătuseră câmpul electromagnetic, perforaseră blindajul navei şi stricaseră o parte a instalaţiei. Pentru executarea reparaţiei era nevoie de timp.

Situaţia nu fusese poate nicicând mai gravă.

Moreau şi Steiner intrară în panică, iar McKinley izbucni într-un râs isteric. Mugur primi vestea cu cea mai candidă nepăsare, ceea ce îi dovedi Andei că starea lui era mai gravă decât a celorlalţi.

Maladia cosmică atinsese punctul culminant. Patru din cei şase membri ai echipajului erau în pragul prăbuşirii.

Îi vedeai oprindu-se mereu în faţa „calendarului” lui Moreau. Fixau fascinaţi, minute în şir, tubul de sticlă, în care lichidul albastru parcă nu mai scădea.

Aşa stăteau lucrurile la sfârşitul celui de al treilea an de călătorie.

ANUL 2005/2006 (AL PATRULEA)

La începutul celui de al patrulea an, starea psihică a echipajului părea iremediabilă.

La 12 ianuarie, Mugur Vieru dispăru din navă. Anda îl căută peste tot, răscoli toate ungherele, dar nu-l găsi. Atunci îl înştiinţă pe Călin. Amândoi făcură un nou control şi singura descoperire fu aceea a lipsei unui costum de scafandru astral.

Nu mai exista niciun dubiu că biologul ieşise în spaţiu.

„Căprioara” fu imediat oprită. Comandantul încercă să-i convingă pe ceilalţi să-l ajute, dar niciunul nu răspunse la apelurile lui. Anda insistă să plece ea în căutarea soţului ei. Avu loc un schimb de cuvinte, care însă nu reuşi să schimbe hotărârea lui Călin. Se echipă în grabă, îşi pregăti un cosmoscuter şi se îndreptă spre ecluză.

Afară îl întâmpină bezna compactă a nopţii siderale, imensitatea copleşitoare a spaţiului. Ştia că va fi greu, aproape imposibil să-l descopere pe Mugur. Dar era

conducătorul micului grup de oameni, era răspunzător pentru viaţa lor. Mai mult, răspundea pentru Mugur în faţa Andei.

Pornind cosmoscuterul, începu să descrie, în jurul navei, cercuri din ce în ce mai mari. Trecu o oră, două, trei… Era acum la o distanţă apreciabilă de „Căprioara”, ale cărei lumini abia se mai distingeau.

Cu mâinile strânse ps comenzi, Călin îşi continua drumul, străduindu-se să-l găsească prin întuneric pe Vieru. Mai trecu un ceas. Oboseala se făcu simţită şi ochii îl dureau. Lumina puternică a reflectorului părea să-şi schimbe culoarea, devenind din albă roşietică şi apoi albăstrie. Simţi un gust amar în gură şi picioarele îi atârnau ca de plumb, alunecând mereu de pe scări. Îi trecu prin minte să renunţe. Încercarea lui era absurdă şi nimeni nu l-ar fi putut acuza…

Gândul acesta făcu să i se urce sângele în obraji.

— Ce mârşăvie! şopti. Ce ticălos pot să fiu.

Îşi muşcă buzele şi durerea îl dezmetici. Cosmoscuterul continua să descrie cercuri şi farul să despice bezna, până ce, la lumina lui, apăru trupul lui Mugur. Plutea, ca neînsufleţit, cu mâinile şi picioarele date în lături.

Călin se apropie. Prin globul străveziu putu distinge faţa prietenului. Avea ochii deschişi şi respira.

Îi strigă disperat numele şi-l zgâlţâi:

— Mugur! Mugur!

Vieru răspunse, cu un gest de împotrivire:

— Lasă-mă! Du-te!

— Nu te las! Ţine-te de mine. Ne întoarcem!

— Nu vreau! Acolo sunt duşmani! Toţi îmi sunteţi duşmani. Plec singur spre steaua Toliman!

— Mugur, vino-ţi în fire! Trebuie să te întorci! Te aşteaptă Anda, prietenii…

Încercă să-l aducă spre el, dar Mugur îl respinse.

— Nu vreau! Pleacă… pleacă!

Călin pricepu că n-are încotro. Trebuia să facă uz de forţă.

Brusc, îl prinse de mijloc, cu ambele mâini. Celălalt se

împotrivi, smucindu-se şi încercând să iasă din strânsoare. Se încinse o luptă îndârjită între doi oameni care erau prieteni şi care niciodată nu se gândiseră să-şi facă rău.

Mugur obosi repede şi renunţă. Se lăsă în voia lui Călin, care-l instală pe cosmoscuter.

Anda, echipată şi ea, îi aştepta în faţa navei, împreună îl duseră în cabină. Era epuizat şi avea nevoie de îngrijiri. Dar spre marea lor surprindere, când îşi reveni, se purta perfect normal şi nu-şi amintea nimic din cele petrecute. Anda şi Călin se înţeleseră să nici nu-i spună.

Când Vieru se simţi mai bine, comandantul veni să stea de vorbă cu el şi să se sfătuiască.

— Ştii, Mugur, suntem într-o situaţie foarte gravă. Ne-a rămas oxigen numai pentru câteva zile. Ar trebui să întreprindem ceva.

— Ce anume?

— Să facem rost de o sursă de oxigen provizorie. Mă gândeam la una de natură biologică. Ăsta e domeniul tău.

— Înţeleg! Te referi la alge?

— Da, la algele cu un metabolism deosebit de intens, capabile să ne furnizeze oxigenul de care avem nevoie. Ştiu că te-ai ocupat de această problemă în timpul călătoriei.

Mugur căzu pe gânduri.

— Am experimentat câteva culturi, cu rezultate promiţătoare. Ar trebui să le înmulţesc rapid... poate cu ajutorul unor biostimulatori.

Salvarea lui Mugur avu un efect înviorător asupra echipajului şi-l scoase întrucâtva din starea de apatie. Întâmplarea fu comentată şi făcu să se reînnoiască dorinţa de a trăi şi de a ajunge la steaua Toliman.

Vieru îi ceru ajutor lui McKinley şi, împreună, pregătiră experienţele.

Moreau, care lucra la repararea instalaţiei de oxigen, le dădea târcoale. Când îl văzu pe scoţian căznindu-se să confecţioneze nişte vane metalice, se închise într-o noapte în atelier şi apăru în dimineaţa următoare cu douăzeci de bucăţi, executate după toate regulile meseriei. Când i le înmână, McKinley îi surâse recunoscător, dar nu se putu

abţine să adauge:

— Ai făcut risipă de material!

Secundul deveni stacojiu. Dădu să răspundă şi o nouă ceartă plutea în aer.

Anda, care era de faţă, interveni să-i domolească.

— Jean, trebuie să-l înţelegi pe Bill. Dacă erai în situaţia lui, dacă ai fi fost silit să rezişti un an întreg cu o rezervă de alimente pentru cel mult trei luni, nu ştiu dacă n-ai fi devenit şi tu… zgârcit.

— Cum asta? se miră secundul.

— A… nu ştiai? Atunci află că în timpul expediţiei spre Uranus, Bill a fost instalat pe un asteroid, care urma să treacă la o distanţă mică de planetă. Luase alimente pentru trei luni. Din motive până azi necunoscute, planeta pitică a deviat de pe orbită şi a luat-o razna prin spaţiu. Bill n-a avut încotro şi şi-a împărţit alimentele în raţii microscopice. Astfel a reuşit să supravieţuiască un an, până au venit să-l salveze.

— Cred că aş fi putut rezista încă două luni! adăugă McKinley, continuând să-şi vadă de vanele lui.

— Dacă aşa stau lucrurile, spuse Moreau cu ochii în pământ, înseamnă că trebuie să-mi cer scuze.

— Hai, daţi-vă mâna! îi îndemnă Anda.

Se conformară, cu o vădită plăcere. Apoi, după multă vreme, se priviră în faţă şi râseră.

— Ia uitaţi-vă ce v-am adus!

Walter Steiner pătrunse în cabină, fluturând o foaie de hârtie.

— S-a dus ghinionul! adăugă el. O radiogramă de pe „Căprioara II”. Prima după… doi ani. Ia ascultaţi ce comunică:

„Suntem bine. Am fost deviaţi de pe traseu, datorită unui câmp magnetic foarte puternic. Acum totul e în ordine. Ne îndreptăm spre steaua Toliman”. Urmează coordonatele…

Izbucniră în urale şi se îmbrăţişară.

— Dar ce o fi cu „Căprioara III”?

— Curând o să avem veşti şi de la ea, îi asigură Steiner. Acum mă duc să răspund. Şi ei sunt îngrijoraţi din pricina

noastră.

Nu trecură decât câteva minute şi prin rachetă răsună glasul puternic al transmisionistului. Spre surprinderea generală nu mai cânta „*Wien, Wien, nur du allein*”, ci o altă melodie.

Când reveni în camera de zi, unde, în afară de Călin, se afla tot echipajul, întrebă vesel:

— Pe aia cu Bobby şi cu Rudy o ştiţi?

Cei patru înlemniră. Aşa începea el anecdota, pe care o auziseră de zeci de ori.

Fără să aştepte răspunsul, Steiner povesti o glumă, tot cu eroii lui preferaţi, dar pe care n-o ascultase încă nimeni.

Când isprăvi, se stârni o veselie cu efect tonic. Atmosfera sumbră care domnise atâta vreme pe navă se destrămă.

După trei zile, în decursul cărora Vieru şi Moreau lucraseră intens, echipajul „Căprioarei” avu surpriza să vadă, de-a lungul pereţilor, şiruri de vane metalice pline cu o substanţă nutritivă, în care plutea o materie gelatinoasă, albastră-verzuie.

— Algele stimulate de substanţa preparată de mine se dezvoltă repede, explică Mugur. Cred că ne vor furniza oxigenul de care avem nevoie până la repararea generatorului.

În aceeaşi seară, comandantul oferi o masă în cinstea lui Mugur. Se mâncă bine şi se bău vin, iar Bill McKinley nu făcu nicio aluzie la risipă, ba, dimpotrivă, se ospătă din belşug.

Zece zile mai târziu, Moreau anunţă repunerea în funcţiune a instalaţiei de oxigen. Tot atunci, echipajul „Căprioarei” constată dispariţia din camera de zi a „termometrului”. Secundului îi fusese destul de greu să-l distrugă nevăzut de nimeni şi să dosească cioburile.

ANUL 2006/2007 (ULTIMUL)

După colaborarea sa atât de rodnică cu Mugur, McKinley îşi exprimă dorinţa să se iniţieze în probleme de biologie şi acesta acceptă bucuros.

Ceilalţi îi imitară. Anda îi dădu lui Moreau lecţii de geologie, şi ea, la rândul ei, învăţă cu Bill astrofizica. Steiner luă din depozitul navei mica orgă electronică şi exersă cu mult zel o fugă de Bach.

Până şi Mugur, în ciuda multiplelor lui preocupări, găsi timp să se familiarizeze, ajutat de Călin, cu tainele conducerii navei.

Această atmosferă de muncă intensă făcu să se risipească şi ultimele semne ale maladiei cosmice.

Toată lumea era veselă şi pusă pe fapte mari. Steiner organiză seri literare, la care se recitau versuri sau fragmente de proză. Lucrările originale erau stimulate şi Anda se dovedi un poet sensibil. Moreau citea dintr-un roman-fluviu propriu, scris în genul lui Alexandre Dumas-tatăl, abundând în aventuri palpitante, care se terminau întotdeauna cu izbânda deplină a dreptăţii.

Avură loc şi întreceri sportive: se făcea îndeosebi gimnastică şi se juca tenis de masă.

Tot din iniţiativa vienezului luă fiinţă o mică echipă de teatru. Cei şase astronauţi erau în acelaşi timp interpreţi, regizori, sufleri şi… spectatori, ceea ce nu supăra pe nimeni.

Odată, McKinley lipsi de la repetiţia cercului de teatru, dar ceilalţi nu dădură acestui lucru prea mare importanţă. Când nu apăru nici a doua zi, la exerciţiile de gimnastică, Călin se alarmă.

Îl căută în cabină. Bill stătea aplecat asupra unor coli de hârtie şi calcula de zor.

— Ce-i cu tine? S-a întâmplat ceva?

— Nimic, nimic! Mă preocupă o problemă… dar nu e încă momentul…

Comandantul nu insistă şi-l lăsă în pace.

Mai târziu, astrofizicianul fu văzut lucrând la maşina electronică de calcul şi privind încordat prin telescop. Nu veni nici la masa de seară. Ceilalţi terminaseră de mult şi se pregăteau de culcare, când reapăru.

Se vedea cât de colo că le pregăteşte o veste importantă.

— Domnilor, începu el solemn, îngăduiţi-mi să vă aduc la cunoştinţă… dar nu mai avu răbdare să continue pe acelaşi ton. Prieteni, s-a întâmplat o chestie formidabilă… n-o să mă credeţi… dar vă jur… vom ajunge la cea mai excentrică planetă a sistemului Toliman… încă anul acesta!

Fusese o adevărată lovitură de trăsnet, căreia îi urmă o ploaie de exclamaţii şi de întrebări.

„Cu doi ani mai devreme? Imposibil! Care e cauza? E sigur? Vrem explicaţii, Bill!”

McKinley îi conjură cu braţele ridicate.

— Liniştiţi-vă, vă implor! Staţi jos! Haide, Jean, şi tu. Am să vă dau toate lămuririle. De un timp încoace observ prin telescop câteva corpuri cereşti fără lumină proprie. La început, credeam că sunt asteroizi de o mărime neobişnuită. După ce le-am determinat orbitele, am ajuns la convingerea că sunt planete ale lui Toliman, situate la mare distanţă de astrul lor central.

Am repetat calculele, am verificat din nou totul cu minuţiozitate şi am stabilit că vom atinge planeta a 11-a a stelei Toliman A… încă anul acesta.

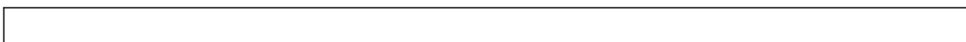
Pentru ceea ce urmă, cuvântul „entuziasm” e mult prea sărac. Era un delir! Se îmbrăţişau, plângeau, se sărutau şi-l ovaţionau pe McKinley, săltându-l în sus, ca pe un fotbalist care a marcat golul victoriei.

Aproape cinci ani se scurseseră de când „Căprioara I” decolase de pe cosmodromul din Chimboto. Ani de grele încercări, de suferinţă, de primejdii. Dar cine se gândea acum la ele?

O singură umbră întuneca în parte bucuria: de pe cele două nave-surori nu se primise nicio ştire de foarte multă vreme!

Două luni după descoperirea, de către Bill McKinley, a planetei de la graniţa sistemului, prin hublourile „Căprioarei” apăru, vizibilă cu ochiul liber, o imensă sferă de culoare alb-albăstruie.

Era a unsprezecea planetă a stelei Toliman.

FONOGRAMĂ

— Iată-ne, aşadar, la capătul drumului. Eroii tăi au pătruns, în sfârşit, în sistemul planetar al stelei Toliman.

— Credeţi că am scris destul despre această călătorie, profesore Ator? A durat totuşi cinci ani...

— Fără îndoială. Te-ai concentrat asupra esenţialului; maladia cosmică, efectele ei şi felul cum a fost învinsă.

— Restul mi s-a părut lipsit de importanţă. Descrierea evoluţiei acestei boli însă, despre care nu s-a mai auzit nimic de nouă sute de ani, prezintă, cred, interes pentru cititorul contemporan.

— Remediul împotriva acestei maladii psihice – preocupări multe şi variate – era cunoscut, teoretic, încă de la mijlocul secolului XX şi echipajul „Căprioarei” luase toate măsurile pentru prevenirea ei. Intervenise însă radiaţia, care îi supusese la suferinţe fizice şi îi condamnase la inactivitate. Foarte bine ai arătat, Sinac, că această inactivitate forţată făcuse posibilă apariţia maladiei cosmice. Dovadă că Anda şi Călin, care în această perioadă depuseseră eforturi supraomeneşti ca să asigure zborul rachetei şi să-i îngrijească pe tovarăşii lor, au rămas perfect sănătoşi.

— Totuşi, personajele mele au fost nişte pionieri!

— Sigur că da! îmi pare bine că ai început să-i cunoşti, în fine! Cu mijloacele tehnice rudimentare pe care le aveau la îndemână, au înfăptuit lucruri de-a dreptul extraordinare. Mă gândesc, de pildă, la culturile de alge pentru obţinerea oxigenului sau la sistemul cosmogoniometric inventat de Bill. Dar e ceva şi mai important: felul cum au evoluat oamenii în aceşti ani. S-au călit în lupta cu natura, şi-au schimbat până şi firile. Anumite trăsături, un anumit fel de comportare, care ţi se păreau – ţii minte, Sinac – revoltătoare, azi pur şi simplu nu mai există. Spune-mi, se deosebesc acum cei şase de tine, „om al anului 3000”? Ce zici?

— Totuşi, noi avem altă educaţie, altă cultură, o mult mai bogată experienţă tehnico-ştiinţifică.

— Nu de acestea e vorba, ci de trăsături esenţiale, de caracter, de etică…

— Cred într-adevăr că nu există deosebiri. Mi-am pus adesea întrebarea dacă eu m-aş putea împrieteni cu unul din eroii mei… Să ştiţi, profesore Ator, că aş putea!

— Nu mai spune! Felicitările mele. Eşti generos. Sper că nu-i vorba numai de Anda… Mă rog… Acum, va începe, cred, explorarea planetelor Toliman?

— Chiar în fragmentul următor vreau să descriu pregătirile.

— Bine! Dar nu uita să prezinţi planetele lui Toliman aşa cum arătau ele în urmă cu un mileniu, şi nu ca astăzi, când pe suprafaţa lor Pământenii se pot plimba ca pe propriul lor corp ceresc.

La bordul „Căprioarei” pregătirile erau în toi. Se verifica aparatura portativă de cercetări, se făcea revizia rachetelor individuale, a aviotanchetelor, a costumelor de scafandru astral. Din depozit erau scoase şi ambalate alimente şi medicamente.

Potrivit calculelor, peste trei zile urmau să ajungă în imediata vecinătate a planetei celei mai îndepărtate de steaua Toliman A. Dacă acest sistem semăna într-adevăr cu cel solar, coborârea pe planeta 11, cu o masă uriaşă şi cu o densitate infimă, era cu neputinţă.

Corpul ceresc, o gigantică sferă scăldată într-o lumină difuză, se distingea tot mai bine cu ochiul liber. În jurul ei se rostogoleau ceţuri alburii, străpunse adesea de săgeţi de culoare mai închisă. Săgeţile ţâşneau în sus, despicau norii, pentru a fi apoi diluate şi absorbite.

Cosmonauţii şedeau în faţa hublourilor şi admirau priveliştea fascinantă, deşi celor care participaseră la expediţii spre planetele exterioare ale sistemului solar, spre Jupiter, Neptun şi Uranus, spectacolul le era familiar. Şi acolo, norii imenşi de metan şi amoniac învăluiau planetele, creând imaginea unei necontenite agitaţii.

Steiner filma, iar McKinley făcea determinări

spectrografice şi încerca să stabilească dimensiunile globului.

Dorinţa de a intra în acţiune devenise un fel de psihoză colectivă. Toţi ardeau de nerăbdare să întreprindă ceva şi până şi Anda, care se dovedise totdeauna cea mai lucidă şi mai cumpătată, era de nerecunoscut.

N-avea pic de astâmpăr. Se foia agitată, cu obrajii îmbujoraţi, adunând tot felul de obiecte pe care le socotea necesare, controlând costumul spaţial şi recapitulând, cu glas tare, instrucţiunile pentru pilotarea rachetelor individuale.

Nava cosmică se apropiase la vreo mie de kilometri de limita superioară a norilor planetei 11 şi începu să descrie largi cercuri concentrice. Fură expediate câteva rachetosonde automate, care determinară compoziţia atmosferei. Predominau azotul şi argonul, dar şi amoniacul şi metanul existau în cantităţi apreciabile. Masa corpului ceresc era de 230 de ori mai mare decât cea a Pământului, iar densitatea numai a unsprezecea parte din cea terestră.

După ce toate datele fură minuţios verificate, comandantul anunţă continuarea călătoriei spre următoarea planetă.

Nimeni nu ridică vreo obiecţie. Doar Anda susţinu că nu au dreptul să se mulţumească cu date asupra atmosferei, că trebuie determinată compoziţia masei acestui corp ceresc.

Comandantul o contrazise.

— Pentru ce să periclităm racheta? Nu, Anda, n-are niciun sens.

— Dar cine spune să utilizăm „Căprioara”? O rachetă individuală ne-ar face acelaşi serviciu. M-aş duce, de pildă, eu…

— Tocmai tu? Asta în niciun caz! E absurd să-ţi pui fără rost viaţa în primejdie. Nici nu ştii ce te poate aştepta.

— Tocmai de aceea! Vreau să aflu! Pentru asta am plecat în expediţie! Una e să te ghidezi după înregistrările automatelor şi alta să vezi cu propriii tăi ochi. Iar eu sunt singurul om din echipaj capabil să înţeleagă natura

fenomenelor ce au loc acolo. Oricare altul n-ar putea decât să stabilească fapte…

— Scopul nostru este descoperirea vieţii în sistemul Toliman! Şi n-am de gând să-l compromit pentru… o aglomerare de gaze, chiar dacă proporţiile ei sunt impresionante.

— Nu te înţeleg, Căline. Ai în faţa ta un corp ceresc necunoscut şi pleci mai departe, fără să-l cercetezi? Crezi că pe oamenii noştri de ştiinţă nu-i interesează ce se petrece sub norii planetei 11 a stelei Toliman? Te vor întreba la întoarcere şi ai să le răspunzi: m-am temut să străbat atmosfera şi… nici pe alţii nu i-am lăsat.

— Voi şti ce să răspund. Îţi repet: nu am dreptul să periclitez explorarea unui întreg sistem pentru o planetă de importanţă redusă.

— Călin, te rog să mă laşi să cobor cu racheta individuală.

— Nici nu poate fi vorba.

Socotind discuţia încheiată, comandantul se pregăti să plece.

Atunci interveni Mugur:

— Călin, nu te supăra, dar Anda are dreptate. E cu neputinţă să pornim mai departe, fără a cerceta suprafaţa acestei planete. Şi apoi, cine altul ai vrea s-o facă decât un geolog? De acord cu tine, nu trebuie să ne hazardăm, să riscăm inutil. Dar ceea ce pretinde Anda e foarte firesc. Şi nici pericolul nu trebuie exagerat. Rachetele individuale au fost încercate în împrejurări asemănătoare, pe Mercur, pe Saturn şi chiar pe Pluton.

Dan crezu că-l înşală auzul.

— Tu, Mugure, îmi ceri s-o las pe Anda?…

— Da! Sunt perfect conştient de importanţa, ba mai mult, de necesitatea unei explorări a planetei 11 şi insist să-ţi dai consimţământul.

Un ceas mai târziu, instalată în cabina strâmtă a rachetei individuale, Anda Vieru aştepta semnalul de pornire. Secundul acţionă mecanismul care introducea vehicolul în tubul de lansare. În interior se aprinse un bec verde şi

minuscula navă se desprinse de trupul „Căprioarei”.

Parcurse repede drumul până la învelişul de gaze al planetei. Apoi Anda împinse manşa înainte. Racheta îşi înclină botul şi coborî în picaj. De o parte şi de alta, văluri de ceaţă albicioase urcau vertiginos.

Apărură şi dungile de culoare mai închisă. De-aci arătau ca nişte coloane monumentale care, după ce ţâşneau spre înălţimi, se desfăceau ca petalele unei flori şi se contopeau cu norii.

Cu cât se apropia de suprafaţă, forţa ascensională a gazelor sporea. Întreaga atmosferă se mişca de jos în sus, ca şi când s-ar fi împrospătat neîncetat cu emanaţii ale planetei. De abia în păturile superioare, curenţii aceştia slăbeau şi se producea amestecul dintre gaze.

Coborând mai departe, Anda văzu o întindere orizontală, gălbuie, cu aspect gelatinos, care trepida şi zvâcnea ca trupul unei fiinţe vii. Linii sinuoase, portocalii străbăteau această masă ca nişte vase de sânge.

Aşa arăta suprafaţa planetei a 11-a.

Anda trecu la îndeplinirea ultimei părţi a programului pe care şi-l întocmise. Mări viteza, coborî fulgerător şi, redresând, zbură paralel cu suprafaţa şi foarte aproape de ea. Această manevră era necesară pentru a putea culege, cu ajutorul unui dispozitiv special, escamotabil, probe ale substanţei galbene.

Încercă de câteva ori fără să reuşească. Simţi o uşoară zguduitură. Racheta atinsese suprafaţa planetei. Vru s-o înalţe, dar materia gelatinoasă o reţinea, o imobiliza. Trupul ei se cufunda tot mai adânc. Anda acţionă mecanismul pentru luarea probelor. Zadarnic! Mâzga absorbea neabătută mica rachetă.

Călin avusese totuşi dreptate. Asemenea încercări erau extrem de riscante şi ea o învăţa acum pe propria-i piele. Totuşi, nicio staţie automată teleghidată n-ar fi fost în stare să obţină probe. Un om însă, şi mai cu seamă unul cu experienţă, trebuia să găsească o cale... Se gândi cu amărăciune că ei îi lipsea această experienţă. Acum o intriga faptul că o lăsaseră să se ducă. Parcă n-ar fi fost

femeie, ci un bărbat la fel ca ceilalţi cinci de pe navă. Nici nu ştia dacă acest lucru trebuia s-o măgulească sau s-o întristeze. Dar parcă o întrista…

Racheta intrase pe jumătate în substanţa gelatinoasă şi nu mai asculta de comenzi. Dezorientată, Anda privi afară. Abia acum observă că imensele coloane, pe care le întâlnise în atmosfera planetei, emanau din adâncul acesteia.

Din loc în loc suprafaţa galbenă se umfla, dând naştere unor băşici care creşteau, se subţiau şi se spărgeau, provocând erupţia unui gaz gros, alb-cenuşiu. Jetul se ridica, sub forma unei coloane, până la limita superioară a atmosferei, unde se amesteca cu celelalte gaze.

Aceşti stâlpi erau atât de numeroşi, încât păreau că susţin cerul planetei.

Doar o împrejurare fericită ar mai fi putut s-o salveze. Şi această împrejurare se ivi, sub forma unei… umflături.

Sub racheta individuală, materia gelatinoasă prinse să se ridice ca o enormă cupolă străvezie şi se umplu cu gazul cenuşiu. Anda simţi trepidaţiile înteţindu-se, accelerându-şi ritmul. După câteva secunde, băşica plesni.

O forţă la fel de puternică ca cea a unui vulcan proiectă mica navă în sus. Afară totul era învăluit într-o ceaţă atât de compactă, încât lăsa impresia că hublourile fuseseră astupate cu pâslă groasă.

Avu prezenţa de spirit să pornească din nou motorul. Gazul se diluă treptat şi se amestecă cu norii. Racheta se afla acum departe de suprafaţa planetei, aproape de graniţa superioară a atmosferei. Anda constată cu uşurare că vehicolul nu avusese de suferit şi că se supunea comenzilor. Oceanul de ceţuri al planetei a 11-a rămase în urmă şi în depărtare apărură luminile „Căprioarei”.

Analiza probelor pe care o efectuă imediat după înapoiere o făcu pe Anda să înţeleagă că masa corpului ceresc era alcătuită din silani în stare lichidă, prin care erupeau cu putere silani gazoşi.

Primul obiectiv al expediţiei fusese atins. Oamenii exploraseră cea de a 11-a planetă a stelei Toliman.

●

După aproape o lună şi jumătate, trecură prin apropierea planetei a zecea. Spectrografiile şi observaţiile vizuale stabiliră că era identică cu planeta 11, astfel că îşi continuară drumul.

Planeta a noua, pe care o atinseră apoi, era mult mai mică şi se dovedi a fi de tip Pământ. Suprafaţa ei se vedea cu o excepţională claritate încă de la mari depărtări şi de aceea McKinley presupuse fie lipsa atmosferei, fie o atmosferă din gaze incolore, fără vapori de apă.

De la 500 de kilometri se puteau distinge detalii ale reliefului.

Planeta 9 era o sferă acoperită în întregime cu gheaţă, dar o gheaţă neobişnuită, cu aspect de oţel. O crestau lanţuri de munţi impunători, cu piscuri ascuţite de forma unor cristale. Între aceşti munţi se întindeau nesfârşite şesuri alb-albăstrii.

Moreau, după ce cercetă suprafaţa corpului ceresc prin telescop, strâmbă din nas.

— Neinteresant! Poate că s-ar simţi atraşi amatorii de sporturi de iarnă.

Lui Steiner îi surâse ideea.

— Atunci, să mi se îngăduie să cobor. Am o poftă grozavă să-mi dezmorţesc picioarele. Ce zici, Anda, de câteva ceasuri de patinaj?

Comandantul era dezamăgit.

— Iar o planetă fără viaţă. A treia…

— S-ar putea să te înşeli, îl contrazise Mugur. Avem dovezi că viaţa poate sălăşlui în locurile cele mai potrivnice. Ea are o putere de adaptare nemaipomenită şi răzbeşte adesea în pofida tuturor opreliştilor. Chiar dacă pe această planetă temperatura s-ar apropia de zero absolut, tot nu-i exclus să dăm de urme de viaţă. Şi asta, după mine, merită osteneala…

— Dacă intenţionezi să renunţi la explorarea acestei planete, Căline, eu nu mă voi opune, spuse Anda. Mi-am dat seama câtă dreptate ai avut, încercând să mă convingi că uneori rezultatele nu justifică riscul. De altfel, asemenea

raiduri individuale nu sunt pentru o femeie…
— Ia te uită! se miră secundul, scoţând un fluierat.
— Niciodată nu te-aş fi lăsat să cobori pe planeta 11 dacă n-ai fi insistat atâta şi dacă Mugur nu te-ar fi susţinut, zise comandantul. De data asta însă cred că trebuie cercetată suprafaţa. Şi nu numai pentru găsirea unor microorganisme. Vom îndeplini întregul program de măsurători şi observaţii. Vom determina temperatura şi presiunea în cât mai multe şi mai distanţate puncte, grosimea şi compoziţia păturii de gheaţă şi, dacă va fi posibil – existenţa solului de sub ea. La urma urmei, ştim ce avem de făcut. Practic, vom proceda astfel:
„Căprioara” va coborî până la 25 de kilometri de suprafaţă. Restul drumului îl parcurgem cu aviotancheta. Vom rămâne douăzeci şi patru de ore, după care ne vom înapoia la punctul de plecare. Mai aveţi vreo întrebare?
— Una singură! Cine va participa la acest raid? întrebă Moreau.
— Tu, Mugur şi Steiner! Formaţia vă convine? Bine! Vă ajung două ceasuri pentru a fi gata de drum?
Navele cosmice mari, de tipul „Căprioarei”, consumau la aterizare şi la decolare cantităţi considerabile de combustibil. Iată de ce pentru raiduri de scurtă durată se foloseau aviotanchetele. Racheta rămânea la o distanţă convenabilă de corpul ceresc, înconjurându-l în chip de satelit, iar aviotancheta se desprindea şi parcurgea drumul până la planetă ca un avion cu reacţie obişnuit. Ajunsă pe suprafaţa ei, aripile se strângeau şi vehicolul se transforma, potrivit nevoilor, într-o tanchetă pe şenile, într-o sanie sau într-o ambarcaţiune rapidă.
Moreau, Vieru şi Steiner se îmbarcară. Douăzeci şi patru de ore mai târziu aviotancheta reveni de pe planeta a 9-a şi atinse punctul stabilit, unde se întâlni cu „Căprioara”. Raidul se desfăşurase după program.

RAPORTUL LUI JEAN MOREAU
DESPRE PLANETA GHEŢURILOR

Am ajuns fără emoţii pe suprafaţa planetei. Potrivit aşteptărilor noastre, totul era acoperit cu gheaţă. O gheaţă groasă, sticloasă, veche de milioane şi milioane de ani. Făcându-i analiza, mi-am dat seama că este vorba de aşa-numita „gheaţă VII”, cu greutatea specifică 1,5, care se topeşte la temperatura de +192°C, sub presiunea de 39 000 atmosfere.

Înaintând de-a curmezişul câmpului de gheaţă, ne apropiam de un masiv muntos, cu o înălţime de cel puţin 6 000 de metri. Pe drum ne-am oprit de mai multe ori pentru observaţii şi măsurători. Planeta nu are atmosferă. Temperatura coboară noaptea până la -200 de grade şi urcă, spre amiază, la numai -80 de grade.

Înainte de escaladarea muntelui, am fost martorii unui fenomen interesant. Pe cerul negru s-au aprins nişte globuri incandescente, care alergau dintr-un loc într-altul, se ciocneau şi se contopeau, pentru ca apoi să se despartă şi să-şi reînceapă jocul. Erau mii de asemenea formaţii sferice, de o albeaţă strălucitoare, unele mai mari, altele abia vizibile.

Am urmărit acest uluitor spectacol al naturii până la sfârşit, când globurile s-au dezagregat pur şi simplu. În privinţa cauzelor fenomenului nu am ajuns la o concluzie definitivă. Vieru presupune că este ceva asemănător cu aurorele polare terestre. Pe Pământ aurorele sunt provocate de particule electrice provenite de la Soare, care fac să strălucească atomii atmosferei, iar forma este determinată de câmpul magnetic. Aici, atmosferă nu există, dar am făcut măsurători care au arătat că planeta a 9-a are un câmp magnetic puternic. Mai mult, am descoperit şi o intensă anomalie magnetică, dovadă că sub pătura de gheaţă există bogate zăcăminte de fier.

Sunt de părere că fenomenul luminescent se aseamănă cu fulgerele globulare. S-ar putea ca la mare altitudine deasupra planetei gheţurilor să existe gaze care, sub influenţa particulelor electrice emise de Toliman, să dea naştere acestor sfere incandescente. Ar fi bine să trimitem o sondă teleghidată pentru stabilirea existenţei unor

asemenea gaze.

Acum despre ascensiune. Urcuşul ne-a fost îngreunat de gheaţa dură, dar mai cu seamă de forţa de atracţie a acestei planete, de 11 ori mai mare decât a Pământului.

În timp ce suiam, Steiner a descoperit, într-un perete cu aspect de cristal, puncte de un roşu strălucitor. Cu multă greutate am desprins o bucată de gheaţă. Vieru a cercetat punctele cu lupa şi a constatat că sunt colonii de bacterii. Această descoperire ne-a produs o mare bucurie. Este poate cea mai concludentă dovadă a rezistenţei fiinţelor vii, a formidabilei lor capacităţi de adaptare.

După coborâre, văzând că ne-a mai rămas timp, am făcut, în câteva locuri, măsurători prin metoda undelor seismice. Ele au dovedit că grosimea stratului de gheaţă variază între 5 şi 17 kilometri şi că sub el se întinde, pe o adâncime de cel puţin 60–70 kilometri, o rocă bazaltică.

Părerea pe care ne-am format-o cu privire la blindajul de gheaţă ce învăluie planeta a 9-a este următoarea:

Acest corp ceresc se afla în trecut mult mai aproape de Soarele lui decât azi şi avea atmosferă. În perioada când scoarţa se întărise, când se închegase litosfera şi când vaporii de apă se condensaseră, alcătuind mările şi oceanele primare, din motive necunoscute – dar neîndoielnic de natură violentă – asupra planetei s-a abătut o presiune gigantică. Ea a avut drept urmare o modificare a orbitei, pierderea atmosferei şi apariţia învelişului de gheaţă VII Proiectată la o distanţă considerabilă de stea şi deci lipsită de căldură, gheţurile nu s-au mai topit, iar blindajul gros a împiedicat circuitul apei, ca şi orice modificare a structurii interioare.

Planeta a 9-a a rămas astfel neschimbată de milioane şi miliarde de ani.

După aprecierea noastră, cercetări geologice şi geofizice, prin foraje la mare adâncime, ar furniza date deosebit de valoroase.

FONOGRAMĂ

— Moreau avea dreptate. Forajele făcute mai târziu pe planeta a 9-a au arătat într-adevăr lucruri interesante. Dacă Anda ar fi fost şi ea acolo, poate că insista să se zăbovească mai mult şi să se organizeze un şantier. Spuneţi, profesore Ator, vă satisfac fragmentele care se referă la primele trei planete?

— Hm… cam prea succint redate întâmplările! Aş fi fost tentat să cunosc mai multe amănunte. Poate că în locul raportului lui Moreau s-ar fi potrivit mai bine o relatare în genul unui reportaj literar, cu descrieri, întâmplări. Iar în privinţa adoratei tale Anda, ai văzut, ea tinde să redevină… femeie. La asta nu m-aş fi aşteptat!

— Era şi până acum, profesore. Dar o femeie deosebită, energică, voluntară, nu o păpuşică…

— S-o lăsăm baltă, că tot nu ne înţelegem. Află, prietene, că în general asemenea femei atrag pe bărbaţii slabi. Asta, ca s-o ştii… Şi acum, spune-mi, te rog, ce se întâmplă cu celelalte două nave? Nu trebuiau să ajungă şi ele – sau măcar „Căprioara II” – la hotarul sistemului Toliman A?

— Desigur, mai demult! Dar nici măcar radiograme n-au mai fost recepţionate. Călin Dan era foarte îngrijorat şi Steiner făcea tot ce-i stătea în putinţă ca să restabilească legătura.

— Să te ocupi mai intens de această problemă! Poate că prin arhive…

— Credeţi că am stat cu mâinile încrucişate? Din păcate, încă n-am găsit nimic.

— Să cauţi! Exclus ca dispariţia a două cosmonave să treacă neobservată, necomentată. Fă noi investigaţii, Sinac, şi dă-mi cât mai curând de ştire.

„Căprioara” atinse suprafaţa celei de a 8-a planete a stelei Toliman şi cosmonauţii coborâră. În jurul lor se alinia un şes cu sol roşcat, presărat cu dealuri scunde. Deasupra se fugăreau nori galbeni-portocalii, care, la o distanţă de

câţiva kilometri, se contopeau cu suprafaţa planetei.

— Aşadar, asta e multaşteptata planetă 8, constată Anda. Vă mărturisesc că nu mi se pare prea aspectuoasă.

Îngenunche şi ridică un bulgăre roşu.

— Oxid de fier? întrebă McKinley.

— Aşa credeam şi eu! Dar e altceva.

Introduse o fărâmă de rocă în micul ei analizor electronic şi citi rezultatul exprimat într-o formulă.

— Un polimer al suboxidului de carbon. A luat probabil naştere în urma unor reacţii complexe ale bioxidului de carbon, sub acţiunea radiaţiei ultraviolete.

Se simţeau-niţel dezamăgiţi. Se aflau pe primul corp ceresc al sistemului Toliman a cărui suprafaţă nu era nici vâscoasă, nici îngheţată, şi solul semăna cu cel al Pământului, deşi avea culoarea diferită. Şi-ar fi dorit ca planeta a 8-a să-i întâmpine cu un peisaj mai atrăgător.

Moreau se simţi obligat să-i învioreze printr-o glumă. Abia schiţară un zâmbet.

— Sincer vorbind, simfonia asta în cărămiziu mă enervează, spuse Steiner. Îmi aminteşte de Marte. Planeta 8 putea să fie mai originală.

— E într-adevăr cam monoton! îl aprobă Mugur.

Călin se supără.

— Prea monoton? Bine că nu ne plângem de prea multă diversitate. Nu uitaţi că ne-am propus să parcurgem câteva sute de kilometri, şi pentru asta, un asemenea relief e ideal. O adevărată autostradă.

Simţise că nu fusese prea convingător şi, ca să schimbe vorba, propuse să se scoată aviotancheta.

Îşi ocupară locurile. Jean Moreau se instală la volan şi şenilele prinseră să se învârtească, stârnind nori de praf roşcat.

La orizont se ivi o dungă de culoare închisă, albastră-violacee. Văzută din apropiere, era o depresiune de adâncime redusă, acoperită cu un soi de licheni de forma unor funii groase, încâlcite, care iradiau o lumină slabă. Cât vedeai cu ochii, această vegetaţie de tip inferior năpădea solul, de bună seamă ceva mai umed decât cel

înconjurător.

— Astea-s pădurile şi livezile mult visate! râse Jean. Eşti cam dezamăgit, Mugur, nu-i aşa? Dar lasă, mai avem alte şapte planete de vizitat. Poate că acolo vor fi… licheni trandafirii.

— Termină, Jean, îl dojeni Călin. Bill, dă-mi aerofotografiile. Aşa… depresiunea asta nu măsoară decât vreo cincisprezece kilometri în lăţime, iar dincolo e panglica asta închisă…

Aviotancheta se puse în mişcare. Şenilele striveau lichenii uscaţi care se spărgeau şi se prefăceau într-o pulbere, pe care-o împrăştia vântul. Curând se auziră în depărtare bubuituri. Norii galbeni coborâră şi învăluiră suprafaţa planetei. Vizibilitatea deveni din ce în ce mai redusă. Se iscă un vânt puternic şi o rafală izbi aviotancheta din flanc, gata s-o răstoarne. Cosmonauţii se loviră de pereţii capitonaţi ai cabinei şi Steiner suduia pe înfundate.

Comandantul râse.

— Ei, ce ziceţi? S-a isprăvit cu monotonia. Acum avem distracţie. Sunteţi satisfăcuţi?

De afară răsună un hârşâit, ca şi când o placă metalică ar fi fost frecată cu nisip.

— Ce-i asta? întrebă Anda.

McKinley privi prin geam.

— Cred că norii! Sunt alcătuiţi din particule de praf şi de gheaţă. S-ar putea ca ei să producă acest zgomot. Un lucru nu pot să mi-l explic: de ce nu se observă fulgere? Aceşti nori sunt fără îndoială încărcaţi cu electricitate şi totuşi nu se produc fulgere.

La fel de repede cum izbucnise, furtuna se potoli. Norii se ridicară şi peisajul apăru iar. Mai aveau de parcurs vreo câteva sute de metri de teren acoperit cu licheni, dincolo de care se zărea marginea ruginie a pustiului.

Secundul conducea vehicolul cu dibăcie, ocolind porţiunile mlăştinoase şi gropile care se iveau când te aşteptai mai puţin.

Deodată Călin se aplecă peste umărul lui Moreau şi,

arătând spre unul din cadrane, exclamă:

— De necrezut! Acumulatoarele sunt aproape descărcate, deşi ar fi trebuit să ajungă pentru o distanţă de zece ori mai lungă.

Se convinseră că avea dreptate. Aviotancheta putea să mai parcurgă cel mult douăzeci de kilometri.

Nu exista altă soluţie decât să oprească şi să-şi continue drumul pe jos. Mai important era să poată folosi vehiculul la înapoiere.

Umblatul prin licheni era anevoios. Funiile se încolăceau mereu în jurul picioarelor. Înaintau precaut, unul în spatele celuilalt. Nu se auzea decât scrâşnitul plantelor strivite. Când ajunseră pe sol dezgolit, se odihniră şi sorbiră câteva guri de suc de fructe din rezervoarele costumelor.

Apoi comandantul urcă pe un dâmb din apropiere, de unde se puteau vedea împrejurimile.

Când reveni, îi anunţă că dunga întunecată, observată pe aerofotografie, era o crăpătură largă şi adâncă de natură tectonică. În zece-cincisprezece minute puteai fi la marginea ei.

Falia măsura câţiva kilometri în lăţime. Pantele erau acoperite cu licheni, iar spre centru se căsca o prăpastie întunecoasă, al cărei fund se ascundea privirilor.

Se înţeleseră să coboare. Povârnişul, la început, nu era din cale-afară de înclinat. După ce pătura de licheni se rări şi dispăru, el deveni abrupt şi solul umed şi alunecos.

Mugur îl cercetă minuţios.

— E aşa cum am bănuit! Dacă la suprafaţa planetei, din pricina cantităţii reduse de apă, schimbul se face extrem de repede – solul şi lichenii o absorb şi o elimină într-un timp foarte scurt – în aceste falii condiţiile sunt diferite. Aici, solul reţine umezeala şi nu-i exclus ca vegetaţia să aibă un alt caracter.

În adâncul despicăturii nu-ţi vedeai degetele înaintea ochilor. Călin scoase lanterna, apăsă pe buton, dar becul nu se aprinse.

— Descărcată!

Şi ceilalţi îşi încercară lămpile. Niciuna nu se aprindea.

Bateriile erau epuizate.

Moreau se pierdu în tot felul de presupuneri.

— Nu acum, Jean, îl întrerupse comandantul. Mai bine du-te şi adu un braţ de licheni uscaţi. Sunt sigur că vor lumina binişor.

— Făclii din licheni?

— De ce nu? Recunoaşte că situaţia a devenit mai puţin monotonă.

— Într-adevăr! râse secundul.

— Bine ar fi să nu regretăm „monotonia”! mormăi Mugur.

— De ce, Mugur? Tu nu ţi-ai dori un peisaj mai variat? întrebă Anda.

— Nu facem o plimbare printr-un parc! Unde e apă e şi viaţă. Iar potrivit condiţiilor şi mediului în care se dezvoltă, viaţa poate evolua în cele mai surprinzătoare forme. De aceea, e bine să fim prevăzători.

Moreau se întoarse cu un maldăr de licheni. Făcură câteva legături groase şi aprinseră două din ele. La lumina acestor făclii improvizate, coborârea continuă.

După vreo cincizeci de paşi, Dan se opri consternat la marginea unei păduri fantastice, din copaci de formă rombică, de un verde închis. Erau de fapt nişte plăci groase de câteva degete, scorţoase, cu marginile ascuţite, din care ieşeau din loc în loc ţepi.

După ce luară probe din ţesutul acestor plante, îşi urmară drumul. Era din ce în ce mai greu să răzbaţi.

Mai jos, flora îşi schimba aspectul. În locul romburilor creşteau nişte cupe de înălţimea unui om. Aveau marginile răsfrânte şi în interior o materie lăptoasă. De fapt, nici nu erau siguri dacă ceea ce vedeau e o plantă sau un animal.

Apărură şi flori! Un soi de nuferi enormi, alb-verzui, susţinuţi de tulpini nespus de subţiri. Anda era fascinată. Nu se mai sătura să admire această pădure cu formele ei neobişnuite, fantastice, cu culorile ei de la verdele cel mai diafan până la albastrul aproape negru. Glasul lui Călin o trezi la realitate.

— Ar trebui să facem câteva fotografii. Altfel, când vom ieşi la suprafaţă, o să ni se pară că am visat.

Anda pregăti aparatul şi apăsă pe declanşator. Dar fulgerul electronic nu se aprinse. Crezu că s-a defectat. Meşteri la contacte, verifică siguranţa şi mai încercă de câteva ori, apoi îl întinse lui Călin.

— Descărcat! constată acesta. Se pare că aici…

Se întrerupse, văzând-o pe Anda făcând un pas înapoi.

— Ce-i, Ando?…

— Acolo… se mişcă ceva!

— Unde?

— La stânga… lângă nufăr…

— Nu-s decât nişte licheni mai groşi, încercă Steiner s-o liniştească.

— Nu-s licheni, ci… animale! Se apropie!

Printre straniile plante ale pădurii din prăpastie se târau nişte vietăţi verzi, cu luciri metalice, lungi de câţiva metri şi groşi cât braţul unui om. Aveau într-adevăr o oarecare asemănare cu lichenii şi puteau fi uşor confundaţi cu ei. Capetele erau mici, triunghiulare, nu aveau ochi, ci doar o gură imensă, hidoasă, cu dinţi mărunţi. Cozile a patru-cinci animale erau reunite, alcătuind un trup comun, ceea ce le făcea să semene cu caracatiţele. Se zvârcoleau, unduiau şi înaintau în direcţia prăzii.

— Să fugim!

Grupul se întoarse şi porni înapoi spre povârniş. Plantele însă îi stânjeneau şi fiarele se apropiau tot mai mult.

Călin, care încheia grupul, întoarse capul. „Şerpii” erau la numai câţiva paşi. Smulse de la brâu pistolul cu radiaţii şi apăsă pe trăgaci, dar… nu se întâmplă nimic. Fascicolul de raze nu porni. Arma era descărcată, ca şi lanterna, ca şi lampa electronică a aparatului fotografic. O aruncă şi scoase pumnalul din teacă. Din câteva lovituri reteză capetele fiarelor celor mai apropiate. Celelalte se opriră, apucându-se să sfâşie trupul celor ucise.

Incidentul le dădu cosmonauţilor un scurt răgaz. Ajunseseră la marginea pădurii şi urcaseră de-acum până în mijlocul povârnişului, când animalele se iviră din nou. Erau câteva sute şi acopereau solul, confundându-se cu lichenii. Dar pe măsură ce ieşeau din desiş, mişcările lor deveneau

tot mai lente, mai anevoioase. Se târau tot mai greu pe solul uscat. Fugarii câştigară un avans destul de mare şi se opriră să răsufle. Urmărindu-i cu încăpăţânare, fiarele nimeriră într-o poiană scăldată în lumina zilei. Şi atunci se produse lucrul cel mai neaşteptat: *în clipa în care trupurile veneau în contact cu razele de lumină, ele se uscau, se subţiau.* În scurtă vreme, nu rămase decât pielea verzuie, zbârcită, în care zvâcneau ultimele licăriri de viaţă. Apoi totul se sfârşi.

Cei şase ajunseră la marginea de sus a faliei. Sleiţi de puteri, se culcară de-a dreptul pe solul ruginiu.

La întoarcere regăsiră aviotancheta, dar aceasta era de nerecunoscut. Lichenii violeţi o năpădiseră, aşa cum viţa de vie acoperă zidurile unei case. Nu se mai vedea nimic din carcasa ei metalică. Vehiculul semăna cu o ridicătură de teren, acoperită cu vegetaţie şi, dacă nu şi-ar fi însemnat pe hartă punctul unde-l lăsaseră, cu greu l-ar fi descoperit. Se apucară să desprindă funiile violacee.

Când terminară, se instalară în cabină, gata să pornească, dar avură o nouă surpriză neplăcută. Acumulatorii erau goliţi de ultimul rest de energie. Aviotancheta nu le mai putea fi de niciun folos.

După primele clipe de consternare, McKinley spuse:

— Acum pentru mine totul se limpezeşte. *Vegetaţia planetei 8 nu este numai avidă de apă, ci şi de energie.* Pentru a produce luminescenţă, ea absoarbe probabil electricitatea din atmosferă. Tot ea şi-a însuşit pe cea din aparatele noastre. Noroc că racheta e în afara teritoriului pe care cresc lichenii.

— Racheta! strigă Steiner, tocmai la ea mă gândeam. Ce facem, Căline?

— Pornim înapoi! Chiar acum! Până diseară ajungem.

Câmpul de licheni, emanând o lumină ce varia neîncetat în intensitate, nu se mai sfârşea. Vegetaţia ieşise din depresiune şi acoperise o întinsă regiune înconjurătoare. Încotro îţi aruncai privirea, predomina culoarea albastru-verzuie şi micile scânteieri portocalii. Solul se străvedea tot mai rar, în pete roşcate, semănând cu nişte răni.

Mersul printre funiile încâlcite era epuizant, mai ales că duceau raniţele pline cu probele de sol şi de vegetaţie, culese pe fundul faliei.

Rezerva de alimente şi de apă se terminase, iar oxigenul era şi el pe sfârşite.

Când sosiră, în cele din urmă, flămânzi, însetaţi şi osteniţi de moarte, temerile lor se dovediră întemeiate. Vegetaţia încercuise nava şi o acoperise cu o reţea densă. Trupul „Căprioarei” era învăluit de un strat gros de licheni.

Nu-şi dădură răgaz şi se apucară să desprindă firele. Dar pe măsură ce unele cădeau, altele le luau locul. Se încinse o luptă tăcută, îndârjită.

Orele treceau. Pe planeta a 8-a, ziua era pe sfârşite. Termometrul arăta –45 grade şi, în curând, o dată cu lăsarea întunericului, temperatura avea să scadă la –80. Substanţa termoregulatoare din costumele de scafandru se consumase şi frigul pătrundea, încetul cu încetul, prin straturi.

Călin propuse ca toate eforturile să fie concentrate asupra eliberării uşii. Puţin înainte de miezul nopţii izbutiră să pătrundă în rachetă.

Aici totul părea neschimbat, dar radiatoarele, instalaţia de aer condiţionat şi tuburile fluorescente nu funcţionau. „Căprioara” era vlăguită de energie electrică. Prin condensatoare şi conducte nu mai circula curent. Îl absorbiseră lichenii, prin pereţi şi prin toate izolaţiile. Walter Steiner încercă aparatul de radioemisie. Aşa cum prevăzuse, lămpile nu se aprinseră.

Călin Dan, după ce controlă amănunţit toate încăperile şi instalaţiile rachetei, dându-şi seama că deocamdată nu era nimic de făcut, invită echipajul în cabine.

— Toată lumea la culcare! Vom dormi în costume, după ce vom reînnoi substanţa termoregulatoare. Mâine în zori, odihniţi şi cu minţile proaspete, ne vor veni ideile mai uşor.

Când se treziră, în cabine totul era acoperit cu o pojghiţă subţire de gheaţă.

— Înainte de toate, spuse McKinley, să ne gândim la un mijloc de a declanşa sistemul de propulsie.

— Fără curent? Moreau puse această întrebare, ştiind că motoarele „Căprioarei” furnizau energia necesară tuturor instalaţiilor auxiliare şi aparatelor, dar că ele nu puteau fi pornite decât cu ajutorul curentului înmagazinat în prealabil.

— E într-adevăr un cerc vicios!

Steiner răsucea butoanele aparatelor sale de emisie.

— După mine, întâi şi întâi ar trebui pus în funcţiune emiţătorul cu unde milimetrice sau găsit vreun alt mijloc. Avem de comunicat datele rezultate din cercetările noastre. Dacă noi nu scăpăm de-aici, măcar ele să ajungă pe Pământ.

Călin îl aprobă cu o înclinare a capului.

— Ai dreptate, Walter. Înainte de toate, să restabilim legătura cu Pământul. Dar cum să facem?

— Poate prin laser? întrebă Anda.

— Prin laser? Îţi închipui cumva că generatorii cuantici pot concentra fasciculul de lumină fără energie electrică? Pentru fiecare impuls e nevoie de un *joule*, aşa că fă socoteala…

Anda ridică din umeri.

— Mda, aşa e! Orice am încerca, tot de energie depindem. Dar staţi niţel… Mi-a venit o idee, dar vă rog să nu râdeţi de mine. Mă gândesc că dacă lichenii ne-au sustras electricitatea, de ce să nu le-o luăm înapoi? Cine ştie, poate că aceste plante sunt capabile să înlocuiască bateriile electrice măcar la aparatul de emisie.

— Eşti formidabilă! strigă Steiner. Lichenii în chip de acumulatori! Numai ţie putea să-ţi vină o asemenea idee! Totuşi trebuie încercat. Trebuie să găsim un mijloc de a recupera energia pe care planta o cedează sub formă de lumină.

Se repezi spre ieşire, dar aceasta era din nou năpădită de vegetaţie. Izbutiră s-o deblocheze şi să iasă afară.

Steiner aduse câteva braţe de licheni. După ce meşteri un timp la aparatele sale, aşeză fâşiile albastre într-o anumită ordine, făcu nişte legături, apoi urmări acul indicator. Acesta zvâcni puţin, apoi se opri.

— Prea slab! Semnalele nu vor fi auzite departe. Dacă am găsi un mijloc să întărim…

— Dacă-i prea slab curentul pentru o emisie de radio, poate că e îndestulător pentru pornirea sistemului de propulsie? întrebă McKinley.

Comandantul se declară de acord să încerce, deşi în sinea lui nu credea că energia înmagazinată în ţesutul lichenilor ar putea asigura pornirea reactoarelor.

În navă se desfăşura o activitate febrilă. Astronauţii confecţionau „baterii” de licheni şi verificau aparatura. Călin, instalat în cabina de comandă, apăsă pe butonul de pornire. Era aproape sigur că nu se va întâmpla nimic.

Totuşi, după un clinchet metalic, încăperea se umplu de bubuitul motoarelor.

Un „ura” izbucni din toate piepturile. Tuburile fluorescente pâlpâiră, se aprinseră şi radiatoarele începură să dea căldură.

Anda aruncă o ultimă privire prin hublou. Dorea să mai vadă o dată straniul peisaj al planetei cu sol ruginiu, întinderea nesfârşită de licheni fosforescenţi, cerul gălbui… Dar cristalul era acoperit pe-afără de o masă violacee, deasă.

Călin execută manevra de pornire. Un zgomot înfundat crescu treptat, prefăcându-se într-un tunet asurzitor. Afară, flăcări roşii şi albe părăseau duzele, învăluind nava într-un fum gros. Racheta trepida, se opintea din greu ca să se desprindă de pe suprafaţa planetei. Lichenii cădeau pârâind, prefăcuţi în scrum. Colosul de oţel, eliberat parcă din lanţuri, se înălţa vijelios spre boltă.

— …trei… cinci… opt… unsprezece… cincisprezece kilometri pe secundă… numără comandantul. Prieteni, am învins forţa de atracţie a planetei! Putem pune în funcţiune motoarele cuantice.

FONOGRAMĂ

— Da, Sinac, aşa a fost descoperită şi explorată planeta

a 8-a, cu strania ei vegetaţie şi cu animalele care pier în contact cu lumina.

Eroii tăi nici nu visau că într-o zi „invenţia” lor va fi utilizată pe scară industrială.

— Vă referiţi la lichenii-acumulatori?

— Desigur. Exploatările miniere care funcţionează astăzi pe acest corp ceresc utilizează, ca unică sursă de energie, vegetaţia.

— Nu cunoşteam acest lucru! Cei care lucrează acolo ar trebui să ştie cine a pus la treabă, pentru prima oară, lichenii albaştri...

— Lasă... vor afla din lucrarea ta că a fost Anda... Încă ceva, Sinac. Am remarcat dispariţia conflictelor. Nu mai există ciocniri, controverse, nici măcar discuţii, în afara celor de natură ştiinţifică. Cum îţi explici asta?

— Cred... cred că astronauţii sunt prea ocupaţi!

— Poate! Dar mai e ceva. Aceşti oameni, la început atât de diferiţi, seamănă acum între ei. Efectul convieţuirii! Se spune că în căsniciile lungi, soţul şi soţia îşi împrumută unul celuilalt până şi trăsături fizice. În privinţa Andei Vieru însă...

— Vă rog, profesore Ator, nu-mi mai pomeniţi de ea. Până la urmă am să ajung şi eu să cred că m-am îndrăgostit de propria mea străbunică.

La bordul „Căprioarei”, viaţa îşi urma cursul, într-o atmosferă de muncă ştiinţifică intensă. Călin Dan şi Moreau erau ocupaţi cu calcularea itinerariului navei şi cu conducerea ei. Mugur şi Anda clasificau probele geologice şi biologice, Steiner încerca să stabilească legătura cu cele două nave surori, iar McKinley făcea, ca de obicei, observaţii astronomice.

„Camera de zi” se schimbase de când plecaseră în lunga lor călătorie. Avea acum o notă mult mai intimă. În fiecare colţişor era câte un obiect menit să încânte ochiul: o acuarelă, o fotografie, un bibelou sau un buchet de flori terestre, crescute în sera navei. Îşi reamintiră chiar micile

lor marote, cultivate cândva pe Pământ. Bill McKinley compunea rebusuri; Steiner, care găsise o cutie cu acuarele, picta, iar Anda, spre uimirea tuturor, broda o faţă de masă. În această ambianţă, astronauţii trăiau ca o familie, împărţind bucuriile şi necazurile. Racheta înainta, cu toată forţa motoarelor cuantice, spre planetele interioare ale sistemului.

La capătul unei zile de muncă, când se pregăteau tocmai de culcare, radiolocatorul dădu semnalul de alarmă. Pe ecran apăru imaginea unui obiect cu forme încă nedesluşite, care se apropia.

— Un asteroid, făcu Dan plictisit. Pilotul automat e conectat la radiolocator şi-l va ocoli.

În drum întâlniseră sute de asemenea pietre cereşti, de cele mai felurite dimensiuni. La început le dăduseră o oarecare atenţie. Cu timpul însă, aceşti minusculi călători ai spaţiilor deveniseră nişte oaspeţi obişnuiţi şi înregistrarea lor avea ca unic scop întocmirea unei statistici de frecvenţă.

Pe ecran, asteroidul se mărise mult şi Anda, singura care rămăsese în faţa locatorului, era din ce în ce mai mirată.

— Curios! Asteroid ca acesta n-am mai văzut! Ce formă geometrică desăvârşită!

Îl rugă pe Moreau să conecteze telescopul.

Zumzăind uşor, instrumentul optic, ghidat de dispozitivul electronic al radiolocatorului, se puse în mişcare. Urmări ţinta până o prinse în obiectiv şi un al doilea ecran se lumină. Anda se ridică agitată, făcându-le semn celorlalţi să se apropie.

— Un cristal! O prismă octoedrică perfectă, un giuvaer de proporţii nemaiîntâlnite, în zbor independent prin spaţiu! Ei, Căline, ce zici? Un… asteroid?

Obiectul stârni comentarii vehemente.

— Nicio expediţie cosmică n-a relatat despre existenţa unor asemenea cristale.

— Ce poate fi? Ceva făurit de fiinţe gânditoare?

— De unde! E un meteorit cristalizat sub influenţa presiunii.

— Ce mărime o fi având?

— Aproximativ 3–4 metri în lungime şi un metru în diametru...

— Ce facem? îl lăsăm să treacă?

Se sfătuiră şi hotărâră să capteze cristalul şi să-l aducă în navă, pentru a-i stabili compoziţia.

— Bine, dar cum procedăm? întrebă McKinley.

— Lăsaţi-mă pe mine, strigă secundul. Am o idee grozavă.

Comandantul îl privi neîncrezător.

— Ce ai de gând, Jean?

— Viteza de deplasare a cristalului este redusă. Când va fi în apropierea noastră, îl voi ajunge uşor cu cosmoscuterul. Restul e simplu: mă plasez în spatele lui şi-l împing, cu razele-şoc ale generatorului Kapa, spre rachetă!

— Dar dacă se deteriorează? întrebă Mugur.

Anda îl linişti.

— Fii fără grijă! Cristalograma arată că are o compoziţie asemănătoare cu cea a diamantului. Va rezista şocurilor Kapa.

Deoarece nimeni nu mai făcu vreo obiecţie, Dan încuviinţă planul lui Moreau.

Secundul se echipă, făcu o revizie amănunţită cosmoscuterului şi generatorului şi se îndreptă spre camera-ecluză. Între timp, cristalul se apropiase de navă şi putea fi văzut cu ochiul liber. Zbura într-o poziţie verticală, rostogolindu-se încet, într-o mişcare întâmplătoare, astfel încât vârfurile erau îndreptate ba în sus, ba în jos. Forma lui era într-adevăr desăvârşită. Faţetele, netede ca nişte oglinzi, reflectau lumina stelei, în sclipiri roşii şi verzi.

Moreau lăsase nava în urmă. Distanţa spre cristal se micşora. Printr-o manevră dibace, ajunse în spatele lui şi puse în funcţiune generatorul Kapa. Radiaţiile erau invizibile, dar efectul cu atât mai evident. Prisma de cristal trepida, îşi accelera zborul, îşi schimba poziţia. O văzură descriind un semicerc şi instalându-se pe o nouă traiectorie, tangentă cu cea a navei şi în direcţia deplasării ei.

Mai avea de parcurs vreo mie de metri. Prin difuzor îl puteau auzi pe secund, îndemnându-şi vesel „bidiviul”.

— Aşa! Niţel mai spre stânga! Acum e bine! Măreşte viteza…

Încă o sută de metri! Călin se aşezase de-acum la pupitrul de comandă, gata să acţioneze braţul mecanic.

Cristalul venea spre rachetă, clătinându-se dezordonat. Mecanismul de captare ieşi din blindaj; semăna cu nişte gheare desfăcute, gata să înhaţe prada. Prisma se mai roti o dată în jurul axei şi luă o poziţie orizontală, cu vârful îndreptat spre „Căprioara”. Moreau se dăduse în lături şi încercă s-o împingă spre mecanismul de captare.

În clipa aceea, o străfulgerare albă ţâşni din vârful cristalului. Trupul masiv al navei se cutremură, din blindaj se înălţă un nouraş de fum. Soneria de alarmă zbârnâi. Pe panoul cu schema navei – o instalaţie realizată de Moreau şi McKinley după accidentul din al treilea an al călătoriei – se aprinse o lumină roşie, indicând punctul avariat. Călin şi Bill alergară într-acolo, îmbrăcându-şi din mers costumele de protecţie. Niciunul nu puse vreo întrebare. Ştiau, după poziţia becului care continua să pâlpâie, că blindajul exterior fusese perforat şi unde anume. Nu era un lucru grav. Dar dacă nu se intervenea rapid, spărtura putea să se lărgească.

Ajunseră în partea posterioară a navei. Toate trecerile erau acum blocate cu panouri de protecţie, care coborâseră automat în momentul alarmei. Ridicându-le cu ajutorul dispozitivului fotoelectric, putură pătrunde în încăperea cu peretele perforat. Aici, totul era acoperit cu un strat de chiciură. În blindaj se zărea o gaură de mărimea unei monede. Prin ea scăpase aerul şi tot prin ea pătrunsese frigul cosmic.

McKinley îndreptă spre spărtură un mic aparat prevăzut cu o ţeavă subţire. Un jet de pulbere metalică incandescentă ţâşni afară şi o astupă încetul cu încetul. După ce isprăviră şi se convinseră de trăinicia lipiturii, reveniră în camera de zi. Aici îl găsiră pe Moreau, care îi aştepta cu nerăbdare.

— Ia spuneţi, ce s-a întâmplat? Eu, unul, nu pricep nimic!

Călin ridică sprâncenele.

— Noi aşteptam explicaţiile de la tine!

— Staţi niţel, să recapitulăm. Am adus cristalul până la navă. Când să-l apuce mecanismul, m-a orbit o străfulgerare foarte intensă, dar scurtă. Cred că n-a durat decât o fracţiune de secundă. Asta-i tot ce ştiu…

Anda, care desenase nişte scheme pe o coală de hârtie, aruncă creionul pe masă şi-l întrebă brusc:

— Poziţia cristalului a fost orizontală, nu-i aşa?

— Cred că da… cu unul din vârfuri îndreptat spre rachetă…

— Şi cu celălalt spre steaua Toliman?

— S-ar putea să ai dreptate, Anda. În timpul transportului, prisma nu se aşezase, cred, niciodată astfel.

— Atunci e explicabil! Cristalul nostru, acceptând că e suficient de pur, are aceeaşi putere de concentrare a luminii ca rubinele artificiale, folosite la generatoarele cuantice. Cât timp se deplasa în poziţie verticală, nu s-a întâmplat nimic. Când însă s-a aşezat cu unul din capete spre Toliman şi cu celălalt spre nava noastră, lumina stelei s-a concentrat într-un fascicul subţire, cu excepţională putere de pătrundere. Noroc că n-a durat prea mult! Dacă presupunerile mele se adeveresc, acest neobişnuit călător astral ne-ar putea fi de folos. Sper că e intact…

— Desigur! Se află în depozit şi-ţi stă la dispoziţie. Dar ce intenţionezi?

— Lăsaţi-mă să-mi adun gândurile! Am să vă spun totul la momentul potrivit.

Cristalul rămase încă mult timp subiect de discuţie al celor de pe navă. Se făceau tot felul de presupuneri asupra provenienţei lui, dar până la urmă cosmosul dezvălui el însuşi taina.

Aparatele electronice înregistrară apropierea navei de o nouă planetă, cea de a 7-a a sistemului Toliman, alcătuită în întregime din cristale aidoma celui pe care-l captaseră.

Priveliştea era de o frumuseţe ireală. La lumina stelei, giganticul conglomerat de prisme cristaline strălucea

orbitor, răspândind jerbe roşii şi verzi. Nicăieri nu se descoperise ceva similar. Planeta de cristal era de dimensiuni reduse, cu un diametru de zece ori mai mic decât cel al Pământului şi nu avea o formă geometrică definită. Din când în când, din corpul ei se desprindeau cristale ce se risipeau prin spaţiu într-un roi sclipitor.

Îi cerură Andei explicaţia fenomenului.

După ce privi multă vreme corpul ceresc prin telescop şi studie înregistrările aparatelor, ea dădu răspunsul:

— De fapt nu e o planetă în adevăratul sens al cuvântului, ci un fel de asteroid, cu o structură cristalină necunoscută pe Pământ. După părerea mea, s-a format prin sublimare. Un gaz, având în compoziţia sa anumite substanţe chimice, a trecut de-a dreptul din forma gazoasă în forma solidă. Din păcate însă, acest splendid giuvaer e supus unui proces rapid de distrugere.

Iată ce se întâmplă: conglomeratul de cristal suportă neîncetat răciri şi încălziri bruşte. Substanţele lichide sau gazoase aflate printre formaţiuni se contractă şi apoi se dilată, provocând adevărate explozii, care proiectează în spaţiu mereu alte cristale. Forţa de atracţie a asteroidului fiind neînsemnată, aceste cristale se îndepărtează şi pornesc care încotro, aidoma hoinarului pescuit de noi. Peste câteva milioane de ani, din încântătoarea planetă de cleştar nu va fi rămas nici urmă.

Şi Anda se grăbi să se întoarcă în cabina ei.

Câtva timp după această întâlnire, radioreceptoarele prinseră în sfârşit un semnal. Steiner îl anunţă pe comandant, dar întreg echipajul veni la uşa cabinei.

Transmisionistul, congestionat, cu ochii pe jumătate închişi, asculta, apăsându-şi casca pe urechi. Ceilalţi nu îndrăzneau să se mişte şi-şi ţineau respiraţia. Un ţârâit ca de greier venea dinspre aparat.

Călin întrebă în şoaptă:

— „Căprioara II”?

Vienezul îi făcu semn că nu şi ascultă mai departe, încordat. Deodată, creionul lui începu să alerge pe coala de hârtie. Scrise timp de vreun minut, apoi îşi scoase casca şi

o puse pe masă.

— Din păcate nu era „Căprioara”, ci staţia noastră automată. A ajuns în apropierea planetei 6…

— Nici asta nu-i rău. Ceva interesant?

— Nimic deosebit! Se aseamănă cu planeta a 8-a. Vedeţi şi voi.

Le întinse hârtia şi Călin o parcurse în grabă.

— Oxigen în cantităţi infime şi foarte puţină apă. În apropierea suprafeţei se află un strat gros de azot. Deci, nimic altceva decât o faună bacteriană sau cel mult licheni.

Cel mai dezamăgit era Mugur Vieru.

— Înseamnă că datele transmise de RC6, în baza cărora s-a organizat toată această expediţie, au fost eronate. Am cercetat jumătate din planetele lui Toliman şi ce-am găsit? Bacterii… alge… licheni…

— Dar pădurile romboidale, plantele în formă de cupă şi nuferii de pe planeta a 8-a? Dar şerpii-caracatiţă care pier în contact cu lumina? Toate acestea nu meritau cercetate? întrebă Anda enervată. Ce pretinzi tu, la urma urmei, Mugure?

— Prietenul Vieru are dreptate, declară Steiner, ţuguindu-şi buzele. Nicăieri nu găseşti o cafea cu frişcă şi cornuri proaspete! E pur şi simplu revoltător! Dar… nu te necăji, Mugur. Mai sunt încă cinci planete… Câte nu pot fi acolo! Pe mine nu m-ar mira să dau undeva de o… Dunăre albastră, cu maluri înverzite, ce urcă domol către dealurile plantate cu viţă de vie…

Se opri în faţa Andei şi făcu o reverenţă.

— Doamna contesă binevoieşte să-mi acorde acest vals?

Râsetele se curmară când McKinley, care se pregătise să părăsească încăperea, se întoarse din prag.

— În ce mă priveşte, aş prefera să găsesc, în locul cafelei cu frişcă, celelalte două nave!

— În cabină coborî dintr-o dată o tăcere penibilă.

FONOGRAMĂ

— Iată-te în sfârşit, Sinac. Unde ai fost şi ce ai făcut în ultimul timp?

— Am căutat documente cu privire la soarta navelor-surori...

— Şi?

— Am găsit câte ceva! Lucrurile nu stau însă prea bine. Veţi vedea în fragmentul pe care vi l-am adus... Acum vă rog să mă scuzaţi.

— Stai, Sinac, nu pleca încă. Ţineam să-ţi spun că, după părerea mea, Anda are un mare merit în privinţa determinării compoziţiei planetei a 7-a. Ea a intuit, pare-se, importanţa covârşitoare a cristatelor!

— Da, mai cu seamă că planeta de cristal a devenit prima furnizoare de generatoare cuantice a întregii Galaxii. Mă iertaţi, profesore Ator, dar trebuie să plec neîntârziat... Vreau să redactez fragmentul care să redea cele întâmplate cu celelalte două Căprioare. Vi-l voi trimite mâine. Pot să vă spun că, în timp ce Pământul primise de mult veştile, echipajul „Căprioarei I" nu aflase nimic. Acesta a fost, cred, un mare noroc. Vă rog să-mi spuneţi mâine părerea dumneavoastră. La revedere, profesore Ator.

ULTIMELE MESAJE RECEPŢIONATE DE STAŢIA DE URMĂRIRE 04-KIBO TANGANICA

„... Căprioara II, vorbeşte Căprioara II. Am parcurs, potrivit graficului, jumătatea drumului. La bord, totul în ordine. Echipajul se simte bine. Totul este bine. Sven Hansen."

„Aici Căprioara II, aici Căprioara II. Înaintăm conform graficului de zbor. Aparatele au înregistrat o neînsemnată abatere de direcţie. Totul e bine. Suntem sănătoşi. Aşteptăm noi veşti de pe Pământ. Hansen."

„Căprioara II către staţia 04. Devierea din ce în ce mai

accentuată. Motoarele noastre incapabile să corecteze. Înregistrăm o puternică emisie de raze X. O forţă gigantică ne atrage într-o direcţie necunoscută. Hansen.”

„… Căprioara II, aici Căprioara II. Radiolocatorul şi maşinile electronice au stabilit că pătrundem în zona unei stele neutronice. Diametrul ei 20 de kilometri, greutatea specifică 4 miliarde tone pe centimetrul cub. Câmpul de atracţie fantastic… Suntem incapabili să acţionăm…”

„… neutroni tasaţi… densitate nemaiîntâlnită în spaţiu… ca un păianjen imens… din ce în ce mai aproape… viteza noastră a depăşit orice limită. Am consumat combustibilul pentru frânare… nicio şansă, niciuna… Rămâneţi cu bine…”

FRAGMENT DIN RAPORTUL STAŢIEI DE URMĂRIRE 04-KIBO TANGANICA CĂTRE PREŞEDINTELE CONSILIULUI ŞTIINŢIFIC, PROFESORUL KORDA

…Conform acestor informaţii, „Căprioara II” trebuie considerată pierdută. În privinţa „Căprioarei III”, vă facem cunoscut că n-am mai recepţionat niciun mesaj. Reamintim că racheta a fost urmărită prin instrumente optice până în ziua de 19 septembrie, ora 18,43, când a dispărut brusc, în mod cu totul inexplicabil, Pe locul dispariţiei s-a ivit un nor de praf interstelar, puternic radiant. Norul a putut fi urmărit până în ziua de 24 octombrie. Îmi exprim părerea că şi în acest caz a fost vorba de un accident, care a dus la pierderea navei şi a echipajului.

PROF. NOGATU

— Steiner are dreptate, recunoscu Mugur Vieru, nu există niciun motiv de descurajare. RC6 n-a comunicat că pe *toate* planetele lui Toliman există viaţă. Probabil că de-abia de aici încolo pot exista condiţii favorabile pentru apariţia unei faune şi flore superioare. Una din principalele necesităţi ale vieţii a fost şi rămâne căldura…

— Indiscutabil, îl susţinu McKinley. În sistemul nostru solar, zona temperaturii convenabile se află între 100 şi 200 de milioane de kilometri de Soare, adică între orbitele planetelor Venus şi Marte. Radiaţia totală a stelei Toliman fiind aproximativ egală cu cea a Soarelui nostru, condiţii optime de viaţă s-ar găsi… cam între planetele a 4-a şi a 2-a.

— Ceea ce nu înseamnă să nu cercetăm şi planeta a 5-a, interveni Moreau. Mai cu seamă că ea ne rezervă nişte surprize…

— De unde ştii? La ce te referi?

— Planetele care au rămas în urmă le vedem în formă de disc, cu o lumină uniformă, liniştită. Asta, deoarece spre noi sunt îndreptate emisferele luminate de stea. Celelalte, spre care ne îndreptăm, ne arată jumătatea neluminată. Le zărim sub forma unor seceri înguste, aidoma fazelor Lunii. Totuşi planeta a 5-a…

— Ce-i cu ea?

— Priviţi-o!

Moreau stabili contactul şi pe ecran apăru imaginea telescopică a celei de a 5-a planete.

Pe fondul negru al cerului presărat de minuscule puncte şi văluri luminoase plutea o sferă de culoare albăstruie, înconjurată de o aureolă. Moreau avea dreptate: emisfera opusă stelei Toliman lumina! Un asemenea fenomen era în contradicţie cu legile astronomiei şi părea inexplicabil.

— Dacă are lumină proprie, reflectă Călin, atunci nu e planetă, ci stea.

— Dacă ar fi stea, îl contrazise McKinley, de la această distanţă strălucirea ar fi orbitoare. Aici e vorba de altceva…

Până la planeta cu „lumină proprie” mai era cale de şase zile. În ciuda multiplelor pregătiri, timpul trecea încet. În a cincea zi se apropiaseră atât de mult, încât se distingeau detaliile suprafeţei misteriosului corp ceresc. Dintr-o dată totul se lămuri. Explicaţia era uimitor de simplă. Mica planetă fără atmosferă era alcătuită dintr-o rocă poroasă, cenuşie. Pe suprafaţa ei nu jucau nici flăcări albastre şi nici nu creşteau plante fosforescente. Cauza fenomenului de

luminescenţă fu găsită de Anda Vieru, în urma unui studiu amănunţit al analizelor spectroscopice.

— E limpede! Roca devine luminescentă sub acţiunea razelor lui Toliman, pe care le absoarbe în întregime. În timp ce o emisferă a planetei, cea expusă stelei, se încarcă cu energie fotonică, cealaltă jumătate cedează această energie sub forma unei lumini albastre. Procesul acesta se desfăşoară neîntrerupt, cu o precizie… astronomică. Asta e totul.

— Atunci e inutil să mai debarcăm, spuse Steiner. N-am putea afla nimic în plus.

— E foarte important să obţinem probe ale rocii şi să-i determinăm compoziţia. De asemenea trebuie măsurată grosimea stratului superficial. Asta în vederea unei eventuale exploatări. Căci dacă roca e într-adevăr atât de preţioasă cum presupun, se va ridica problema extragerii şi trimiterii ei pe Pământ, iar în această privinţă, decisivă va fi rezerva disponibilă.

Comandantul dădu încuviinţarea şi aviotancheta fu pregătită. Urmau să plece Anda Vieru şi Steiner, care se oferi s-o însoţească.

Vienezul era de o veselie exuberantă. Îi spunea Andei că vor petrece un concediu minunat pe planeta unde lumina a biruit pe veci întunericul. Îi făgădui s-o ocrotească „precum cavalerii medievali pe alesele inimilor lor” şi să-i ofere o cafea cu frişcă la cea mai bună cofetărie.

Mica navă atinse, după o scurtă călătorie, suprafaţa corpului ceresc. În timp ce Anda culegea probe de rocă, transmisionistul puse în funcţiune foreza cu ultrasunete. Isprăviră repede. În drum spre aviotanchetă, Anda Vieru îl privi pe Steiner şi rămase înmărmurită.

— Walter?

— Ce-i, Anda?

— Uită-te la mâna ta!

Acesta o ridică şi o privi curios. Prin mănuşă apăru, ca pe ecranul unui aparat Roentgen, scheletul.

— Iată-mă şi în chip de preparat anatomic! încercă vienezul să glumească.

Îngrozită, Anda nu fu în stare să-şi desprindă privirea. Încetul cu încetul, pornind de la mâini, trupul lui Walter, cu costum cu tot, se topea, dispărea pur şi simplu. În schimb se iveau oasele, mai întâi cele ale braţului şi antebraţului, apoi ale trunchiului şi membrelor inferioare. În cele din urmă deveni vizibil craniul, cu goluri negre în dreptul ochilor.

— Vino, Walter, repede! Sunt nişte radiaţii asemănătoare cu razele X! Trebuie să plecăm imediat!

— Să nu exagerăm! Mie-mi prinde bine; nu mi-am mai făcut de mult radioscopia. Ia vezi, scheletul meu e în ordine?

Pe Anda o cuprinse disperarea. Omul acesta nu pricepea sau nu voia să priceapă că se afla într-o primejdie de moarte.

Îl apucă energic de braţ şi-l târî după ea.

— Repede, spre aviotanchetă.

Steiner se supuse, dar continua să glumească, să-şi admire amuzat „radiografia”.

Reîntorşi pe „Căprioara”, Mugur îl duse direct la postul de prim-ajutor şi-l supuse unui tratament intensiv împotriva radiaţiei. Anda, asaltată de toţi, explica cele întâmplate.

— O anumită rocă de pe planeta a 5-a emite, sub acţiunea bombardamentului continuu de protoni rapizi, proveniţi de la Toliman, nişte radiaţii. Nu e identică cu cea care emană lumina albastră, ci are o altă proprietate: face invizibil orice, în afara calciului, deci a scheletului osos. Pe lângă asta, aceste radiaţii sunt mult mai penetrante şi mai nocive decât razele X.

— Dar tu, Anda, cum de ai scăpat? întrebă McKinley.

— Presupun că roca se afla pe locul unde a forat Walter. Eu nu m-am apropiat. Adunam probe la o oarecare distanţă.

Mugur ieşi agitat de la postul de prim-ajutor, se repezi la Anda şi îi luă pulsul. Apoi îi întinse termometrul.

— N-am nimic! Mai bine spurte-ne ce face Steiner.

— E… complicat. Cantitatea de radiaţii recepţionată într-un timp atât de scurt e imensă. A fost supus unui adevărat

bombardament…

— Şi… există şanse? întrebă McKinley.

Vieru nu răspunse. Dădu din umeri şi se înapoie la bolnav.

SCRISOARE ADRESATĂ DE SINAC PROFESORULUI ATOR

Stimate profesore Ator,

Vă trimit alăturat un fragment mai mare. În el este vorba de explorarea celei de a 4-a planete. Nu pot veni personal, deoarece fiecare clipă e extrem de preţioasă. Materialul pe care trebuie să-l mai cercetez e enorm.

Vreau să vă atrag atenţia asupra unui amănunt, care poate că nu rezultă îndeajuns de limpede din text. În starea lui Walter Steiner, în urma tratamentului, a intervenit o anumită ameliorare. El şi-a reluat activitatea, dar în privinţa unei vindecări totale, Vieru e sceptic. Se teme de o revenire bruscă şi… fatală. Acesta este singurul lucru care umbreşte plăcerea pe care o simt, scriind această parte a capitolului. Oamenii aceştia sunt extraordinari! Îi admir sincer şi îi iubesc. Nădăjduiesc că-i voi putea face şi pe cititori să-mi împărtăşească sentimentele.

Sinac

Metan… amoniac… hidrogen… heliu… oxigen… bioxid de carbon… azot…

Călin parcurgea banda cu înregistrările transmise de staţia automată, care străbătea atmosfera celei de a 4-a planete.

— Ce încurcătură! murmură el. Găseşti aici de toate: şi gazele caracteristice planetelor de tip Pământ şi cele care alcătuiesc atmosfera planetelor gigant. Ciudat amestec…

— Ciudat? Nu mi se pare! spuse McKinley, citind peste umărul lui. Doar o dovadă în plus că natura e capabilă să prezinte cele 92 de elemente într-un număr infinit de

variante. Şi totuşi, 92 de feluri de atomi alcătuiesc compoziţia chimică a întregului univers. Până şi galaxiile cele mai îndepărtate sunt construite din aceste 92 de cărămizi.

— Bine, dar niciuna din planetele cunoscute nu are o atmosferă de acest fel. Din punct de vedere chimic vorbind...

— Lasă chimia, Căline. Nimeni şi nimic nu ne obligă să credem că toate aceste gaze se află într-o stare de amestec. După ordinea în care sosesc datele, eu deduc altceva...

— Anume?

— Că avem de-a face *cu două atmosfere distincte!* Una superioară, alcătuită din gazele planetelor-gigant, şi una inferioară, asemănătoare cu cea a Pământului. Cele două atmosfere ar putea fi separate între ele printr-un câmp magnetic sau electric, produs de frecarea permanentă dintre cele două mase.

În uşă apăru Anda făcându-le semne.

— Veniţi să vedeţi fulgerele! Arată ca nişte enorme suliţe albe şi se propagă numai orizontal. Iar intensitatea e colosală. Trebuie să fie de miliarde de ori mai puternice decât pe Pământ. Cu toate că se produc destul de departe, te orbesc pur şi simplu.

Astrofizicianul râse mulţumit.

— Ai văzut, Căline? Nici nu mi-am expus bine teoria şi iat-o confirmată. Aceste fulgere nu pot fi decât efectul frecării celor două mase de gaze.

— De ce ordin să fie această energie, Bill?

— De cel puţin 100 de bilioane de kilowaţi pe oră, adică aproape dublul întregii rezerve de energie din combustibilul aflat sub scoarţa terestră.

— Asta-i formidabil, se bucură Anda. O asemenea forţă ar trebui folosită şi nu lăsată să se irosească. Mă gândesc, dar las' că vă spun cu altă ocazie.

Curând Moreau aduse alte noutăţi.

— Temperatura, la limita superioară a norilor, este de –37°, deci aproape aceeaşi ca pe Pământ. De aici putem

deduce că la suprafaţa planetei…

— Poţi umbla în cămaşă, cu mânecile suflecate, îl întrerupse, ironic, Călin. Nu, dragă Jean, să nu lansăm presupuneri fanteziste. Chiar dacă temperatura ar fi suportabilă şi atmosfera inferioară – cum o numeşte Bill – bună de respirat, nu vom putea coborî niciodată pe suprafaţa acestui corp ceresc. N-ai urmărit fulgerele?

— Tocmai asta voiam să vă spun. Le-am urmărit şi eu. Se produc cu o precizie matematică, din 9 în 9 minute, iar „Căprioarei”, pentru a trece prin pătura de nori, nu-i trebuie mai mult de 3 minute şi jumătate. Am calculat, ce naiba! Putem pilota nava în deplină siguranţă în pauza dintre două fulgere.

Acest argument fu decisiv. Călin verifică frecvenţa fulgerelor şi, convingându-se că Jean nu greşise, ordonă începerea pregătirilor de debarcare. Acestea, în urma experienţei dobândite până atunci, se terminară foarte repede.

„Căprioara I” înconjura acum planeta, apropiindu-se de limita superioară a atmosferei. Intră într-o ceaţă densă, roşcată, cu dungi mai închise. Aci, gazele erau într-o puternică agitaţie, semănând cu o mare răscolită de furtună. Din nouă în nouă minute, o lumină ca a unui gigantic arc voltaic străbătea pâcla, prefăcând-o pentru o frântură de timp într-un voal alb, diafan.

Cu botul uşor înclinat, racheta se pregătea să coboare în picaj. Motoarele cuantice fuseseră oprite şi reactoarele vuiau asurzitor, expulzând prin duze jerbe de foc.

Cineva numără secundele până la fulgerul următor: 57… 58… 59… 60!

Vâlvătaia izbucni, luminând interiorul camerei de zi. Feţele oamenilor se transformară în măşti albe, imobile, cu pleoapele strânse.

În clipa următoare comandantul execută manevra de coborâre. Pe tablou se aprinseră becuri colorate. Pe un cadran circular apăru o linie şerpuită, care pulsa în ritmul reactoarelor.

În cabină se instală un amurg cafeniu, învăluind oamenii

şi obiectele. Privind prin hublou, „Căprioara” părea suspendată în dreptul unei cascade, care, în mod paradoxal, cădea de jos în sus.

Pe neaşteptate în rachetă pătrunse lumină. Dar nu lumina brutală a fulgerului, ci una dulce, trandafirie, nespus de plăcută după semiîntunericul de mai înainte.

— Am intrat în atmosfera inferioară! exclamă McKinley. Se zăreşte suprafaţa planetei!

Jos, la vreo 20 de kilometri, priveliştea era încântătoare prin varietatea ei de culori. Nu predomina verdele, ci un mozaic de pete albastre, roşii, galbene şi negre, ca în desenele copiilor.

Ape curgătoare, trandafirii şerpuiau printre aceste pete colorate, îndreptându-se spre o mare, ale cărei ţărmuri se înfrăţeau cu orizontul. În partea opusă, un lanţ de munţi îşi înălţa piscurile semeţe.

— Leit pictură suprarealistă de pe timpuri, râse Moreau. Îţi vine să întrebi de ce a făcut pictorul apa trandafirie şi iarba albastră. Şi totuşi, ce bine seamănă cu peisajele de la noi, de pe Pământ.

Pe toţi îi impresiona această asemănare. Simţeau că planeta a 4-a e o rudă a Terrei, cu o altă fizionomie, cu o seamă de deosebiri, dar totuşi, o rudă apropiată. O emoţie puternică, tulburătoare îi cuprinse, o emoţie pe care n-o încercaseră la niciuna din etapele anterioare. Doar McKinley, vădit preocupat să-şi salveze faima calmului, observă pe un ton profesional:

— Razele stelei pătrund greu prin pătura opacă a atmosferei exterioare. De unde atunci această vegetaţie?

— Vom găsi răspunsul, fii pe pace, îl asigură Mugur. Mai întâi să ne vedem… cu picioarele pe pământ, şi la propriu, şi la figurat.

„Căprioara” se opri pe un teren neted, colorat în violet. Antenele sensibile ale dispozitivului de cercetare ieşiră din blindaj şi măsurară concomitent temperatura, umezeala şi presiunea. Alte instrumente făceau analiza solului şi a aerului din jurul navei.

Preocupaţi, uitară de fulger. Precis la nouă minute după

cel observat la limita superioară a atmosferei, peisajul fu învăluit într-o albeaţă de metal topit. Culorile vii ale solului, apei şi munţilor pieriră. Vreme de o respiraţie, totul se uniformiză, îşi pierdu contururile. Dar culorile reapărură repede, mai strălucitoare, mai vii şi mai îmbietoare ca înainte.

Mugur, care urmărise, alături de ceilalţi, miraculosul spectacol, strigă deodată:

— A crescut, vă jur că a crescut! înălţimea s-a dublat.

— Cine a crescut? Cine s-a dublat?

— Planta aceea galbenă, de forma unei umbrele. M-am uitat la ea înaintea fulgerului. Acum e cel puţin de două ori mai înaltă, iar umbrela s-a desfăcut şi mai mult.

— Nu se poate! Te înşeli! Asta aduce a fachirism. Minunea mangotierului!

— Verificaţi voi înşivă. N-aveţi de aşteptat decât… 7 minute şi 20 de secunde.

Fulgerul următor confirmă observaţia lui Mugur. *În condiţiile unei lumini solare insuficiente, vegetaţia de aici îşi completa probabil nevoile, utilizând energia radiantă a fulgerelor.*

— Cred că va trebui să eliminăm cuvântul „imposibil” din vocabularul nostru, observă Călin.

Astrofizicianul îl bătu pe umăr.

— Bună idee! Iată o noua dovadă că puterea de adaptare a organismelor vii este nemărginită. Totuşi, biosfera acestei planete a fost avantajată de ritmicitatea şi de frecvenţa acestor descărcări electrice. Un corp supus unor fluctuaţii termice mari nu favorizează, în general, apariţia şi dezvoltarea vieţii. Dacă fulgerele nu s-ar repeta la distanţe egale şi dacă n-ar fi atât de dese, n-am fi găsit viaţă pe acest corp ceresc, cu toate că masa lui este suficient de mare ca să poată reţine o atmosferă formată din azot, oxigen şi bioxid de carbon…

Acum puteau în sfârşit să debarce. Comandantul ordonă – deşi instrumentele arătaseră condiţii propice de temperatură şi atmosferă – îmbrăcarea costumelor de protecţie. În aerul planetei ar fi putut exista

microorganisme, bacterii sau virusuri nesesizate de aparate, dar extrem de periculoase sănătăţii Pământenilor. Pe Steiner, care încercă să se opună acestei măsuri, Mugur îl lămuri cu răbdare:

— Viaţa pe alte corpuri cereşti a evoluat în alte condiţii ca pe Pământ, dragă Walter. Ai avut destule ocazii să te convingi, nu-i aşa? Numărul combinaţiilor care intră în alcătuirea proteinelor este atât de mare, încât e foarte puţin probabil ca acestea să fie identice cu cele ale fiinţelor vii de la noi. Probabil că niciun organism terestru nu posedă anticorpi împotriva lor. Iată de ce eventualii microbi de aici ar prezenta pentru noi un pericol imens, asemănător cu cel al celor mai puternici germeni infecţioşi ai ciumei sau holerei de-acum câteva secole. Şi apoi, mai e ceva, Walter. Şi pentru viaţa plantelor de aici, bacteriile aduse de noi ar putea fi primejdioase. Umblând fără costume de protecţie bine dezinfectate, am putea declanşa epidemii care să distrugă rapid tot ce e viu. De aceea se recomandă cât mai multă precauţie. Va trebui să facem câteva experienţe, înainte de a ne putea debarasa de costumele noastre.

Complet echipaţi, cu căştile bine fixate, astronauţii intrară unul câte unul în camera ecluză. După un duş cu o puternică substanţă dezinfectantă, trapa exterioară se deschise.

Cinstea de a păşi prima pe solul planetei a 4-a îi reveni Andei Vieru.

DIN ÎNSEMNĂRILE LUI MUGUR VIERU PRIVIND A 4-A PLANETĂ A STELEI TOLIMAN

Citisem, undeva că la viteze mari ale rachetelor, radiaţia infraroşie şi undele radio emise de stelele de care racheta se apropie vor apărea ca o lumină vizibilă. Şi invers, privind în urmă, s-ar putea vedea radiaţia ultravioletă şi Roentgen a stelelor de care ea se îndepărtează. Eu nu am constatat acest fenomen în timpul zborului „Căprioarei”.

În schimb, aici, radiaţia infraroşie şi cea ultravioletă a stelei Toliman sunt vizibile. La început, pur şi simplu n-am

înţeles, iar explicaţia n-am găsit-o nici până acum. Cert este că ochiul poate percepe radiaţii care pe Pământ nu-i sunt accesibile.

Masa planetei a 4-a este aproximativ egală cu cea a Pământului şi primele sondaje au dovedit că şi solul are o compoziţie chimică identică. Temperatura este ridicată, de 45–50° C, dar suportabilă. Deoarece radiaţia calorică se datoreşte îndeosebi fulgerelor, presupun că această temperatură este constantă în toate perioadele anului şi că nu există anotimpuri.

Nuanţa trandafirie a cerului şi a apelor provine de la norii păturii superioare, care atenuează lumina stelei şi o colorează. Vegetaţia se aseamănă întrucâtva cu cea de la tropice, prin varietatea şi bogăţia ei, dar există numeroase deosebiri în privinţa formei, mărimii şi mai ales a culorii.

Iarba care acoperă solul este albastră, cu firul lung şi subţire. Se remarcă însă şi regiuni cu o vegetaţie scundă, purpurie; privite de-aproape, plantele aduc cu frunzele giganticei Victoria Regia. Altele, ce cresc izolate sau în grupuri mici, seamănă cu nişte umbrele galbene, iar altele, cu un fel de pâlnii de trei-patru metri înălţime, cu dungi albe şi negre. „Pădurile” sunt aglomerări de trunchiuri elastice, de forma unor prisme hexagonale, cu un colorit foarte variat, purtând în vârf câte o măciulie neagră. Când aceste măciulii plesnesc, răspândind seminţele, se produce un zgomot puternic.

Am făcut analiza ţesuturilor multor plante, dar n-am găsit nicăieri ceva asemănător cu cloroplastele. Probabil că asimilarea bioxidului de carbon se face aici pe altă cale.

Animale mari nu am întâlnit până acum, dar solul mişună de insecte şi de viermi. Mai există şi vieţuitoare care ar putea fi numite reptile. N-am văzut nici păsări, nici mamifere. Mai urmează să stabilesc dacă apele sunt sau nu populate.

Ne aflăm într-o lume stranie! Ba eşti tentat să afirmi că seamănă cu planeta noastră, ba că se deosebeşte fundamental. Dar nostalgiile care mă cuprind la contemplarea peisajului, noianul de amintiri care mă

copleşesc mă îndeamnă să cred că totuşi mai mult se aseamănă decât se deosebeşte de dragul nostru Pământ.

Soţii Vieru rămâneau rareori singuri. Viaţa trepidantă a expediţiei îi lega, într-un fel sau altul, de restul echipajului. Totuşi nu se simţiseră niciodată atât de apropiaţi. Pe Pământ, fiecare avea preocupările lui. Aici ele erau comune, ca şi timpul şi spaţiul în care se mişcau.

În ziua aceea, plecaseră amândoi cu aviotancheta până la ţărmul mării. Mugur pescuise ore în şir şi găsise, spre marea lui surprindere, aceleaşi vieţuitoare mici ca pe sol. Cercetându-le mai cu luare-aminte, descoperi că organele lor de respiraţie erau adaptate atât traiului pe uscat, cât şi celui în apă. Erau nişte amfibiene simple, ca acele din devonianul terestru.

De aici rezulta o problemă nouă: dacă planeta a 4-a avusese o evoluţie asemănătoare cu cea a Pământului? Existase oare un ocean primar? Apăruseră şi aici întinse pământuri de sub apă? Se transformaseră şi pe acest corp ceresc plantele şi animalele acvatice în plante şi animale terestre?

Între timp, Anda luase probe de pe fundul mării care, în mod neaşteptat, nu conţineau resturi de scoici sau de alte animale marine. Era neapărat necesar să stabilească dacă alte mări ale planetei a 4-a păstrau rămăşiţe ale vieţii din epoci îndepărtate.

Reveniţi în rachetă, deşi frânţi de oboseală, renunţară la odihnă, ca să schimbe impresiile.

Mugur îi vorbi Andei despre intenţia lui de a lămuri evoluţia biosferei şi despre greutăţile legate de aceasta, iar ea îi mărturisi că ar dori să clarifice problema structurii zonale a planetei a 4-a.

— Ştii, Mugur, dacă aş putea înfăptui aici… dar stai niţel… să-ţi arăt schiţele.

Se ridică şi, scotocind printre hârtii, găsi pe cea căutată şi i-o întinse.

— Ce-i asta? Parc-ar fi prisma aceea de cristal…

— Chiar ea! Iar asta… îţi aminteşti, în noaptea Anului nou

2002, înaintea plecării în expediţie, am stat de vorbă, împreună cu Mil şi cu Călin, despre planurile noastre de viitor! Eu povesteam…

— …despre o sondă geologică independentă, nu-i aşa?

— Întocmai! Iată, asta e schiţa definitivă a aparatului. Cineva m-a întrebat atunci de unde voi lua energia necesară pătrunderii sondei în adâncime. Încă nu puteam răspunde! Astăzi… cred că pot!

— Interesant! Explică-mi, te rog.

— Când Jean a transportat cristalul spre navă, când lumina stelei s-a concentrat şi a perforat blindajul, mi-a venit ideea. Ai putea spune că-i absurdă.

— Până nu ştiu despre ce-i vorba…

— Ei bine, vreau să construiesc un generator cuantic mare, un fel de tun, al cărui fascicol să împingă sonda în sol.

— E într-adevăr absurd, Anda. Îţi dai seama câtă energie ţi-ar trebui pentru a atinge măcar adâncimea de la Nautilia? De unde s-o iei?

— De la fulgere, Mugur! Bill a calculat-o. Ea se ridică la 110 bilioane kilowaţi pe oră. Recunoaşte că este îndeajuns nu numai pentru a pătrunde până în centrul planetei, ci şi pentru a o perfora.

Mugur se scutură pentru a se dezmetici.

— Vrei să găureşti planeta? Anda… nu… crede-mă, e o idee prea… prea năstruşnică… Auzi, să găurească planeta!

— Nu va fi nevoie s-o perforăm, ci doar să ajungem la centru. Încă ceva; acest corp ceresc seamănă atât de bine cu Pământul, încât, determinându-i structura interioară, o determinăm poate – prin extrapolare – şi pe cea a planetei noastre.

— Ştiu eu… De vreme ce scoarţa e aproape identică, de ce n-ar fi şi restul? Dar, spune-mi, cum extragi această energie formidabilă din atmosferă?

— Simplu! Prin antene ridicate cu baloane captive. Experienţa a fost făcută pe Pământ acum vreo… două decenii şi a reuşit! Odată obţinută, energia fulgerelor va fi dirijată spre tunul cuantic, unde ia naştere fasciculul care

împinge sonda. Mai uită-te o dată la desen, Mugur… Vezi, în interiorul sondei, există două părţi distincte: aici e partea care determină, analizează şi înregistrează, iar aici cea care transmite.

Mugur tot mai dădea neîncrezător din cap. Prea era fantastic… Să împingi o sondă geologică cu un fascicul de lumină… Ideea îi venise Andei atunci când Jean transportase cristalul spre navă. El utilizase însă radiaţii Kapa atenuate, în timp ce fasciculul de tip laser, în loc să împingă, avea să despice sonda. Îi spuse Andei această temere.

— Cum poţi să-ţi închipui că nu m-am gândit tocmai la acest element esenţial? A fost printre cele dintâi probleme pe care le-am rezolvat. Un singur material este capabil să reziste luminii concentrate prin cristal: cristalul! Doar că trebuie aşezat într-un anumit fel, încât să disperseze lumina în loc s-o concentreze. Mă urmăreşti? Acest al doilea cristal pe care-l vom obţine, tăindu-l din primul, va fi aplicat pe partea posterioară a sondei. În el va lovi fasciculul tunului cuantic, lumina concentrată se va dispersa brusc şi va împinge „proiectilul” în sol. Acum e clar?

— Da, Anda, înţeleg, dar nu reuşesc încă să-mi imaginez toate acestea puse în practică.

— Le vei vedea foarte curând! Mâine îi voi prezenta lui Călin proiectul şi schiţele generatorului, ale sondei şi ale instalaţiei de captare a energiei. Nu mă îndoiesc că va fi de acord.

În zilele următoare, activitatea echipajului se concentra asupra realizării planului Andei Vieru. Steiner se angajă să execute instalaţia electronică, McKinley şi Moreau – generatorul cuantic, iar Călin Dan şi Mugur – reţelele de cabluri şi baloanele pentru instalaţia de captare. Celelalte îndeletniciri fură temporar abandonate, iar „Căprioara” începu să semene cu o mică uzină.

Totul se termină neaşteptat de repede. După o săptămână, sonda, un proiectil de aproape un metru lungime, cu vârful ascuţit şi cu un disc de cristal montat la

partea posterioară, stătea pregătită să pătrundă în sol. Exact deasupra ei, pe o schelă solidă, se înălţa tunul cuantic, cu prisma de cristal orientată spre sondă. Cabluri groase duceau de la generator la trei baloane captive, ridicate până la zona de separaţie între cele două atmosfere.

Mugur Vieru alerga de colo până colo, mai emoţionat decât Anda. Steiner verifica pentru ultima dată echipamentul electronic al sondei, iar McKinley mai meşterea la generator, reglând distanţa cristalului.

— Grăbiţi-vă, facem prima probă! îi zori Călin. Anda, putem începe?

— Cred că da! Doar instalaţia de captare a energiei…

— Ce-i cu ea?

— Mă întreb dacă baloanele vor avea suficientă stabilitate. Furtunile care bântuie sus…

— Să n-ai nicio grijă! o asigură Steiner. Cablurile vor rezista. Sper că voi mai apuca să văd sonda ta pătrunzând în centrul planetei.

— Ce-s vorbele astea, Walter?

În urma tratamentului se părea că Steiner îşi revenise, dar, de un timp încoace, se simţea din nou rău. Era cuprins de sfârşeală, ameţea şi era nevoit tot mai des să se sprijine de ceva. În afară de asta îl scuturau frigurile şi-l chinuia o sete pe care n-o putea potoli. Făcea eforturi să-şi ascundă starea în faţa tovarăşilor.

Într-adevăr, ceilalţi nu remarcaseră revenirea bolii lui şi crizele care o însoţeau. Acum, văzându-l gata să cadă, erau consternaţi. Mugur îşi făcea reproşuri pentru că nu-l supraveghease, iar Călin, pentru că-l lăsase să facă eforturi. Îl îndemnară amândoi, sprijiniţi de Anda, să se întoarcă în navă şi să se odihnească.

Lui Steiner îi păru rău că-şi dăduse pe faţă slăbiciunea. Din pricina lui, experimentarea sistemului de foraj întârzia.

— Credeţi-mă, a fost o simplă ameţeală trecătoare. Acum nu mai am nimic! Mă simt excelent. Nu vă pierdeţi timpul…

Îi convinse să-l lase să asiste la probă şi se aşeză pe un dâmb cu iarbă albastră.

Sus, pe cerul trandafiriu, cele trei baloane erau cât bobul de mazăre. Reţeaua de cabluri care le unea avea să capteze în curând energia fulgerelor.

Steiner îşi privea cu duioşie tovarăşii. Câtă putere de muncă avea această femeie pe lângă care anii expediţiei trecuseră fără să lase urme. Şi Bill, şi Jean, şi Mugur! Din ce aluat erau plămădiţi aceşti oameni? Era oare şi el la fel? La fel de puternic şi de dârz? Ce n-ar fi dat s-o poată dovedi celorlalţi, dar mai cu seamă... lui însuşi. Dacă n-ar fi simţit această cumplită sfârşeală, ar fi alergat la ei şi i-ar fi rugat să-l lase să facă ceva greu şi primejdios. Dar mâinile îi atârnau neputincioase şi respira anevoie.

Grupul astronauţilor se foia în jurul tunului cuantic. La un semnal al comandantului se retraseră la o oarecare distanţă. Stăteau nemişcaţi, într-o aşteptare încordată.

Moreau şi Bill aveau binocluri. Comandantul ţinea în mâini micul aparat de telecomandă.

Pe cer se stingea tocmai ultimul fulger. Steiner îşi consultă ceasul şi ceilalţi din grup făcură la fel. Minutele se scurgeau anevoie.

Călin stabili contactul exact în momentul în care lumina fulgerului colora în alb cerul, planeta şi tot ce se găsea pe ea.

Cristalul generatorului cuantic scânteie orbitor şi Steiner îşi văzu tovarăşii îmbrăţişându-se. Veniră în fugă spre el.

— Ce spui, Walter? Ai urmărit? A mers! A mers strună!

Anda plângea de bucurie. Era prima oară când o vedeau plângând.

— Acum pot să vă spun adevărul... În viaţa mea n-am avut atâtea emoţii! Vă mulţumesc din suflet, tuturor. Ne mai rămâne de rezolvat pătrunderea continuă a sondei.

— Nu-ţi face griji, o asigură McKinley, se va aranja şi asta.

Totuşi mai trecu destul timp până ce toate amănuntele tehnice fură puse la punct şi până ce sonda geologică străbătea ritmic perisfera planetei. Anda supraveghea aparatul de recepţie, care imprima pe o bandă datele transmise de minusculul emiţător. Sub forma unor grupuri

de cifre apăreau compoziţia chimică a stratului, densitatea, presiunea, temperatura şi încă alte elemente. Cât timp aceste date nu se modificau, banda rămânea albă. La cea mai neînsemnată schimbare însă, cifrele se înşirau din nou.

Încă după primele 24 de ore, Anda dispunea de un material valoros, privind primii 50 de kilometri ai perisferei. Porţiunea forată era foarte asemănătoare cu una de pe Pământ. Şi aici predominau minerale şi roci bogate în compuşi ai siliciului şi aluminiului. Densitatea acestei zone granitice era de 2,6, cu o infimă parte mai redusă decât cea corespunzătoare a globului terestru.

Fulgerele se succedau cu aceeaşi regularitate, ziua şi noaptea şi sonda înainta. Astronauţii puteau acum să se întoarcă în navă şi doar câte unul rămânea să supravegheze funcţionarea instalaţiei. Călin fusese primul. Îi urmase Moreau şi ultimul era McKinley.

Spre miezul nopţii, când ceilalţi dormeau de mult în cabinele lor, apăru Steiner.

— Cum merge, Bill?

— Bine! Dar tu ce cauţi aici? Mugur ţi-a interzis să părăseşti patul.

— Nu pot să stau. Simt că-mi pierd minţile… Inactivitatea îmi face mai rău decât efortul. Lasă-mă să rămân.

McKinley îl examină neîncrezător. La lumina tuburilor fluorescente, figura lui Steiner părea a unui om sănătos, poate puţin obosit şi cu cearcăne la ochi. Totuşi Bill şovăi.

— Mă tem, Walter. Să nu-ţi facă rău. Mugur m-ar certa şi pe bună dreptate. El ştie mai bine…

— Habar n-are ce-i în sufletul meu. Bill, crede-mă, mă simt în putere şi numai ideea de a face ceva folositor mă întremează. Mugur se gândeşte doar la boala trupului. Medicina însă a înţeles de mult importanţa factorului psihic, care, pentru mine, nu poate fi decât o activitate intensă. Iar el îmi prescrie… odihnă.

McKinley ridică din umeri.

— Fie, rămânem împreună, cu condiţia să stai liniştit. Până în zori nu mai e decât un ceas.

Walter Steiner privea spre cerul de o întunecime

nefirească, pe care nu răsăreau niciodată nici Luna, nici stelele. Aici, bolta era făcută parcă din catran. Cu atât mai violentă apărea lumina fulgerelor, care sfâşia bezna, o destrăma… dar numai pentru o minusculă fărâmă de timp. După aceea, întunericul cuprindea din nou, biruitor, cerul şi planeta.

Instalaţia de foraj funcţiona precis. În jurul baloanelor captive, în momentul fulgerelor, se stârneau scântei albastre. Prisma de cristal arăta ca un monolit de oţel topit, deşi îşi păstra rigiditatea formelor, netezimea faţetelor, ascuţişul muchiilor. Din aparatul de recepţie izvora fluxul nesfârşit al benzii, cu sute şi mii de cifre.

Steiner se plimba agale prin iarba albastră şi se gândea. Se gândea la Pământ, la micul orăşel Liebau în care se născuse. Era primăvară acum la Liebau, sau toamnă? Răsăreau ghioceii pe covorul verde, catifelat, de pe malul marelui fluviu sau se rumeneau strugurii pe dealul Wolfberg? Dar cum era Viena în această clipă? Ca de obicei, scăldată în lumina marilor bulevarde, forfotind de oameni veseli, îndrăgostiţi de muzică…

„Wien, Wien, nur du allein…”

Fredona melodia cu o adâncă tristeţe. Zadarnic încerca Mugur să-i dea curaj. Boala lui nu avea leac. Era osândit şi o ştia. Câteva săptămâni încă sau poate câteva luni… Apoi va rămâne pe veci în această lume fără soare şi fără stele, în această lume a beznei şi a fulgerelor.

Se statornicise obiceiul de a lăsa, pe fiecare corp ceresc explorat de Pământeni, câte o mărturie a trecerii lor. Aci, pe planeta a 4-a a stelei Toliman, acest semn va fi trupul lui.

Îşi reluă plimbarea. McKinley, aşezat pe un dâmb din apropiere, aţipise. Dinspre dreapta, unde se înălţa schela tunului cuantic se auziră nişte pocnete. Steiner se opri. Într-un loc pâlpâiau scântei albastre. Vru să-l trezească pe Bill, dar se răzgândi. Scânteile se înmulţeau şi se prelingeau de-a lungul cablului. Transmisionistul înţelese. Baloanele, deşi bine fixate, erau agitate fără încetare de furtună şi

smuceau, la rândul lor, conductorul electric. Stratul izolator se rosese şi, din clipă în clipă, se putea produce o catastrofă. Un scurtcircuit şi generatorul împreună cu preţiosul cristal erau distruşi.

Walter Steiner se simţi dintr-o dată tânăr şi plin de vigoare. Muşchii i se întăriră, spatele i se îndreptă, ochii căpătară priviri îndrăzneţe. Moleşeala care-l apăsa de când fusese iradiat se risipi. Alergă la lada cu unelte şi luă pompa cu lacul izolator. Apoi opri generatorul şi lumina din cristal se stinse. Urcă, cât de repede putu, scara şi, ajuns la capătul de jos al conductorului, începu să se caţăre.

„Ca la ora de gimnastică când ne suiam pe funie”, râse el în sine.

Se miră singur că avea puterea să ajungă până în dreptul rosăturii. Mai rămăseseră vreo patru minute până la fulgerul următor.

Puse pompa în funcţiune şi jetul de izolant ţâşni Părţile metalice dezgolite se acopereau cu o pojghiţă care se îngroşa destul de repede.

Steiner se căţără mai sus, căci zărise o altă porţiune roasă. Vru să acţioneze pompa, dar acum jetul refuză să pornească. Vreun fir de praf pătrunsese probabil în duză. Deşurubă ţeava, o curăţă şi o fixă la loc. Apăsă pe declanşator şi lichidul izolant porni.

Dar în aceeaşi clipă se iscă fulgerul! O jerbă de scântei albastre… şi degetele lui Walter Steiner se crispară de cablu.

DIN ÎNSEMNĂRILE ANDEI VIERU, DESPRE STRUCTURA INTERNĂ A PLANETEI A 4-A

Cunoaştem acum structura internă a planetei a 4-a, kilometru cu kilometru, strat cu strat. Şi, totodată, o cunoaştem în bună măsură şi pe cea a Pământului nostru! Căci cele două corpuri cereşti sunt, în afara unor mici deosebiri neesenţiale, identice. Planeta se împarte în trei geosfere pe care le vom numi, ca pe globul terestru, perisfera, mezosferă şi centrosfera. Perisfera formează

pătura solidă şi are o grosime de 1 268 de kilometri. Partea ei superioară, litosfera, măsoară în punctul forat 112,5 km şi se compune din feldşpat, amfiboli, cuarţ, calcit, pirită şi alte minereuri, care, asociate, alcătuiesc rocile. Există roci magmatice – graniţe, porfire, andezite, diorite, gabrouri, bazalte, apoi roci sedimentare – pietrişuri, nisipuri, conglomerate, gresii, argile, gips, calcare, cărbuni, şi roci metamorfice – gnaisuri, micaşisturi, marmură şi altele.

Sub litosfera se întinde aşa-numita mezosferă, cuprinsă între adâncimile de 1 268 şi 2 997 kilometri, în care materia se află într-o stare solidă, supraîncălzită.

Centrosfera, între nivelul de 2 997 kilometri şi centrul planetei, aflat la adâncimea de 6 378 de kilometri, reprezintă o treime a masei acesteia. Ea are, ca şi întregul corp ceresc, o compoziţie chimică omogenă. Compoziţia „sâmburelui” nu diferă de cea a mezosferei şi perisferei decât prin starea ei fizică specială; rocile au devenit metalice sub influenţa presiunii.

Densitatea globului creşte în raport cu adâncimea începând cu 2,4 şi ajungând până la 8,1 la nivelul de 2997 km. În centru, densitatea ajunge la 12 şi presiunea la 3 100 000 atmosfere.

Temperatura, la 3 000 de metri este de 100°, iar la 50 de km, de 1 200°C. aici rocile încep să treacă într-o stare semifluidă, de magmă. Sub învelişul granitic, temperatura se urcă mult mai încet. În centrul planetei, sonda a măsurat 3 740°C.

Acestea sunt câteva date generale, obţinute în urma forajului, ale cărui benzi înregistratoare constituie un material ştiinţific de o valoare incalculabilă. Sistematizarea şi interpretarea datelor va permite alcătuirea unor hărţi şi grafice ale subsolului, determinarea zăcămintelor şi poate, mai târziu, stabilirea modului de formare al planetelor de acest tip.

Am hotărât să dăm acestei prime operaţii de foraj până la centrul unei planete numele de „Operaţie Steiner”, în memoria celui care şi-a jertfit viaţa pentru reuşita ei.

FONOGRAMĂ

— Acestea sunt faptele, profesore. Pentru prima oară în istorie, oamenii au determinat prin analogie, printr-o comparare directă, structura internă a planetei lor. A fost, cred, un punct de răspântie.

— Fireşte, un moment crucial. Eroii tăi, Sinac, s-au comportat excepţional.

— Vă gândiţi la Steiner?

— Da, mai ales la el. Şi mă întreb ce s-a petrecut în mintea lui când a salvat instalaţia de foraj.

— Şi pe mine m-a preocupat această problemă. M-am străduit s-o privesc cu ochii omului din anul 2 000, aşa cum mă sfătuiţi mereu.

— Şi concluzia?

— Walter era foarte bolnav, probabil nevindecabil. Radiaţiile recepţionate pe planeta a cincea se cuibăriseră în organismul lui şi tratamentul, pe vremea aceea rudimentar, nu producea decât ameliorări trecătoare.

— Steiner ştia?

— Desigur! De aceea, consideram mai întâi că a fost un gest de disperare.

— Cu neputinţă! Refuz să cred!

— Îmi ziceam că acum un mileniu, oamenii nu aveau tăria săvârşirii unui asemenea act de eroism. De aceea am cerut centrului electronic de istorie o statistică..

— Şi?

— În 46 825 de cazuri similare, înregistrate între anii 1960 şi 2000, un număr de 46 231 de fapte de eroism au fost făcute de oameni perfect sănătoşi. Asta înseamnă… 98,73 procente.

— Ai văzut, Sinac! Exact aşa judecam şi eu. Walter Steiner ar fi acţionat la fel, chiar dacă ar fi fost în plenitudinea capacităţii sale fizice.

— Iată încă o dovadă, profesore Ator, că profilul moral al omului din acele timpuri se aseamănă tot mai mult cu cel al contemporanilor noştri. Şi totuşi, de ceva îmi pare

rău…

— Anume?

— La un moment dat, Anda Vieru plângea. Vă amintiţi? Spuneam acolo că era pentru prima dată când tovarăşii ei o vedeau plângând.

— Şi ce nu-ţi place în asta? Te-ai obişnuit s-o ştii pe eroina ta numai în postură de… sloi de gheaţă?

— Tocmai! Regret că primele lacrimi ale Andei au fost vărsate dintr-o pricină… ştiinţifică, şi nu din dragoste…

— Nu ştiu cum să-ţi explic, Bill, dar parcă am trăit toată viaţa la fel ca acuma. Parcă m-aş fi născut pe această navă, parcă n-aş fi cunoscut alţi oameni decât pe voi. Cred că am început să uit Pământul.

McKinley ridică din umeri.

— Aşa eşti tu, Jean. Trăieşti cu mare intensitate prezentul. Atât de intens, încât dispare trecutul. Asta e uneori bine. În situaţia noastră, chiar foarte bine. Totuşi nu cred…

Moreau îl întrerupse fără să audă ultimele cuvinte.

— La şcoală îmi plăceau grozav ştiinţele naturii şi nu puteam suferi istoria. Prima mea soţie îmi reproşa mereu că uit aniversările din familie.

— Prima soţie?

— Am fost de trei ori căsătorit, dar n-am putut păstra pe niciuna. Susţineau toate că le neglijez. Aveau dreptate…

— Şi te simţi bine singur?

— Nu m-am întrebat niciodată! N-aveam timp! Zilele îmi sunt atât de pline şi gândurile mele aleargă, aleargă… Atât de intens e acest ritm, încât nu mă uit nici îndărăt, nici la ceilalţi…

— Cam curioasă teoria asta, Jean.

— Să nu crezi că sunt individualist. Am un spirit de echipă foarte dezvoltat, dar îţi repet, n-am timp. Uite, acuma, voi sistematizaţi şi interpretaţi datele culese pe planeta a 4-a. Eu am şi uitat-o. Mă preocupă numai şi numai etapa următoare.

Moreau tăcu brusc. Se gândea intens şi-şi mângâia nervos bărbia. Crezând că discuţia se încheiase, McKinley se ridică.

— Stai! îl opri secundul. Am vorbit prostii. Nu-i nimic adevărat. Cum era să uit planeta a 4-a, când acolo a rămas Walter? Nu… nu… ar fi monstruos să n-ai amintiri. Cum să-ţi piară din memorie planeta pe care ai văzut lumina zilei, unde trăieşte sau a trăit fiinţa care ţi-a dat viaţă? Mama mea e o femeie extraordinară, Bill, şi tânără! N-are nici 60 de ani. E înaltă, cu nişte ochi albaştri ca marea la Antibes. E inginer, construieşte maşini cibernetice. Când pornesc într-o expediţie, iau cu mine portretul ei. L-am avut pretutindeni, pe Hermes, în drum spre Jupiter şi acum. Îl am asupra mea ori de câte ori părăsesc racheta. Nu mă despart niciodată de el. Să ţi-l arăt…

Moreau dădu la o parte obiectele de pe masă şi ridică un fel de porthart din plastic negru, prevăzut cu o închizătoare metalică şi cu o curea.

Se pregăti să scoată fotografia.

— Stai, Jean! Ce-i asta?

Pe porthart erau nişte pete galbene, foarte asemănătoare cu mucegaiul. Tăblia metalică a mesei purta aceleaşi pete. Ele se întindeau, se măreau, trecând cu repeziciune de pe un obiect pe altul.

De-a lungul piciorului mesei, puful galben coborâse spre podea.

Moreau se dădu speriat înapoi.

— Nu înţeleg cum a pătruns asta în navă! Am dezinfectat totul, costumele, containerele…

McKinley îl privi ţintă.

— Pe planeta a 4-a ai avut fotografia cu tine?

— Desigur, ca întotdeauna. O purtam atârnată de curea…

— Ai dezinfectat-o la întoarcere?

— Să-mi amintesc. Am intrat în camera-ecluză cu braţele încărcate cu materialul biologic, seminţe de plante şi probe de ţesut… Am aşezat cutiile pe podea… A, acum ştiu: una s-a desfăcut şi nişte seminţe s-au risipit pe jos. M-am aplecat să le adun… dar porthartul mă stingherea. L-am

scos şi l-am atârnat de un cârlig. Apoi am deschis duşul cu dezinfectant şi am stat, conform instrucţiunilor, cinci minute. Şi cutiile stăteau sub jetul de dezinfectant.

— Dar porthartul?

— Era atârnat pe perete. Uitasem de el. Iar am încurcat-o, Bill, nu-i aşa?

— Să-ţi spun că ai procedat ca un copil fără minte? N-are rost, o ştii şi singur. Iar mucegaiul ăsta se tot întinde… Dacă nu-l oprim, într-o zi, două, întreaga navă va fi… Stai, ce faci?

Moreau turnase apă peste puful galben şi încerca să-l înlăture cu o perie. Dar la contactul cu lichidul, mucegaiul se înviora, căpăta o culoare mai intensă şi se întindea cu şi mai mare repeziciune.

McKinley îşi ieşi din fire.

— Nu eşti în toate minţile, Jean! Să torni apă peste un organism, fără să ştii ce reacţie se declanşează. Pe onoarea mea, eşti un pericol pentru întregul echipaj.

Strigătele sale îi atraseră pe ceilalţi. Intrară în cabina lui Moreau şi Bill le explică în câteva cuvinte ce se întâmplase. Se rezumă însă strict la fapte, fără să-i aducă lui Jean învinuiri. Dimpotrivă, încerca să-i găsească scuze.

Comandantul îi ceru lui Mugur să facă urgent analiza mucegaiului şi să încerce să descopere un mijloc de a-l distruge. Cabina secundului fu închisă.

Peste câteva ceasuri însă, prezenţa mucegaiului fu constatată în alte două încăperi individuale şi în cabina-atelier.

Situaţia deveni din ce în ce mai critică. Puful galben invadase podelele, pereţii şi mobila. El acoperi hublourile, pătrunse în câteva lăzi cu alimente şi scoase din funcţiune o seamă de aparate.

Aşteptau verdictul lui Mugur, ştiind că doar cunoaşterea mecanismului biologic va putea permite găsirea unor mijloace de luptă. Dar Vieru întârzia. Mucegaiul galben îi dădea şi lui de furcă.

Trecu ziua, apoi încă una. Mucegaiul se strecurase în alte cabine individuale şi în postul de comandă. Călin conectă

toate mecanismele navei la pilotul electronic, stabili programul şi închise încăperea.

În camera de zi, atmosfera era apăsătoare. Oamenii aveau feţele îngrijorate şi priveau mereu spre uşa laboratorului lui Mugur. Pe ecranul telescopului, planeta a 3-a se mărea pe măsură ce distanţa scădea. În atmosfera străvezie, ca a Pământului, pluteau nori albi şi cenuşii. Datele transmise de o sondă teleghidată confirmară asemănarea, stabilind compoziţia amestecului. El era foarte asemănător cu cel din jurul globului terestru, însă cu o cantitate ceva mai mare de oxigen.

Moreau era de nerecunoscut. Sentimentul vinovăţiei devenea din ce în ce mai apăsător. Din pricina neglijenţei lui, viaţa în rachetă se asemăna acum cu cea dintr-o fortăreaţă asediată. Duşmanul găsise o breşă în sistemul de apărare şi se infiltra neîncetat, câştigând noi şi noi poziţii. Mai mult, etapa următoare a expediţiei era ca şi compromisă. Aveau să ajungă în apropierea planetei dar, în situaţia lor, nu puteau să coboare. De aceea pilotul automat fusese programat pentru o apropiere până la 1000 de kilometri şi, pe urmă, pentru un zbor circumplanetar.

Secundului îi treceau prin creier toate acestea şi se căznea să găsească o ieşire. Uneori părăsea cabina centrală şi se ducea într-o încăpere unde râcâia disperat, cu o daltă, puful galben. Ştia bine că ceea ce face e o copilărie, că în câteva clipe locul se acoperă cu un strat la fel de gros.

La sfârşitul celei de a doua zile, „Căprioara” se plasă pe orbită în jurul planetei a 3-a. Mugur Vieru nu adusese încă niciun rezultat.

Moreau se apropia din când în când de uşa laboratorului, bătea timid şi întreba:

— Cum stai, Mugure?

Acesta îl repezea:

— Vezi-ţi de treburile tale şi lasă-mă în pace.

Purtarea lui Vieru îl îndârjea pe secund. Căuta să născocească ceva, să le arate celorlalţi că Moreau nu e numai un încurcă-lume. După ce Anda, Bill şi Călin se

culcară în hamacurile lor – de când fuseseră închise cabinele, dormeau în camera de zi – Jean ieşi tiptil.

Nu-l zări nimeni. Treaz era numai Mugur, care lucra în laboratorul său.

Găsind uşa cabinei de comandă încuiată, Jean meşteri la sistemul de închidere şi curând, calea era liberă.

Interiorul oferea o privelişte dezolantă. Aparatele, fotoliile destinate piloţilor, totul dispăruse sub un strat gros de mucegai. Prin aer plutea un nor gălbui de spori.

Secundul nu se sinchisi. Intră decis, îndepărtă superficial mucegaiul de pe indicatoarele, manetele şi butoanele tabloului şi se instală în faţa lor.

Decuplă pilotul automat şi luă manşa între mâini. Botul ascuţit al „Căprioarei” se înclină spre suprafaţa planetei.

În laborator, Mugur isprăvise. Se ridică şi făcu mişcări de gimnastică („în stilul Andei”, gândi), pentru destindere. Lucrase 48 de ore, fără somn şi aproape fără hrană. Rezultatele cercetării sale însă erau gata, transcrise pe fişe. Putea fi mulţumit, reuşise să afle absolut totul despre mucegaiul galben.

În camera de zi, Călin, Anda şi Bill dormeau. Zgomotul uşii îi trezi. Coborâră din hamacuri şi veniră în întâmpinarea lui Vieru.

Faţa trasă, acoperită cu o barbă ţepoasă, ochii roşii din spatele ochelarilor stăteau mărturie eforturilor pe oare le făcuse.

— Precum vedeţi, am terminat! spuse el cu un glas neaşteptat de proaspăt. Sunt colonii de ciuperci microscopice, care se aseamănă mult cu Philobus-ul terestru. Trăiesc în orice mediu, dar preferă umezeala şi căldura. Nu pot fi distruse de nicio substanţă chimică şi nici de radiaţii. Aşadar, n-avem ce să-i reproşăm lui Jean. Chiar dacă ar fi dezinfectat porthartul, mucegaiul tot ar fi pătruns în navă.

Am încercat totul: acizi, baze, substanţe toxice, raze Roentgen, gama, ultraviolete… Radiaţia gama constituie chiar un stimulent pentru creşterea lor.

— Deci, niciun punct vulnerabil? întrebă Călin dezamăgit.

— Unul singur, un… călcâi al lui Achile! înmulţirea este legată de un heliotropism foarte pronunţat. Purtătorii capsulelor cu spori se îndreaptă spre lumină şi explodează numai în prezenţa ei. Ciclul vital este foarte scurt, fiecare generaţie neputând trăi decât cel mult 1–2 zile. Dacă reuşim să întrerupem înmulţirea…

— Cum asta? În ce fel?

— Acolo, pe planetă, emisia de spori are loc o dată cu fulgerele, adică din nouă în nouă minute. În interiorul navei, stimulate de lumina tuburilor fluorescente, exploziile capsulelor s-au accelerat, repetându-se la intervale de câteva zecimi de secundă. Asta explică dezvoltarea impetuoasă a prafului galben. Nu ne rămâne decât…

— …să cufundăm cabinele în întuneric!

— Întocmai! În absenţa luminii, ejecţia sporilor se va opri, ciuperca va fi silită să-şi sisteze înmulţirea. După două zile, şi celelalte funcţii vitale se vor stinge. Noi va trebui să înlăturăm cu grijă rămăşiţele de pe toate obiectele şi acest… incident neplăcut va putea fi dat uitării. De altfel…

Zgomot de motoare umplu pe neaşteptate încăperea. Nava, care până atunci zburase liniştită prin propulsie cuantică, se cutremură şi începu să vibreze.

— Reactoarele! Au pornit reactoarele, răcni Călin, repezindu-se spre uşa cabinei de comandă. O găsi încuiată.

Până s-o deschidă, se produse un şoc atât de puternic, încât se rostogoliră pe jos.

Apoi nava rămase nemişcată.

Călin izbuti să pătrundă în cabina de comandă. Îl întâmpină ceaţa de spori care plutea grea prin aer. În fotoliu zări vag silueta lui Moreau.

— Jean, ce-i cu tine?

— Totul în ordine, căpitane! Suntem pe planeta a 3-a!

Secundul se lăsă greu pe spate şi-şi pierdu cunoştinţa.

În interiorul „Căprioarei” nu pătrundea nicio licărire. Lămpile fuseseră stinse, hublourile prevăzute cu jaluzele negre, indicatoarele fosforescente ale aparatelor de bord acoperite. Ardeau câteva becuri roşii la lumina cărora, de

bine de rău, te puteai orienta. Astronauţii erau – spuneau ei – de o „veşnicie” pe planeta a 3-a a stelei Toliman, fără să fi putut arunca măcar o singură privire afară.

Era o grea încercare pentru nervi, dar nimeni nu se plângea. Secundul se trezise din leşin şi Mugur îl trata cu inhalaţii de aer ozonizat. Analizele arătaseră că sporii mucegaiului nu erau otrăvitori. Aveau însă un efect dăunător asupra căilor respiratorii şi plămânilor. Moreau inspirase o cantitate apreciabilă, dar Vieru spera că „spălătura” cu ozon îl va pune pe picioare.

Aşa se şi întâmplă.

Când intră timid în camera de zi, fu întâmpinat – spre marea lui mirare – cu aceeaşi prietenie ca de obicei. Anda îl pofti la masă, Călin se consultă cu el într-o chestiune tehnică, iar Bill – lucru nemaiîntâlnit – îi oferi un pachet de ciocolată.

Moreau află că nu din vina lui pătrunsese mucegaiul în navă şi asta îi luă o piatră de pe inimă. Ceru de lucru, dar după câteva minute se văzu obligat să renunţe. Mugur îl duse în cabină şi îi dădu îngrijiri.

Obiectivul principal era acum curăţarea navei de resturile mucegaiului galben. Deşi se desprindea uşor, avură multă bătaie de cap, căci firele se cuibăriseră în cele mai neaşteptate locuri. După două zile, încă mai găseau prin crăpături rămăşiţe de micelii şi spori. Pentru mai multă siguranţă, puseră în funcţiune puternicele pompe folosite în cazul pătrunderii unor gaze toxice. În ziua a treia, în sfârşit, nu se mai găsi nicăieri vreo urmă de ciupercă. Totul era curat şi lucea ca oglinda.

În a patra zi, după un ultim control minuţios, jaluzelele fură ridicate şi uşa camerei-ecluze se deschise larg în faţa echipajului rachetei „Căprioara”.

Plecară să exploreze planeta a 3-a, Călin, Anda şi McKinley. Moreau încă n-avea voie să părăsească nava, iar Mugur, spre marea lui dezamăgire, trebuia să rămână să-l îngrijească.

Lângă patul lui Jean era un mic luminator, prin care apărea, ca într-o ramă, un peisaj al planetei. Când îl văzuse

prima oară, pe jumătate adormit, strigase:

— Acesta-i Pământul! Mugur, suntem din nou pe Pământ.

Natura celei de a treia planete a stelei Toliman semăna într-adevăr cu cea terestră dintr-o eră geologică îndepărtată. Cerul era albastru, cu mici nori Cirrus, parcă pictaţi, iar vegetaţia de o surprinzătoare bogăţie şi varietate. Pe o dună, la marginea unei bălţi, creşteau plante asemănătoare ferigilor de azi. Spre stânga se vedea un grup de trunchiuri scunde, aproape sferice, împodobite cu flori mari albe, purtând în vârf un smoc de frunze de palmier. O stâncă acoperită cu muşchi era înconjurată de ierburi de înălţime mijlocie.

Din apa smârcului se ridicau copăcei cu frunze de ferigă şi nişte plante în formă de sfeşnice cu mai multe braţe. În fund se întindea o pădure de conifere, ce puteau fi confundate uşor cu brazii noştri.

— Într-adevăr, spuse Mugur, ne aflăm parcă în plin mezozoic terestru, în perioada jurasică de acum 150 milioane de ani. Pe atunci, coniferele erau foarte bine reprezentate; existau araucarii, cu ace dispuse în spirală, apăruse şi familia brazilor şi taxodiile. Plantele asemănătoare cu palmierii creşteau în mai toate zonele globului. Vezi tufele acelea? Ce bine seamănă cu caytoniile, iar cele de dincolo, cu dyctophylele. O adevărată comoară pentru un paleobotanist…

— Pe mine, dragă Mugur, care nu sunt paleobotanist, toate acestea nu-mi spun nimic. Dar ţie, văd că-ţi fierbe sângele în vine.

— Te miri? Ard de nerăbdare să culeg aceste plante, să iau probe de polen, de spori, de seminţe, să studiez sistemul vascular al frunzelor, să determin compoziţia solului în care cresc. Nici nu visezi ce importanţă ar avea pentru ştiinţă un studiu comparativ între plantele noastre de azi şi acestea, aproape identice cu strămoşii lor. Dacă aş putea…

— Te-ai repezi afară şi te-ai apuca de lucru, nu-i aşa? Şi de ce n-o faci?

— Găsesc întrebarea nelalocul ei…

— Aha, trebuie să stai cu mine şi să mă dădăceşti? Ca şi când te-aş fi rugat s-o faci. Află că mă simt excelent şi că nu am nevoie de asistenţă medicală.

— Ţi se pare! Acum totul merge bine, dar din senin poate să se producă o nouă criză de sufocare.

— Ei şi? Mare lucru să deschizi butelia cu ozon? Te rog, Mugur, du-te, lasă-mă.

— Inutil să insişti.

— Ia-mi pulsul, temperatura, tensiunea, palpează-mă, ciocăneşte-mă, fă-mă să scot limba, fă tot ce vrei cu mine şi dacă găseşti un singur motiv, nu pleca! Îţi repet, mă simt bine şi n-am nevoie de ajutor.

— Cu neputinţă, Jean. Rămân aici, lângă tine. Asta-i.

Se instală în faţa hubloului şi contemplă suspinând surprinzătorul peisaj al celei de a treia planete.

Grupul de astronauţi ajunsese cu aviotancheta într-un punct situat la vreo 3 km de „Căprioara”. Aici se despărţiră.

McKinley pomi în zbor spre nord, iar Călin şi Anda o luară pe jos în direcţia opusă. Se înţeleseră să se întâlnească peste patru ore.

Străbăteau o autentică junglă tropicală. Ferigi, mari ca nişte evantaie, dar de o altă nuanţă decât pe Pământ, creşteau de-a valma în cele mai bizare poziţii. Se contorsionau, se ridicau şi se acopereau unele pe altele, în luptă îndârjită pentru lumină şi spaţiu. Printre ierburi ţâşneau, ca nişte lumânări, trunchiurile unor conifere.

Culoarea predominantă a peisajului era verdele de toate tonalităţile, de la cea mai deschisă, a ierbii care dă colţ, până la cea aproape neagră, a mării răscolită de furtună.

Era cald. Prin aer pluteau miasme grele, de pământ mustind de apă şi de plante în putrefacţie. Răsunau zumzetele miriadelor de insecte şi ţipete ascuţite de animale.

Se mişcau greu sub povara costumelor şi a instrumentelor. Încercară să înainteze drept spre sud, dar terenul mlăştinos îi obligă să ocolească. Nimeriră astfel în această pădure care, pentru orice naturalist, valora cât o

comoară. La fiecare popas comandantul, ţinându-şi făgăduiala făcută lui Mugur, culegea plante şi captura insecte; Anda se îndeletnicea cu prospecţiuni geologice. Aparatura specială, de dimensiuni minuscule, de care se folosea, permitea stabilirea compoziţiei rocilor până la o adâncime de 3 kilometri şi deci descoperirea unor zăcăminte.

— Ceva nou? întrebă Călin de departe.

— Destule! Am găsit fier, petrol, asfalt şi cărbune. Mai cu seamă zăcămintele petrolifere sunt importante.

Comandantul se apropie.

— Ascultă, Anda, de ce o fi solul pe-aici atât de umed? Am impresia că, cel puţin în această perioadă a anului, ploile nu abundă…

— Din cauza inundaţiilor, cred. Dacă mezozoicul de-aici se aseamănă cu cel de pe Pământ – şi avem toate motivele s-o afirmăm – ne aflăm acum într-o perioadă cu activitate vulcanică redusă, cu revărsări bazice submarine, cu ridicări şi coborâri de terenuri, însoţite de inundarea parţială a uscatului.

Pădurea virgină se mai rărise. În locul ferigilor creştea o iarbă scundă, care nu stânjenea mersul, iar copacii erau răzleţi. Printre trunchiuri apăru o colină, tocmai potrivită ca punct de observaţie. Se grăbiră să ajungă în vârf.

Se vedeau bine împrejurimile. Drept în faţă era ţărmul nisipos al unei mări liniştite, cu valuri mărunte. Priveliştea, calmă şi idilică, amintea de cea a plajelor ferite, puţin frecventate, ale Mediteranei, cu nisip argintiu şi cu scoici multicolore.

Pe Anda o izbi din nou asemănarea cu peisajul terestru.

— Spune, Călin, ţi-ai fi imaginat? În ţinuturile cu vegetaţie luxuriantă, în jungla pe care am străbătut-o, eram într-adevăr pe Pământ, dar pe un Pământ de acum milioane şi milioane de ani. Aici însă, te poţi crede pe malul unei mări terestre de azi, albastră şi fermecătoare… Nu-ţi vine şi ţie să te cufunzi în valuri, să înoţi departe, în larg, ca apoi să te întorci şi să-ţi răsfeţi trupul la mângâierea razelor aurii?

Călin Dan o privi duios. Anii expediţiei nu lăsaseră urme

pe obrazul ei. Doar în jurul ochilor apăruseră câteva crestături fine. Anda era neschimbată. Avea acelaşi aer de optimism, acelaşi surâs deschis, acelaşi farmec. Călin se gândi că nu va înceta niciodată s-o iubească, la fel ca în tinereţe, la fel ca vulturul din legenda lui Ascaragua. Dar asta îl privea numai pe el.

Se mai uită o dată la chipul ei şi îi răspunse:

— Din păcate încă nu ne putem gândi la scăldat. Deocamdată, nu ştim dacă aerul ne este dăunător, darmite apa. Vor trebui făcute analize şi experienţe pe organismele vii aduse de pe Pământ. Numai aşa vom putea constata dacă mediul ne este prielnic sau nu. Trebuie, deci, să ne resemnăm…

Anda râse:

— Comandante, mă supun, căci sunt un membru disciplinat al echipajului. Şi acum încotro?

— E timpul să ne întoarcem la navă. Sper că şi Bill a isprăvit.

Coborâră dealul şi o luară înapoi spre pădurea cu ferigi şi palmieri. Era cu neputinţă să te rătăceşti.

Croiseră, la venire, o cărare prin desiş şi acum mergeau de-a lungul ei.

Deodată Călin se opri. În jurul lor ierburile erau culcate, ca şi când o cireadă de vite ar fi trecut în goană. Dinspre dreapta se auziră trunchiuri frângându-se, un fel de şuierat şi apoi răgete, care-ţi îngheţau sângele în vine.

Călin o apucă pe Anda de mână şi o trase după el spre un trunchi gros, care-i putea acoperi.

Zgomotele se apropiau. Pământul se cutremură, câţiva palmieri se prăbuşiră şi din desiş se rostogoli un imens ghem viu de un verde-cenuşiu. Două animale gigantice, încleştate într-o luptă pe viaţă şi pe moarte, izbeau orbeşte în tot ce întâlneau.

Anda vru să părăsească ascunzătoarea, ca să poată privi mai bine, dar comandantul o trase înapoi.

— Fii prevăzătoare!

— Lasă-mă, trebuie să-i văd… A, parcă ar fi un Ceratosaur şi un Iguanodon, doar că sunt mult mai mari

decât cei din jurasicul terestru. „Ceratosaurul” măsoară vreo 8–9 metri, iar duşmanul său este de două ori mai lung…

Lupta continua, devenind tot mai sângeroasă. Giganticul saurian, ierbivor de bună seamă, încerca să-şi înăbuşe adversarul sub greutatea trupului său, în timp ce celălalt ataca furibund cu colţii săi lungi.

— Ierbivorul n-are nicio şansă, soarta lui e pecetluită, spuse Anda. Maxilarele sale n-au nici forţă, nici dinţi ascuţiţi. Pe când celălalt… priveşte…

Fiara muşca lacomă, aţâţată de mirosul sângelui şi încurajată de rezistenţa tot mai slabă a duşmanului. Un ultim răcnet şi uriaşul se prăbuşi. „Ceratosaurul” abia reuşise să se desprindă, când se şi năpusti asupra trupului nemişcat, ca să-l devoreze. Smulgea hălci mari de carne roşie…

Scârbită, Anda întoarse capul.

Era primejdios să mai zăbovească şi Călin îi făcu semn.

— Acum e momentul! În timp ce se ghiftuieşte, animalul nu ne va observa.

Se retraseră tiptil după nişte ierburi înalte, apoi o luară la fugă. După toate calculele, aveau de străbătut mai puţin de doi kilometri până la rachetă. Totuşi, după o oră şi jumătate de mers, încă nu dăduseră de ea.

— Se pare că am greşit drumul! observă Anda neliniştită.

Consultară busola, apoi chemară prin radto „Căprioara”. Răspunse Mugur. După calitatea recepţiei, îşi dădură seama că se aflau la o distanţă mult mai mare decât crezuseră. Vieru le spuse că pe navă totul era în ordine şi că aşteaptă întoarcerea lor.

— Asta şi vrem, dar se pare că ne-am rătăcit. Dacă poţi, Mugur, lansează nişte trasoare, ceru Anda.

— N-aveţi nicio grijă. În câteva minute, veţi şti încotro s-o luaţi.

Biologul găsi trasoarele de semnalizare, se echipă şi ieşi ca să le lanseze.

Tocmai atunci, pe Moreau îl cuprinse din nou moleşeala. Vru să meargă după Vieru să ceară ajutor, dar totul din jur

porni să se învârtească. Picioarele i se muiară, o ceaţă îi împânzi ochii şi căzu.

Anda şi Călin văzură aprinzându-se pe cer trei steluţe galbene. Erau la 5–6 kilometri de navă, ceea ce, în condiţiile mersului prin junglă, era o distanţă considerabilă. Îşi pierduseră orientarea şi în loc să se apropie de „Căprioară”, se îndepărtaseră de ea.

— Nu face nimic, încercă Anda să glumească, o să ne mai plimbăm niţel!

Călin luă lucrurile mai puţin uşor. Aici, la fiecare pas erau primejdii, după fiecare trunchi, din spatele fiecărui tufiş te pândea moartea. Iar el avea datoria s-o ocrotească, s-o readucă teafără pe Pământ.

Mergeau foarte aproape unul de altul, atenţi la orice mişcare, la orice zgomot dubios. Dar nu parcurseseră decât câţiva metri, când un bubuit prelung, ca un tunet îndepărtat, îi făcu să se oprească. Cerul era senin şi nu putea fi vorba de furtună.

— Pare să vină din subteran, presupuse Călin.

Anda se culcă în iarbă şi-şi lipi casca de sol. Zgomotul venea într-adevăr din adâncuri. Când se ridică, arăta îngrijorată.

— Acolo se petrece ceva! Chiar sub noi! Ar trebui să părăsim această regiune şi să-i avertizăm şi pe ceilalţi! Bine ar fi să vină Bill să ne ia cu aviotancheta…

— Să vorbim mai întâi cu Mugur.

Reglându-şi aparatul pe frecvenţa „Căprioarei”,

Călin strigă în microfon:

— „Căprioara!” Mugur! Mă auzi? Răspunde! Alo, Jean! De ce nu răspundeţi?…

În clipa aceea se produse catastrofa.

Bill McKinley pilota aviotancheta la înălţime mică şi filma de zor. Fixase de-acum pe peliculă imagini din câteva regiuni caracteristice ale planetei, de şes, de deal şi de munte, apoi cursuri de apă, lacuri… Intenţia lui era să realizeze un documentar, care să înlesnească cunoaşterea celei de a treia planete. După planurile generale aveau să

urmeze detalii ale vegetaţiei şi aspecte din viaţa animalelor celor mai reprezentative. Ultima parte prevedea filmarea planetei de la mare înălţime.

În căutare de subiecte interesante, scruta neîntrerupt suprafaţa prin vizorul fix al aparatului.

O câmpie… câteva dealuri… o pădure… din nou câmp… un pârâu, încă unul… pământ negru, mocirlos… un lac…

În apa puţin adâncă de la marginea lacului, nişte pete negre îi treziră curiozitatea. Supunându-se pilotului, aviotancheta îşi reduse înălţimea, coborând până la 50 de metri. Petele negre se dovediră a fi nişte prăjini subţiri, terminate sus cu măciulii, care se legănau în ritmul valurilor.

Vuietul motorului stârni destul de târziu panică. „Trunchiurile” începură să se mişte, să şerpuiască şi apoi să se cufunde, făcând să clocotească apa. Câte unul se apropia de mal, scoţând la iveală un trup masiv, greoi, de culoarea cositorului, prevăzut cu înotătoare. McKinley recapitulă în gând cunoştinţele sale paleozoologice. Animale de apă, măsurând vreo 13 metri, cu gâtul lung şi capul foarte mic…

Vieţuitoare asemănătoare trăiseră pe vremuri şi pe Pământ, dar nu-şi reaminti numele. În orice caz, văzuse într-un muzeu de ştiinţe naturale o reconstituire.

Dar acestea erau vii! Un asemenea prilej nu trebuia scăpat. Trebuia să aterizeze neîntârziat şi să încerce să filmeze animalele de aproape.

Aviotancheta atinse solul. Când zgomotul motoarerelor se stinse, agitaţia printre reptile încetă. Îşi pierdură interesul pentru acest „animal” inofensiv, care poposea în vecinătatea lor.

Înotau încet, unduindu-şi gâturile de şarpe, mişcau caraghios capetele mici şi negre sau pluteau nemişcate sub apă, reluându-şi aspectul de trunchiuri înfipte în lac.

Bill nu mai prididea cu schimbatul bobinelor. Cu ajutorul teleobiectivului, obţinu prim-planuri cu detalii: capete, trunchiuri, înotătoare…

Isprăvi, convins că mai mult nu se putea realiza. Pornirea

motorului nelinişti din nou animalele. Unele fixau speriate micul vehicul, altele, mai prudente, se grăbeau spre larg.

Aviotancheta descrise un cerc elegant şi se îndreptă în direcţia „Căprioarei”.

McKinley spera să ajungă în cel mult cinci minute. Cercetă terenul ca să descopere racheta, când pe boltă se aprinseră trei lumini galbene.

Înainte de a lansa semnalele, Mugur făcuse – din curiozitate – un tur în jurul navei. Când apăsase pe trăgaci se afla la vreo optzeci de metri de ea. Tot uitându-se la plantele acestei vegetaţii neaşteptate, atât de asemănătoare cu cele terestre, nu auzi freamătul ameninţător ce venea din pământ. De-abia când solul se zgudui de-a binelea, aproape răsturnându-l, înţelese că-l ameninţă o primejdie. Dar nu făcu decât câţiva paşi, şi pământul se despică. Se ivi o crestătură, îndeajuns de lată pentru a-i tăia calea de înapoiere.

Se convinse că nu-i rămâne altceva de făcut decât să încerce s-o ocolească. Porni deci de-a lungul faliei, păzind din ochi „Căprioara”. Poate că această prăbuşire de teren nu era un fenomen izolat. Poate că avea să urmeze alta, mai aproape de rachetă sau chiar sub ea. Şi atunci…

Simţi un fior de-a lungul şirii spinării şi grăbi pasul. Capătul despicăturii încă nu se zărea. Cu cât înainta, ea devenea mai largă.

Descumpănit, Mugur nu ştia dacă să-şi continue drumul sau dacă să se întoarcă.

În dreapta se ivi un pârâu, cu apă puţină şi molcomă, ce abia uda bolovanii. Se făcuse amiază. Razele lui Toliman cădeau vertical, ca nişte suliţe de foc şi arşiţa ajunsese înăbuşitoare.

Faţa îi era scăldată în sudoare. Ochii îl usturau şi, pe deasupra, i se aburiseră lentilele ochelarilor.

La început, drumul fusese bun. Mai încolo însă, tot felul de gropi şi de hârtoape îl făcură să se împiedice, să cadă şi să piardă timp preţios.

Într-un loc, pârâul cotea. Bombănind, Vieru se pregăti să

treacă pe malul celălalt, când zări un animal aplecându-se şi bând. La zgomotul paşilor lui, acesta îl privi speriat dând să fugă. Avea aspectul unui câine ciobănesc, dar corpul i se termina cu o coadă de şopârlă!

Deşi dispăruse în desiş, Mugur avusese timp suficient să observe că ciudatul locuitor al planetei a 3-a nu înainta târându-se ca reptilele, ci că… păşea. Această constatare trezi interesul omului de ştiinţă, încercă să clasifice ciudata vieţuitoare şi se hotărî s-o includă în ordinul Teriodontelor, forma de tranziţie între reptile şi mamifere. Dacă nu existau deosebiri esenţiale, văzuse pe unul din cei mai importanţi martori ai procesului de evoluţie al vieţii, un adevărat tezaur pentru ştiinţă. Continua să alerge de-a lungul faliei, furios ca împrejurările nu-i permiteau să urmărească animalul şi să-l captureze.

Îl revăzu pe neaşteptate, străbătând de-a curmezişul câmpia. Nu fugea prea repede, ci se clătina greoi şi nesigur pe picioarele sale scurte.

— Pare să fie într-adevăr un Teriodont, constată Mugur cu regretul omului obligat să renunţe la ceva mult dorit.

Se apropiase şi ar fi putut să-l ajungă şi să-l înhaţe, dar din nou solul fu zguduit din străfunduri. Apărură alte crestături care, într-o clipă, fragmentară şesul în figuri geometrice neregulate. Animalul se opri tremurând, la numai câţiva paşi de Mugur.

De undeva venea vuiet de apă. Plantele mari se aplecară şi peste ele năvăli un puhoi tumultuos care inundă câmpia. „Teriodontul”, încolţit, se îndreptă în fuga lui caraghioasă drept spre Vieru şi acesta îl luă în braţe. Animalul se zbătu, încercă să scape, apoi se linişti. Tot mai mult se apropiau apele, tot mai înfricoşător era mugetul lor. Mugur fugea cum nu fugise nicicând. Inima îi bătea gata să-i spargă pieptul şi respira greu, sufocându-se. La fiecare pas auzea apa clipocind şi o simţea urcându-se până aproape de genunchi. Înainta din ce în ce mai anevoios. Terenul, până adineauri un şes neted, urca în pantă. Uitându-se înapoi, constată că se îndepărtase atât de mult de rachetă, încât aceasta nu se mai zărea. Viitura însă devenise mai puţin

impetuoasă şi torentul înainta mai încet. Mugur suia, abia mai răsuflând, dealul, hotărât să ajungă cât mai repede în vârf.

De jur împrejur, câmpia se transformase într-un lac. În dreptul crăpăturilor se iscau vârtejuri puternice, imense guri care absorbeau apa. Sus, pe o coamă de deal, era un platou de câţiva metri pătraţi. Mugur dădu drumul animalului şi căzu extenuat pe pământ. Rămase nemişcat, întins pe spate, cu ochii închişi.

Îi trebui destul de mult ca să-şi revină. Se minună văzându-se pe o insulă. Platoul semăna acum cu un petic de uscat, pierdut în imensitatea oceanului. Apa unduia lină, încreţindu-se sub mângâierea brizei şi urca foarte încet. Până la inundarea vârfului de deal mai puteau trece ore.

Căţelul-şopârlă stătea ghemuit, ferindu-şi capul. Prin pielea negricioasă i se vedea bătând inima. Tremura de frică şi scotea sunete scurte ca nişte scâncete de copil. Vieru îl mângâie uşor pe creştet. La început animalul se ferea ca de lovituri, dar pe urmă se linişti. Se părea chiar că aceste gesturi necunoscute îi fac plăcere.

Vieru îi ridică cu băgare de seamă capul şi-l studie cu luare-aminte.

— Ureche exterioară, dinţi diferenţiaţi – ce-i drept într-o formă primitivă. A, uite incisivii, colţii şi molarii cu proeminenţă. Deschide frumos gura... aşa... cavitatea bucală şi nazală despărţite printr-un cer al gurii secundar. Ehei, prietene, eşti aproape un mamifer! Ca să nu-ţi spun Hector, Castor sau Lux, ca unui câine obişnuit, am să te numesc... Pollux. Şi acum, dragă Pollux, ca să nu faci vreo trăsnaie, să-ţi dau ceva să dormi.

Desfăcu trusa, scoase o mică pompă şi stropi nasul noului său prieten, care căzu imediat într-un somn adânc.

Din ce în ce mai îngrijorat de soarta „Căprioarei”, Mugur făcu ocolul micii insule. Pe platou nu se găseau decât ierburi. În apropiere însă, pluteau, mânate de curent, nişte trunchiuri de copac.

— Va fi greu, dar nu pot să mai aştept.

Îl aruncă pe Pollux peste umăr şi ochi un trunchi mai

gros. Deşi nu era un înotător prea îndemânatic, ajunse cu bine lângă copac şi vru să se caţăre. Prima încercare dădu greş. A doua însă reuşi, căci nimeri exact mijlocul. Se sui călare, ţinându-se cu mâinile şi cu picioarele. Trunchiul se mai răsuci de câteva ori, apoi fu luat de curent.

Se dezlănţuise infernul! Solul plesnea ca un fruct copt, în zeci de locuri deodată. Crăpăturile, unele de câteva palme, altele adevărate prăpăstii, lăsau să se vadă straturile, ca într-o planşă geologică. Praful se ridica în trombe, copaci dezrădăcinaţi cădeau în gol cu coroanele îndreptate în jos, ploua cu bolovani şi cu bulgări de pământ. Nori de pulbere prefăcură lumina arămie a amiezii într-un amurg cenuşiu, posomorât.

— S-a sfârşit, şopti Anda înspăimântată, căutând privirile lui Călin.

Solul zvâcnea ritmic, ca o inimă. Deodată îl simţiră cedând şi coborând aidoma unei cabine de ascensor. De-o parte şi de alta treceau straturi de rocă diferit colorate, cenuşii, verzui, galbene, roşcate… Un palmier apăru deasupra capetelor lor şi se prăbuşi la câţiva paşi. Îi urmă o avalanşă de pământ şi piatră. Deşi se mutase cu vreo sută de metri mai jos, peticul de sol continua să se despice. Anda alunecă. Mâinile ei se întinseră spre Călin, sperând să găsească un sprijin. Nu-l nimeri! O piatră o lovi în umăr. Îl auzi strigând ceva, dar nu putu să deslușească cuvintele.

— Ajutor, ajutor!

Mâinile lui puternice o apucară şi o traseră în sus.

Deasupra ei era faţa crispată de efort a lui Călir, iar jos, prăpastia.

O voce răguşită, pe care n-o recunoscu, o îndemna:

— Curaj! Apucă braţul meu…

Reuşi! Călin o ridică încet, centimetru cu centimetru, spre marginea faliei.

— Acum… ţin-te bine… Mâna stângă… aşa!… Sus!

O zmucitură, o ploaie de pământ şi Anda ajunse lângă Călin. Se lăsă pe spate, extenuată. Tumultul se stingea treptat şi doar un ecou slab venea din lumea subterană.

Natura, până atunci într-o dementă dezlănţuire, se potolea. Praful din aer se subţiase, lăsând iar să treacă lumina zilei.

Erau la peste o sută de metri adâncime, pe fundul unei crevase, din care cu forţe proprii nu puteau ieşi. Dar trăiau.

Călin stătea alături de Anda. Faţa lui negricioasă, îmbătrânită în anii din urmă, se destinse şi un surâs abia schiţat îi înfrumuseţa trăsăturile. Anda îi luă mâna într-ale ei.

— Mulţumesc, Călin!

Comandantul o retrase şi se ridică cu mai multă grabă decât s-ar fi cuvenit.

— Am stat destul! Să vedem ce-i de făcut…

Nu exista nicio cale! Pereţii verticali nu puteau fi escaladaţi fără echipament special şi, în plus, surpăturile îi izolau pe o porţiune de câţiva metri patraţi.

— Nici nu ne putem apropia de perete!

Călin o ştia de mult, dar se prefăcu că studiază situaţia.

Băură câte o înghiţitură de suc de portocale. Anda se simţi întremată şi spiritul de iniţiativă îi reveni.

— Să încercăm să chemăm „Căprioara”!

Ca şi adineauri, nava tăcea.

— Acolo s-a întâmplat ceva! Te pomeneşti că Jean… dar nu, nu, e Mugur cu el.

Timpul trecea. Pe porţiunea de cer deasupra prăpastiei apăru, în întreaga ei măreţie, steaua Toliman. Printre straturile dezgolite la prăbuşire erau unele cu minunate sclipiri sidefii.

— Mică! Vezi, Călin, asta e „mică muscovit”, de culoare deschisă, străvezie, cu luciu metalic. Parcă aş fi pe Pământ, într-una din expediţiile geologice din timpul studenţiei…

Un zumzet ajunse până la ei. Venea de sus şi părea mai degrabă să se îndepărteze decât să se apropie.

— Ăsta-i Bill, urlă Călin. Aviotancheta lui Bill… Se întoarce la navă.

Reglă emiţătorul pe frecvenţa lui McKinley, dar, înainte de a rosti un cuvânt, vocea acestuia răsună în difuzor:

— Ce-i cu voi? De ce aţi lansat semnale? Răspundeţi! Moreau… Vieru… răspundeţi! Aici Bill… Vă vorbeşte Bill…

răspundeţi o dată!

— Bill, strigă Călin în microfon. Sunt eu! A fost o prăbuşire de teren! Am scăpat amândoi, Anda şi cu mine, dar ne aflăm pe undeva, în fundul unei crevase şi nu putem ieşi. Mă auzi, Bill?

— Te aud! Voi aţi lansat trasoarele galbene?

— Nu! Au fost lansate de pe navă, la rugămintea noastră. Ne rătăcisem.

— Înţeleg! Pe atunci „Căprioara” răspundea?

— Da, am vorbit cu Mugur!

— Nu-mi place! Ceva nu-i în ordine!… În sfârşit, vom vedea! Am să încerc să vă scot! Unde sunteţi?

— Habar n-am! Dar mi se pare că te depărtezi.

— Bine! Schimb direcţia!

— Nu… nici acum nu vii spre noi!

— Dar acuma?

— Da… Acum… acum cred că te apropii.

— Daţi-mi un reper! O ridicătură de teren, o apă…

— Fii serios, Bill. Tu nu ştii ce s-a întâmplat? Aici nu mai sunt nici dealuri, nici pâraie. Au rămas gropi, nimic decât gropi. Reper mai bun nici că se poate.

— Bine, staţi liniştiţi!

Aviotancheta se apropia repede. Zgomotul motoarelor stârnea ecouri multiple în adâncul faliilor.

— Tii, ce dezastru! făcu Bill. Cum să dau de voi? Aici sunt sute de crevase, de falii, de crăpături şi mai ştiu eu ce. Cum am să ghicesc în care din ele aţi nimerit voi?

— Treci încet în diagonală peste terenul surpat. Falia în care ne aflăm e, cred, destul de mare. Când vei fi deasupra noastră, te vom anunţa.

Aparatul apăru atât de brusc încât Călin abia avu timpul să strige:

— Aici Bill! Aici! Aici!

— S-a făcut, răspunse netulburat McKinley. Acum ştiu! Cobor!

Nu era chiar atât de simplu! Putea pătrunde în crevasă, coborând vertical, ca un elicopter, dar pe la mijloc aceasta se îngusta într-atâta, încât un vehicul de mărimea

aviotanchetei nu încăpea. Când atinse punctul cel mai jos posibil, la vreo 40 de metri deasupra Andei şi a lui Călin, Bill anunţă scurt:

— Am să vă pescuiesc!

Urmă o manevră complicată şi destul de periculoasă. Aviotancheta plutea în interiorul prăpastiei la câteva palme de pereţii laterali şi McKinley aruncă o scară de frânghie. Cu toate că Anda urca încet, aparatul se clătina îngrijorător.

— Nu mai mişca. Parcă ai fi un pendul. Ţine-te bine! Te ridic cu scară cu tot! Ai înţeles? Când ieşim din crevasă, te sui şi intri în cabină.

După ce-l scoase şi pe Călin, McKinley pilotă aviotancheta spre locul unde staţiona „Căprioara”.

Comandantul nu-şi ascundea neliniştea.

— Cine ştie ce surpriză ne-a mai pregătit zănaticul de Jean!

Racheta se afla acolo unde o lăsaseră, în poiana de la marginea pădurii. Dar în imediata ei apropiere solul era răvăşit şi părea o arătură. Ceva mai departe lucea o suprafaţă întinsă de apă.

Cum intrară în navă, găsiră trupul neînsufleţit al secundului.

Îl ridicară şi îl duseră în camera de zi. Sub îngrijirea Andei îşi reveni.

— Unde-i Mugur? fu prima întrebare pe care i-o adresă comandantul.

— Nu ştiu! A ieşit să lanseze trasoarele. Imediat după plecarea lui mi s-a făcut rău şi am vrut să-l chem. Probabil că mi-am pierdut cunoştinţa, căci habar n-am ce s-a mai întâmplat. Ce-o fi cu el?

— Asta am vrea să ştim şi noi!

Îl chemară prin radio, ore în şir. Cutreierară împrejurimile, răscoliră pădurile şi desişurile, zburară peste sute de kilometri pătraţi de apă şi lansară zeci de trasoare luminoase. A treia zi găsiră plutind, pe apă, o bucată din casca lui Vieru.

Căutarea fu abandonată. Cu chipul împietrit, Anda propuse părăsirea planetei a 3-a. Încercară s-o convingă că

mai sunt şanse, dar ea rămase fermă.

— N-are rost! Am făcut tot ce ne-a stat în putinţă. Iar expediţia trebuie să continue. Când am plecat, cunoşteam, şi eu şi Mugur, riscurile. S-a întâmplat inevitabilul, mai întâi lui Walter şi acum soţului meu. Trebuie să fim tari şi să mergem înainte.

Comandantul lăsă capul în piept.

— Al naibii, suduia Jean printre dinţi, tocmai atunci mi-am găsit să clachez…

Bill îl certă cu blândeţe:

— Ce-i cu tine? Ţine-ţi firea! Mugur a căzut ca un ostaş în luptă. Nu e vina nimănui. Anda are dreptate. Trebuie să plecăm…

Spre seară, motoarele „Căprioarei” duduiră prelung. Nava se desprinse de pe sol, se înălţă şi se roti de trei ori în jurul corpului ceresc, luându-şi rămas bun de la Mugur Vieru. Apoi se îndreptă spre a doua planetă a stelei Toliman.

FONOGRAMĂ

— Aşadar, Sinac, echipajul a mai pierdut un om.

— În acel moment aşa se părea! Precum vedeţi, firea Andei, de care vă legaţi mereu, a ajutat-o să suporte lovitura. Şi nici moralul celorlalţi n-a slăbit. Doar Moreau…

— Ciudat personaj! Curajos, inteligent, dar… cam uşuratic. N-avea ce căuta într-o expediţie de asemenea amploare. În zilele noastre n-ar fi fost admis…

— De acord. Pe vremea aceea, nu se întocmeau teste electronopsihice complexe. Existau alte criterii de selecţionare. Totuşi de data asta Moreau n-a fost cu nimic vinovat. Iar atunci când a fost, şi-a răscumpărat de fiecare dată greşelile.

— Sinac, nu te recunosc. Ce-i asta: „şi-a răscumpărat greşelile”? Un membru al unei expediţii cosmice nu are voie să comită greşeli. Niciun fel de greşeli! Moreau al tău e un om uşuratic şi, uneori, chiar nedisciplinat.

— La început, gândeam şi eu aşa, profesore Ator. Dar ce să fac? M-am obişnuit să judec prin prisma omului din secolul 21. E şi vina dumneavoastră. Totuşi, puteţi fi convins că dacă mi s-ar cere să apreciez comportarea unui contemporan, aş folosi alte criterii. Acum, vă rog să-mi spuneţi şi mie ceva.

— Te ascult.

— Seamănă într-adevăr atât de mult planeta a 3-a cu Pământul din perioada jurasică?

— Da, Sinac, deosebirile sunt aproape neesenţiale. Un singur lucru despre care de altfel ai vorbit: atmosfera conţine ceva mai mult oxigen. Şi acest amănunt a fost, se pare, hotărâtor la „dimensionarea” vieţuitoarelor. Îţi aminteşti, saurienii erau de două ori mai mari decât cei tereştri. Mai importantă din punct de Vedere ştiinţific este însă descoperirea „teriodontului”.

— A fost chiar un teriodont, profesore?

— În orice caz, o reptilă cu foarte pronunţate caractere de mamifer. De fapt, era un pui, căci şi aceste animale sunt, pe planeta a 3-a, de două ori mai mari. Astăzi, micul „Pollux” e cunoscut în astrozoologie sub denumirea de „Teriodont Tolimaniensis Vieri”…

— Ştiu asta, profesore. De aceea am şi relatat întâmplarea cu lux de amănunte.

— Spune-mi, Sinac, ce s-a petrecut de fapt cu Mugur? Ai reuşit s-o afli?

— În parte. Mâine veţi primi paginile fragmentului respectiv.

Pe apa leneşă, gălbuie plutea o ambarcaţiune neobişnuită. Un trunchi de copac, purtând un om şi un căţel cu coadă de şopârlă. Erau zeci de alte trunchiuri primprejur, tufe cu rădăcinile îndreptate în sus, cadavre de animale surprinse de potop. Pe alocuri, răsăreau mici insule de verdeaţă cu câte un pom stingher. Cutremurul provocase, în unele regiuni, surpări de teren, iar în altele făcuse ca marea să inunde uscatul pe o suprafaţă de sute şi sute de

kilometri.

Mugur Vieru se trezi şi făcu inventarul lucrurilor pe care le avea asupra lui: câteva tablete comestibile, medicamente, un bidon pe jumătate plin cu zeamă de fructe, pistolul cu radiaţii, o busolă şi un cuţit.

Mai era şi postul de radio din cască. Acum trebuia să găsească un loc stabil, să-i determine coordonatele, şi să încerce să comunice cu tovarăşii săi. Dacă bineînţeles aceştia erau teferi şi mai cu seamă dacă nava scăpase din dezastru.

Dinspre vest, cerul se acoperi de nori. Cenuşii la început, deveniră vineţii, ameninţători. Aerul era nemişcat şi greu de umezeală. Nicio adiere nu legăna vârfurile celor câţiva copaci scăpaţi de furia torentului.

Deodată se dezlănţui furtuna. Atât de brusc încât totul se cutremură sub forţa loviturii. Un şuierat prelung răscoli văzduhul. La suprafaţa apei apăru un fel de titirez care se învârtea cu o viteză ameţitoare. Vârtejul creştea, se ridica spre înălţimi şi, curând, o coloană maiestuoasă părea să sprijine bolta. Era o trombă! La început stătea pe loc, nemişcată, ca un monument durat în piatră. Apoi însă, porni în salturi neaşteptate, ţâşnind dintr-un loc într-altul şi măturând tot ce găsea în cale. Trunchiurile smulse din apă, absorbite, apăreau sus, în vârful coloanei, la înălţimi ameţitoare.

Mugur văzu tromba apropiindu-se ca o avalanşă. Nici n-avu răgaz să se gândească, căci vârtejul îl şi ridicase împreună cu copacul de care se legase. Crezu că nimerise într-o ceaţă deasă şi umedă prin care nu poţi străbate cu privirea. Abia când se află la câţiva metri înălţime, îşi dădu seama de realitate. Vârtejul îl sucea şi-l răsucea ca pe o minge. Deşi ameţit, se agăţa instinctiv de trunchi şi-l ţinea strâns îmbrăţişat.

Această nedorită călătorie aeriană nu dură decât, poate, un minut, şi la fel cum îl ridicase, tromba îl readuse, în spirală, până în apropierea suprafeţei. Dar aici, dintre valuri, răsăreau stânci. Le văzu apropiindu-se şi închise ochii. Niciodată nu fusese mai aproape de moarte.

Trunchiul se izbi de piatră. Curelele cu care se legase Mugur plesniră. Făcu un salt, descrise în aer un semicerc şi căzu, la câţiva metri de stâncă, în apă. Copacul se rostogoli peste el, îi izbi casca şi o sparse. Simţi o durere ascuţită în ceafă şi-şi pierdu cunoştinţa.

Pollux, trezit, se agăţă cu disperare de trupul omului care plutea acum pe valurile răscolite de furtună.

DIN ÎNSEMNĂRILE LUI CĂLIN DAN DESPRE CĂLĂTORIA SPRE PLANETA A 2-a

«Suntem la mijlocul drumului. Încă nouă zile şi „Căprioara” va atinge penultima planetă a stelei Toliman. Atmosfera n-a fost nicicând mai apăsătoare, nici atunci când sufeream de maladia cosmică. Am devenit indiferenţi! Indiferenţă faţă de expediţie, faţă de noi înşine. Ne apropiem de o planetă necunoscută, dar nimeni nu se întreabă, ca înainte, cum arată şi ce vom găsi pe ea.

N-a fost cumva o greşeală că am cuprins în planul expediţiei întregul sistem al stelei Toliman?

Sper totuşi că e o stare trecătoare, datorată grelelor pierderi pe care le-am suferit. Poate că atunci când rănile se vor cicatriza, va reveni şi pofta de viaţă…

Jean s-a însănătoşit, şi-a reluat activitatea. Dar nu mai e acelaşi ca odinioară. Stă cu ochii în pământ şi rareori scoate o vorbă. Bill, care a luat locul lui Steiner, nu se desparte de aparatul de recepţie. Ascultă mereu. Aşteaptă un semn de viaţă de la navele surori. E absurd, după atâţia ani de tăcere.

Anda vine rar printre noi. Tot timpul munceşte în laboratorul lui Mugur. Clasifică preparatele, întocmeşte fişe, scrie… E unica ei preocupare. Am încercat să-i schimb gândurile. I-am vorbit despre noi trasee cosmice, spre steaua Van Maanen, spre Lalande şi Sirius. Apoi, m-am străduit s-o fac să înţeleagă că jertfa lui Mugur n-a fost zadarnică, ţinând seama de valoarea ştiinţifică a

descoperirilor noastre. N-am izbutit! Rana e prea proaspătă, durerea prea mare...

Sunt atâţia ani de când o iubesc... Pe vremuri credeam că dacă n-ar fi fost Mugur, mi-ar fi devenit soţie. Acum ştiu că asta nu s-ar fi întâmplat. Mi-e ruşine de aceste gânduri. Ce n-aş da să mi le pot şterge din amintire.

Nu-i voi spune niciodată ce a însemnat ea pentru mine. Şi că anii aceştia, petrecuţi în preajma ei, au fost cei mai fericiţi.

Oare am devenit şi eu nepăsător faţă de ce va urma? Nu-mi dau seama. Sunt obosit. Mă întreb dacă face să coborâm pe planeta a 2-a? Nu ştiu! Mi-e tot una! De s-ar termina odată chinul.

Zilele se perindă searbăde şi fără rost. Zburăm deasupra planetei a 2-a. E învăluită într-un nor de pulbere albă, vulcanică. Apar coloane de fum care se desfac ca nişte pălării de ciuperci. Câte o străfulgerare roşietică arată că, jos, solul varsă foc. E absurd să ne ducem acolo!

Cu Anda s-a petrecut ceva de neînţeles. Dintr-o stare de apatie a trecut într-una de agitaţie febrilă. Cere cu insistenţă să coborâm pe planeta a 2-a. O clipă mi-a trecut prin minte că-şi caută moartea. M-am înşelat. E lucidă şi o animă dorinţa de a duce la îndeplinire misiunea noastră ştiinţifică. Comportarea ei, atât de neaşteptată, ne-a înviorai ca o licoare miraculoasă.»

— Vom avea ce vedea! spuse Anda. Globul acesta e în plină perioadă arhaică; pe el se încheagă scoarţa, se înalţă munţii. Va fi ca şi când am asista la botezul de foc al propriei noastre planete.

Ideea de a participa la unul din misterioasele procese ale formării Pământului era înălţătoare şi dădea aripi. Preparativele durară mai puţin decât altădată. Aviotancheta cu toate cele necesare stătea gata de zbor, dar Bill, care

lansase două sonde automate pentru cercetare, aştepta rezultatele.

Când le obţinu, deveni limpede că aviotancheta nu putea fi utilizată.

— Atmosfera este într-o neîncetată şi extrem de puternică mişcare ascendentă şi descendentă pe care un vehicul mic nu e capabil s-o înfrunte. Există însă şi zone calme…

— Foarte bine! Atunci ce mai aşteptăm?

— După părerea mea, nici acolo n-ar fi nimerit să ne aventurăm cu aviotancheta. „Căprioara” însă cu puternicele sale motoare reactive ar putea răzbate.

Anda se însenină.

— Minunat, atunci coborâm cu „Căprioara”.

— Nu v-am spus încă totul, urmă McKinley. A doua sondă ne-a adus informaţii asupra stării suprafeţei. E multă magmă acolo, multă apă la temperaturi ridicate şi abur fierbinte. Există, ce-i drept, şi porţiuni de teren solid.

— Ne descurcăm! Nu rămânem mult, doar atât cât ne trebuie ca să filmăm câteva erupţii şi să luăm probe de sol. O oră, două… Ce crezi, Bill?

— Eu am o altă propunere. Să coborâm până la cea mai mică înălţime posibilă şi să filmăm. Compoziţia solului o stabilim pe cale spectroscopică.

Anda păru nemulţumită, dar la urmă consimţi.

Descriind cercuri din ce în ce mai mici, „Căprioara” pătrunse în norii de pulbere albă, într-o regiune pe care sondele o indicaseră drept calmă. Altimetrul arăta o înălţime de 20 de kilometri, când comandantul decuplă propulsia cuantică şi puse în funcţiune motoarele cu reacţie. Apăsă aproape concomitent pe cele două butoane, dar în fracţiunea de secundă cât dură manevra, racheta fu izbită dintr-o parte, proiectată afară din zona „liniştită” drept într-unul din curenţii descendenţi. Îşi pierdu echilibrul, se clătină şi căzu ca un bolovan spre suprafaţa planetei.

Comandantul făcea imposibilul ca s-o repună în poziţie de zbor. Acceleră până se înroşiră duzele, trăgea deznădăjduit de manşă, încercând să frâneze…

Indicatorul altimetrului aproape că nu putea fi urmărit, atât de iute se apropia de limita inferioară.

Nouă kilometri… şase… doi… opt sute de metri!

Prin luminator apăru peisajul celei de a 2-a planete. Un sol cafeniu, cratere, flăcări, aburi.

Nu mai era nimic de făcut decât să încerce să salveze nava şi echipajul. Călin întreprinse o ultimă tentativă de a redresa.

Fie că în imediata apropiere a solului curenţii slăbeau, fie că în rotirea ei „Căprioara” se îndepărtase de centrul jetului descendent – în orice caz, ea izbuti să se pună în poziţie verticală.

O ţâşnitură de apă clocotită şi hubloul se acoperi de abur. Urmă o izbitură, un hârşâit metalic… apoi se făcu linişte!

Comandantul avusese prezenţa de spirit să oprească reactoarele şi să evite astfel o explozie.

Aşa ajunse „Căprioara I”, fără voia ei, pe planeta a doua a stelei Toliman.

Prima impresie pe care ţi-o dădea acest corp ceresc era aceea a unei imense uzine metalurgice. Chiar în apropierea navei era un con – aidoma unui furnal – din care se revărsa un fum negru şi gros. Din alte conuri dimprejur ieşeau limbi de foc, iar din adâncuri răsunau zgomote ritmice, ca cele ale unei enorme maşinării. Solul era despicat în sute de locuri. Crăpăturile se lărgeau şi se îngustau, lăsând să scape abur de culoarea sulfului, amestecat cu cenuşă. Apa ţâşnea sub forma unor geizere sau unor izvoare fierbinţi. Unindu-se, acestea se transformau în fluvii, iar fluviile dispăreau subit prin crevase.

Primii paşi îi făcură prevăzători, încercând terenul centimetru cu centimetru. Curând însă se obişnuiră şi ştiau să evite de departe locurile primejdioase. Anda adună bucăţi de rocă fierbinte şi luă probe de apă. Bill filma, iar Jean supraveghea împrejurimile, pentru a-i avertiza în cazul vreunei erupţii sau al unui alt pericol.

Călin nu venise cu ei. Rămăsese lângă navă şi repara micile stricăciuni provocate de aterizarea forţată. Spera să termine până la întoarcerea lor şi să încerce neîntârziat

decolarea. Planul lui era să zboare la mică înălţime, paralel cu suprafaţa planetei, până la găsirea unui curent ascendent. Lăsându-se antrenată de acesta, nava avea să ajungă mult mai uşor deasupra norilor albi. Durata şederii pe planeta a 2-a fusese stabilită la două ore, din care una şi trecuse. Călin încercă de mai multe ori să zărească grupul plecat în cercetare, dar aburul din apropierea solului reducea vizibilitatea la câţiva metri.

Anda, Jean şi McKinley erau totuşi aproape. Dacă n-ar fi fost zgomotele subterane cu ecourile lor prelungi, Călin ar fi putut auzi loviturile ciocanului geologic.

Între timp, Anda isprăvise. Îşi umpluse containerul cu tot ce i se păruse interesant şi se pregătea să-i cheme pe ceilalţi.

Tocmai atunci izvorî din sol o şuviţă subţire, uleioasă, de culoare închisă. Se formă o băltoacă, a cărei suprafaţă licărea în culorile curcubeului.

Nu! Nu era cu putinţă! Anda îngenunche, luă lichidul între degete şi introduse câteva picături în analizorul portativ. Când citi rezultatul, sări în picioare şi, agitată, le făcu lui Jean şi lui Bill semne să se apropie.

— Ştiţi voi ce-i asta? N-o să credeţi, pun rămăşag! O hidrocarbură… petrol!

— Petrol? Pe această planetă pe care viaţa va apare poate peste miliarde de ani? întrebă Jean. Nu s-a format petrolul din resturi de plante şi animale?

— Aşa susţine teoria organică. Cea anorganică însă presupune existenţa hidrocarburilor cu mult înaintea apariţiei vieţii. Dar nu faptul că am reuşit, poate, să elucidăm problema originii petrolului este important, ci altceva!… Această hidrocarbură ne-ar putea dezvălui şi modul cum s-a format planeta asta şi totodată, prin analogie, cum s-a format Pământul nostru!

— Nu înţeleg. Explică, Anda!

— Ne întrebăm cum de au ajuns hidrocarburile pe acest corp, nu-i aşa? Una din numeroasele teorii cosmogonice susţine că planetele au luat naştere prin condensarea unui nor de praf şi gaze reci, care înconjura odinioară Soarele.

Din substanţa acestei protoplanete făceau parte o cantitate importantă de hidrogen, combinaţii de hidrocarburi, azot şi gaze ca heliu şi argon. Ca atare, hidraţii de carbon ai norului protoplanetar ar trebui să existe în solul planetei înaintea apariţiei vieţii, ca de altfel şi azotul şi heliul! Se pare că noi am găsit aici dovada acestui lucru şi, de aceea, putem socoti ca justă teoria cosmogonică a formării planetelor prin condensare la rece. Petrolul s-a produs aici din aceste hidrocarburi, ca urmare a circulaţiei lor, precum şi a influenţelor fizice şi chimice ale mediului.

Nu ştiu dacă vă daţi seama de importanţa descoperirii noastre? Dar ea este poate cea mai valoroasă a întregii expediţii. Iată şi motivele…

Anda continuă să argumenteze cu atâta însufleţire, încât uitară cu desăvârşire că ora de întoarcere trecuse.

Călin terminase reparaţiile. Mai controlă o dată blindajul, strânse uneltele şi se pregăti să reintre în navă.

Solul se cutremură violent şi toate conurile, chiar şi cele care înainte fumegaseră, purtau acum în vârf jerbe incandescente. O zguduitură îl trânti la pământ. Când se ridică, din toate despicăturile, din toate crevasele şi faliile şi din toate coşurile furnalelor conice mustea magmă. Era o magmă densă, portocalie, care înainta, târându-se încet.

Comandantul se întoarse cu faţa spre navă, dar n-o mai văzu. Dispăruse de pe locul ei şi stătea cocoţată tocmai în vârful unei ridicături. Dar nici ridicătura nu fusese înainte…

Abia acum observă că pe o suprafaţă de câteva zeci de metri solul se umfla, se rotunjea, creştea… Sub „Căprioara” se formase un fel de colină perfect rotundă.

Călin începu să se caţăre, urlând în microfon:

— Întorceţi-vă! Primejdie!

Microfonul zăngăni, distorsionând sunetele.

— Primejdie! Anda… Bill… Jean… Primejdie!

Nu răspunseră. Nimic decât mugete înfundate şi pâlpâit de flăcări.

Un strigăt disperat îi părăsi gâtlejul.

— Veniţi… veniţi!

În sfârşit, glasul Andei:

— Sosim, Călin. E greu… magma…

Scoarţa se umfla într-una. Arăta acum ca o minge neagră, prin care se străvedea miezul purpuriu.

Călin Dan pătrunse în navă. Ar mai fi fost timp să pornească, dar tovarăşii nu se vedeau. Socoti că pentru orice eventualitate trebuie scoase alimente şi apă.

Strânse în grabă câteva bidoane şi lădiţe, o cutie cu medicamente şi le cără afară. Apoi îşi aminti de aparatul de emisie. Trebuia să-l salveze neapărat! Pentru a doua oară intră în cabină. Până-l demontă se scurse mai bine de un minut.

Anda, Bill şi Jean încă nu apăruseră. Atunci Călin Dan se hotărî să pătrundă a treia oară. Ştia că ceea ce face e un act de demenţă, că din secundă în secundă, racheta putea fi înghiţită de magmă. Dar fiecare obiect salvat din cabina „Căprioarei” putea să însemne viaţă.

De-abia trecuse pragul, când umflătura plesni cu un pocnet slab. Căzură bucăţi de coajă, izbucniră flăcări şi se iscă o ploaie de scântei. Partea posterioară a navei, cu imensa oglindă cuantică se cufundă lent într-un cazan de jeratic.

Tocmai atunci sosiră în fugă cosmonauţii. Văzându-şi nava pierdută, înlemniră de groază.

Dezmeticindu-se, îl strigară pe comandant.

— Călin, răspunde… Unde eşti?

Nădăjduiau că fugise, că-şi găsise adăpost prin apropiere.

Dar comandantul se ivi în uşa rachetei, devenită incandescentă. Avea braţele încărcate. Trecu clătinându-se prin masele de magmă. Costumul de scafandru astral ardea. Se prăbuşi la picioarele lor.

— Călin! Călin… Răspunde!

Murmură ceva neînţeles. Costumul carbonizat se desprindea în fâşii şi casca era găurită.

Încercară să-i dea ajutor, dar constatară că-şi trăieşte ultimele clipe. Îşi recăpătă cunoştinţa şi buzele sale se mişcară, rostind numele Andei. Anda îngenunche şi-şi apropie faţa de a lui.

Călin ridică cu greu pleoapele. Văzu, ca prin ceaţă, chipul femeii iubite, apoi, un vultur falnic cu aripile larg desfăcute înălţându-se spre discul de aur al Soarelui. Imaginea se estompă, se şterse încetul cu încetul. Şi zgomotele slăbiră până se făcu linişte… linişte.

CE I-A POVESTIT BILL McKINLEY LUI DIMITĂR KOLAREV DESPRE ÎNTÂMPLĂRILE CARE AU URMAT MORŢII COMANDANTULUI[4]

Am rămas trei. Potrivit obiceiului Moreau ar fi trebuit să preia comanda, dar a refuzat. Spunea că eu am mai mult sânge rece şi mai multă experienţă. Se înşală, dar nu strică să se creadă că măcar unul are capul bine înfipt între umeri.

Întâi şi întâi am făcut inventarul. Aveam aparatul de emisie, unelte, câteva medicamente şi merinde pentru cinci-şase zile. Apă era mai puţină, pentru cel mult trei zile. Substanţa chimică pentru producerea oxigenului ajungea chiar pentru o lună.

Mă întrebam ce vom face pe această blestemată planetă? Ne vom strecura printre cratere, evitând puhoaiele de magmă, vom căuta locuri cu un sol mai stabil. Şi bineînţeles vom cere ajutor prin radio.

Dar cui? De ani de zile nici „Căprioara II” şi nici voi nu dădeaţi vreun semn de viaţă. Eram siguri că aţi pierit deşi niciunul n-o rostea cu glas tare. V-am spus, omul trebuie să păstreze o speranţă. Dacă n-o are, şi-o plăsmuieşte…

Postul nostru de emisie bate pe o distanţă de 50–60 de milioane de kilometri. Planeta a treia se află la mai puţin de 40 de milioane. Dacă, după plecarea noastră, aţi fi ajuns acolo, ne-aţi fi auzit.

Moreau transmitea S.O.S.-uri, din minut în minut. Când dormea, îl înlocuiam eu. Eram tot timpul în căutarea unui loc ferit, dar mai mult de un ceas-două nu puteam sta nicăieri. Ceva se întâmpla. Solul crăpa, venea magma, ţâşneau aburii fierbinţi sau se revărsa apa clocotită.

---

[4] Imprimat de Dimităr Kolarev pe bandă de magnetofon.

În prima zi am pierdut două din cele cinci bidoane cu apă. Anda le-a scăpat din mâini şi au căzut într-o crevasă. În cea următoare, i-a venit rândul aparatului de recepţie. Jean îl întoarse la câţiva metri de postul de emisie. S-a întâmplat ca pământul să se despice tocmai sub el. Puteam, deci, lansa apeluri, dar dacă ni s-ar fi răspuns nu am fi auzit nimic. De fapt, în situaţia noastră, asta era cu desăvârşire lipsit de importanţă.

Cum s-a terminat apa, Jean a vrut să-şi umple rezervorul din unul din izvoare. Anda nu l-a lăsat, explicându-i că e puternic radioactiv. Căldura de 70–80 de grade era mult atenuată de termoregulatoarele costumelor. Totuşi, sufeream cumplit de sete.

Ne mutam mereu. De-abia ne instalam într-un loc, când se ivea ceva care să ne gonească. De somn nici nu putea fi vorba. Eram epuizaţi.

După patru zile, pe Anda a doborâto oboseala şi o duceam în braţe. Moreau nu înceta să lanseze apeluri S.O.S. Din minut în minut. Chiar în timpul peregrinărilor, căci îşi fixase aparatul pe spate ca pe-un rucsac. A emite semnale devenise la el un gest reflex, o necesitate vitală. Ca şi respiraţia…

De cinci zile rătăceam prin acest infern. Mai aveam resurse pentru una, cel mult două şi o ştiam. O dată am zărit oameni! Stăteau cocoţaţi în vârful unui con şi ne făceau semne. I-am arătat lui Jean şi el a clătinat din cap.

Aveam halucinaţii din cauza febrei.

Jean, deşi lucid, nu rezista fizic. Cădea din picioare, se ghemuia la pământ sau se târa. Era de nerecunoscut. Faţa asta bărboasă, cu obrajii scofâlciţi, nu-i aparţinea. Anda, palidă şi străvezie, parcă fără strop de sânge în vine, stătea culcată şi abia mai respira.

Când o vedeam aşa, mă cuprindea o furie oarbă. Eram gata să mă bat cu flăcările, cu mâzga portocalie, cu toată planeta asta groaznică.

Aveam tot mai des halucinaţii! Mi se părea că zăresc o stea străbătând vălul de nori, o stea strălucitoare. Când să atingă pământul, pieri. Apoi veni alta şi alta! Un şir întreg

de stele... Am întins mâna să prind una, dar n-am izbutit. A căzut lângă mine şi atunci am ridicat-o. Nu era decât un pumn de cenuşă!

Râdeam! Râdeam în hohote! Mă zvârcoleam pe jos şi râdeam.

Moreau s-a speriat, a venit târâş lângă mine.

— Ce-i cu tine, Bill?

— N-ai văzut? am răspuns, urlând de râs. Cad stele, stele colorate în verde şi roşu. Plouă cu stele. Vrei să vezi? Uită-te!

I-am arătat cenuşa din palmă.

Din cer coborî un alt şir de lumini verzi şi roşii. De astă dată le văzu şi Moreau.

— Bill! Sunt semnale! Ceea ce ţii în mână sunt resturile unui trasor de semnalizare. Nu-nţelegi? Nu-ţi dai seama? Bill, suntem salvaţi!

M-am uitat în ochii lui. Acum înnebunise şi el!

— Rachete... luminoase? am întrebat prosteşte.

— Da, uite-le! Un şir neîntrerupt... roşii şi verzi...

Le vedeam şi tot nu-mi venea să cred!

Se trezi şi Anda. Spre surprinderea noastră, avea mintea la fel de clară ca de obicei. Înţelese imediat ce se petrece.

— Deasupra norilor e o navă care semnalizează. Dar de ce sunt unele roşii şi altele verzi?

Jean privi atent.

Roşie... verde... verde... roşie... verde...

— Seamănă cu semnale Morse... seamănă foarte bine cu semnale Morse. Ia să vedem... RIOARA... NU... ÎNTRERUPEŢI... EMISIA... RADIO... GONIOMETRĂM... ALO CĂPRIOARA... NU ÎNTRERUPEŢI...

Ne-am îmbrăţişat ca nişte apucaţi. Acum chiar că ne ieşisem din minţi.

Jean s-a repezit la aparat şi a început să transmită trei litere: U... R... A! De sute, de mii de ori, fără pauze, aceleaşi trei litere! „URAURAURAURAURAURAURA...

Cred că aţi râs primind un asemenea mesaj.

Trasoarele de semnalizare încetară un timp să cadă. Apoi a venit al doilea mesaj prin care ne comunicaţi că aţi

stabilit poziţia noastră şi ne întrebaţi de ce nu răspundem la semnalele radio, ci numai la cele luminoase. Jean a comunicat:

NU AVEM POST DE RECEPŢIE... NU AVEM APĂ... SUNTEM TREI... ANDA VIERU... McKINLEY... MOREAU...

Curând după aceea pe cer a apărut un obiect prelung. Era mica voastră rachetă teleghidată. A căzut la câţiva zeci de metri de noi, pe un teren accesibil. Am alergat spre ea şi am deschis-o.

În interior am găsit apă, alimente, medicamente întăritoare, un post de recepţie şi un set de microradiofaruri. Cum am instalat aparatul, a venit prima voastră comunicare pe calea undelor. Ne cereaţi să găsim un teren potrivit pentru aterizare şi să-l marcăm cu radio farurile.

Am ales – aici experienţa noastră şi-a spus cuvântul – un platou îndeajuns de mare şi „liniştit”. Am montat farurile în cele trei vârfuri ale unui triunghi imaginar, delimitând astfel cosmodromul improvizat.

Apoi am aşteptat. Nu prea mult, căci peste câteva minute a apărut, printre norii de pulbere albă, o săgeată zveltă, argintie.

Urmăream copleşiţi cum se apropia... „Căprioara” noastră. Aveam impresia că n-o pierdusem, că lipsise doar pentru scurtă vreme şi că acum se întorcea.

Urletul motoarelor reactive ni se părea o muzică divină.

A trecut pe deasupra capetelor noastre, a virat şi a coborât lent până în centrul triunghiului.

Am alergat spre ea cu braţele ridicate, strigând cuvinte fără înţeles. Trapa s-a deschis şi scăriţa de metal a fost coborâtă. A apărut un om într-un costum de scafandru ca al nostru. Te-am recunoscut pe dumneata, Kolarev. Dintr-o privire te-am recunoscut.

Când te-am îmbrăţişat, aveai lacrimi în ochi. Anda spune că şi eu aveam. Dar nu-i adevărat! Eu plângeam de-a binelea.

Pe urmă a coborât al doilea astronaut. Nici eu. Nici Jean nu-l cunoşteam. Dar Anda, zărindu-l, a strigat un nume...

Mil, mi se pare, apoi, dacă n-o sprijineam, s-ar fi prăbuşit. N-o ştiam atât de emotivă.

Asta e totul.

Încă nu-mi vine să cred că mă aflu în cabina „Căprioarei III” şi că norii albi ai planetei a 2-a au rămas mult în urmă.

FONOGRAMĂ

— Grele pierderi, Sinac, trei din şase.

— Oamenii au făcut tot ce au putut şi chiar mai mult. Şi azi, când avem pe planeta a 2-a numeroase staţii automate de cercetare, vizitarea ei este, pe câte ştiu, legată de mari riscuri. Ce credeţi, profesore, planeta mai arată aşa cum a descris-o McKinley?

— Desigur! Îţi închipuiai că s-a schimbat? Au trecut numai o mie de ani de-atunci! Ce reprezintă un mileniu în istoria unui corp ceresc? O clipă, o singură, nespus de scurtă clipă.

— Aveţi dreptate, profesore Ator. Sunt mereu cu gândul la transformările pe care le-a prilejuit acest mileniu oamenilor, încât uit că planetelor li se aplică alte unităţi de timp. În mia asta de ani, omenirea a progresat, a învins bolile şi bătrâneţea, a trecut hotarele galaxiei şi a pus temeliile marii comunităţi cosmice. Spaţiul şi timpul au încetat să ne fie duşmani, ne-au devenit prieteni şi aliaţi. Omul e stăpânul forţelor care-l înconjoară şi ştie să le pună în slujba lui. Aceeaşi perioadă, pentru o planetă însă, a trecut într-adevăr fără să lase urme.

— Ei vezi? Aşadar, „Căprioara III” a sosit tocmai la timp ca să-i salveze. Am impresia că n-ai justificat îndeajuns aceste ultime întâmplări. De pildă, apariţia cosmonavei în momentul hotărâtor şi prezenţa lui Feraru la bordul ei. Adevărate lovituri de teatru! Poate că de data asta fantezia autorului a întrecut niţel măsura.

— Profesore, cum puteţi crede despre mine aşa ceva? Poftim, citiţi fragmentul următor şi convingeţi-vă că evenimentele s-au petrecut întocmai. De altfel, viaţa este

neîntrecută în asemenea... lovituri de teatru, cum le numiţi dumneavoastră.

CE A POVESTIT DIMITĂR KOLAREV CELOR TREI COSMONAUŢI DE PE „CĂPRIOARA I” DESPRE CĂLĂTORIA LUI SPRE SISTEMUL TOLIMAN[5]

La început totul mergea, cum se spunea pe vremuri, ca pe roate. Din iulie până în septembrie n-am avut niciun necaz. La 19 septembrie, data asta n-am s-o uit cât voi trăi, s-a stricat totul, dintr-o prostie. Am nimerit într-un nor de materie interstelară de foarte mare densitate, care s-a prins de navă ca o lipitoare. Ce n-am făcut ca să scăpăm de el...

Mă gândeam: la urma urmei, lasă-l să vină cu noi. Poate ne va fi de folos. Dar ce să vezi? La un moment dat, viteza noastră scade. Căutăm, cercetăm, verificăm instalaţiile, dar nu găsim nimic. Viteza scade şi mai mult. Spune unul dintre noi: „Să ştiţi că praful ăsta absoarbe cuantele de lumină, emise de oglinda reflectoare”. Aflaţi, dragii mei, că aşa era. Pulberea din spatele nostru înghiţea fotonii cu o poftă nemaipomenită.

Viteza tot mai mică şi mai mică! Încercăm să comunicăm prin radio cele întâmplate, dar nu merge. Iar căutăm, răsturnăm totul în cabine şi ne dăm seama că norului de praf îi plac şi undele electromagnetice. Ţesuse în jurul nostru o pânză ce nu lăsa să treacă niciun fel de radiaţie. Asta avea desigur anumite avantaje, dar ce ne făceam cu viteza? Scăzuse aproape la jumătate! Situaţia devenise critică. Distanţa dintre noi şi nava voastră era acum de câteva ori mai mare decât ar fi trebuit. Să vă comunicăm, vouă sau Pământului, n-aveam cum.

Am convocat echipajul şi ne-am sfătuit. S-a format pe loc un colectiv de cercetare, care s-a angajat să stabilească natura pulberii şi să găsească ceva ca să scăpăm de ea.

---

[5] Imprimat pe bandă de magnetofon de Bill McKinley

Din păcate a durat cam mult

Într-o zi intră în cabina mea doctorul Rogatti, medicul nostru, pe care l-aţi cunoscut şi care e şi un excelent chimist. Astrochimia e pasiunea lui şi nu se lasă până nu stabileşte compoziţia oricărei substanţe, solidă, lichidă sau gazoasă, de care a dat undeva prin spaţiu.

Ţinea în mână o bilă dintr-o materie spongioasă şi mi-o întinse triumfător.

— Iată, comandante, asta e, îmi spuse. Materialul acesta, după ce va fi încărcat cu electricitate pozitivă, o să ne scape de musafirul nepoftit!

Sincer să fiu, nu-mi venea să cred. Dar mi-am zis, aşa cum se spunea pe vremuri, „încercarea moarte n-are”.

— Şi câte „bombe” din astea o să ne trebuiască, doctore? l-am întrebat.

— Zece mii, mi-a răspuns cu o dezinvoltură de-mi venea... hm... În sfârşit, tot echipajul, sub îndrumarea lui Rogatti, s-a apucat să fabrice bile.

Nu mai ştiu exact cât a durat, în orice caz, destul de mult.

Când, în sfârşit, cele zece mii de ghiulele electrizate stăteau pregătite în magazie, am început să bombardăm norul. Câte zece-cincisprezece bucăţi erau proiectate deodată din navă drept în centrul norului de pulbere. Foloseam un fel de praştie automată, construită tot de doctorul nostru. Ce credeţi, scumpii mei? Prafului, ale cărui particule aveau o sarcină negativă, îi plăceau mai mult aceste bile decât fotonii şi undele hertziene laolaltă. Se aduna în jurul lor în straturi egale, ca şi când bilele ar fi fost magneţi şi pulberea pilitură de fier. Creşteau, se îngreunau şi rămâneau în urmă, una după alta. Şi pe măsură ce norul se rărea, viteza „Căprioarei” sporea. Să fi văzut bucuria noastră. Am executat cu toţii un dans al pieilor roşii, de era să-şi piardă nava echilibrul.

Pe scurt, după două zile, n-a mai fost nici urmă de nor, iar noi zburam cu aceeaşi viteză ca la început.

Dar nici Pământului, nici vouă nu puteam să vă comunicăm: eraţi în afara razei posturilor noastre de

emisie. Ei, şi a început o cursă de urmărire cum nu s-a pomenit. Zburam cu viteză limită şi nu ne-am oprit pe niciuna din planetele lui Toliman. N-am încetinit decât atunci când sistemele de propulsie erau gata să se topească. În primul rând, trebuia să vă acoperim retragerea, cum se spunea pe vremuri, şi ţelul nostru era să vă găsim măcar pe calea undelor. Datorită împrejurărilor, asta n-a fost posibil decât în ultimul minut.

Dar, cum se spunea atât de frumos pe vremuri, „mai bine mai târziu decât niciodatăvă mai torn un păhărel? Noroc şi sănătate!

Stăteau faţă în faţă, şi Andei parcă tot nu-i venea să creadă.

— Povesteşte, Mil. Cum ai ajuns tu pe „Căprioara III”?

— N-a fost prea uşor! De un sculptor n-aveau nevoie.

— Atunci?

— Am învăţat, până la plecare, o seamă de lucruri utile; să conserv probe biologice, să lucrez la maşini de calcul electronic, să prepar mâncare şi încă multe altele. Kolarev m-a supus unui examen şi m-a primit. Cred însă că mai mult a contat altceva: devenisem o autoritate în materie de reconstituiri de fosile!

— Totuşi, ce te-a îndemnat? Ce ţi-a trezit aşa, deodată, interesul pentru zborul în Cosmos?

Mil deveni patetic.

— La vechile mele pasiuni s-a mai adăugat una! Mă gândeam că aici, printre stele, voi găsi subiecte grandioase atât pentru sculptură cât şi pentru reconstituiri paleontologice. Şi nu m-am înşelat, cel puţin în privinţa primelor. Am şi executat câteva machete. Cât despre reconstituiri…

— Ştiu, n-aţi avut prilejul să coborâţi pe vreo planetă, iar noi am pierdut tot materialul, adunat cu atâta trudă. La întoarcere însă…

În ochii Andei se aprinseră luminiţe.

— Toate corpurile cereşti pe care le-am vizitat aveau frumuseţea, farmecul lor. Dar a treia, cea pe care… a

rămas Mugur, e nemaipomenită. Imaginează-ţi, Mil: Pământul nostru în plin mezozoic, un muzeu de ştiinţe naturale cu exponate vii…

— Am văzut-o, Anda, de la o înălţime destul de mică. Păduri nesfârşite, râuri bogate în ape, mări. Seamănă într-adevăr cu Pământul nostru. Cercetarea ei sistematică ne-ar putea dezvălui lucruri neaşteptate. Să-ţi dau un exemplu. Zburând deasupra ţărmului unei mări, am zărit pe o plajă albă, imensa, nişte formaţiuni ciudate, roşii, câm de forma asta… Mil le schiţă pe o foaie de hârtie.

Anda Vieru cercetă desenul şi întrebă repede.

— Curios! Ceilalţi ce-au spus?

— Nimic, fiindcă nu le-au văzut.

— Nu i-ai anunţat?

— Socoteam că nu prezintă importanţă. Or fi fost nişte plante sau, poate, o rocă…

— Mil, strigă Anda, smulgându-i hârtia. Asta – asta seamănă întrucâtva cu trei litere ale alfabetului Morse: S… O… S…! Kolarev, Kolarev!

Comandantul sosi speriat, încheindu-şi haina. Stătuse la masă şi se sforţa să înghită ultima îmbucătură.

— Uită-te la asta, Kolarev.

— Nişte mâzgăleli! Dar stai niţel, parc-ar fi… S.O.S.? Nu pricep! De unde?

— Mil a zărit asemenea formaţiuni pe o fâşie de nisip, pe planeta a 3-a.

— Şi n-ai suflat un cuvânt? Ai, ai, ai! făcu comandantul. Oricând vezi ceva ce ţi se pare neobişnuit, trebuie să anunţi.

Roşu ca para focului, Mil bâlbâi:

— Eu… de unde să ştiu? Credeam că-s…

— Gata! Faptul e consumat. Dar, pe viitor, să nu se mai repete, îl admonesta Kolarev.

Comandantul „Căprioarei III” se adresă din nou Andei.

— Pe planeta a treia, ai spus? Păi… acolo… Acolo a rămas…

— Da, acolo a rămas Mugur.

— Auzi? Şi noi stăm cu mâinile în sân!

Trupul său masiv deveni surprinzător de sprinten. Fugi la primul microfon şi urlă cât îl ţineau plămânii, aidoma bătrânilor căpitani de cursă lungă:

— Vira ancora! Direcţia nord-nord-vest, planeta a 3-a. Voi, de la maşini, presiune până zboară cazanele în aer!

CÂTEVA DATE DESPRE PRIMA PLANETA A SISTEMULUI TOLIMAN, TRANSMISE DE O STAŢIE AUTOMATĂ DE CERCETĂRI

La părăsirea celei de a doua planetă a fost lansată, în direcţia planetei I, o sondă teleghidată care a furnizat următoarele date:

Distanţă până la stea, 49 milioane kilometri. Întotdeauna aceeaşi emisferă îndreptată spre Toliman. Rotaţia în jurul axei foarte lentă, identică cu durata de revoluţie: 72 zile. Temperatura părţii expuse 430°C, a celei întunecate –161°C. Densitatea 0,64. Diametrul 4860 km. Nu are atmosferă. Compoziţia: materie cosmică concentrată unitar. Activitate vulcanică nu s-a observat.

Concluziile Andei Vieru: o planetă tânără, în faza primară, rece. Deoarece presiunea nucleelor interioare şi căldura degajată în urma dezagregării elementelor radioactive sunt în creştere, se poate presupune că peste 300–400 milioane de ani va începe faza de restratificare, de diferenţiere a materialelor şi de modelare a scoarţei.

Semnele roşii pe un alb imaculat erau perfect vizibile de la înălţimea la care zbura „Căprioara III”.

Kolarev coborî în picaj şi opri nava pe plaja netedă, la câţiva metri de marginea apei.

Cele trei linii precedate şi urmate de câte trei puncte, din imediata apropiere, erau formate din scoici minuscule, purpurii, aşternute pe nisip. Fuseseră trasate rudimentar, pentru linii – dreptunghiuri şi pentru puncte – cercuri.

Dreptunghiurile aveau fiecare lungimea în jurul a 100 de metri, iar cercurile diametrul de 15 metri. De sus, de la mare altitudine, cu oarecare perspicacitate, se putea recunoaşte străvechiul semnal al marinarilor: „S.O.S.”.

— Cum de a putut căra sutele de kilograme de scoici până aici? se miră Jean, trecând în fugă pe lângă straturi.

McKinley, care alerga în faţa lui, răspunse fără să se întoarcă:

— Cu răbdare! Ai grijă de Anda… n-o lăsa să rămână în urmă.

La această cursă neobişnuită în care porniseră imediat după ieşirea din rachetă, luau parte, în afara celor trei, Feraru şi Kolarev. Ultimul, gâfâind şi năduşind, se străduia să ţină pas cu ceilalţi.

Motivul grabei era un şir de urme care duceau de la câteva năvoade, întinse la uscat, până la liziera unei păduri. Înainte de a intra în pădure, paşii se pierdeau într-un desiş de tufe şi mărăcini. Dar dincolo de el, reapăreau sub forma unei poteci bătătorite. Cărarea îi duse într-un luminiş însorit, în fundul căruia stătea o colibă din trunchiuri subţiri, cojite, acoperită cu frunze de palmier şi ferigi.

Îl strigară pe Mugur. Neprimind răspuns, intrară.

Singura încăpere a colibei avea o masă şi un scaun din nuiele împletite, şi un culcuş din ierburi uscate. Pe policioare, orânduite frumos, se puteau vedea probe de minerale, oase de animale şi plante uscate, iar pe masă, un teanc de frunze tăiate dreptunghiular, acoperite cu un scris mărunt. Drept peniţă servise un beţişor dintr-un lemn tare, bine ascuţit.

Părăsiră coliba. În spatele ei, într-un ţarc, se zbenguiau câteva animale mici, necunoscute. Mai descoperiră o vatră, o frigare improvizată, piei de animale, două arcuri cu săgeţi de lemn şi o groapă plină cu fructe mici şi verzi, asemănătoare merelor pădureţe.

— Ia te uită, făcu Kolarev admirativ, un gospodar pe cinste.

Din spatele colibei se apropie zvon de paşi. Ferigile se dădură la o parte şi Mugur Vieru îşi făcu apariţia. Purta pe

cap, în locul căştii de astronaut, o pălărie cu boruri largi, dintr-un soi de rafie. Costumul de scafandru îl schimbase cu o cămaşă largă, dintr-o piele subţire, gălbuie, strânsă la mijloc cu o curea. În lipsa ochelarilor, se căznea să privească, ca toţi miopii, printre pleoapele strânse. Într-o mână ţinea un arc şi de şold îi atârna o tolbă cu săgeţi. În cealaltă se zbătea croncănind o pasăre uriaşă, fără pene, cu aripi de liliac.

— A, voi sunteţi? Mi-am închipuit. Am auzit motoarele rachetei şi m-am repezit până aici, deşi mai aveam o mulţime de treburi. Bună, Anda! Ce mai faci?

Ea îi sări de gât şi-l îmbrăţişă cu un fel de disperare. Lacrimi mari i se prelingeau peste obraji. Mugur însă o îndepărtă binişor, ca să-şi lase admirată captura.

— De ăsta ce ziceţi? Nu-i aşa că seamănă cu un *Ramphorynchus?* Doar că-i de două ori mai mare. Trupul şi capul sunt de reptilă. Coada s-a subţiat iar între membrele inferioare şi cele superioare s-a dezvoltat această pieliţă. Recunoaşteţi că sunt aripi în toată puterea cuvântului? Dar de dinţişorii aceştia ce părere aveţi? Parcă ar fi nişte ferăstraie…

— A înnebunit, îi şopti Jean lui McKinley. Vorbeşte ca şi când ne-am fi despărţit acum un ceas la un colţ de stradă.

Anda continua să plângă, dar nu de bucurie.

— Mugur, nu înţelegi? Venim de pe planeta a 2-a! Te credeam…

Nici n-o auzea. Povestea despre vânătoarea reptilei zburătoare, pe care o urmărise câteva zile în şir, fără să reuşească s-o prindă.

— De abia azi a nimerit în laţ. Stăteam la pândă şi-mi pierdusem aproape răbdarea, când aud fâlfâit de aripi. Atrasă de momeală, s-a aşezat pe o cracă. A deschis pliscul şi atunci eu… haţ, am strâns laţul. Dar ăsta cine mai e?

Îl observase pe Kolarev şi veni mai aproape, ca să-i poată distinge trăsăturile.

— Kolarev… Dimităr… tu aici? Ce bucurie! Unde s-au întâlnit cele două „Căprioare”? Staţi niţel… nu-l văd pe Călin. A rămas în navă?

— Mugur, „Căprioara” noastră… nu mai există! Am… pierdut-o pe planeta a 2-a, spuse Anda, făcând lungi pauze între cuvinte.

— Şi Călin?

— El ne-a salvat! Mulţumită lui trăim, şi eu, şi Jean şi Bill.

— Călin… a murit?

Niciunul n-avu puterea să răspundă.

Mugur Vieru intră, clătinându-se, în colibă.

ÎNSEMNĂRILE LUI MUGUR VIERU, FĂCUTE PE FRUNZE DE CYCADOPHITE, PUBLICATE ÎN FACSIMIL DE REVISTA „BIOCOSMOS”[6]

Primul lucru şi cel mai important pe care-l notez se referă la atmosfera acestei planete. E respirabilă pentru noi, oamenii! De aici decurg toate celelalte: că trăiesc, că organismul meu funcţionează normal şi, probabil, că tot ce mă înconjoară seamănă atât de mult cu jurasicul terestru. Planeta aceasta se află la aceeaşi distanţă de steaua ei ca Pământul de Soare, densitatea şi masa sunt foarte asemănătoare şi învelişul de gaze are o compoziţie aproape identică. Doar cantitatea de oxigen e sporită, ceea ce a influenţat evoluţia animalelor. O ştiam încă înainte de debarcare, dar nu îndrăzneam să respirăm fără intermediul căştilor, din cauza pericolului epidemiologic. Ne temeam de microorganisme, împotriva cărora ne-ar lipsi anticorpii.

Asemenea microorganisme nu există pe planeta a 3-a! Aici, ca peste tot, condiţii identice au determinat o evoluţie identică a biosferei. Totuşi, acest neînsemnat plus de oxigen din atmosferă a dus la un metabolism mai intens, la o creştere mai rapidă, şi, în ultimă instanţă, la o dublare a volumului vieţuitoarelor.

„Mă aflu pe Pământ şi studiez trecutul Pământului! Sunt singurul om în această lume a giganţilor, a primelor

[6] Cititorul va constata, desigur, că aceste însemnări nu respectă cronologia şi nu au, adesea, coeziune. Ţinând seama de condiţiile în care au fost scrise, am opinat pentru publicarea lor în facsimil.

Redacţia

conifere, a primelor plante cu flori”.

Aceste câteva idei trebuie să mi se întipărească adânc în minte, să devină legea de bază a existenţei mele aici.

Aerul acesta se poate respira. Constatarea am făcut-o fără voia mea. A fost o experienţă reuşită, deoarece am scăpat cu viaţă. Pluteam, împreună cu Pollux, pe o vastă întindere de apă. Îmi amintesc de o furtună, de o trombă care m-a purtat pe sus şi că m-am lovit de ceva. Când m-am trezit, simţeam apa biciuindu-mi faţa. Ducând mâna la cap, mi-am dat seama că globul nu mai era la locul lui. Doar câteva cioburi prinse în rama din jurul gâtului. Instinctiv, mi-am ţinut răsuflarea. Apoi am început să respir aerul încet, cu teamă, în porţii minuscule. Nu s-a întâmplat nimic şi atunci, prinzând curaj, am respirat în voie! Apa pe care pluteam era din ce în ce mai puţin adâncă şi curând trunchiul meu s-a oprit lângă un mal pietros. Am coborât împreună cu puiul de teriodont care începuse să se obişnuiască cu mine. Destul de aproape se întinde un lanţ de munţi.

Inundaţia a fost urmarea unor procese tectonice de amploare. Ele au făcut ca o mare să se reverse pe uscat şi să acopere regiuni întinse. Munţii pe care îi văd i-au oprit probabil înaintarea.

Am stabilit coordonatele. Mă aflu pe emisfera nordică a planetei la circa 43° latitudine, 28° longitudine. Munţii, de înălţime medie, se găsesc la vreo opt kilometri. Va trebui să ajung la ei şi să-i trec.

„Căprioara” a scăpat neatinsă. Am văzut-o plecând şi îndreptându-se spre steaua Toliman. Tovarăşii mei m-au căutat, desigur, prin împrejurimi. N-aveau cum să ghicească că am făcut o călătorie atât de lungă pe apă. Aparatul de radio era montat în cască, iar casca s-a sfărâmat.

M-am gândit că ar putea reveni! În apa puţin adâncă de lângă mal erau scoici de culoare roşie. Mărunte cât un bob de mazăre, dar nenumărate. Mi-a venit ideea să le aştern într-un anumit fel pe plajă, ca să atragă atenţia celor din navă, în caz că ar trece pe-aici.

Problema transportului era complicată. Nu-mi rămăseseră decât pistolul cu radiaţii şi cuţitul. Alte unelte nu aveam, doar mâinile goale. Dar îmi trebuiau saci sau… o roabă. Saci aş fi putut confecţiona din pielea unor animale. Dar o roabă?…

Totuşi, în aceeaşi zi eram în posesia unui vehicul cu o capacitate de 10–15 kilograme. Găsisem o scoică cu un diametru de vreo jumătate de metru. Am reuşit s-o deschid, s-o curăţ şi să-i montez o roată făcută dintr-o felie de trunchi de palmier. Nu era prea frumoasă roaba şi nici prea bună, dar pe nisipul neted înainta destul de uşor. Am adunat o grămadă de scoici, să tot fi fost câteva sute de kilograme. Apoi le-am risipit pe nisip în aşa fel, încât de la înălţime să se vadă literele S.O.S. din alfabetul Morse. Terminând această treabă, mi-am făgăduit să nu mă mai preocupe nici semnalul, nici nava, că ar putea sau că n-ar putea să revină. Mi-am zis că sunt pe această planetă într-o misiune ştiinţifică, pe care trebuie s-o duc la capăt.

La Anda mă gândeam într-una. Ştiam că o mai aşteaptă zile grele şi mă temeam pentru ea. Dacă aş fi ştiut-o în siguranţă, suportam totul mult mai uşor.

Parcurgând cei opt kilometri de la mal şi până la poalele munţilor m-am trezit într-o regiune de stânci calcaroase. Fiind tineri, aceşti munţi nu erau decât puţin modelaţi de agenţi externi, de ploi, de vânturi, de îngheţ şi de dezgheţ.

Luaseră naştere de mult, pe fundul unei mări, din cochilii şi din fragmente de roci coraliere. A venit apoi o vreme când fundul de mare s-a încreţit şi a ieşit la lumină.

Apa s-a retras şi fostul fund de mare, ridicându-se mereu, s-a transformat într-un lanţ muntos. Am cules aici câteva piese interesante, scoici, amoniţi, corali, scheletul unui arici de mare şi nişte raci inferiori, absolut identici cu cei de pe Pământ. Asta deoarece dezvoltarea lor nu fusese influenţată de oxigenul din aer.

Pollux mă incomoda la căţărat. Am încercat să-l alung, dar se ţinea după mine ca un căţel adevărat. Mi s-a făcut milă şi l-am aşezat pe umăr, unde se obişnuise şi se ţinea strâns cu lăbuţele lui. Nu prea practicasem alpinismul şi

acum regretam. Pentru un om neantrenat, escaladarea unor pereţi aproape verticali nu-i lucru uşor. Mai ales când e miop şi nu prea distinge crăpăturile şi punctele de sprijin. Am reuşit totuşi. Coborând de partea cealaltă, am dat de o câmpie şi apoi de o pădure. Pădurea era mărginită de o plajă foarte lată. Pe urmă venea marea, o altă mare decât cea care inundase şesul dincolo de munţi.

Ochelarii i-am pierdut atunci când s-a spart casca.

O spun cu toată convingerea: din multiplele greutăţi întâmpinate pe planeta asta, cea mai mare a fost lipsa ochelarilor. Numai un om cu vederea slabă mă poate înţelege. E greu de exprimat în cuvinte ce înseamnă să vânezi, să culegi plante, să pescuieşti şi să meştereşti tot felul de obiecte, când vezi totul învăluit în ceaţă!

Fără îndoială, asta a fost greutatea cea mai mare. Coliba mi-am făcut-o relativ uşor. Erau suficienţi copaci, doborâţi de furtună, iar ferigi...

Principala unealtă mi-a fost cuţitul. Dar mi-am făcut rost şi de altele. Existau scoici cu marginea tăioasă şi într-o zi am găsit în pădure un maxilar cu nişte dinţi mărunţi şi ascuţiţi ca ai celui mai bun ferăstrău.

M-am hotărât să-mi jertfesc costumul. Sunt aici viermi, insecte şi păianjeni, care trebuie păstraţi cu grijă. Din scafandrul astral pot ieşi o mulţime de pungi. Nu-i uşor să coşi cu un os de peşte şi cu o aţă din fibre de plantă. Dar pungile au ieşit foarte bune şi noul meu costum, din piele de animal, tăbăcită de mine, e chiar elegant. Mi-ara împletit şi o pălărie, ca să mă feresc de razele toride ale lui Toliman.

La început, în primele zile, vânam cu pistolul cu radiaţii. Acum însă folosesc arma cu economie, numai în situaţii excepţionale. Reptilele ierbivore, oricât ar fi ele de mari, pot fi răpuse cu pietre dacă ştii să ţinteşti capul. Mie mi-e tare greu fără ochelari. Nu nimeresc niciodată ţinta. De aceea trebuie să mă apropii tiptil şi să lovesc de-aproape, cu un ciomag. Mi-am confecţionat şi arcuri şi săgeţi, dar e lesne de înţeles, fără prea mare folos.

Pollux a fost prima piesă a grădinii mele zoologice. Astăzi, în ţarcul din spatele colibei, am vreo 15 exemplare

din diferite specii mai mici. Unele sunt adevărate rarităţi.

Le prind mai ales în capcane. E pentru mine lucrul cel mai simplu. Sap o groapă, o acopăr cu crengi subţiri şi cu iarbă şi mă duc acasă. A doua zi, găsesc negreşit câte ceva.

Năvoadele mele sunt foarte bune. La pescuit n-ai nevoie de ochelari. Întinzi plasele şi aştepţi câteva ceasuri, ca să le strângi. Barcă nu am, aşa că prind peşti în apa mică de lângă mal. Intru cel mult până la piept, mai departe nu mă încumet. Dar am de gând să-mi construiesc o plută şi cu ea voi pleca în larg.

Năvoadele mele au sus plutitoare dintr-un lemn uşor, şi jos pietre, care le ţin în poziţie verticală. Sunt foarte bune. Am prins o mulţime de animale marine, printre care un peşte cu schelet osos, o foarte rară formă de tranziţie, îl păstrez viu, într-o carapace umplută cu apă de mare. „Bazinul” meu are un diametru de aproape 3 metri.

Un fel de Diplodocus nu-mi dă pace. E de o curiozitate nemaipomenită. Se plimbă toată ziua pe plajă şi-şi vâră nasul peste tot. Intră şi în apă şi-mi scotoceşte prin năvoade. Am încercat să-l alung, dar în zadar. Măsoară de la cap la coadă vreo 35 de metri.

Valurile mi-au adus un frumos exemplar de crin de apă, de peste 20 de metri lungime. Am făcut câteva preparate, dar nu ştiu încă la ce-mi poate folosi restul. Am să încerc să-l gătesc. Pare să fie comestibil şi eu duc mare lipsă de alimente vegetale şi de vitamine.

Reptile carnivore, spre norocul meu, nu prea vin pe-aici. O singură dată am zărit, de departe, unul nespus de fioros şi m-am ascuns.

Am foarte multă treabă cu procurarea hranei şi cu munca ştiinţifică. De dimineaţa şi până seara. Însemnările le fac noaptea, la lumina lămpii – o scoica umplută cu grăsime de peşte. La nevoie, merge.

Peste vârfurile copacilor a trecut în zbor un fel de liliac. Aripile întinse măsurau peste doi metri şi erau dintr-o pieliţă subţire, străvezie.

Sunt sigur că a fost o rudă apropiată a unui Ramphorhynchus *terestru. Am pornit pe urmele lui să-l*

prind. Dar mereu îmi scapă. Până la urmă voi izbuti. Un exemplar de Ramphorhvnchus *nu are voie să lipsească din colecţia mea. Sunt aici de... nu ştiu de când! Deoarece nu număr zilele. Asta, fiindcă nu aştept pe nimeni! Dacă vor veni vreodată, bine. Dacă nu... am eu destul de lucru pentru o viaţă de om!*

Era o zăpăceală... ca la plecare. Se încărcau lăzi, cutii, baloturi şi cuşti cu animale, iar oamenii se învârteau de colo până colo şi se stânjeneau unii pe alţii. Cosmonauţii cutreieraseră câteva regiuni caracteristice ale planetei a 3-a şi adunaseră atâta material, cât n-ar fi încăput în două nave de mărimea „Căprioarei”.

De aici atâtea discuţii şi certuri, încât Kolarev se văzu obligat să intervină.

— Încetaţi odată, vă spun! Ştiu, totul e nespus de important şi e o crimă să nu luăm cu noi cutare sau cutare lucru. Dar înţelegeţi, nava are pereţii rigizi şi nu elastici. Altfel, credeţi-mă, aş fi opinat primul pentru transportarea pe Pământ a unui *Brachiosaurus* sau a unui *Stegosaurus*...

— Dar filmele mele? întrebă McKinley timid.

— Filmele da! Ele ocupă un spaţiu restrâns, chiar dacă prezintă giganţi antedeluvieni. Unde-ţi sunt bobinele, Bill?

Acesta arătă spre trei stive, care-l făcură pe comandant să îngălbenească. Dar promisiunea odată făcută, filmele fură încărcate.

Cineva îl căută pe Mil, dar nu-l găsi.

Anda Vieru vorbea cu doctorul Rogatti. O îngrijora sănătatea lui Mugur, dar medicul o linişti:

— Nu-ţi face probleme! Soţul dumitale e perfect sănătos. Organismul său robust a suportat surprinzător de bine această robinsonadă. Are nevoie de o alimentaţie bogată în hidraţi de carbon, în fosfor şi în vitamine, atâta tot. Ceea ce mă uimeşte, e starea sa psihică! Puţini oameni, puşi într-o asemenea situaţie, ar fi găsit resursele să se comporte ca el.

— E explicabil, doctore. Era conştient de pericolul unei deprimări sufleteşti. Suferise, în primii ani ai expediţiei, de

maladia cosmică şi ştia ce are de făcut. Şi-a impus, cu o voinţă de fier, o anumită conduită: muncă intensă fizică şi intelectuală şi ignorarea a tot ce era legat de salvarea lui. Şi iată că a reuşit.

Mugur Vieru sosea dinspre pădure şi o chema pe Anda făcându-i semne.

— Vino repede. Am să-ţi spun ceva!

Merseră împreună, ţinându-se de braţ, pe marginea apei. Nisipul, odinioară alb şi neted, era acum răscolit de paşi.

— Mi-a venit o idee, începu Mugur. Dar nu îndrăznesc să i-o comunic lui Kolarev, de teamă că mă va refuza.

— Ce vrei să-i propui?

— Să… sa mai ramânem aici! Nu mult. Vreo zece zile. Atâta mi-ar ajunge.

Anda crezu că nu auzise bine.

— Încă zece zile? Nu pricep… cu ce scop? Avem de două ori mai mult material decât poate transporta „Căprioara”.

— Dar nu-i vorba de material, ci de cu totul altceva. Fii atentă, Anda, şi răspunde-mi: nouă, pe Pământ, ne-a fost uşor să reconstituim ciclul evolutiv al vieţii?

— Iartă-mă, dar nu văd legătura…

— Te rog să răspunzi.

— Cum să ne fie uşor? Se munceşte de secole, iar rezultatele sunt, în cel mai bun caz, aproximative.

— Nu-i aşa? Procesul de formare a proteinelor, a aminoacizilor a rămas de mii de ani învăluit în mister. Celula vie, primară a trebuit reconstituită în laborator, iar despre organismele pluricelulare, ce să mai vorbim… Mai departe! Ca să descoperi resturi de animale şi de plante din ere geologice, trebuie să răscoleşti scoarţa Pământului. De cele mai multe ori te mulţumeşti cu tiparul lor imprimat în piatră sau cu câte o parte neînsemnată de schelet.

Iată de ce ne bazăm mai cu seamă pe presupuneri, iar reconstituirile noastre conţin, pe lângă elementul ştiinţific, o importantă doză de fantezie. Nu, Anda, din acest punct de vedere, biologia şi paleontologia sunt discipline vitregite.

— E aşa cum spui, dar nu înţeleg unde vrei să ajungi?

— Îţi explic îndată. Pe planeta noastră nu mai e, desigur,

nimic de făcut. Dar aici? Dar pe alte corpuri cereşti pe care de-abia se naşte viaţa? Nu vor apare, peste milioane sau miliarde de ani, fiinţe raţionale? Nu-şi vor pune ei, ajunşi într-un stadiu evoluat, problema propriei lor istorii?

Pe planeta a treia a stelei Toliman stăpânesc acuma reptilele-gigant. Dar peste 150 de milioane de ani vor trăi aici probabil oameni ca mine şi ca tine! Nu se vor întreba ei cum a apărut viaţa pe planeta lor, cum s-a dezvoltat, prin ce faze a trecut? Nu vor începe şi ei să răscolească scoarţa, în căutare de fosile? Nu vor bâjbâi în întuneric timp de secole şi de milenii, până vor reface, încetul cu încetul, lanţul propriei lor evoluţii?

Intenţia mea este să-i ajutăm!

Anda îl apucă de încheietura mâinii, ca şi când ar fi vrut să-i ia pulsul. Nu, Mugur nu era sănătos. Doctorul Rogatti se înşelase.

— Să-i ajuţi? Asta-i ideea ta, Mugure? De aceea vrei să mai rămânem?

— Desigur. În cel mult zece zile isprăvim. Ai să vezi că nu-i greu. Luăm câte un exemplar din cele mai reprezentative specii de plante şi animale, le conservăm şi le depozităm în containere etanşe. Pe acestea le depunem într-un loc unde se poate ajunge numai în condiţiile unei tehnici înaintate, de pildă pe fundul mării…

Acum, Andei ideea i se păru parcă mai puţin fantastică. Ceea ce spunea Mugur era chiar interesant, numai că…

— După mine, un preparat biologic, oricât de bine conservat, nu se poate păstra atâtea milioane de ani.

— Dar nu de preparate e vorba, se impacientă Mugur. Vreau să păstrăm plantele şi animalele vii, pentru ca oamenii să le poată expune în grădini botanice şi zoologice.

Acum Anda nu mai avea niciun dubiu. Mugur se îmbolnăvise de nervi! Ceea ce debita nu erau idei ale unui om normal.

Bâigui ceva şi se pregăti să dea fuga până la doctorul Rogatti. Vieru însă o reţinu.

— Stai, unde te duci? Nu ţi-am explicat încă totul. Aşadar, vom lua câte un exemplar din speciile cele mai

reprezentative şi le vom conserva prin hipotermie.

Pe Pământ, liofilizarea luase, înaintea plecării lor, un puternic avânt. Organisme vii erau congelate la temperaturi apropiate de –200°. Apa era izolată sub formă de cristale, trecută direct în stare de vapori şi scoasă definitiv din ţesuturi. Organismele astfel dezhidratate puteau fi păstrate, într-un recipient etanş, un timp practic nelimitat. Recuperarea se făcea prin introducerea în apa extrasă. Ea era absorbită instantaneu şi viaţa îşi relua firul întrerupt.

— Acum înţeleg, spuse Anda cu o sinceră admiraţie, şi mărturisesc că ideea ta îmi surâde. Haide, să vorbim cu Kolarev.

Comandantul însă avea socotelile lui şi o răsturnare a programului nu-i prea convenea. Dar Anda, decisă să-l ajute pe soţul ei, lăsă frâu liber imaginaţiei şi-i făcu o captivantă descriere a descoperirii plantelor şi animalelor liofilizate.

— Imaginează-ţi, Kolarev. Oamenii primitivi ai acestei planete găsesc, în diferite puncte, mici plăcuţe pe care sunt gravate semne misterioase. Neînţelegând sensul lor şi dintr-o teamă superstiţioasă, se feresc să le atingă sau le păstrează ca pe nişte relicve. Trec milenii, şi tot felul de catastrofe, erupţii vulcanice, prăbuşiri de teren, fac să se piardă o parte din plăcuţele noastre. Dar mai rămân câteva. Generaţiile de mai târziu, care le descoperă, le cercetează, fac presupuneri şi până la urmă le descifrează. *„În adâncul mării, la cutare sau cutare punct veţi găsi ceva foarte important”*. E trezită, în mod firesc, curiozitatea, poate şi speranţa descoperirii unor comori. Dar nu s-au inventat încă mijloacele cu care să se poată coborî la o asemenea adâncime. Trec alte secole sau poate milenii şi plăcuţele – au rămas cu totul 2-3 – sunt păstrate cu sfinţenie în muzee. Soseşte şi ziua când o minte genială concepe un batiscaf. Este epoca unei civilizaţii înaintate, a unei tehnici perfecţionate. E epoca în care oamenii pot înţelege conţinutul containerelor şi valoarea lor ştiinţifică.

O expediţie se îndreaptă spre punctul indicat. Batiscaful coboară, cutreieră fundul mării şi găseşte lăzile.

Pe capace sunt gravate indicaţii cu privire la deschiderea

containerelor şi la reanimarea organismelor. Nu le înţeleg de la bun început. Colective de savanţi cercetează îndelung inscripţiile, intră în funcţiune maşini electronice şi, în cele din urmă, totul se limpezeşte.

Şi iată că aici, pe planeta a 3-a a stelei Toliman, se deschide prima grădină zoologică din Univers cu animale vii din mezozoic.

Deasupra porţii, oricine poate citi, pe o placă aurie, inscripţia:

MULŢUMIRI FRAŢILOR DE PE PLANETA PĂMÂNT PENTRU NEPREŢUITUL LOR DAR.

Kolarev era convins. Şederea fu prelungită mai întâi cu zece zile, apoi cu încă patru. Echipajul nu-şi acordă prea multă odihnă în aceste două săptămâni. Prindeau animale, culegeau plante şi le preparau. Indicatoarele, într-un număr de câteva sute, fură depuse în diferite regiuni ale planetei. Când totul fu gata, aviotancheta, cu containerele la bord, făcu câteva zboruri deasupra mării şi le depozită pe o platformă anume pregătită. Apoi platforma fu cufundată la o adâncime de 5 000 de metri, într-un punct ferit de activitate vulcanică şi de modificări tectonice.

— Eşti mulţumit, Mugur? întrebă Anda.

— Mulţumit? Sunt fericit! înainte, când auzeam pe cineva spunând „că-şi văzuse visul cu ochii”, zâmbeam. Să ţi se împlinească un vis înseamnă să fii convins că ai realizat tot ce ţi-ai propus. În ceea ce mă priveşte, nu socoteam posibil aşa ceva; dar azi, declar sus şi tare: „mi-am văzut visul cu ochii”! Fireşte, unul din vise, căci mai am o idee!

— Încă una? De data asta nu conta pe mine. A doua oară nu mai reuşesc să-l conving pe Kolarev.

— N-am nimic să-i cer comandantului. Despre altceva e vorba.

— Anume?

— Nu acuma! Îţi voi spune pe drum. Mil a apărut?

— Da, l-am văzut adineauri pe plajă. Te căuta.

Mil Feraru sosi, frânt de oboseală. Faţa, mâinile, îmbrăcămintea erau pudrate cu un praf alb.

— Unde umbli? întrebă Mugur supărat. De câteva zile

dispari mereu şi ne laşi pe noi să ne spetim. Şi ce-i cu murdăria asta de pe tine?

Mil se făcu că nu aude.

— Veniţi! Vreau să vă arăt ceva.

— Nu s-ar putea… „altădată”? Plecăm peste un ceas şi mai avem…

— Te rog, Mugur! Nu-i departe. Acolo unde coteşte plaja.

Îi făcură pe plac, căci nu era decât cale de minute.

Ajunseră. Pe o porţiune de plajă izolată, într-un peisaj atrăgător de palmieri, se înălţa o statuie monumentală din piatră albă. Reprezenta un Mugur tânăr şi puternic, în îmbrăcăminte de piele, cu arc şi tolbă cu săgeţi. Într-o mână ţinea o pasăre-reptilă cu aripile întinse, iar cealaltă era ridicată spre cer.

— Acum spuneţi-mi dacă vă place? întrebă Mil cu o sinceră modestie.

Mugur, incapabil să răspundă, îl sărută, iar Anda, la fel de emoţionată, alergă să-i anunţe pe ceilalţi.

Statuia lui „Mil Feraru, introdusă într-un container capabil să reziste timpului, era al doilea dar oferit de locuitorii Pământului oamenilor ce aveau să se nască odată pe planeta a 3-a a stelei Toliman.

RADIOGRAMĂ TRANSMISĂ DE PE RACHETA „CĂPRIOARA III” CĂTRE STAŢIA 04-KIBO TANGANYIKA

«Aici „Căprioara III”. Aici „Căprioara III”. Vorbeşte Kolarev. La bord, totul în ordine. Totul în ordine. Suntem sănătoşi.

Confirmaţi primirea mesajelor anterioare. Alo, Nogatu… Alo, Npgatu… cum te mai simţi? Ce zici de ce-am făcut pe planeta a 3-a? Află că zăpăcitul de Mugur Vieru mai are o idee, la fel de năstruşnică. Ţi-o comunic cuvânt cu cuvânt şi te rog să transmiţi textul consiliului. Notează…

Ţinând seama de reuşita acţiunii de liofilizare a unor specii de plante şi animale pe planeta a 3-a a stelei Toliman

A, propun următoarele:

- de a include în programul tuturor expediţiilor cosmice conservarea de organisme vii, reprezentative, pe toate corpurile cereşti, unde acestea vor fi găsite;
- de a statornici o tradiţie în sensul trimiterii periodice de expediţii pe aceleaşi planete, în vederea perpetuării acestei acţiuni până la apariţia fiinţelor raţionale.

Semnează: Mugur Vieru

Ei, ce părere ai, Nogatu? Sărit... nu-i aşa?

Încă ceva, comunică te rog, că întregul meu echipaj susţine cu toată tăria propunerea lui Vieru. Aşteptăm răspuns. Terminat.»

RADIOGRAMA TRANSMISĂ DE STAŢIA DE URMĂRIRE 04-KIBO TANGANYIKA CĂTRE NAVA COSMICA „CĂPRIOARA III”

„Alo, Căprioara, Alo, Căprioara. Vorbeşte Nogatu. Propunerea lui Vieru a fost acceptată. Navele care părăsesc acum Pământul dispun de un utilaj perfecţionat pentru lifilizarea organismelor vii. Vă doresc tuturor sănătate şi întoarcere grabnică.

Peste trei zile veţi putea recepţiona emisiunea postului de cosmoviziune de pe Mont Everest. Nu omiteţi să deschideţi aparatele. Terminat.”

Ecranul îi atrăgea cu o putere irezistibilă. Cu câteva ore înainte de începerea emisiunii, se instalaseră în faţa lui. Singur McKinley îşi vedea de treburi, meşterind ceva într-un colţ al cabinei.

În sfârşit apăru crainicul, un bărbat tânăr, cu ochi surâzători. Îi cercetară trăsăturile, tunsoarea, îmbrăcămintea. Se străduiau să ghicească, din înfăţişarea lui, schimbările petrecute pe Pământ în anii absenţei lor. Crainicul rosti primele cuvinte.

Aproape că nu urmăreau sensul, ci doar timbrul vocii. Era

ca o muzică. Vorbea un om de pe Pământ, un om care în toţi aceşti ani trăise sub cer albastru, un om pe care-l mângâiaseră razele soarelui. O singură frază li se întipări în minte: cea în care se propunea păstrarea unui moment de reculegere pentru Sven Hansen şi echipajul lui, pentru Călin Dan şi pentru Walter Steiner.

Apăru apoi o femeie împovărată de ani, cu părul nins. Era mama lui Kolarev. Bătrâna vorbea şi lacrimile i se prelingeau pe obraji. Spunea ceva despre muşcate abia înflorite, despre o jachetă de lână terminată de curând.

Urmară rudele şi prietenii echipajului.

Nimeni nu se reţinea. Plângeau bărbaţii cu frunţile arămii, cu chipurile brăzdate, plângeau şi râdeau în acelaşi timp.

Pe ecran apăru o femeie tânără, cu două şcolăriţe lipindu-se de ea, cam speriate. Strigă:

— Mil, mă auzi? Eşti bine? Mil, să ai grijă de tine. Te sărut, Mil, mă auzi, te sărut de mii de ori. Nina, Ioana, spuneţi şi voi ceva lui tăticu'!

Fetele se înălţară în vârful picioarelor.

— Te sărutăm, tăticule. Te sărutăm!

Mugur încetă să-l mângâie pe Pollux, pe care-l ţinea în braţe şi îi şopti Andei la ureche:

— Asta-i Sanda, fosta mea laborantă! Mi se pare că Mil îi plăcea! Ascultă, Mil, Sanda…

— …e soţia mea. Cum de am uitat să vă povestesc că înainte de plecare ne-am căsătorit? Dar de fetiţe, pe cuvântul meu de onoare că habar n-aveam. Aşa surpriză mai zic şi eu. Spune, Anda, trebuie să fie gemene, nu-i aşa?

Ceilalţi râseră.

Pe ecran reapăru crainicul. Anunţă că se vor transmite imagini de pe Pământ.

În acordurile maiestuoase ale Eroicii, pe ecran se perindară, în culori naturale, lanuri aurii, cu secerătoare teleghidate, şosele largi, albe, cu şiruri nesfârşite de automobile atomice, mări de safir, brăzdate de nave pe pernă de aer, oraşe prietenoase, cu străzi largi, mărginite de flori.

Apoi apărură oameni. Sute, mii de oameni, surprinşi la îndeletnicirile lor cotidiene, la muncă, la odihnă, prin parcuri, pe terenuri de sport, prin săli de spectacole. Îşi înălţau privirile spre cer. Îi salutau pe astronauţi.

Anda luă mâna lui Mugur într-ale ei şi-i spuse, abia mişcându-şi buzele:

— Pământul nostru! Dragul nostru Pământ!

SCRISOARE ADRESATĂ DE PROFESORUL ATOR COLABORATORULUI SĂU SINAC

Dragă Sinac,

Îmi pare rău că nu te-am mai putut vedea înaintea plecării tale în Italia. Sper că ai vreme bună şi un concediu plăcut pe ţărmul Mediteranei.

Manuscrisul se află sub tipar şi până la întoarcerea ta antologia va fi gata.

Acum, după ce am citit Capitolul XXIII de la un capăt la altul, aş vrea să-ţi spun câteva cuvinte (numai ţie, evident).

Desigur, nu e prea rău ceea ce ai realizat, dar, crede-mă, ar fi putut ieşi mai bine. La început, ai fost de o lipsă de modestie de-a dreptul penibilă. Te-ai suit, fără niciun motiv, pe un piedestal, de la înălţimea căruia priveai cu condescendenţă spre personajele tale. Apoi, deodată, ai căzut în extaz în faţa lor, acoperindu-i cu lauri.

Îţi repet acum ceea ce-ţi spuneam mereu: erau nişte oameni obişnuiţi, cu calităţi şi defecte, ca şi noi.

Şi încă ceva: nu e bine ca autorul să îndrăgească prea mult pe unul din eroii... sau pe una din eroinele sale. Asta-l face să devină lipsit de obiectivitate. Noroc că la urmă ai pus-o pe această persoană să plângă, atunci când şi-a regăsit soţul...

Mă rog, ca o primă lucrare de a ta de acest gen, merge.

Petrecere frumoasă!
Ator

SCRISOARE DESCHISĂ A REDACŢIEI

„ANTOLOGIEI MARILOR DESCOPERIRI”

Mulţumim pe această cale colaboratorului nostru Sinac pentru activitatea laborioasă depusă în vederea reconstituirii unor momente din istoria ştiinţei, privitoare la stabilirea structurii interne a planetei noastre, la crearea în laborator a primelor organisme pluricelurare şi la descoperirea şi păstrarea unor forme de tranziţie biologice pe alte corpuri cereşti.

Meritul lui Sinac este cu atât mai mare, cu cât a izbutit să înfăţişeze, sub diferite aspecte, câţiva oameni interesanţi ai secolului 21. Lucrarea lui prilejuieşte de aceea o mai bună cunoaştere a vieţii înaintaşilor noştri, a epocii în care au trăit şi în care au fost puse temeliile cuceririlor noastre de azi.

Îi mulţumim încă o dată şi îi urăm, din inimă, noi succese.

În numele redacţiei
Prof. Ator

Redactor responsabil: HERTA SPUHN
Tehnoredactor: MARIANA PUŞCAŞU
Dat la cules 07.04.1965. Bun de tipar 03.06.1965.

Apărut 1965. Comanda nr. 6367. Tiraj 25 120.
Hârtie tipar sul de 50 g/m² 540 X 840X16.
Coli editoriale 8,48. Coli de tipar 14,5.
A. T. 18 629. C.Z. Pentru bibliotecile mici 8R–96.

Tiparul executat sub comanda nr. 50 301 la
Combinatul Poligrafic „Casa Scânteii”,
Piaţa Scânteii nr. 1, Bucureşti – R.P.R.